

ISSN 1331-8578

22/2020

SVEZAK

ČASOPIS DRUŠTVA KNJIŽNIČARA BILOGORE, PODRAVINE I KALNIČKOG PRIGORJA

GODIŠTE XXII

SRPANJ 2020

WWW.DRUSTVO-KNJIZNICARA-BPKP.HR

KREATIVNE KNJIŽNICE
I DESIGN THINKING

1600 knjižnica u sustavu od kojih je više od 1000 školskih

Metelwin

Jednostavno vođenje knjižnica

Metelwin nije samo program za vođenje knjižnice. Omogućuje uvid knjižnicama u online arhivu svake knjižnice, povezuje se na dodatne aplikacije, osigurava knjižnicama da svojim korisnicima uvijek pružaju najbolju moguću uslugu kod posudbe i rezervacije knjiga.

NOVOSTI U PROGRAMU:

- anonimizacija članova
- uređivanje web stranice knjižnice
- OCR MODUL: mogućnost pretvaranja slike u tekst (*)
- REVIZIJA: ručni bežični skener
- INTERNET: novo sučelje s još boljim prikazom
- AUTOMATSKO AŽURIRANJE INTERNETA (*)
- nove statistike-usklađene prema obrascima

(*) dodatni moduli

NOVOSTI U PRETRAŽIVANJU:

- unaprijeđen i redizajniran OPAC sustav
- preglednije pretraživanje unutar cijele baze
- preciznije prepoznavanje i traženje upita s i bez dijakritičkih znakova
- slanje mailova kroz zajednički sustav
- podržani su: marc, marcxml, OAI-PMH
- prilagođeno mobilnim uređajima

NOVE USLUGE:

eBOOK

Većina naših digitaliziranih izdanja dostupna su svim našim korisnicima u Digitalnoj knjižnici. Napredni preglednik omogućava pregled zapisa na svim platformama (Windows, IOS, Android...)

POSUDBA E-KNJIGA

Svojim registriranim korisnicima omogućite posudbu digitalizirane građe svoje knjižnice.

RFID

U Metel programu integrirana je podrška za RFID sisteme. Podrška obuhvaća automatsku posudbu preko RFID kodova, uparivanje i zaštitu. Za RFID Vam možemo predložiti kompletno rješenje.

KNJIŽNICA ZA SLIJEPE

Sustav za ONLINE pretraživanje, posudbu, brzo i jednostavno preuzimanje zvučnih knjiga u svakom trenutku, prilagođen potrebama i navikama slijepih i slabovidnih osoba. Više od 4500 naslova u DAISY i MP3 formatu.

IZDRADA VLASTITIH WEB STRANICA

Smanjite troškove, izradite cloud web stranicu, brzo i jednostavno.

ON-LINE:

- katalog, pretraživanje
- korisničke stranice
- APA, EndNote, Marc, MarcXML
- digitalna knjižnica
- elektronička iskaznica
- CMS sustav

OSTALE USLUGE:

- digitalizacija tiskane građe
- digitalizacija mikrofilmova i negativa
- izrada grafičkih materijala
- izrada e-knjiga
- prodaja potrošnog materijala
- iznajmljivanje opreme

DIGITALNA KNJIŽNICA

Drage čitateljice i čitatelji, kolegice i kolege,

pred vama je novi, 22. broj Sveska – časopisa Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja.

Za Temu broja ove smo godine odabrali temu „Kreativne knjižnice i Design Thinking“ ni ne sluteći koliko će nam kreativnost, drugačiji način razmišljanja te novi pristupi i metode rješavanja problema biti potrebni nakon 2020. godine. Ova će nam godina zasigurno dugo ostati u sjećanju zbog brojnih izazova uzrokovanih epidemijom koronavirusa s kojima su se knjižnice u Hrvatskoj i u svijetu morale nositi i čije će posljedice još dugo osjećati. U Temi broja predstavljamo vam nekoliko sjajnih primjera u kojima su knjižnice i knjižničari zahvaljujući kreativnosti napravili korak naprijed u svom poslu. Neka vam budu inspiracija. Osim toga, upoznat ćemo vas s Design Thinking metodom koja vam može pomoći pri rješavanju problema ili kreiranju novih programa i usluga za svoje korisnike. Nakon svega s čime smo se susreli ove godine, drugačiji pogled na sve što radimo bit će nam prijeko potreban!

Rubrika Razglednice iz knjižnica ove godine započinje pregledom rada i aktivnosti knjižnica na području Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja tijekom epidemije koronavirusa 2020., no u nastavku ćemo se prisjetiti mnogih sjajnih aktivnosti i programa kojima se naše knjižnice mogu pohvaliti i koji nam svima mogu poslužiti kao primjer, inspiracija i poticaj za rad.

Naši su knjižničari i prošle godine mnogo pažnje posvetili cjeloživotnom učenju i stručnom usavršavanju, a rubrika Učimo

bez granica donosi pregled svih važnijih stručnih skupova i edukacija u zemlji i inozemstvu na kojima su aktivno sudjelovali. U ovoj ćete rubrici pobliže upoznati i neke vrlo zanimljive knjižnice u inozemstvu.

Naše se Društvo može pohvaliti i jednom novom online publikacijom – Noviteti u zavičajnim zbirka. Publikacija je dostupna na internetskoj stranici Društva, a vjerujemo da će biti vrlo koristan izvor informacija svima onima koji se bave brigom o baštini jer sadrži temeljite bibliografije djela objavljenih u 2019. godini koja prikupljaju zavičajne knjižnice na području djelovanja Društva. Sažetke i informacije o najzanimljivijim naslovima možete pronaći i u ovom broju Sveska, a posebno nas veseli što možemo predstaviti i dvije važne i zanimljive knjige s područja bibliotekarstva čije su autorice Dijana Sabolović-Krajina te Ivanka Ferenčić Martinčić i Maja Lesinger.

Na samom kraju, ali ne i manje važno, pregled je rada Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja kao i pregled svih važnih postignuća, nagrada i priznanja njegovim članovima. Svezak je časopis koji nas povezuje, koji nam nudi mogućnost učenja i vjerujem da će i u ovom broju svatko pronaći nešto što će ga inspirirati. Zahvaljujem svim autorima priloga, urednicima rubrika i suradnicima koji su svojim radom, savjetima i prijedlozima sudjelovali u stvaranju ovog broja časopisa.

Maja Krulić Gačan

Impresum

Izdavač: Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, Trg Eugena Kvaternika 11, Bjelovar

Za izdavača: Silvija Perić

Uredništvo: Ida Gašpar, Lucija Miškić Barunić, Martina Majdak, Romana Horvat, Bernarda Ferderber, Andrea Katanović Babić, Vesna Zvečić, Tanja Nađ, Slaven Pejić, Branka Mikačević, Sanja Jozić i Ljiljana Vugrinec.

Glavna urednica: Maja Krulić Gačan

Zamjenica glavne urednice: Ana Škvarić

Lektura i korektura: Tanja Nađ i Maja Krulić Gačan

Marketing: Ljiljana Vugrinec

Grafički urednik: Danijel Galinec, Evolve Studio

Tisak: Print i dizajn d.o.o.

Uredništvo mrežnih stranica: Romana Horvat, Ljiljana Vugrinec i Silvija Perić

Webmaster: Lovro Janeš

Naklada: 500 komada

Tisak 22. broja časopisa Svezak financijski su pomogli Grad Bjelovar, Grad Čazma i Grad Koprivnica te Bjelovarsko-bilogorska županija i Koprivničko-križevačka županija.

Pišite nam na svezak.urednistvo@gmail.com

Pratite nas na Facebooku!

Svezak - Digitalizirana baza dostupna je ovdje:

Pišite i vi za Svezak!

SADRŽAJ

DESIGN THINKING U KONTEKSTU KNJIŽNICA, Dragana Koljenik.....	3
INTERVJU, Danijela Petrić i Maja Krulić Gačan.....	5
KREATIVNO KORIŠTENJE IKT-A U KNJIŽNICI I ČITAONICI GRADA PRELOGA: EIFL NAGRADA ZA INOVACIJU, Maja Lesinger.....	8
NATIVNA APLIKACIJA KNJIŽNICA „FRAN GALOVIĆ“, Petar Lukačić.....	11
KREATIVNIM PROGRAMIMA DO POBOLJŠANJA KVALITETE ŽIVOTA DJECE I MLADIH NA PRIMJERU GRADSKJE KNJIŽNICE I ČITAONICE VIROVITICA, Mirjana Kotromanović i Silvija Perić.....	13
SLOBODNO VRIJEME DJECE KROZ EDUKATIVNO-KREATIVNE PROGRAME GRADSKJE KNJIŽNICE ĐURĐEVAC, Bernarda Ferderber.....	15
ANKETA O RADU KNJIŽNICA NA PODRUČJU DRUŠTVA KNJIŽNIČARA BILOGORE, PODRAVINE I KALNIČKOG PRIGORJA TIJEKOM EPIDEMIJE KORONAVIRUSA 2020., Maja Krulić Gačan.....	18
IZLOŽBA „GLAZBENA FIKCIJA U HRVATSKOJ KNJIŽEVNOSTI“, Tihana Lončarić.....	23
OBRADA IGRAČAKA I DRUŠTVENIH IGARA NA DJEČJEM ODJELU NARODNE KNJIŽNICE "PETAR PRERADOVIĆ" BJELOVAR, Ivana Blažeković.....	23
IZLOŽBA KOJI SI TI LIK !!?: 33 LIKA IZ SVIJETA KNJIGE, STRIPA I FILMA, Lucija Miškić Barunić i Ana Peranić.....	24
ČAZMANSKA RAZGLEDNICA, Marina Junger.....	25
GRADSKA KNJIŽNICA SLAVKA KOLARA ČAZMA PUTEV NATJEČAJA IRIM-A OSVOJILA JE 3D PRINTER, Marina Junger.....	26
PRVI KOPRIVNIČKI FLASH MOB ZA POPULARIZIRANJE ČITANJA, Ljiljana Vučurinec.....	27
KOPRIVNIČKE KNJIGOKANTICE - MALE SLOBODNE KNJIŽNICE, Ljiljana Vučurinec.....	27
NATJEČAJ „KOPRIVNIČKI KRIMIC“ ILI KAKO NA KREATIVAN NAČIN POTAKNUTI LITERARNO STVARALAŠTVO I LOKALNI KULTURNI TURIZAM, Dijana Sabolović-Krajina.....	29
NOVI PROGRAMI DJEČJEG ODJELA, Ida Gašpar i Danijela Petrić.....	30
„STUDENT NA JEDNU NOĆ“ U KNJIŽNICI, Josipa Strmečki i Ljiljana Vučurinec.....	31
„U(ČITAJ MI) KNJIŽNICU“ – NOVI PROGRAM KOPRIVNIČKOG BIBLIOBUSA, Petra Dravinski i Ljiljana Vučurinec.....	32
KNJIŽNICA I ČITAONICA „FRAN GALOVIĆ“ – PARTNER UDRUZI ROMA U PROJEKTU (ODRŽI KORAK: OBRAZOVANJEM ROMSKE DJECE I MLADIH DO ODRŽIVOG RAZVOJA ZAJEDNICE, Dijana Sabolović-Krajina.....	33
OBILJEŽAVANJE 10. ROĐENDANA KRIŽEVAČKE BIBLIOBUSNE SLUŽBE POD POKROVITELJSTVOM KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE, Marjana Janeš-Žulj.....	34
ČITATELJSKE TORBICE: „ČITAJ MI DANAS, SUTRA, PREKOSUTRA... ČITAJ MI SVAKI DAN“, Viktorija Segina i Marina Srdinović.....	35
„KOLIBRIĆI“ OD KNJIGE DO PREDSTAVE, Marjana Janeš-Žulj.....	36
KNJIŽNICA I ČITAONICA PITOMAČA, Danijela Rešetar.....	37
PROJEKT ADAPTACIJE I PROŠIRENJA GRADSKJE KNJIŽNICE I ČITAONICE SLATINA TIJEKOM 2019. GODINE, Ana Knežević.....	37
LJUBITELJI ŠAHA U GRADSKOJ KNJIŽNICI I ČITAONICI U VIROVITICI, Nela Krznarić.....	38
RADIONICA ZA BRANITELJE U GRADSKOJ KNJIŽNICI I ČITAONICI U SKLOPU PROGRAMA DNEVNE BOLNICE, Nela Krznarić.....	39
DOGAĐANJA U MJESECU HRVATSKE KNJIGE U SREDNJOJ ŠKOLI „STJEPAN IVŠIĆ“ ORAHOVICA, Damir Najmenik.....	39
MEĐUNARODNI DAN DARIVANJA KNJIGA OBILJEŽEN DANIMA OTVORENIH VRATA KNJIŽNICE, Irena Ivković.....	40
POZNAJEM TOG LIKA! – POZNATA LICA IZ LEKTIRA I ČITANKI UŽIVO U ŠKOLI, Irena Ivković.....	41
„SVE ŠTO ZNAM O ŠKOLSKOJ KNJIŽNICI“ - KVIZ ZA UČENIKE PRVIH RAZREDA GIMNAZIJE, Josip Strija.....	42
KNJIŽNICA KOMERCIJALNE I TRGOVAČKE ŠKOLE BJELOVAR POTIČE ČITANJE, Tatjana Krišta.....	43
KNJIŽEVNI SUSRET KAO DIO KULTURNE I JAVNE DJELATNOSTI ŠKOLSKE KNJIŽNICE, Vivijana Krmpotić.....	44
NOVO LICE ŠKOLSKE KNJIŽNICE, Nikolina Sabolić.....	45
RADIONICA IZRAŽAVANJA I PISANJA, Andrea Petrić.....	46
„TRAGOM JEDNOG PUTOVANJA“ - ISTRAŽIVAČKI PROJEKT UČENIKA I UČITELJA OŠ IVANSKA, Tanja Nad i Katica Šarlija.....	47
EUROPSKI TJEDAN PROGRAMIRANJA U ŠKOLSKOJ KNJIŽNICI, Tanja Nad.....	49
„PUT U SREDIŠTE MEDIJSKE PISMENOSTI“ – ŠKOLSKI PROJEKT OŠ IVANE BRLIĆ-MAŽURANIĆ VIROVITICA, Vesna Zvečić.....	50
UČENIČKU KREATIVNOST I MEDIJSKU PISMENOST POTIČU KROZ ERASMUS+ PROJEKTE TE NOVINARSKU I FILMSKU GRUPU, Stojanka Lesički.....	51
PREGLED RADA ŽUPANIJSKOG STRUČNOG VIJEĆA ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE, Josip Strija.....	52
KRATAK PREGLED RADA ŽSV-A ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE, Mirjana Milinović.....	53
SVJETSKI KONGRES KNJIŽNIČARA, IFLA 2019. (ATENA, 24. – 30. 8. 2019.), Danijela Petrić.....	53
IFLA CPDWL SATELITSKI SASTANAK - KNJIŽNIČARI I INFORMACIJSKI STRUČNJACI KAO (PRO)MOTORI PROMJENE: URANJANJE, UKLJUČIVANJE I POKRETANJE DIGITALNE TRANSFORMACIJE ZA PAMETNA DRUŠTVA, Dijana Sabolović-Krajina.....	55
SVJETSKI KONGRES ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA, DUBROVNIK, 21. – 25. LISTOPADA 2019., Andrea Katanović Babić.....	56
UČENJE IZ PROŠLOSTI ZA BUDUĆNOST: PISMENOST ZA SVE, Snježana Berak.....	57
12. SAVJETOVANJE ZA NARODNE KNJIŽNICE U REPUBLICI HRVATSKOJ, NACIONALNI PARK PLITVIČKA JEZERA, 2. – 4. LISTOPADA 2019., Silvija Perić i Mirjana Kotromanović.....	59
PRIPREMI SE ZA BUDUĆNOST! AKTIVNO SUDJELUJ U PROMJENAMA - RADIONICA ZA KNJIŽNIČARE, BEOGRAD, 26. - 27. RUJNA 2019., Ida Gašpar i Sanja Pajnić.....	60
GOVORNIŠTVO ZA KNJIŽNIČARE - CJELOŽIVOTNO OBRAZOVANJE KNJIŽNIČARA, Lucija Miškić Barunić i Slaven Pejić.....	61
STRUČNI SKUP SADRŽAJNA OBRADA I KLASIFIKACIJA GRADE U DJEČJOJ KNJIŽNICI, 29. OŽUJKA 2019., Vjeruška Štivic.....	62
FESTIVALI BIBLIOBUSA KAO ALAT U ZAGOVARANJU KNJIŽNICA I ČITANJA, Ljiljana Vučurinec.....	63
„BIBLIOBUS, ŠTA DA?!” - 14. OKRUGLI STOL O POKRETNIM KNJIŽNICAMA I 8. FESTIVAL HRVATSKIH BIBLIOBUSA, RIJEKA, 7. - 8. LIPNJA 2019., Ljiljana Vučurinec.....	65
ESTONSKO ISKUSTVO IZ DRNJA, Stjepana Kadić.....	67
KOPRIVNIČKE KNJIŽNIČARKE U OKVIRU ERASMUS+ PROJEKTA POSJETILE KNJIŽNICE GRADA AARHUSA U DANSKOJ, Danijela Petrić i Maja Krulić Gačan.....	68
ERASMUS+ NA SVEUČILIŠTU SJEVER, Antonija Mandić.....	70
KNJIŽNICE U SVIJETU – GRADSKA KNJIŽNICA I ARHIV TROMSØ, NORVEŠKA, Dijana Sabolović-Krajina.....	71
BJELOVARSKO NAKLADNIŠTVO U 2019. GODINI, Tina Gatalica.....	73
ĐURĐEVAČKO NAKLADNIŠTVO U 2019. GODINI, Bernarda Ferderber.....	74
KOPRIVNIČKO NAKLADNIŠTVO U 2019. GODINI, Josipa Strmečki.....	75
KRIŽEVAČKO NAKLADNIŠTVO U 2019. GODINI, Marjana Janeš-Žulj.....	76
VIROVITIČKO NAKLADNIŠTVO U 2019. GODINI, Nela Krznarić.....	77
NAKLADNIŠTVO OPĆINE VIRJE U 2019. GODINI, Tomislav Embreuš.....	78
NAKLADNIŠTVO ČEŠKE NACIONALNE MANJINE U 2019. GODINI, Fanika Stehna.....	79
O BIBLIOGRAFIJI KNJIŽEVNO-UMJETNIČKIH TEKSTOVA OBJAVLJENIH U NOVINAMA VIROVITIČAN OD 1899. DO 1925.....	80
DIJANA SABOLOVIĆ-KRAJINA. NARODNE KNJIŽNICE U TRANZICIJI – SOCIOLOŠKI ASPEKTI. KOPRIVNICA : IZDAVAČKA KUĆA MERIDIJANI, 2020. 304 STR, Aleksandra Horvat i Ognjen Calderarović.....	83
IVANKA FERENČIĆ MARTINČIĆ I MAJA LESINGER : BILJEŠKE DJEČJEG KNJIŽNIČARA. VIRJE : NARODNA KNJIŽNICA VIRJE, 2019., Antonija Mandić i Nataša Novak.....	84
O RADU DRUŠTVA U PROTEKLOM RAZDOBLJU, Branka Mikačević.....	85
37. SKUPŠTINA DRUŠTVA KNJIŽNIČARA BILOGORE, PODRAVINE I KALNIČKOG PRIGORJA I 3. MINI FESTIVAL BIBLIOBUSA, Silvija Perić.....	86
BIBLIOKON, Silvija Perić.....	87
NAPREDOVANJA U STRUCI, Sanja Jozić.....	87
MARINKO ILIČIĆ I VJERUŠKA ŠTIVIĆ DOBITNICI ZLATNE PLAKETE „GRB GRADA BJELOVARA“, Sanja Jozić.....	88
NAJKNJIŽNIČARKE DRUŠTVA KNJIŽNIČARA BILOGORE, PODRAVINE I KALNIČKOG PRIGORJA ZA 2019. GODINU, Ljiljana Vučurinec.....	89
ČLANOVI NAŠEG DRUŠTVA DOBITNICI NAGRADE MINISTARSTVA ZNANOSTI I OBRAZOVANJA ZA ŠKOLSKU GODINU 2018./2019., Sanja Jozić.....	91
DRAGA LJERKA, HVALA I SRETNOSTI, Tanja Kolar Janković.....	91
IN MEMORIAM – ANA KNEŽEVIĆ (1965. - 2020.).....	92

DESIGN THINKING U KONTEKSTU KNJIŽNICA

Dragana Koljenik, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

Sažetak

U ovom tekstu, koji treba služiti kao kratki osvrt na Design Thinking, pokušat će se dati odgovor na tri osnovna pitanja o Design Thinkingu u kontekstu knjižnica, a to su: što je Design Thinking, što knjižnice imaju s Design Thinkingom te što se i kako „radi“ u Design Thinking metodologiji. Glavni cilj je upoznati čitatelje s konceptom Design Thinkinga i dati opći uvid u korist primjene Design Thinking metodologije.

Uvod

Design Thinking sve se češće nameće kao moguće rješenje poslovnih problema i izazova u svijetu gdje je promjena postala jedina konstanta na koju možemo računati. Kroz primjenu Design Thinking metodologije možemo poboljšati stare, ali i stvoriti nove usluge, proizvode i iskustva za naše korisnike s ciljem povećanja zadovoljstva u korištenju knjižnice. Design Thinking metodologiju poželjno je koristiti i pri mijenjanju kulture unutar organizacija što može povećati kreativno samopouzdanje djelatnika, poboljšati proces projektnog managementa i ojačati kulturu suradnje.

Što je Design Thinking?

Design Thinking je način rješavanja određenog problema s pomoću unaprijed definiranog procesa te skupa metoda i tehnika. Kako ne bi bilo zabune, primjenjivanje Design Thinking metodologije ne traži od knjižničara da postanu dizajneri ili da se bave dizajnom. To podrazumijeva slijediti niz sekvencioniranih postupaka koje su osmislili dizajneri rješavajući vlastite izazove.¹

Osim u privatnom poslovnom svijetu, Design Thinking sve se više koristi i u neprofitnom sektoru gdje se njegove snage ogledaju u potencijalu rješavanja kompleksnih problema u brzo mijenjajućoj i visoko tehnološkoj okolini s kojima se suočavaju svi, od velikih javnih institucija do malih neprofitnih udruga. Puno o tome govori i činjenica da je sam IDEO² koncept Design Thinkinga „preselio“ u knjižničarsko

¹ Antoljak, V.; M. Kosović. Design Thinking za nedizajnere: Kako riješiti poslovne probleme i uspješno inovirati. Zagreb: Školska knjiga d.d., 2018. Str. 24.

² IDEO je tvrtka koja je 80-ih godina 20. stoljeća Design Thinking uvela na velika vrata u svijet poslovanja

Imamo problem! Kako ga riješiti?

okruženje i napravio vodič pod nazivom Design Thinking for Libraries. Vodič su napravili uz pomoć Chicago Public Library u Sjedinjenim Američkim državama i Aarhus Public Libraries u Danskoj uz financijsku potporu Global Libraries program kao dijela zaklade Bill & Melinda Gates Foundation.³

Što knjižnice imaju s tim?

Design Thinking for Libraries sa svojim setom alata i konkretnih primjera pod nazivom Design Thinking for Libraries toolkit nastao je iz pretpostavke da su izazovi s kojima se knjižničari suočavaju stvarni, složeni i raznoliki te kao takvi zahtijevaju novu perspektivu, nove alate i nove pristupe. Ta nova perspektiva, alati i pristupi ponuđeni su upravo u Design Thinking metodologiji koja omogućava da zajedno otkrijemo što naše zajednice žele i eksperimentiramo kako bismo stvorili usluge, programe i procese kojima bismo zadovoljili njihove promjenjive potrebe.⁴

Mnoge knjižnice u svijetu već su usvojile Design Thinking

³ Design Thinking toolkit for libraries' released. [citirano: 2020-02-15] Dostupno na: <https://blogs.ifla.org/public-libraries/2015/01/13/design-thinking-toolkit-for-libraries-released/>

⁴ Design Thinking for Libraries. [citirano: 2020-02-15] Dostupno na: <http://designthinkingforlibraries.com/>

metodologiju kao moguće rješenje za brojne izazove s kojima se suočavaju, od onih svakodnevnih do velikih organizacijskih izazova. Tako su u danskoj knjižnici u Aarhusu stvorili tzv. Transformation Lab, prostor u kojem su mogli započeti osmišljavati projekte koji bi na kreativan način uključili i angažirali knjižničarsko osoblje i širu društvenu zajednicu. U tom procesu testirali su metode participativnog dizajna i niz drugih strategija za stvaranje knjižnice zajedno s korisnicima. Kroz 12 godina promijenili su paradigmu od „knjižnica za knjižničare“ do „knjižnica za korisnike“.

Tu promjenu paradigme dobro je sažeo direktor knjižnice u Aarhusu kada je rekao da si knjižnice trebaju postavljati pitanja na koje probleme u društvu odgovaraju i zašto su važne, ako žele ostati relevantne. Zaključuje i kako ne možemo sami odlučiti o odgovoru, nego ga moramo dobiti od korisnika.⁵

Što se i kako se „radi“ u Design Thinkingu?

Design Thinking proces sastoji se od 5 glavnih faza. Autori V. Antoljak i M. Kosović dijele ih na empatiju, definiranje, ideaciju, prototipiziranje i testiranje. U Design Thinking for Libraries toolkitu⁶ donosi se donekle revidirana verzija faza koje uključuju inspiraciju, ideaciju, iteraciju i skaliranje, ali obje verzije oslanjaju se na sličnu paradigmu, a to je da kroz unaprijed određeni set koraka i njima pripadajućih alata dođemo do rješenja nekog problema. Tako se prvo kreće s fazom definiranja problema, tj. dizajnerskog izazova kroz uključivanje empatije i inspiracije. Kako bismo mogli pravilno definirati problem, potrebno ga je prvo duboko razumjeti i tu na scenu stupa jedan od najvažnijih aspekata u Design Thinking metodologiji, a to je empatija ili sposobnost gledanja na svijet tuđim očima.⁷ Alati kojima se koristimo u ovoj fazi su intervjui, opažanje i iskustveno uranjanje. Intervju, kao možda i najsnažniji alat ove faze, zahtijeva pomno planiranje, ali i spremnost na nepredviđene situacije. Da, intervju treba isplanirati, ali ga ne treba i kontrolirati. Ako pogriješimo u ovom dijelu, sve ostale faze odvijat će se na krivim pretpostavkama, tj. na krivo definiranoj problemskoj izjavi. Ako se to dogodi, mi najvjerojatnije nećemo uspjeti riješiti svoj dizajn izazov, a kamoli riješiti korisnički problem. Nakon uspješnog definiranja problema kreće se u fazu ideacije koja transformira problem u konkretne ideje koje će postati temelj za opipljivi dizajn rješenja. Alat koji se najčešće koristi u ovoj fazi je tzv. oluja ideja ili brainstorming koja ima vrlo jednostavan cilj, a to je izgenerirati što više ideja, tj. mogućih rješenja, za prethodno definirani problem. U ovom trenutku

⁵ Design Thinking for Libraries. [citirano: 2020-02-15] Dostupno na: <http://designthinkingforlibraries.com/cultural-change>

⁶ Keeping Up With... Design Thinking. [citirano: 2020-02-15] Dostupno na: http://www.ala.org/acrl/publications/keeping_up_with/design

⁷ Friss Dam, R.; Y. Siang Teo. Design Thinking: Getting Started with Empathy. [citirano: 2020-02-15] Dostupno na: <https://www.interaction-design.org/literature/article/design-thinking-getting-started-with-empathy>

sve je usmjereno na kvantitetu, a ne na kvalitetu. Ako uspijemo prevladati nelagodu iznošenja onoga što nam padne na pamet u trenutku, to otvara potencijal za zaista inovativne ideje jer se prvih nekoliko ideja obično uopće ne smatraju „idejama“ budući da su one previše očite i u tom smislu bi se problem na taj način već riješio. Jedino „pravilo“ u ovoj fazi je da se ideje nekako zabilježe, ili vizualizacijom ili konkretnim zapisivanjem. Postoji nekoliko načina odabira ideje s kojom se ide u sljedeću fazu, a može se odabrati i više njih.

Sljedeća faza usmjerena je konkretizaciji jedne ili više ideja koje su odabrane u prethodnom koraku. U fazi prototipizacije možemo vidjeti zašto naše apstraktne ideje ne mogu biti izvedive u opipljivoj formi. Ne samo da je ovo vrlo ekonomično već nas uči da je u redu i poželjno pogriješiti jer sa svakom novom verzijom ideje dobivamo i sve bolji prototip, a na kraju i konačni proizvod. Prototipovi u ovoj fazi najčešće uključuju analogne mock-upove, konceptualne mape, korisničke scenarije iskustva ili makete.

Napravljeni prototip tada se koristi za rano testiranje s korisnicima. Prototip i u ovoj fazi pokazuje svoju vrijednost jer je ljudima lakše ocijeniti konkretnu ideju nego apstraktno objašnjenje. Na temelju povratne informacije korisnika sama ideja ponovno ide u fazu iteracije i tako u krug dok ne dođemo do zadovoljavajućeg rješenja.

Zaključak

Ako odaberemo Design Thinking metodologiju, onda odaberemo i dinamičan, suradnički, intuitivan, brz, ekonomičan i pragmatičan pristup rješavanju problema. Odabir Design Thinking metodologije također podrazumijeva da unaprijed znamo odgovor na pitanje želimo li se usredotočiti na zadržavanje i očuvanje trenutačnih vrijednosti ili na stvaranje novih vrijednosti u svojoj kulturi organizacije, kako unutra tako i na van. Tada se neizbježno postavlja pitanje znamo li uopće koje su to vrijednosti koje želimo vidjeti u svojoj knjižnici. I tu se ogleda možda najveća vrijednost primjene Design Thinking metodologije jer nas ona na neki način „prisiljava“ da preispitamo prvenstveno sebe i da s promjenom počnemo iznutra, prvo sami sa sobom, onda unutar organizacije, a zatim za korisnike. Ne postoji način ili metodologija koja je uspješna, a preskače ove prve dvije faze, i Design Thinking nam to na najbolji način pokazuje.

Literatura
Antoljak, V.; M. Kosović. Design Thinking za nedizajnere: Kako riješiti poslovne probleme i uspješno inovirati. Zagreb: Školska knjiga d.d., 2018.

Design Thinking toolkit for libraries' released. [citirano: 2020-02-15] Dostupno na: <https://blogs.ifa.org/public-libraries/2015/01/13/design-thinking-toolkit-for-libraries-released/>

Design Thinking for Libraries. [citirano: 2020-02-15] Dostupno na: <http://designthinkingforlibraries.com>

Friss Dam, R.; Y. Siang Teo. Design Thinking: Getting Started with Empathy. [citirano: 2020-02-15] Dostupno na: <https://www.interaction-design.org/literature/article/design-thinking-getting-started-with-empathy>
Keeping Up With... Design Thinking. [citirano: 2020-02-15] Dostupno na: http://www.ala.org/acrl/publications/keeping_up_with/design

INTERVJU

Danijela Petrić i Maja Krulić Gačan
Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Danijela Petrić, Lisbeth Maerkedahl i Maja Krulić Gačan

Za temu broja razgovarale smo s Lisbeth Maerkedahl, knjižničarkom u Knjižnici grada Aarhusa koju smo upoznale prilikom studijskog posjeta Knjižnicama grada Aarhusa u okviru Erasmus+ projekta i s kojom smo imale priliku razgovarati o Design Thinking metodi za knjižnice i njezinom korištenju. Lisbeth Maerkedahl posljednjih je 5 godina radila na zajedničkom projektu IDEO-a, međunarodne kompanije koja se bavi dizajnom i inovacijama, Narodne knjižnice u Chicagu (Chicago Public Library) i Knjižnica grada Aarhusa (Aarhus Public Libraries) na stvaranju i razvoju Design Thinking metode za knjižnice, metode u potpunosti usmjerene na ljude. U svom radu vodi se željom da knjižnice postanu relevantne i značajne u društvu. Raspon projekata i procesa na kojima radi s korisnicima i mrežom partnera je širok, a fokus joj je razvoj knjižnice budućnosti.

1. Osmislili ste Design Thinking koncept za knjižnice u suradnji s IDEO-om. Kako ste došli na ideju?

Željeli smo stvoriti knjižnicu za ljude. To zahtijeva znanje o ljudima i njihovim potrebama. Stoga smo posljednjih desetljeća radili na uključivanju korisnika i osmišljavali inovacije usmjerene na korisnike. Godine 2013. dobili smo potporu Fondacije Billa & Melinde Gates da identificiramo vrstu pristupa ili metode koje su potrebne knjižnicama širom svijeta za stvaranje inovacija i transformaciju. Bio je to za nas početak ere Design Thinkinga. Design Thinking uključuje različite pristupe koje smo i do tada koristili, ali sjajno je imati sustavnu i dokazanu metodu koja vam pomaže od početka do samog kraja procesa te uspostaviti zajednički jezik s knjižničarima i drugim tvrtkama širom svijeta.

2. Kako funkcionira metoda „Design Thinking“ za knjižnice te koja su osnovna obilježja metodologije i tehnike?

Zajedno s IDEO-om i Narodnom knjižnicom u Chicagu kreirali smo alate koji vas vode kroz cjelokupni Design Thinking proces i pokazuju osoblju knjižnice kako pronaći rješenja za svakodnevne izazove. Materijali koje smo napravili

daju pozadinu i znanje o Design Thinkingu, ali i širok izbor alata, savjeta i trikova kako to ostvariti. Osnovno načelo Design Thinkinga je jednostavno - učimo od ljudi. Proces započinje i završava na građanima i njihovim potrebama, a ne potrebama knjižnice. Podijeljen je u tri glavna koraka: nadahnuće, ideja i ponavljanje. Prvo morate identificirati izazov gdje otkrivete nove perspektive o mogućnostima. U sljedećem koraku nešto naučite i trebate generirati ideje i učiniti ih opipljivima, a u posljednjem koraku imate prototip i trebate kontinuirano eksperimentirati i primati povratne informacije korisnika.

Design Thinking proces

3. Koji su najvažniji elementi Design Thinkinga i koliko je važna empatija?

Design Thinking je metoda, ali ujedno i proces, način razmišljanja u kojem su glavni elementi kreativnost, empatija i raznolikost, a u kojem se ljudi ne boje nešto poduzeti i ne boje se neuspjeha. Dakle, ne trebamo znati odgovor, već trebamo biti znatiželjni i željni učiti.

Dvije temeljne komponente u procesu su istraživanje (npr. intervjui i zapažanja) i prototipiziranje. To znači da trebate promatrati i razgovarati s ljudima da biste stekli znanje - ne samo identificirati ono što govore ili čine već otkriti što osjećaju i misle. Empatija je ključna - stavite se u cipele građana i učite bez uplitanja vlastitih stajališta, interesa i ciljeva.

4. Prilikom primjene ove metode u fokusu je korisnik i njegove stvarne potrebe. Koliko je izazovno ući u njegov svijet i otkriti što želi te koje su njegove potrebe? Kako se provodi intervju?

Koristimo alate iz područja antropologije i psihologije. Potrebno je vrijeme da biste naučili pravilno voditi intervju i promatrati. Uvijek će postojati mogućnost da jednostavno svojom prisutnošću utječete na situaciju, ali izazov je da ju minimizirate. Ključno je biti otvoren i ne oslanjati se na prethodno razumijevanje, postavljati otvorena pitanja i slušati.

Naučili smo da je vrlo važno pomaknuti fokus. Umjesto da ljude pozivamo u knjižnicu, moramo sebe pozvati u njihove domove. Boravak u knjižnici utječe na njihove odgovore za razliku od našeg boravka u njihovim kućama. Tada imamo priliku vidjeti tko su oni i kakvi su zapravo. Usporedimo li se s tvrtkama, mi zapravo imamo sreće - poznamo svoje korisnike i svakodnevno ih vidimo (neke od njih).

5. Na što mislite kada kažete da nam je u Design Thinkingu potreban „drugačiji pogled“?

Možda se čini da je provedba čitavog Design Thinking procesa trošenje vremena i da je skupo, ali zapravo se uglavnom radi o tome da trebate imati ispravno razmišljanje i novi pogled na stvari. Rutina vas zaslijepi pa pokušajte ponekad gledati na stvari na drugačiji način. Primjerice, prođite kroz svoju dječju

knjižnicu na koljenima. Ili koristite isti ulaz kao i korisnici umjesto onog za osoblje. Kada radite ove male stvari, svijet vidite „novim očima“.

6. Gdje možemo pronaći primjere korištenja ove metode, priručnik ili alate i kako ju možemo i mi koristiti?

Besplatni priručnik s alatima možete preuzeti na <http://designthinkingforlibraries.com>. Pored priručnika možete pronaći i knjigu aktivnosti s puno korisnih vježbi, primjera i druge vrlo korisne savjete.

Imamo Facebook grupu - pratite nas (<https://www.facebook.com/designthinkingforlibraries/>).

7. Priručnik je preveden na nekoliko jezika za potrebe knjižnica širom svijeta. Može li biti preveden i na hrvatski jezik?

Priručnik „Design Thinking for Libraries“ preveden je na više od 15 različitih jezika na vlastitu inicijativu knjižnica širom svijeta, npr. kineski, češki, danski, francuski, talijanski, japanski, poljski, portugalski, ruski, švedski i tajlandski. Ako bilo tko želi pomoći u prevodenju ovog alata na hrvatski jezik, uvijek nam se može obratiti na hello@designthinkingforlibraries.com. Zatim ćemo pružiti više informacija o tome kako se to radi.

8. Zašto je dobro primijeniti Design Thinking koncept u knjižnicama?

Design Thinking je pristup koji može pomoći svim vrstama

knjižnica. Omogućuje nam zajednički rad na otkrivanju onoga što zajednica želi. Možemo eksperimentirati kako bismo stvorili usluge, programe i procese da bismo zadovoljili potrebe zajednice koje su stalno podložne promjenama. Ovaj pristup, u čijem je središtu čovjek, naučio nas je novim stvarima o knjižnici i građanima. Naučili smo kako potaknuti angažman, na primjer korištenjem aktivnosti sa što manje prepreka kako bismo započeli dijalog s našim korisnicima. Naučili smo da se ne treba fokusirati na demografiju (spol, dob itd.), nego više na ponašanja poput korisničkih navika, rituala i rutina. Način na koji koriste knjižnicu nam govori više o tome tko su nego, na primjer, njihova dob.

Design Thinking proces ne vidimo kao nešto što rješava problem, već kao proces učenja. Upravo otkrivanje pravog problema je često dio procesa. Sudjelovanjem u procesima postali smo bolji i u korištenju prototipa kao alata. Kada radimo prototipove, ne radimo samo slučajne eksperimente, već prototipiziramo s jasnom namjerom i prototip koristimo kao alat za novo učenje i za uspostavu novih razgovora.

To je sjajan način da ostanemo jaki kao inovatori i budemo relevantni u našim zajednicama.

9. Kako koncept radi u praksi? Možete li nam dati neki primjer i reći tko su ambasadori Design Thinkinga?

Design Thinking metodom koristimo se unazad nekoliko godina. Da bi ljudi savladali metodu, potrebno je više od čitanja i korištenja priručnika. Imamo tim koji je zadužen za cjelokupni razvoj i širenje metode unutar organizacije. Ambasadori su zapravo djelatnici koji su interno obrazovani 6 - 12 mjeseci i zaduženi za rad po ovoj metodi unutar vlastitog tima. No i svi djelatnici knjižnice trebali bi znati osnove metode.

Neke projekte definira vodstvo, a poticaji za neke projekte dolaze i od osoblja. U obje situacije ljudi se mogu koristiti metodom, rade jedni s drugima i imaju vremena istražiti što je izazov dizajna prije pronalaska rješenja.

10. Kada smo posjetile Dokk1, bile smo impresionirane mnogim prototipovima. Posebno nas je impresionirao prototip nove knjižnice u kvartu Gellerup. Možete li nam reći zašto je važno napraviti takav prototip buduće knjižnice?

Izrada prototipa neophodna je u Design Thinkingu - što više prototipova, to bolje. Uglavnom se radi o kontinuiranom eksperimentiranju temeljenom na povratnim informacijama

korisnika. Prototip čini vaše ideje opipljivima, može to biti nešto izrađeno od kartona, nacrtano na komadu papira ili igranje uloga. To vam omogućuje da podijelite svoju ideju s drugim ljudima kako biste dobili povratne informacije i saznali kako ju dalje razvijati. Knjižnice su savršeni prostori za prototipiziranje jer ih korisnici svakodnevno posjećuju i žele sudjelovati, tj. dati povratne informacije. Prototipovi ne bi trebali izgledati kao nešto što je završeno, skupo ili lijepo. Tada je ljudima lakše dati iskrenu povratnu informaciju. Izgradit ćemo novu knjižnicu u jednom od predgrađa - Gellerup i sada radimo s prototipom u knjižnici. Lakše je natjerati ljude da sudjeluju i time nam pomažu u radu s partnerima.

11. Koji vam je najdraži projekt u kojem ste primijenili metodu Design Thinking za knjižnice?

Upravo smo započeli novi projekt FilmX - filmski i medijski eksperiment, u suradnji sa školama i filmskim studijima. Naš je cilj poboljšati medijske kompetencije djece i tinejdžera kako bi postali kritički korisnici medija. Umjesto da razgovaramo o tehnologijama i rješenjima, usredotočimo se na ciljnu skupinu - što su im potrebe i želje - i izgradimo puno prototipova.

12. Imate li neki savjet za knjižničare u Hrvatskoj?

1. Samo krenite – vi to možete! Ne morate puno čitati, samo pokušajte i naučit ćete. Design Thinking je iterativna metoda, tako da njome možete poboljšati sve što radite.
2. Bolje da ne uspijete s malim ulaganjima, nego velikima. Iskoristite mogućnost prototipiziranja neke nove usluge ili prostora u vašoj knjižnici.
3. Design Thinking je timska aktivnost. Odličan je način angažiranja knjižničnog osoblja da radi zajedno kako bi stvorili bolju knjižnicu.

KREATIVNO KORIŠTENJE IKT-A U KNJIŽNICI I ČITAONICI GRADA PRELOGA: EIFL NAGRADA ZA INOVACIJU

Maja Lesinger, Knjižnica i čitaonica Grada Preloga

Sažetak

Knjižnica i čitaonica Grada Preloga jedna je od tri ovogodišnje dobitnice međunarodne nagrade EIFL i to za program digitalnog i financijskog opismenjavanja djece uzrasta 3 - 11 godina. Priče o blagu stare kornjače program je edukacije s ciljem razvoja informatičke i financijske pismenosti čiji je program razvijen od strane stručnjaka koji svojim radom doprinose razvoju usluga Knjižnice i čitaonice Grada Preloga. Ova neobična fuzija dviju aktualnih tema prepoznata je tako i u međunarodnim okvirima. Podučavanje digitalnih vještina koristi iste principe diljem svijeta. Učenik sjedi za računalom i obavlja zadatke koje im nastavnik zadaje. Stoga je za stvaranje novog programa i usluge u Knjižnici i čitaonici Grada Preloga bilo potrebno razmišljati na drugačiji način.

Uvod

Financijsko obrazovanje pojedinaca postaje s vremenom sve važnije zbog složenijih financijskih proizvoda i usluga u rastućim i sve dinamičnijim financijskim tržištima.¹ Brojni su razlozi zbog kojih je potrebno raditi na podizanju razine financijske pismenosti pojedinaca. Svjesni činjenice da ne postoji niti jedno obrazovanje ili projekt koji djecu u dobi od 3 godine podučava vještinama koje se podučavaju u preloškoj knjižnici, tvorcima kurikuluma razvili su nekoliko didaktičkih materijala poput interaktivnih prezentacija s pričama o povijesti novca, igara, e-knjige i nastavne planove za aktivnosti. Kurikulum edukacije temelji se na zabavi i igrama, a obrazovni tim čine tri osobe.

Djeca uče na različitim uređajima: računalima, tabletima sa zaslonom osjetljivim na dodir i pametnim telefonima. Na taj način poboljšavaju vještine tipkanja, vježbaju korištenje značajki poput povlačenja i ispuštanja te upoznaju razne aplikacije. Financijska pismenost integrirana je u sve aktivnosti kroz pričanje priča stare kornjače te rješavanje financijskih problema.

Ciljne skupine i partneri

Priče o blagu stare kornjače usluga je koja je uvedena u ponudu knjižnice kao jedinstveni oblik edukacije u zajednici, županiji, ali i državi. Program je predstavljen odgojiteljima i učiteljima razredne nastave u rujnu 2018. godine s ciljom skupinom djece predškolske dobi od 3 do 6 godina i školske djece u dobi od 7 do 11 godina. Navedene skupine djece uključene su u program edukacije putem partnerskih ugovora sa svim predškolskim i osnovnoškolskim ustanovama s područja Grada Preloga te zainteresiranim ustanovama u okruhu do 30 km od gradskog područja.

¹ Nacionalni strateški okvir financijske pismenosti potrošača za razdoblje od 2015. do 2020. godine NN 11/2015 [citirano: 2020-02-27]. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_01_11_224.html

Korištenje tableta

Igrifikacija učenja

U posljednjih nekoliko desetljeća razvoj računalne znanosti omogućio je stvaranje informacijske i komunikacijske tehnologije koja je snažno i temeljito promijenila svijet oko nas. Primjena računala u svim područjima današnjega života mijenja i način shvaćanja svijeta u kojemu živimo. Digitalna pismenost danas je neophodna svakomu pojedincu kako bi mogao upotrebljavati računala i različite računalne sustave pri obavljanju svakodnevnih obveza.²

Ovaj program razvija vještine ključne za razne poslove, obrazovanje i buduće radno mjesto 21. stoljeća. To su: vještine manipuliranja ekranom osjetljivim na dodir, programiranje, korištenje financijske tehnologije (FINTECH) poput bankomata, POS uređaja, društveni mediji i korištenje različitih uređaja za obavljanje svakodnevnih zadataka u životu, školi i poslu.

² Kurikulum za nastavni predmet Informatika za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj, NN 22/2018 [citirano: 2020-02-27]. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_03_22_436.html

Interaktivne edukativne igre

Kako biti YouTuber (društvene mreže, uređivanje videa, fotografija i zvuka), Kodiranje s Djedicom (osnovne igre kodiranja), Uklanjanje problema (izrada kviza, izrada teksta, preuzimanje fotografija, web pretraživanje), Digitalne slikovnice (izrada prezentacija i objavljivanje na Issuu, alatu Storybird) i Priče o blagu stare kornjače (interaktivne prezentacije i animacija) samo su neki od naziva provedenih radionica. U osnovi, djeca uče kodirati putem Google igara, a kroz kodiranje i izgradnju novog sadržaja uče o valutama. Vještine tipkanja i korištenja ekrana osjetljivog na dodir djeca usavršavaju dok igraju Kahoot kvizove i odgovaraju na pitanja o povijesti novca. Podučava ih se kako izrađivati i uređivati videozapise i koristiti platformu YouTube dok raspravljaju o financijskim i moralnim temama poput želja i potreba te vrijednosti novca. Polaznici uče vizualni dizajn i stječu korisničko iskustvo slušajući interaktivne priče o staroj kornjači i njenim bajkama - upoznaju se s riječima poput bankomata, kreditne kartice, kripto valute, blagajne i čitača bar koda, a sve to rade kroz igru i zabavu.

Ishodi učenja

Postignuća ili odgojno-obrazovni ishodi predstavljaju jasno iskazane kompetencije, tj. očekivana znanja, vještine i sposobnosti te vrijednosti i stavove koje učenici trebaju steći i moći pokazati po uspješnom završetku određene nastavne teme, programa, stupnja obrazovanja ili odgojno-obrazovnog ciklusa. Ona, dakle, trebaju

Interaktivni kvizovi

jasno iskazivati što učenici trebaju znati i biti u stanju činiti, ali i način na koji će stečeno znanje, vještine i stavove trebati pokazati.³

Cilj edukacije je osigurati stjecanje osnovnih digitalnih vještina kroz teme financijske pismenosti predstavljene različitim pričama. Polaznici edukacije su djeca u dobi od 3 do 11 godina koja trebaju steći znanje u okviru prve tri (niže) kognitivne razine Bloomove taksonomije: ZAPAMTI (1) prisjetiti se činjenica i osnovnih pojmova, SHVATI (2) objasniti ideje ili koncepte i PRIMIJENI (3) koristiti informacije u novim situacijama, odgovoriti na pitanja ili riješiti probleme. Razlog odabira nižih razina taksonomije je dob polaznika te činjenica da će se usvojeno znanje kasnije koristiti kao temelj za nadogradnju i razvoj naprednijih informatičkih vještina.

Edukacijski tim

Kurikulum je razvio tročlani tim stručnjaka koji, osim izrade programa, održava same edukacije u knjižnici. Maja Lesinger, ravnateljica knjižnice, zadužena je za pedagoške i didaktičke aspekte edukacije kao i za financijsku pismenost. Autorica je programa za razinu osnovne škole (7 - 11 godina). Nataša Novak, profesorica predškolskog odgoja, volonterka je zadužena za vrtičku razinu edukacije (3 - 6 godina), kao i za praćenje dječjih sposobnosti i kompetencija u programu. Dario Šincek, učitelj informatike, volonter je koji je zadužen za informatičke vještine. On vodi sve radionice za osnovnu školu.

Edukacijski tim

Tijekom kreiranja kurikuluma odabrane su najzanimljivije teme, one koje djeca ne uče u školi i vrtiću. Dakle, informatičar je odabrao teme usredotočivši se na njihovu korisnost u stvarnom životu uzimajući u obzir dob ciljane publike i informatičku opremu knjižnice. Ravnateljica je odabrala / napisala / pripremila financijske priče kako bi one nadopunile i zaokružile informatičke zadatke. Profesorica

³ Smjernice za pisanje ciljeva i učenčkih postignuća za kurikulumsku područja [citirano: 2020-02-27]. Dostupno na: https://web.math.pmf.unizg.hr/nastava/metodika/materijali/mnm3-Bloomova_taksonomija-ishodi.pdf

predškolskog odgoja prilagođavala je ciljeve edukacije i sve aktivnosti učenicima vrtičkog uzrasta i motivirala ostale vrtičke skupine da sudjeluju u edukaciji.

Doseg i kvaliteta edukacije

Pristup znanju i multikulturnom bogatstvu svijeta, baš kao i cjeloživotno učenje i pismenost, postali su glavnom zadaćom našega društva. Kvalitetna dječja knjižnica pruža djeci vještine neophodne za cjeloživotno učenje i pismenost osposobljavajući ih da sudjeluju i djelatno pridonose životu zajednice. Knjižnica treba neprestano odgovarati na promjene u društvu te zadovoljavati informacijske i kulturne potrebe djece, kao i njihove potrebe za zabavom i razonodom.⁴ Stoga je važnost ovog programa za zajednicu vidljiva već od početnih koraka stvaranja samog kurikulumu te uzimanja u obzir dometa edukacije. Zbog integracije važnih smjernica i strategija te elemenata drugih kurikulumu u program rada omogućena je šira primjena edukacije na sve ciljne dobne skupine. Time je otvorena i mogućnost proširivanja programa te uvođenje novih metoda i elemenata podučavanja. Planirano trajanje programa je dvije godine. Uz trenutni kurikulum ovaj će program završiti u rujnu 2020. godine. Edukativne aktivnosti traju 40 minuta za školski uzrast i 20 minuta za predškolski. Uz stalna kvalitativna ispitivanja polaznike i edukatore potiče se na samoprocjenu. Dobiveni podaci se koriste za stvaranje novih aktivnosti i nadogradnju programa.

4 IFLA Smjernice za knjižnične usluge za djecu [citirano: 2020-02-27]. Dostupno na: <https://archive.ifla.org/VII/s10/pubs/ChildrensGuidelines-hr.pdf>

Ovaj edukacijski program aktivan je godinu dana i od tada su održana dvadeset i dva treninga te je obuhvaćeno 450 polaznika. Program je predstavljen na Državnoj smotri predškolskih projekata u svibnju 2019. u Zadru i u rujnu 2019. na stručnom skupu odgojitelja održanom na Učiteljskom fakultetu u Čakovcu.

Zaključak:

Program je osvojio međunarodno priznanje za inovativnost što pokazuje jasnu činjenicu da se i male knjižnice uspješno mogu nositi s izazovima modernog doba ukoliko se odluče razmišljati izvan uobičajenih okvira i tradicionalnih shvaćanja uloga obrazovanja. Usvajanjem inovativnih koncepata i modernih metoda rada Knjižnica i čitaonica Grada Preloga razvila je program kojeg korisnici procjenjuju najvišim ocjenama kvalitete i zadovoljstva. Program je sklon promjenama i inovacijama što garantira njegovu dugovječnost i aktualnost.

Ključne riječi: financijska pismenost, FINTECH, informatička pismenost, digitalne vještine, inovativnost

Literatura:

Nacionalni strateški okvir financijske pismenosti potrošača za razdoblje od 2015. do 2020. godine NN 11/2015 [citirano: 2020-02-27]. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_01_11_224.html

Smjernice za pisanje ciljeva i učeničkih postignuća za kurikulumsku područja [citirano: 2020-02-27]. Dostupno na: https://web.math.pmf.unizg.hr/nastava/metodika/materijali/mnm3-Bloomova_taksonomija-ishodi.pdf

IFLA Smjernice za knjižnične usluge za djecu [citirano: 2020-02-27]. Dostupno na: <https://archive.ifla.org/VII/s10/pubs/ChildrensGuidelines-hr.pdf>

NATIVNA APLIKACIJA KNJIŽNICA „FRAN GALOVIĆ“

Petar Lukačić, Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica

Sažetak:

Digitalni svijet rapidno se mijenja i često se događa da stvari koje su prije pet godina bile aktualne više nisu. U takvom okruženju knjižnice su obavezne pratiti te tjekeve i pravovremeno reagirati. Ukoliko to nisu u stanju, počinju gubiti svoj primat u pružanju pravovremenih i aktualnih informacija svojim korisnicima. Posljednjih nekoliko godina možemo primijetiti kako sve veći broj naših korisnika koristi pametne telefone te kako uz njihovu pomoć obavljaju neke zadatke i obaveze za koje im je prije trebalo više vremena i fizičkih odlazaka na drugo mjesto (npr. plaćanje računa). Iz tog razloga prisutnost knjižnica uz posredstvo mobilnih aplikacija postaje nam logičan slijed našeg poslovanja. U članku će se opisati kako i zašto je došlo do nastanka nativne aplikacije Knjižnica „Fran Galović“.

Uvod:

Proučavajući svake godine statistiku posjećenosti internetske stranice koprivničke knjižnice, primijetili smo kontinuirani rast pristupa stranici putem mobilnih uređaja i pretraživanja sadržaja kojeg knjižnica nudi. Svjetski trendovi pokazuju da se pretraživanje interneta i korištenje njegovih mogućnosti sve više seli na pametne i mobilne uređaje¹ što nas navodi na zaključak da je nužno i potrebno razvoj digitalnih usluga koje knjižnica nudi svojim korisnicima prilagoditi.

Zašto aplikacija?

Iz takve svijesti i potrebe za prisutnosti tamo gdje su korisnici nastala je nativna aplikacija Knjižnica „Fran Galović“². Trendovi su mobilnog života mobilni ekrani, mobilni podaci, mobilne situacije, mobilni i pametni telefoni. Postali su svakodnevica našeg života i života naših korisnika. Naši korisnici koriste pametne telefone da bi platili svoje račune, platili parking, platili robu na blagajni, komunicirali s obitelji u Australiji ili s poslovnim partnerima dogovarali suradnju. Mogućnosti su nebrojene, a tranzicijski period u kojem hrvatske knjižnice uvode nove tehnologije i nove mogućnosti redovito kasni, barem 10 godina. U Americi³ se o mogućnostima i uvođenju korištenja mobilnih aplikacija raspravljalo, ali i radilo na tome prije više od 10 godina, a posudba e-knjiga postala je realna mogućnost još 1998.⁴ godine koju mi u hrvatskim knjižnicama u pravom obliku još uvijek pamtim uz začetak posudbe

e-knjiga u Puli⁵ i Zagrebu⁶.

Jedan od ključnih razloga za naše kašnjenje u implementaciji novih digitalnih mogućnosti velikim dijelom leži u činjenici da si postavljamo pitanje tko će to platiti, a drugi da bismo takve funkcionalnosti trebali imati ponuđene od strane informatičara koji nam omogućuju rad u programima u kojima svakodnevno radimo. Ali u trenucima dok smo „taoci“ tih knjižničarskih sustava i pružatelja programskih rješenja u kojima svakodnevno radimo, a oni nam ne nude rješenja, moramo se zapitati koliko je održiv i pravovremen naš rad i reakcija na novosti.

Proizvod nativna aplikacija Knjižnica „Fran Galović“ opasno kasni i trebao se pojaviti ranije, a pojavio se tek krajem 2019. godine. Sredstva za izradu aplikacije Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica osigurala je od EIFL-a, točnije, osvajanjem nagrade⁷ za inovativnost u korištenju informacijsko-komunikacijske tehnologije (ICT-a) u knjižnicama za socijalno uključivanje osjetljivih skupina građana i poboljšanje kvalitete života u lokalnim zajednicama za svoj program „Mala škola korištenja pametnih telefona za starije osobe“.

Proces kreiranja aplikacije

S obzirom na strogo limitirana sredstva od nagrade i male mogućnosti probijanja tog limita našli smo se suočeni s izazovnim projektom u kojem je trebalo pokriti naknadu za dizajn i programiranje. Pod dizajnerskom palicom Dinka Joba⁸ i programerskim vještinama Josipa Šarića⁹ nastao je

1 Mobile Fact Sheet. [citirano – 2020-03-03]. Dostupno na: <https://www.pewresearch.org/internet/fact-sheet/mobile/>

2 Predstavljena aplikacija Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ [citirano – 2020-03-03] Dostupno na: <https://koprivnica.hr/novosti/predstavljena-aplikacija-knjižnice-i-čitaonice-fran-galovic/>

3 Vollmer, Timothy. There's an App for That!: Libraries and Mobile Technology: An Introduction to Public Policy Considerations. [citirano – 2020-03-03]. Dostupno na: <http://www.ala.org/advocacy/sites/ala.org/advocacy/files/content/advleg/pp/pub/policy/mobiledevices.pdf>

4 Helfer, D. S. E-Books in Libraries: Some Early Experiences and Reactions. [citirano – 2020-03-03]. Dostupno na: <https://www.questia.com/read/1G1-66217098/e-books-in-libraries-some-early-experiences-and-reactions>

5 iBiblos - prva e-knjižnica u Istri. [citirano – 2020-03-03]. Dostupno na: https://gkc-pula.hr/hr/novosti/?post_id=1615&post_slug=ibiblos

6 Posudite e-knjigu!. [citirano – 2020-03-03]. Dostupno na: <http://www.kgz.hr/hr/novosti/posudite-e-knjigu/53190>

7 Social inclusion - innovation award: Public library smartphone training improves quality of life of seniors in Croatia. [citirano – 2020-03-03]. Dostupno na: <https://www.eifl.net/eifl-in-action/social-inclusion-innovation-award-3>

8 Dribbble profile. Dinko Job. [citirano – 2020-03-03]. Dostupno na: <https://dribbble.com/dinkojob>

9 Web Tech. [citirano – 2020-03-03]. Dostupno na: <http://www.webtech.com.hr/index.php>

Korištenje pametne ploče

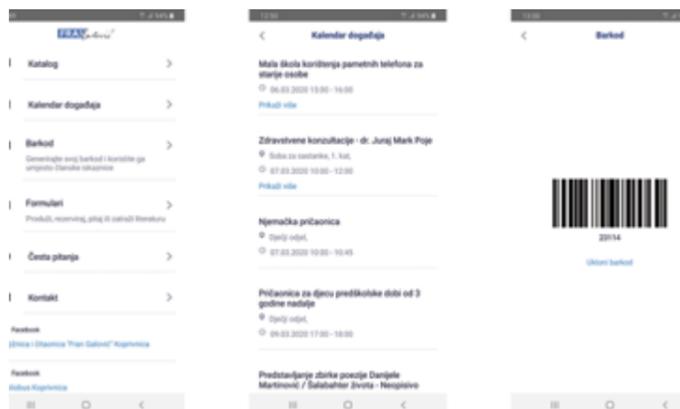
sadašnji proizvod koji je ostvaren zahvaljujući njihovoj velikoj filantropskoj i volonterskoj volji te vjeri i viziji da ova aplikacija može postati nešto više i bolje.

Od samih početaka bila je jasna vizija onoga što aplikacija treba sadržavati i koje funkcionalnosti su potrebne da bi ona kod korisnika opravdala svoju svrhovitost, ali na početku je najvažnije bilo odabrati hoće li aplikacija biti nativna ili hibridna¹⁰. Tijekom planiranja i razgovora odabir je pao na nativnu aplikaciju jer takve aplikacije imaju uvjerljivo najbolje performanse i direktan pristup svim dostupnim funkcionalnostima mobilnog uređaja. U pripremi mogućnosti aplikacije i njenih funkcionalnosti, vođeni inozemnom praksom i teorijom, odabrano je vlastito optimalno rješenje koje nudi bazične funkcionalnosti u jednostavnom dizajnu, a nije ovisno o programima (Zaki, Metel, Crolist, Aleph, Koha i sl.) u kojima knjižnice posluju. Aplikaciju je moguće preuzeti za mobilne uređaje koji se pokreću Android i iOS softverom, točnije, može se preuzeti s Google Playa i App Storea.

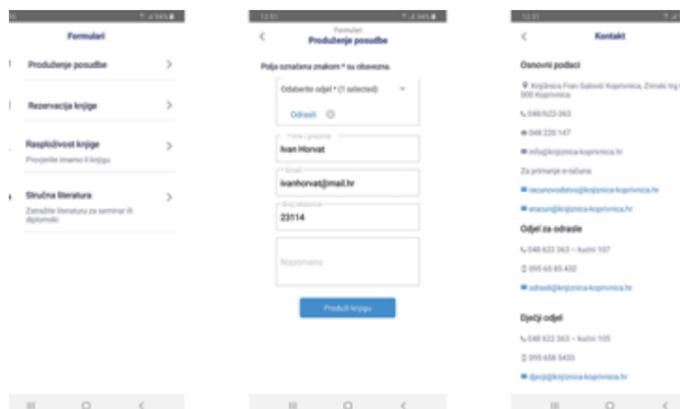
Aplikacija je podijeljena na sljedeće cjeline:

Katalog – poveznica na e-katalog knjižnice koja otvara

¹⁰ Dumić, D. Hibridne i nativne mobilne aplikacije. [citirano – 2020-03-03]. Dostupno na: <http://blog.king-ict.hr/dragutin-dumic/hibridne-i-nativne-mobilne-aplikacije>

Izbornik aplikacije 1

Izbornik aplikacije 2

mobilni pretraživač unutar aplikacije
Kalendar događanja – integrirani Google kalendar koji omogućuje brz i jednostavan unos događanja
Moja digitalna iskaznica – barkod generator korisničkog broja koji korisnici mogu koristiti umjesto iskaznice, a za korištenje pune funkcionalnosti knjižnica mora imati barkod čitač novije generacije koji može čitati s ekrana mobilnog uređaja
Formulari – Produženje posudbe; Rezervacija knjiga; Upit – imamo li knjigu; Zahtjev za literaturu
Česta pitanja
Kontakt podaci
Poveznice na društvene mreže.

Zaključak:

Od prvog spomena i službenog predstavljanja aplikacija je skinuta oko 500 puta i svakodnevno korisnici šalju zahtjeve za produživanje knjiga preko aplikacije što pokazuje da su korisnici zadovoljni i koriste je za svoje potrebe komunikacije s knjižničarima. Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica izradom ove mobilne aplikacije otvorila je novo poglavlje u svojem poslovanju te je time opravdala svoj status jedne od najinovativnijih knjižnica u Hrvatskoj, ali sama pojava ove aplikacije nije dovoljna. Funkcionalnosti aplikacije u ovom trenutku su rudimentarne i potrebno ih je dalje razvijati kako bi se aplikacija razvijala i našim korisnicima nudila nove mogućnosti te kontinuirana poboljšanja i to ne samo korisnicima koprivničke knjižnice već i korisnicima drugih knjižnica. Budući razvoj aplikacije podrazumijeva i uključivanje drugih knjižnica u ovaj projekt. Svaka knjižnica koja želi imati ovakvu aplikaciju imat će tu mogućnost.

Ključne riječi: mobilna aplikacija, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica, nativna aplikacija Knjižnica „Fran Galović“

Literatura:

Dribbble profile. Dinko Job. [citirano – 2020-03-03]. Dostupno na: <https://dribbble.com/dinkojob>
Dumić, D. Hibridne i nativne mobilne aplikacije. [citirano – 2020-03-03]. Dostupno na: <http://blog.king-ict.hr/dragutin-dumic/hibridne-i-nativne-mobilne-aplikacije>

Helfer, D. S. E-Books in Libraries: Some Early Experiences and Reactions. [citirano – 2020-03-03]. Dostupno na: <https://www.questia.com/read/1G1-66217098/e-books-in-libraries-some-early-experiences-and-reactions>

iBiblos - prva e-knjižnica u Istri. [citirano – 2020-03-03]. Dostupno na: https://gkc-pula.hr/hr/novosti/?post_id=1615&post_slug=ibiblos
Mobile Fact Sheet. [citirano – 2020-03-03]. Dostupno na: <https://www.pewresearch.org/internet/fact-sheet/mobile/>
Posudite e-knjigu!. [citirano – 2020-03-03]. Dostupno na: <http://www.kgz.hr/hr/novosti/posudite-e-knjigu/53190>

Predstavljena aplikacija Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ [citirano – 2020-03-03]. Dostupno na: <https://koprivnica.hr/novosti/predstavljena-aplikacija-knjiznice-i-citaonice-fran-galovic/>
Social inclusion - innovation award: Public library smartphone training improves quality of life of seniors in Croatia. [citirano – 2020-03-03]. Dostupno na: <https://www.eifl.net/eifl-in-action/social-inclusion-innovation-award-3>

Vollmer, T. There's an App for That!: Libraries and Mobile Technology: An Introduction to Public Policy Considerations. [citirano – 2020-03-03]. Dostupno na: <http://www.ala.org/advocacy/sites/ala.org/advocacy/files/content/advleg/pp/pub/policy/mobiledevices.pdf>
Web Tech. [citirano – 2020-03-03]. Dostupno na: <http://www.webtech.com.hr/index.php>

KREATIVNIM PROGRAMIMA DO POBOLJŠANJA KVALITETE ŽIVOTA DJECE I MLADIH NA PRIMJERU GRADSKA KNJIŽNICE I ČITAONICE VIROVITICA

Mirjana Kotromanović i Silvija Perić, Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

Sažetak:

Cilj je u ovom članku predstaviti kreativne sadržaje i programe koji se provode na Dječjem odjelu Gradske knjižnice i čitaonice u Virovitici. Programi opisani u članku provode se u suradnji s udrugama, institucijama i pojedincima u lokalnoj zajednici s ciljem poboljšanja kvalitete života djece i mladih. U prvom dijelu objašnjava se koncept i vrednovanje pojma kvalitete života. Drugi dio članka donosi primjere dobre prakse iz rada Dječjeg odjela Gradske knjižnice i čitaonice u Virovitici s naglaskom na odgoj, obrazovanje i zdravlje kao temeljne čimbenike koji utječu na kvalitetu života. U zaključku se promišlja o svemu navedenom u tekstu članka i potvrđuju iznesene teze. Kreativni odgojno-obrazovni i zdravstveni programi koji se provode u suradnji s drugima pridonose kvaliteti života od najranije dobi jer su usmjereni na najmlađe korisnike. Neposredno se senzibiliziraju cijele obitelji na dolazak u knjižnicu i stvaraju budući odrasli korisnici.

Uvod

Narodne knjižnice i kvaliteta života

Kada govorimo o kvaliteti života, niz je čimbenika koji izravno i neizravno utječu na vrednovanje iste, a uglavnom se procjenjuje na temelju subjektivnog stava pojedinca. Nekome su to obrazovna postignuća i mogućnost zapošljavanja; drugi pod pojmom kvalitete života podrazumijevaju socijalni status i zdravstveno stanje.

U literaturi o kvaliteti života nalazimo stotinjak definicija i modela. I danas je prisutan velik broj različitih definicija i modela kvalitete života koji govore o različitim poimanju tog koncepta. Također postoji niz teorija, a posljedično i upitnika za mjerenje kvalitete života. Međutim, još uvijek ne postoji slaganje oko definicije kvalitete života niti univerzalno prihvaćen „zlatni standard“ mjerenja.¹

Osim subjektivnog stava pojedinca, postoje i objektivni čimbenici procjene kvalitete života na koje pojedinac ne može direktno utjecati. Primjerice, ako je dio neke izrazito ranjive društvene skupine ili je stanovnik ruralnog područja koje mu pruža ograničavajuće mogućnosti kvalitetnog življenja. Koncept kvalitete života je višedimenzionalan i može se promatrati iz različitih perspektiva; ovisi o pogledu na svijet s jedne strane i okolnostima u kojima se pojedinac nalazi, a izvan su okvira mogućnosti vlastitog djelovanja, s druge strane. Narodna knjižnica kao mjesto susreta, znanja, prihvaćanja i učenja oduvijek je bila mjesto u kojemu je svatko mogao kvalitetno provesti svoje slobodno vrijeme. Prepoznatljiva je kao središte koje kroz svoje djelovanje podupire razvoj, pozitivno utječe na ljudsko zdravlje, promiče toleranciju, doprinosi razvoju društva i općenito radi na poboljšanju kvalitete života.

¹ Vuletić, G.; Benjak, T.; Brajković, L.; Brkljačić, T.; Davern, M.; Golubić, R.; Ivanković, D.; i suradnici. Kvaliteta života i zdravlje. Osijek: Filozofski fakultet u Osijeku, 2011. Str. 9 [citirano 2020-01-10] Dostupno na: https://bib.irb.hr/datoteka/592441.KVALITETA_IVOTA_I_ZDRAVLJE.pdf

Narodna knjižnica osigurava pristup znanju, informacijama, cjeloživotnom učenju i djelima mašte pomoću niza izvora i službi, a na raspolaganju je svim članovima zajednica bez obzira na njihovu rasu, nacionalnost, dob, spol, religiju, jezik, invaliditet, ekonomski i radni status te obrazovanje.²

Dijelom Hrvatske narodne su knjižnice uključene u brojne kampanje i projekte kojima je cilj poboljšanje kvalitete života, posebno kada je riječ o trima najvažnijim čimbenicima kojima je kvaliteta života uvjetovana – odgoj, obrazovanje i zdravlje, a osobito kada je riječ o djeci i mladima. Promicanjem kvalitete života u narodnim knjižnicama kod djece i mladih valja započeti od najranije dobi, točnije, od njihova rođenja. Da bi to bilo moguće, potrebno je osigurati adekvatne uvjete koji prvenstveno podrazumijevaju prostor, opremu, stručno osoblje te suradnike koji će programe i sadržaje učiniti još kvalitetnijima. Na Dječjem odjelu Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica provode se brojni kreativni programi s ciljem poboljšanja kvalitete života djece i mladih u sredini. U tekstu koji slijedi naglasak je stavljen na odgojno-obrazovne i zdravstvene programe Dječjeg odjela.

Odgojno-obrazovni programi

Učenje stranih jezika

Za vrijeme ljetnih praznika 2017. godine, kao svojevrsni pilot projekt, započelo je učenje stranih jezika u suradnji s učiteljicama engleskog i njemačkog jezika. Na radionicama su sudjelovala djeca u dobi od šest do devet godina. Na kreativan način, uz pjesmu, ples i pokret, mališani su vrlo dobro usvajali znanje na stranim jezicima, a pritom se i dobro zabavili. Svaki jezik učio se pet dana u tjednu, od ponedjeljka

² IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice. 2. hrvatsko izd. (prema 2. izmijenjenom izd. izvornika). Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. Str. 15

do petka, sat vremena dnevno. Učilo se kroz igru i zabavu, a sve u svrhu poticanja na učenje i ljubav prema stranim jezicima; na prihvaćanje različitosti općenito. Sljedeće, 2018. godine radionice su prijavljene na Ministarstvo kulture i financirane od istog, a nastavile su se provoditi i u 2019. godini. Osim engleskog i njemačkog, djeca su učila i češki jezik. Projekt je ponovno prihvaćen pa će se provoditi i tijekom srpnja 2020. te se uz postojeća tri jezika proširuje na učenje još jednog.

Učenje stranih jezika

Učenje o dječjim pravima

Dječji tjedan je manifestacija koja se svake godine održava u prvom tjednu mjeseca listopada. Svojim programskim sadržajima i akcijama Dječji tjedan svake godine obuhvaća sve više djece i odraslih u gradovima i općinama gdje djeluju osnovna Društva „Naša djeca“ (DND). Gradska knjižnica i čitaonica u Virovitici redovito se uključuje u obilježavanje s nekoliko radionica i pričaonica. Na prvoj radionici koja je održana prilikom obilježavanja Dječjeg tjedna u 2018. godini sudjelovali su učenici Katoličke osnovne škole. Učiteljica, inače članica Društva „Naša djeca“ Virovitica, održala je radionicu na temu Knjiga želja, žalbi i aktivnosti. Dječji tjedan nastavio se obilježavati radionicom Živimo život bez nasilja. Na početku radionice druga je učiteljica, koja se također uključila u ovaj suradnički program, kroz igru objasnila razliku između sukoba i nasilja. Učiteljice su djeci objasnile i što učiniti ako se nađu u situacijama koje objašnjavaju nasilničko ponašanje te kome se obratiti za pomoć.

Zdravstveni programi

Tjelovježbom do zdravlja

Svjetski dan zdravlja, koji se svake godine obilježava u travnju, obično je rezerviran za susret s liječnikom. Sadržaji o kojima govori usmjereni su na mentalne i tjelesne aktivnosti. Govori se o važnosti tjelovježbe za mentalno i fizičko zdravlje, a cilj je uključiti sport u život djece od njihove najranije dobi.

Liječnik im govori kako je ljudsko tijelo stvoreno za kretanje te kako tjelovježba pozitivno djeluje na rast i razvoj. Ujedno im objašnjava da će, budu li vježbali, biti bolje raspoloženi i puni energije. Djecu se poziva da na radionice dođu u sportskoj opremi tako da na ovakvim susretima ujedno i vježbaju zajedno s liječnikom i uče temeljne ljudske pokrete. Suradnja s liječnikom na Dječjem odjelu i u Igraonici planira se nastaviti i u budućnosti kroz organiziranje svojevrstnih sportskih radionica, a u koje bi se uključili i drugi zainteresirani educirani suradnici.

Zubko i Zubica

Zubko i Zubica

Povodom Svjetskog dana oralnog zdravlja, koji se obilježava u ožujku, na Dječjem odjelu gostuju stomatolozi koji djeci na neposredan način govore o važnosti očuvanja oralnog zdravlja. Održavaju se radionice koje su rezervirane za djecu, a za roditelje predavanja. Jedna od liječnica dentalne medicine pri Domu zdravlja Virovitičko-podravске županije osmislila je kompletan projekt u kojem su glavni likovi Zubko i Zubica, a koji je predstavila i u Knjižnici zajedno sa svojom kolegicom, također doktoricom dentalne medicine. Priča o Zubku i Zubici nastala je s ciljem olakšavanja učenja o važnosti očuvanja oralnog zdravlja od djetetove najranije dobi. Roditelji su imali priliku poslušati zanimljive savjete, a nekoliko dana nakon predavanja doktorice su opet posjetile knjižnicu i održale radionicu za djecu Dječjeg odjela i Igraonice knjižnice. Mališanima su kroz igru odgovarale na pitanja, objasnile kako trebaju četkati zube, zašto je karijes opasan, a upoznale su ih sa pričom o Zubku i Zubici.

Zaključak

Narodne knjižnice kao multifunkcionalna središta svojih sredina odavno su izašle izvan tradicionalnih okvira. Kvalitetom, kreativnošću i brojnošću programa te otvorenošću prema svima stvaraju ugodan ambijent za kvalitetno provođenje slobodnog vremena korisnicima svih

dobnih skupina. Kvalitetnim knjižničnim programima koji se provode u suradnji s pojedincima, udrugama i ustanovama povezuju se ljudi, pospješuju komunikacijske vještine, jača empatija među ljudima, potiče mašta. Kroz programe se uči kako na konstruktivan način riješiti problem, jačaju se socijalne vještine, potiče rješavanje problema, otklanjaju strahovi te na koncu stvara bolja budućnost za najmlađe članove društvenog poretka, ujedno i najmlađe korisnike narodnih knjižnica. Kvalitetna dječja knjižnica pruža djeci vještine neophodne za cjeloživotno učenje i pismenost osposobljavajući ih da sudjeluju i djelatno pridonose životu zajednice. Knjižnica treba neprestano odgovarati na promjene u društvu te zadovoljavati informacijske i kulturne potrebe djece kao i njihove potrebe za zabavom i razonodom. Svako bi dijete trebalo poznavati svoju lokalnu knjižnicu i u njoj se ugodno osjećati te posjedovati vještine neophodne za snalaženje u bilo kojoj knjižnici.³ Dječji odjel Gradske knjižnice i čitaonice u Virovitici prostran je i suvremeno opremljen dio isto takve cjeline. Narodne knjižnice u današnje vrijeme sve više posjeduju ugodne prostore i dovoljno tehničkih suvremenih pomagala za dobar i raznovrstan rad te, ne zaboravimo, visoko

³ Smjernice za knjižnične usluge za djecu. / [s engleskog prevela Irena Kranjec]. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004. Str. 1.

školovane djelatnike što omogućuje da knjižnice budu prirodno okruženje u kojem sva djeca pod istim uvjetima mogu doći do informacija, gdje mogu razvijati svoje potencijale te provoditi slobodno vrijeme na kvalitetan i kreativan način.⁴

Ključne riječi: dječji odjel; kreativni knjižnični programi; kvaliteta života; odgojno-obrazovni programi; zdravstveni programi

Literatura:

Danev, M. *Novi pristupi čitanju u programima narodnih knjižnica u: Dječja knjižnica na novo tisućljeće : zbornik*. Zagreb: Knjižnice grada Zagreba, 2001.

IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice. 2. hrvatsko izd. (prema 2. izmijenjenom izd. izvornika). Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011.

Smjernice za knjižnične usluge za djecu. / [s engleskog prevela Irena Kranjec]. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004.

Vuletić, G.; Benjak, T.; Brajković, L.; Brkljačić, T.; Davern, M.; Golubić, R.; Ivanković, D.; i suradnici. *Kvaliteta života i zdravlje. Osijek: Filozofski fakultet u Osijeku, 2011. [citirano 2020-01-10] Dostupno na: https://bib.irb.hr/datoteka/592441.KVALITETA_IVOTA_I_ZDRAVLJE.pdf*

⁴ Danev, M. *Novi pristupi čitanju u programima narodnih knjižnica u: Dječja knjižnica na novo tisućljeće : zbornik*. Zagreb: Knjižnice grada Zagreba, 2001.

SLOBODNO VRIJEME DJECE KROZ EDUKATIVNO-KREATIVNE PROGRAME GRADSKE KNJIŽNICE ĐURĐEVAC

Bernarda Ferderber, Gradska knjižnica Đurđevac

Sažetak:

Kultura provođenja slobodnog vremena podrazumijeva pozitivan i optimalan aspekt njegovog korištenja u vidu učenja, usavršavanja, razvijanja osobnosti i stvaralačkog doprinosa. U razvoju kulturnog aspekta slobodnog vremena kod djece veliku ulogu imaju i narodne knjižnice kao središta kulturnog života neke sredine. Kvalitetna dječja knjižnica pruža djeci vještine neophodne za cjeloživotno učenje i pismenost osposobljavajući ih da sudjeluju i djelatno pridonose životu zajednice. Ona treba neprestano odgovarati na promjene u društvu te zadovoljavati informacijske i kulturne potrebe djece, kao i njihove potrebe za zabavom i razonodom.

Uvod

Djeca i slobodno vrijeme

Slobodno vrijeme vrlo je važna sastavnica života djece i mladih. To je vrijeme pogodno za razvoj socijalnih i komunikacijskih vještina, međusobnog uvažavanja, suradnje i kreativnog izražavanja.

Djeci slobodno vrijeme znači široku mogućnost za razvoj i provjeru svojih sposobnosti: u njemu ona otkrivaju svoje interese i sklonosti, upoznaju sebe i druge, slobodno uređuju i razvijaju odnose prema drugima, prema sebi i sredini te na svojevrstan način upoznaju i razvijaju svoje potrebe.¹

¹ Rosić, V. *Slobodno vrijeme – slobodne aktivnosti*. Rijeka: Naklada Žagar, 2005.

za određeno područje te pogoduje razvoju svih ljudskih kvaliteta. To je vrijeme za kritičko promišljanje, osobnu nadogradnju, stvaranje, za odgoj i učenje, kulturni doprinos te za promicanje kulture življenja.²

Aktivnosti kojima se djeca bave u slobodno vrijeme mogu se podijeliti u tri osnovne skupine: aktivnosti za odmor, rekreaciju i razvoj ličnosti³.

Prva skupina aktivnosti služi odmaranju, bez posebnoga i napornijega fizičkog ili psihičkog angažmana u domu, na javnom mjestu ili u prirodi. Uglavnom su individualnog karaktera. Drugu skupinu aktivnosti čine različiti oblici rekreacije, u najširem smislu te riječi, sa zadatkom aktivnog odmora, zdrave razonode ili zabave (šetnja, izleti, društvene igre...). Treću skupinu čine aktivnosti koje su namijenjene razvoju ličnosti putem različitih područja ljudske djelatnosti (obrazovne, kulturne, društvene...).

U razvoju kulturnog aspekta slobodnog vremena kod djece veliku ulogu imaju i narodne knjižnice kao središta kulturnog života neke sredine. Kvalitetna dječja knjižnica pruža djeci vještine neophodne za cjeloživotno učenje i pismenost osposobljavajući ih da sudjeluju i djelatno pridonose životu zajednice. Knjižnica treba neprestano odgovarati na promjene u društvu te zadovoljavati informacijske i kulturne potrebe djece, kao i njihove potrebe za zabavom i razonodom. Smjernice za knjižnične usluge za djecu, kao jedan od osnovnih ciljeva, navode da svakom djetetu treba osigurati pravo na kreativne programe u slobodno vrijeme, kao i osnaživati djecu i zagovarati njihovu slobodu i sigurnost te ih ohrabrivati da postanu samopouzđani i sposobni ljudi. Vodeći se tim smjernicama, Gradska knjižnica Đurđevac dugi niz godina organizira brojne edukativno-kreativne programe kojima potiče djecu da svoje slobodno vrijeme provedu na kvalitetan način.

Edukativno-kreativni programi Gradske knjižnice Đurđevac

Ljeto u knjižnici

Vodeći se navedenim skupinama aktivnosti, Gradska knjižnica Đurđevac već dvadeset godina provodi program *Ljeto u knjižnici* kojim želi djeci, koja ljeto provode u gradu, ponuditi edukativno-kreativne aktivnosti kojima će kvalitetno ispuniti svoje slobodno vrijeme. Ljeto u knjižnici traje tijekom mjeseca srpnja i kolovoza, a sastoji se od desetak aktivnosti koje se provode jednom tjedno u trajanju od 2 do 4 sata. Djeca se za svaku pojedinu aktivnost odlučuju individualno, prema vlastitim željama, interesima i sposobnostima te biraju ono što ih u njihovo slobodno vrijeme dodatno opušta i zadovoljava njihove potrebe za zabavom i razonodom.

Ljeto u knjižnici - plakat

² Vukasović, A. Sve veća važnost odgoja u slobodnom vremenu. Zagreb: Napredak, 141(4), 448 – 457, 2000.

³ Rosić, V. Slobodno vrijeme – slobodne aktivnosti. Rijeka: Naklada Žagar, 2005.

U program se uključuju i radionice vode građani volonteri, a radi se o učiteljima iz različitih područja: sportskim djelatnicima, likovnim umjetnicima i informacijskim stručnjacima. Radionice su osmišljene prema potrebama i interesima djece, a svake godine se u njih uključuje sve veći broj djece. Djeca iz mnoštva aktivnosti odaberu one koje im se najviše sviđaju i prijavljuju svoj dolazak kod knjižničarki. Obično u jednoj aktivnosti sudjeluje između 30 i 40 djece, a posebno ih vesele odlasci u prirodu i istraživački rad te sportska natjecanja. U 2019. godini na njima je sudjelovalo više od 350 djece u dobi od 4 do 14 godina i 12 voditelja volontera. Program je financiran od strane Ministarstva kulture i Grada Đurđevca, što uvelike olakšava njihovo održavanje.

Ljeto u knjižnici - Rolanje

Ljetna čitateljska putovnica

Osim programa *Ljeto u knjižnici*, naša knjižnica provodi i program *Ljetna čitateljska putovnica*, koji je također financiran od strane Ministarstva kulture i Grada Đurđevca. Radi se o projektu čitanja lektire po izboru učenika, a provodi se tijekom trajanja ljetnih praznika. Projekt se provodi već petu godinu zaredom, a namijenjen je učenicima osnovnih škola. Motivacija je bila, prije svega, potaknuti djecu na čitanje u slobodno vrijeme. U dogovoru s učiteljima Hrvatskoga jezika odabrana su djela koja će se čitati tijekom ljetnih praznika, a uglavnom je to neobavezna lektira. Najmanje se mogu pročitati 3 djela, a kao nagradu učenici odmah na početku školske godine dobivaju peticu kao motivaciju za daljnje aktivnosti vezane uz čitanje. Za evidenciju o pročitanim knjigama izrađene su čitateljske putovnice u koje se upisuju autor i naslov djela. Za provjeru pročitanih djela bilo je potrebno točno odgovoriti na tri pitanja za što se dobiva žig knjižnice u čitateljsku putovnicu. Na početku školske godine djeca su putovnice pokazala učiteljima i dobila odlične ocjene. Rezultati provođenja projekta ukazuju na povećanje broja učenika koji se uključuju u ovu aktivnost, a samim time i popularizaciju čitanja tijekom ljetnih praznika, što nas jako veseli. Prošle se godine u projekt uključilo osamdesetak učenika iz četiri osnovne škole (Kalinovac, Podravske Sesvete, Ferdinandovac i Đurđevac). Svi učenici su pročitali više od tri knjige i time zadovoljili uvjete za dobivanje petice, a oni učenici koji su sudjelovali u projektu dobili su na dar pohvalnice i knjige te je organiziran i susret s dječjom književnicom Silvijom Šesto koja im je dodijelila nagrade i razgovarala s njima o važnosti čitanja.

Ljetna čitateljska putovnica - dodjela nagrada

Kreativne pričaonice za najmlađe

Pričaonice za najmlađe okupljaju djecu koja još ne polaze školu, a podijeljene su u dvije grupe. Prva grupa okuplja djecu od 2 do 4 godine, a druga grupa okuplja stariju djecu, od 4 do 6 godina. Održavaju se jednom tjedno u trajanju od 2 školska sata. Cilj održavanja ovih pričaonica je poticanje čitanja i ljubavi prema knjizi te poticanje kreativnosti kod djece kroz kreativno-edukativne osmišljene radionice, a sve kako bi se slobodno vrijeme djece popunilo kvalitetnim sadržajem. Kao voditelji radionica izmjenjuju se volonteri

- tete iz vrtića, učiteljice, patronažne sestre, logopedi ili psiholozi, a sve pod budnim okom knjižničarke s Dječjeg odjela. Uvodni dio ovih pričaonica sastoji se od čitanja neke zanimljive tematske slikovnice ili kratke priče, nakon čega slijedi usmena interpretacija pročitanih sadržaja. Na taj način kod djece potičemo usmeno izražavanje i individualno promišljanje te izricanje vlastitog stava i mišljenja. Nakon uvodnog dijela slijedi likovna kreativna radionica koja prati temu pročitanih sadržaja. Djeca upoznaju različite likovne tehnike i metode kroz koje izražavaju individualnu umjetničku crtu i postaju pravi mali stvaralački umjetnici. Završni dio rezerviran je za igranje različitih društvenih igara, ples, kvizove, pjesmu, ovisno o voditelju radionice.

Radionice za predškolce - mlađa skupina

Bibliokofer

Bibliokofer je projekt koji obuhvaća suradnju s dječjim vrtićima koji u svojim mjestima nemaju mjesne knjižnice, a samim time ni mogućnost posuđivanja knjiga i uživanja u čitateljskim trenucima. Radi se o usluzi male pokretne knjižnice – bibliokofera – za grupnu posudbu slikovnica u prostoru dječjeg vrtića. Uz uslugu posudbe, provodi se i niz kreativnih aktivnosti za djecu, odgojitelje i roditelje kojima je cilj razvijanje svijesti o knjižnici i knjižničnim sadržajima.

Bibliokofer u Dječjem vrtiću Košutica Ferdinandovac

Zaključak

Pravo svakog djeteta je da u potpunosti razvije svoje potencijale i zadovolji svoje potrebe za zabavom i razonodom, ali i pravo na kreativne programe u slobodno vrijeme. Narodne knjižnice kao multifunkcionalna i kulturna središta svojih lokalnih zajednica u zadovoljavanju tih prava imaju vrlo važnu ulogu. Njihova zadaća je da kroz različite edukativno-kreativne aktivnosti osnažuju djecu i zagovaraju njihovu slobodu i pravo na provođenje kvalitetnog slobodnog vremena. Djeca će upravo sudjelovanjem, odnosno, uključivanjem u kulturne sadržaje knjižnice, a samim time u kulturu, u svom procesu samoostvarenja postati stvarateljima društvenog i osobnog identiteta. Na svima nama, knjižničarima, je da im omogućimo što

raznovrsnije kvalitetne programe kroz koje će oni zadovoljiti svoje potrebe i interese te razvijati svoju vlastitu osobnost. **„Dopustite djetetu više slobode: neka trči, neka skače, neka bude slobodno, neka se igra i zabavlja, neka nikada ne miruje.“ (Rousseau)**

Ključne riječi: narodna knjižnica, slobodno vrijeme djece, edukativno-kreativne aktivnosti.

Literatura:

Rosić, V. *Slobodno vrijeme – slobodne aktivnosti*. Rijeka: Naklada Žagar, 2005.
Smjernice za knjižnične usluge za djecu. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004.
Vukasović, A. *Sve veća važnost odgoja u slobodnom vremenu*. Zagreb: Napredak, 141(4), 448 – 457, 2000.

ANKETA O RADU KNJIŽNICA NA PODRUČJU DRUŠTVA KNJIŽNIČARA BILOGORE, PODRAVINE I KALNIČKOG PRIGORJA TIJEKOM EPIDEMIJE KORONAVIRUSA 2020.

Maja Krulić Gačan, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Tijekom pripreme ovog broja Sveska čija je glavna tema „Kreativne knjižnice i Design Thinking“ suočili smo se s posve novom situacijom, s epidemijom koronavirusa koja je bitno utjecala na rad svih knjižnica u Republici Hrvatskoj. Situacija je to u kojoj je itekako do izražaja došla kreativnost knjižničara pa smo odlučili istražiti kako se knjižničari sa situacijom nose i kako je organiziran rad knjižnica u razdoblju kada knjižnice nisu radile za korisnike. S obzirom na to da cilj ove ankete nije bilo prikupljanje statističkih podataka o poslovanju, nego prikupljanje informacija o tome kako su knjižnice organizirale svoj rad u novonastalim uvjetima, u uvjetima s kakvima nikad nisu bile suočene, većina je pitanja otvorenog tipa.

Na samom je početku važno istaknuti kontekst u kojem se provodi anketa. Naime, zbog epidemije koronavirusa COVID-19 krajem 2019. u Kini i početkom 2020. godine u ostatku svijeta, Vlada RH, Krizni stožer Ministarstva zdravstva RH i Stožer civilne zaštite Republike Hrvatske intenzivno su radili na mjerama sprječavanja pandemije. S obzirom na to da su se okolnosti mijenjale vrlo brzo, doslovno iz sata u sat, mijenjale su se i mjere zaštite. U ovom je kontekstu najbitnije spomenuti mjeru zatvaranja osnovnih i srednjih škola, vrtića i fakulteta na području RH koja je na snazi od 16. ožujka 2020. te mjeru zabrane održavanja svih javnih događanja i skupova na kojima prisustvuje više od 5 osoba koja je stupila na snagu 19. ožujka 2020. (samo 10 dana ranije na snazi je bila mjera zabrane održavanja skupova s više od 1000 osoba). Od 19. ožujka obustavlja se rad svih kulturnih djelatnosti, a ta

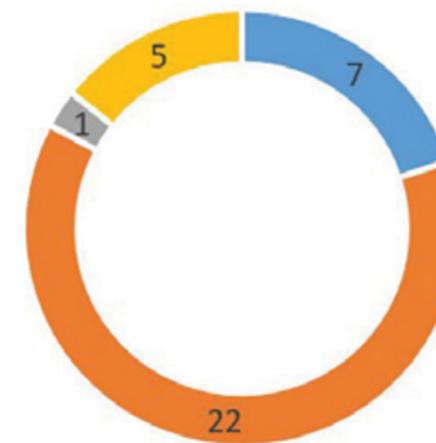
se mjera odnosi i na rad knjižnica.¹ Važno je istaknuti da su pojedine knjižnice odlukama lokalnih stožera civilne zaštite zatvorene već i ranije. Iz spomenutog se jasno vidi brzina promjena kojima su se knjižnice morale prilagoditi. Anketa je bila otvorena od 15. do 25. travnja 2020. i do tog su trenutka knjižnice još uvijek bile zatvorene. Popuštanjem mjera zaštite, 27. travnja omogućen je rad knjižnicama pod posebnim uvjetima i prema određenim preporukama te su od 11. svibnja ponovo otvorene škole, vrtići i fakulteti. Dakle, anketa se odnosi isključivo na razdoblje kada su knjižnice bile zatvorene za korisnike.

U anketi je sudjelovalo 26 knjižnica s područja Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, od toga 17 školskih knjižnica, 1 visokoškolska i 8 narodnih knjižnica.

Na samom početku zanimalo nas je **kako je organiziran rad knjižnica u razdoblju kada su knjižnice zatvorene Odlukom Stožera civilne zaštite RH zbog sprječavanja širenja zaraze koronavirusom**. Moguće je bilo odabrati više ponuđenih odgovora. Na pitanje je zabilježeno 26 odgovora.

¹ Izvor podataka je stranica Vlade RH koronavirus.hr. Dostupno na: <https://www.koronavirus.hr/vladine-mjere/101> [7.5.2020.]

Organizacija rada u knjižnicama

- Rad u knjižnici u skladu s posebnim mjerama zaštite
- Rad od kuće
- Potpuno obustavljen rad
- Ostalo

Rad u knjižnici u skladu s posebnim mjerama zaštite bio je organiziran u 7 (26,9%) knjižnica, rad od kuće u 22 (84,6%) knjižnice, a potpuno je obustavljen rad u 1 (3,8%) knjižnici. Ispitanici su dodali ostale odgovore: knjižnica ne radi za korisnike, ali knjižničarka dolazi na posao – 1 (3,8%) knjižnica, obavezno korištenje godišnjeg odmora – 1 (3,8%) knjižnica, dolazim i na posao povremeno – 1 (3,8%) knjižnica, rad u knjižnici i rad od kuće, dvije grupe – 1 (3,8%) knjižnica. Zabilježen je i odgovor: jedina zaposlena osoba u knjižnici koristi godišnji odmor od 2020. godine. Na posao dolazi kako bi obavila zadatke koje ne može od kuće. Osnivač nije osigurao nikakve mjere zaštite i ne priznaje rad od kuće – 1 (3,8%).

Temeljitom analizom pojedinačnih odgovora može se zaključiti da je rad većine školskih knjižnica organiziran isključivo od kuće – 15 knjižnica, 1 školska knjižnica je radila (uz napomenu da nije radila za korisnike), a 1 je kombinirala rad od kuće i rad u knjižnici.

U narodnim je knjižnicama situacija bitno kompleksnija. Rezultati su pokazali da su se različite narodne knjižnice organizirale prema mogućnostima i to tako da je u 1 organiziran isključivo rad od kuće, u 1 je potpuno obustavljen rad, 1 je kombinirala rad od kuće, rad u knjižnici i korištenje godišnjeg odmora, a

4 knjižnice su kombinirale rad od kuće i rad u knjižnici. U 1 se knjižnici bilježi slučaj da jedina zaposlena osoba u knjižnici koristi godišnji odmor od 2020. godine. Na posao dolazi kako bi obavila zadatke koje ne može od kuće. Osnivač nije osigurao nikakve mjere zaštite i ne priznaje rad od kuće.

U jednoj je visokoškolskoj knjižnici rad organiziran kombinacijom rada u knjižnici i rada od kuće.

Na pitanje „**Koje usluge za korisnike vaša knjižnica pruža tijekom ovog razdoblja?**“ zabilježeno je 26 odgovora. Zbog preglednosti odvojili smo usluge školskih knjižnica, visokoškolske knjižnice i narodnih knjižnica.

Školske knjižnice

Školske su knjižnice uglavnom bile orijentirane na pružanje potpore u odgojno-obrazovnom procesu. Knjižničari su se najčešće angažirali kod upućivanja na online lekturu, ali i elektronička izdanja djela za cjelovito čitanje i/ili filmske adaptacije ili kazališne predstave prema literarnom predlošku, upućivanja na online časopise i druge korisne online izvore i sadržaje, distribuiranja materijala za učenje, rješavanja informacijskih upita te pružanja drugih

informacija i pomoći pri pretraživanju izvora znanja. Ističe se i svakodnevna komunikacija s učiteljima/nastavnicima/profesorima i učenicima, priprema i izrada anketa, kvizova, igara i aplikacija za učenike i učitelje/nastavnike/profesore te pružanje pomoći vezane uz učenje na daljinu (kroz izradu smjernica za rad u online okruženju za učenike i učitelje ili davanje uputa za učenje, bolju organizaciju vremena ili vježbe koncentracije).

Školski knjižničari potrudili su se i skrenuti pažnju na kulturne sadržaje dostupne online (kazališne predstave, virtualne šetnje kroz muzeje, razgovore s piscima za djecu, kao i zabavne sadržaje primjerene uzrastu), a neki su organizirali kreativne natječaje i online kreativne radionice. Mnoge su se školske knjižnice uključile u obilježavanje Noći knjige u virtualnom okruženju, ali i obilježile druge važne kulturne obljetnice. Osim toga, knjižničari su pružali posebne usluge za učenike s posebnim potrebama, pripremali učenike za državno natjecanje Čitanjem do zvijezda, sudjelovali u izradi izvješća o iskustvu učenja na daljinu, komunicirali s izdavačima, a neki su se bavili i tehničkom obradom novih knjiga, sređivali bazu podataka u MetelWin programu, provodili reviziju građe ili pripremali građu za otpis. Ističe se i stručno usavršavanje putem webinaru i Loomenu.

Narodne knjižnice

I narodne su knjižnice prilagodile usluge svojim mogućnostima i uglavnom su bile orijentirane na pružanje različitih virtualnih usluga, komunikaciju s korisnicima putem e-pošte, internetskih stranica, društvenih mreža ili knjižnične aplikacije i pružanje osnovnih usluga poput produživanja roka za vraćanje knjiga, rješavanja informacijskih upita, pružanja različitih informacija i sl. Knjižnice su nastojale osigurati pristup online izvorima informacija za različite skupine korisnika kao i informacije o različitim zanimljivim i korisnim kulturnim sadržajima, ali su stvarale i vlastite sadržaje. Pripremale su tako preporuke knjiga, različite virtualne izložbe, knjižničari su čitali priče, stvarali popise i preporuke korisnih online izvora informacija, online nagradne igre, objavljivali su snimke razgovora s poznatim osobama, preporuke kreativnih aktivnosti i sl. Više je knjižnica obilježilo važnije datume kao što su Noć knjige ili Međunarodni dan dječje knjige. U nekim je knjižnicama korisnicima bila dostupna digitalizacija na zahtjev (sadržaji manjeg opsega sukladno autorskim pravima).

U samo jednoj knjižnici bilo je moguće posuditi građu i ta je usluga bila dostupna učenicima, studentima i svima kojima je bila potrebna zbog učenja i studijskog rada. Posudba knjiga bila je organizirana na upit putem pošte te na upit na vratima knjižnice uz pridržavanje svih higijenskih mjera.

Visokoškolska knjižnica

Visokoškolska knjižnica koja je sudjelovala u anketi nudila je uslugu rješavanja informacijskih upita, bibliometrijske usluge za znanstvenike te se bavila stvaranjem digitalne knjižnice (prikupljanjem informacija o pristupu bazama

podataka te edukacijom studenata).

Od 26 anketiranih knjižnica 21 ili 80,8% osigurala je neku od virtualnih usluga, dok 5 knjižnica ili 19,2% nije osiguralo nikakvu virtualnu uslugu.

Na pitanje „**Ako ste osigurali neke virtualne usluge za korisnike tijekom ovog razdoblja koje su to usluge?**“ zabilježena su 22 odgovora. Odgovori su analizirani i ponudene usluge su objedinjene jer se u mnogim knjižnicama poklapaju.

Školske knjižnice

Školske su knjižnice uglavnom bile orijentirane na osiguravanje pristupa online lektiri i časopisima na internetu, uređivanje internetskih stranica škola te objavljivanje poveznica na stranice s digitalnim ili elektroničkim izdanjima i na druge korisne nastavne, edukativne i zabavne sadržaje za učenike i nastavnike, ali i stvaranje vlastitih digitalnih sadržaja poput kvizova ili igara. Neki su knjižničari iskoristili ovu priliku za stvaranje virtualnih knjižnica. Knjižničari su nudili usluge odgovora na informacijske upite, pomoć pri pretraživanju izvora znanja i savjetovanje. U nekim su se školama virtualno obilježavali i Dani medijske pismenosti kroz aktivnosti u virtualnim razredima te Noć knjige fotografskim natjecajem za učenike, kreativnim natjecajima i drugim virtualnim aktivnostima.

Iz odgovora se može zaključiti da su različite škole koristile različite kanale i platforme za komunikaciju s učenicima i stručnim suradnicima, a najčešće se spominju Teams, Yammer i virtualne učionice na Loomenu.

Narodne knjižnice

Iz pristiglih je odgovora vidljivo da su gotovo sve knjižnice redovito održavale komunikaciju s korisnicima putem različitih komunikacijskih kanala (internetske stranice, e-mail, društvene mreže, Viber, WhatsApp, SMS) i nudile različite usluge, od redovito produživanja roka za vraćanje knjiga do odgovora na različite informacijske upite. Veće su knjižnice iskoristile mogućnost dodatne promocije svojih bogatih baza digitalizirane građe i drugih već postojećih virtualnih sadržaja (Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar ili Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica). Istovremeno knjižnice su stvarale nove virtualne sadržaje poput virtualnih izložbi, videosnimki čitanja književnih djela za djecu i odrasle, online književnih susreta, videosnimki kreativnih i zabavnih aktivnosti, preporuka knjiga za čitanje, preporuka korisnih izvora informacija za djecu i odrasle, kvizova, online razgovora s poznatim osobama is. Neke knjižnice ističu da su nastojale dio redovitih programa održati online. Virtualno su različitim sadržajima obilježile i Noć knjige 2020. U jednoj je knjižnici provedena i akcija besplatnog online učlanjenja. Visokoškolska knjižnica osigurala je pristup Digitalnoj knjižnici literature za sve odjele i bazama podataka za pojedina područja.

Na pitanje „**Koje stručne poslove koji nisu izravno povezani s korisnicima knjižničari obavljaju tijekom ovog razdoblja?**“ dobili smo 26 odgovora. Odgovori su također analizirani, grupirani i podijeljeni prema vrsti knjižnice.

Školske knjižnice

Od stručnih poslova koji nisu izravno povezani s korisnicima knjižničari su najčešće spominjali stručno usavršavanje putem webinaru te pripremu stručnih članaka i izlaganja za stručne skupove, praćenje novih izdanja knjiga, informiranje i istraživanje učenja u novom okruženju, istraživanje o e-knjigama, uređivanje internetskih stranica te ažuriranje izvora informacija i baza podataka. Neki su knjižničari nastavili suradnju i komunikaciju s nakladnicima, nabavu i tehničku obradu građe, izlučivanje građe iz fonda i otpis, reviziju i sređivanje knjižnice i fonda. Neki su knjižničari istaknuli da obavljaju zaostale poslove za koje inače nemaju vremena, a neki da trenutno nisu u mogućnosti obavljati ništa od stručnih poslova. Knjižničari su bili angažirani i u vođenju različitih zapisnika vezanih uz rad škole te aktivnostima vezanima uz nastavu.

„Koristim ovo vrijeme za veliko uređenje knjižničnoga fonda. Pregledavam donirane knjige (veći broj), uređujem zaštićenu zbirku (za koju inače nikad nema vremena), pripremam knjige za otpis, reorganiziram smještaj fonda kako bi u otvorenom pristupu bili samo učenicima zanimljivi i potrebni naslovi... Pripremam fond i prostor knjižnice kako bi učenicima, kad se vrate, bili još privlačniji nego ranije.“

Narodne knjižnice

I knjižničari u narodnim knjižnicama iskoristili su ovo vrijeme za obavljanje niza redovitih stručnih poslova u skladu s mogućnostima, poput nabave i obrade građe te praćenje nakladničke produkcije. Neki su intenzivno radili na seljenju fonda u spremištu, izdvajanju građe za otpis i samom otpisu te općenito sređivanju fonda na policama, uređivanju i reorganizaciji knjižničnog prostora, ali i pripremi revizije časopisa, ažuriranju kataloga i popisa članova i sl. Kao jedan od poslova koji se više puta spominje je prikupljanje i uređivanje objava o knjižnici u medijima (*press clipping*). Više se puta spominje i analiza vlastitog poslovanja i aktivnosti s građom i korisnicima, planiranje budućih aktivnosti i programa za korisnike, vođenje statistika i administrativni poslovi te stručno usavršavanje knjižničara. Matične službe bavile su se između ostalog pružanjem savjetodavne podrške knjižničarima. U knjižnici u kojoj je obustavljen rad istaknuto je da ravnateljica obavlja samo najvažnije poslove.

Visokoškolska knjižnica

Knjižničarka u visokoškolskoj knjižnici od stručnih je poslova obavljala obradu građe, uređivala Digitalni repozitorij,

koordinirala izdavačku djelatnost, obavljala bibliometriju znanstvene produktivnosti, stvarala baze indeksiranih znanstvenih publikacija i sređivala fond.

Na pitanje „**Koje su najveće poteškoće s kojima se susrećete u ovim okolnostima?**“ dobili smo 24 odgovora.

Školske knjižnice

Odgovori se mogu vrlo jednostavno grupirati u 4 skupine. Najviše je knjižničara tvrdilo da im nedostaje fizički kontakt s korisnicima u knjižnici (6 odgovora). Slijede poteškoće vezane uz rad na računalo pri čemu se posebno ističu poteškoće s internetskom vezom i njezinom brzinom te problemi sa sustavima za komunikaciju kao i velik broj različitih sustava i alata (5 odgovora). Jednako tako, poteškoću predstavlja i organizacija rada od kuće, organizacija vremena i osiguravanje kontinuiteta rada kao i stalno opterećenje (5 odgovora). Veliki je problem i nedostatan broj lektirnih naslova dostupan online kao i naslova za slobodno čitanje za djecu školskog uzrasta (3 odgovora).

Kao poseban se problem ističe „Nepostojanje Kurikuluma knjižnično-informacijskog i medijskog odgoja i obrazovanja (ili područja) te nepostojanje “standarda” kojim bi se definirali poslovi, prava i obaveze školskih knjižničara tijekom online nastave još više dolaze do izražaja u ovim okolnostima. Knjižničari su dovoljno kompetentni i educirani na ovaj način rada, ali nije nam omogućeno da budemo prepoznati kao stručnjaci u područjima koja spadaju u naš djelokrug rada. Stalna “borba” za uvažavanjem struke i ukazivanjem na naše knjižnično-informacijske kompetencije (poglavito što se tiče autorskih prava i upućivanje na relevantne izvore informacija i sl.) pa i pedagoških kompetencija s područja odgoja i obrazovanja školskih knjižničara u ovim okolnostima dolazi do izražaja. Poteškoće s kojima se susrećemo su uglavnom uobičajene: nerazumijevanje kolega, pa i ravnatelja, za poslove koje je knjižničar dužan i kompetentan obavljati i tiču se unapređivanja odgojno-obrazovnog rada i rada škole (u segmentu koji se odnosi na knjižnično-informacijsko i medijsko područje te odgojno-obrazovni rad), stalno “moljakanje” za suradnju u realizaciji nastavnih sadržaja i/ili obradu tema iz međupredmetnih područja jer to nije nigdje “propisano”... i sl.“.

Narodne knjižnice

Među poteškoćama narodnih knjižnica posebno se ističe nerazumijevanje osnivača te smanjivanje vlastitih prihoda koje će se negativno odraziti na financijsko poslovanje knjižnica. Upitno je financiranje nekih programa i projekata u pojedinim knjižnicama. Knjižničari kao poteškoću ističu i nedostatak fizičkog kontakta s korisnicima i mogućnosti posudbe građe. Neki od spomenutih problema su korisnici koji ne shvaćaju ozbiljnost situacije te inzistiraju na posudbi

i vraćanju građe, potpuna obustava rada, osiguravanje sigurnog rada za sve zaposlenike, veći stres zaposlenika, otkazivanje programa i prebacivanje programa u virtualno okruženje te potpuno drugačiji način pružanja usluga i organizacije programa. Knjižničari ističu da se nastoje što bolje prilagoditi i osigurati programe i usluge korištenjem različitih online alata, no veliki je nedostatak to što ne postoji mogućnost posudbe e-knjiga u sustavu koji koriste i što nije pronađeno rješenje za to.

Visokoškolska knjižnica

Jedina poteškoća koja se navodi je raspored rada od kuće i posla jer ne postoji kontinuitet, dva do tri dana knjižničarka je fizički u knjižnici, ali to nije uzastopce.

Na pitanje „**Kako ova situacija utječe na vaše planirane programe i projekte i koji će biti najveći izazovi u razdoblju koje slijedi?**“ dobili smo 26 odgovora.

Školske knjižnice

Iz odgovora školskih knjižničara može se jasno iščitati da će dio programa nastojati realizirati virtualno, dio se otkazuje, a dio odgađa (10 odgovora). Velik izazov su projekti koje neće biti moguće završiti prema planu (7 odgovora). Najveći izazov vezan uz školu će sigurno biti provedba državne mature, završetak nastave i upis sljedeće generacije učenika. Neki knjižničari kao izazov navode nemogućnost dovršetka revizije ili nedostatak financijskih sredstava za nabavu lektirnih naslova kao i nabavu ostale knjižnične građe. Neki još ne znaju kako će situacija utjecati na poslovanje (2 odgovora). S druge strane, knjižničari ističu da će biti realizirani neki programi koji nisu bili planirani na početku šk. god. na načine koji su mogući i dostupni te da su spremni prevladati ovu situaciju (3 odgovora).

„Pokušavamo iz ove situacije izvući navise što možemo. Prilagodit ćemo se, uvijek se prilagodimo i uspijemo. U tome je čar našeg posla.“

„Ono što sam planirala s korisnicima neće biti održano, ali oni će dugoročno imati koristi od uređenja knjižnične zbirke kojem sam se sad posvetila. Uvijek su nam na prvom mjestu korisnici pa mene baš veseli što je konačno na kratko vrijeme knjižnični fond došao u prvi plan.“

Narodne knjižnice

Većini narodnih knjižnica najveći izazov predstavljaju otkazani programi, posebno oni financirani od strane Ministarstva kulture RH, kao i provedba projektnih i investicijskih aktivnosti. Većina knjižnica otkazala je ili odgodila planirane aktivnosti tako da će biti izazov nadoknaditi ih do kraja godine. Dio knjižnica izražava zabrinutost zbog ponovnog animiranja publike (dolazak na književne programe ili pad broja polaznika drugih redovitih programa kao što

su igraonice) nakon što ova situacija prođe što nekima predstavlja i financijski izazov.

S druge strane, dio knjižnica ističe izazov vezan uz usluge posudbe i vraćanja građe kad situacija prođe, povećan broj korisnika tih usluga te osiguravanje opreme i prostora za siguran rad u stanju prisutne prijetnje zarazom – šalter za posudbu, prostor za karantenu vraćene građe, prostor i sredstva za dezinfekciju građe koja će ići u posudbu i sl. Većina knjižnica ipak ističe da se najviše raduju povratku u redovan rad te da će se bez obzira na to što situacija dosta utječe na planirane programe i projekte nastojati prilagoditi što bolje mogu i smisliti način kako osigurati kvalitetne programe i usluge bez obzira na poteškoće.

Visokoškolska knjižnica

U visokoškolskoj knjižnici ističu da situacija ne utječe na programe i projekte te da specifičnost visokoškolske knjižnice sada dolazi do izražaja jer su usmjereni na baze podataka i njihovo pretraživanje što je prednost u ovoj situaciji.

Zaključak

Analizom odgovora dobili smo uvid u način na koji su knjižnice organizirale svoj rad u vrijeme kad su bile zatvorene za korisnike. Možemo zaključiti da je način poslovanja ovisio o vrsti knjižnice pa su tako školske knjižnice uglavnom organizirale rad od kuće dok je poslovanje narodnih knjižnica uvelike ovisilo o osnivačima. Upravo nerazumijevanje osnivača često se navodilo kao velika prepreka u radu i poslovanju. Većina je knjižnica u većoj ili manjoj mjeri iskoristila prednosti tehnologije i osigurala neku vrstu online usluga za svoje korisnike ili komunikaciju s korisnicima. Istovremeno, knjižničari su otkrili mnoge nedostatke tehnologije, ali i iskoristili ovu situaciju za stjecanje novih znanja i vještina. U ovoj je situaciji više nego prije došlo do izražaja koliko je velika prepreka nemogućnost posudbe e-knjiga, ne samo za odrasle, nego i nedostatak lektirnih naslova u elektroničkom obliku koje bi učenici mogli koristiti. Nedostatak knjiga knjižničari su se trudili nadoknaditi stvaranjem ili omogućavanjem pristupa drugim kvalitetnim kulturnim i zabavnim online sadržajima. Mnogi su ovo vrijeme iskoristili za intenzivniji rad na knjižničarskim poslovima koji su važni, ali za njih nikad nema dovoljno vremena pa su radili na sređivanju fondova i knjižničnih prostora od čega će korisnici tek kasnije imati puno koristi. Iako su izazovi koji tek slijede brojni, od financijskih poteškoća s kojima će se neke knjižnice morati suočiti do poteškoća s nadoknadom odgođenih programa i hvatanja koraka s propuštenim projektnim aktivnostima, iz odgovora se vidi da je većina zadržala optimizam i da vjeruju da će trudom i radom uspjeti sve nadoknaditi. Iako je situacija bila puna izazova, pokazalo se da se da im je većina knjižnica dorasla i da su se uspjele brzo i dobro prilagoditi. Knjižničari su pokazali da rade čak i kad knjižnice ne rade.

IZLOŽBA „GLAZBENA FIKCIJA U HRVATSKOJ KNJIŽEVNOSTI“

Tihana Lončarić, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

Mnogi korisnici imaju vrlo istančan ukus kada je riječ o odabiru književnih djela koja čitaju radi zabave i opuštanja te su knjižničari često suočeni s vrlo specifičnim upitima svojih korisnika koji traže književne preporuke. U situacijama kada žanrovska podjela književnosti nije dovoljna, od velike pomoći pri pretraživanju mogu biti posebne subjektivne oznake, odnosno *tagovi* koji su još uvijek rijetkost na korisničkim sučeljima knjižničnih sustava hrvatskih knjižnica. Prednosti sadržajnog označavanja književnoumjetničkih djela pokazale su se nezanemarivima tijekom pripreme izložbe povodom Mjeseca hrvatske knjige koji je 2019. godine bio posvećen glazbi.

Odjel za odrasle Narodne knjižnice „Petar Preradović“ u Bjelovaru obilježio je manifestaciju tematskom izložbom „Glazbena fikcija u hrvatskoj književnosti“ koju su korisnici mogli razgledati od 15. listopada do 15. studenoga u prizemlju Knjižnice. Kao popratna publikacija izložbe izrađen je bilten s anotacijama koji osim hrvatskih književnih djela popisuje i djela glazbene fikcije u svjetskim književnostima i stripu, a koja su dio našeg knjižničkog fonda.

Namjera nam je bila okupiti književnoumjetnička djela koja tematiziraju glazbu, približiti ih ljubiteljima glazbe i tako obogatiti njihovo čitateljsko iskustvo. Zahvaljujući sučelju kataloga Knjižnica grada Zagreba koji uz većinu zapisa beletrističkih naslova prikazuje oznake/*tagove* sadržaja djela te mrežnoj stranici za društveno označivanje *LibraryThing*, naša je namjera uspješno provedena. Izložba je korisnicima predstavila sve naslove iz našega fonda u kojima su glavni književni likovi skladatelji, glazbenici ili plesači, u kojima su skladbe i glazbeni instrumenti glavni pokretači radnje te one u kojima je glazba ili bilo koji njezin oblik dominantan književni motiv.

Postoji potreba za prilagodbom knjižničnih sustava tako da se uvede mogućnost označivanja sadržaja književnoumjetničkih djela jer bi takve oznake bile dodatne pristupnice prilikom pretraživanja, kako za korisnike tako i za knjižničare. Tako bi proces pretrage i odabira beletrističkih naslova postao brži i fleksibilniji. U planu nam je ubuduće raditi na tome da se takvo označivanje beletristike iz našega fonda uvede u knjižnični sustav kako bi naši korisnici dobili još kvalitetnije preporuke prilagođene njihovim čitateljskim interesima.

OBRADA IGRAČAKA I DRUŠTVENIH IGARA NA DJEČJEM ODJELU NARODNE KNJIŽNICE “PETAR PRERADOVIĆ” BJELOVAR

Ivana Blažeković, Narodna knjižnica “Petar Preradović” Bjelovar

Svaka narodna knjižnica trebala bi imati dječji odjel koji bi se nalazio ili u zgradi s ostalim odjelima ili u posebnom odvojenom prostoru. Dječji odjeli imaju značajnu edukativno-pedagošku ulogu u razvoju djeteta. Također, mjesta su druženja, učenja pismenosti i stjecanja znanja. Osim već navedenih značajki, dječji odjeli imaju uvjete za nabavu i obradu igračaka. Uloga igračaka izuzetno je velika jer igračke imaju pozitivan utjecaj na dječju maštu, razvoj sposobnosti i logičko razmišljanje. Kroz igru razvijanjem motoričkih, kognitivnih i socijalnih vještina dijete otkriva i upoznaje svijet oko sebe. Postoji nekoliko kriterija koji bi trebali biti zadovoljeni prilikom odabira i nabave igračaka. Isto tako treba paziti da se u fond igraonica i igroteka ne uvrstavaju igračke s nasilnim ili seksističkim porukama te je potrebno više pozornosti posvetiti igračkama koje potiču multikulturalni odgoj i toleranciju.

Na Dječjem odjelu Narodne knjižnice *Petar Preradović* Bjelovar tijekom 2018. godine provedena je računalna obrada igračaka u programu Metelwin. Istovremeno je provedena

i revizija radi utvrđivanja stvarnog stanja igračaka koje su smještene na tri lokacije: u knjižnici, igraonici i igroteci.

Za opis igračaka koristio se Međunarodni standardni bibliografski opis neknjižne građe ISBD (NBM). Novim objedinjenim izdanjem ISBD-a igračke se uvrstavaju kao viševrsna građa, odnosno, mješoviti sadržaj i medij. Kataložni zapis sastoji se od skupina koji je propisao objedinjeni ISBD kao i pravila navođenja unutar skupina elemenata za opis, podataka o odgovornosti i izvora podataka. Klasifikacija igračaka ima svoju posebnost koja se očituje u dvostrukom klasificiranju. Svaka igračka klasificira se u dva kriterija: prema dobi djeteta i prema samoj funkciji igračke.

Važan dio fonda Dječjeg odjela kroz cijelo vrijeme njegovog djelovanja bile su društvene igre i igračke. On se redovito održavao i nadopunjavao novom građom, ali je tek računalnom obradom završen kompletan posao sređivanja fonda čime je zaposlenicima odjela olakšan posao. Naravno, stalno radimo na poboljšanju i boljoj prepoznatljivosti kod korisnika.

IZLOŽBA KOJI SI TI LIK !?! : 33 LIKA IZ SVIJETA KNJIGE, STRIPA I FILMA

Lucija Miškić Barunić i Ana Peranić, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

Ponekad misliš kako bi bilo dobro pobjeći iz vlastite kože, provoditi vrijeme u nečijoj tuđoj glavi, živjeti u dalekoj prošlosti ili budućnosti... U nekoj dalekoj, izmišljenoj zemlji, u svemiru ili svijetu snova.

Zamišljaš se kao istražitelj neobičnih slučajeva i noćnih mora poput Martina Mystèrea ili Dylana Doga? Draži su ti detektivi starijeg kova poput Sherlocka Holmesa i pedantnog te pomalo opsesivnog Herculesa Poirota? Ili si tajni agent poput Alana Forda... Ne!? Uvrat/a si na neku drugu stranu? Znamo da potajno uživaš u kasnim noćnim šetnjama i ispijanju slasne ljudske krvi poput Grofa Drakule pa se ujutro probudiš u obliku kukca i pitaš se: „Što mi je to trebalo?!“ Ako ti se jednoga dana na ulazu pojavio čarobnjak i trinaest patuljaka koji silom žele da se domogneš zmajevog zlata, mora da si se prisjetio/la Bilba Bagginsa. Ili ti je draži neki drugi fantasy svijet? Recimo, Igra prijestolja pa radije uzimaš kriglu i uzvikuješ: „Ja sam bog sisa i vina!“ dok te sat kasnije zaustavlja policajac te ga uspješno uvjeriti da je on popio previše, a ne ti. Ipak si ti snalažljiv/a kao Tyrion Lannister!

Ne, ništa od toga, svoj/a si i stvarš svijet prema vlastitim željama i viđenjima - poput sanjara Don Quijotea misliš da su krčme začarani dvorci, a život je za tebe borba s vjetrenjačama. Fikcija nas uči o svijetu, ali nas također i oblikuje. Likovi iz književnosti, stripa i filma važni su LJUDI u našim životima. S nestrpljenjem očekujemo nove zgode i nezgode naših junaka, s njima se poistovjećujemo, s njima se smijemo i plačemo, odlazimo u prošlost i budućnost.

(Iz kataloga Izložbe)

Izložba Koji si ti lik!?! : junaci iz stripova, prizemlje bjelovarske knjižnice

Narodna knjižnica „Petar Preradović“ obilježila je Noć knjige 2019. tematskom izložbom „Koji si ti lik!?!“ koju su korisnici mogli razgledati od 23. travnja do 23. svibnja 2019., a kojom su predstavljena 33 lika iz svijeta knjige, stripa i filma. Likovi su podijeljeni u 3 kategorije. U prizemlju Knjižnice predstavljeni su likovi iz stripa, u izložbenom prostoru Odjela za odrasle likovi iz filma, a u prostoru Studijskog odjela likovi iz književnosti. Prilikom odabira vodili smo se time da likovi budu potpuno izmišljeni ili djelomično temeljeni na osobama iz stvarnog života, ali i time da budu popularni i imaju utjecaja na kulturu našeg podneblja. Predstavili smo Alana Forda, talijanski satirični i crnohumorni

strip iz 1969. te Mause - prvi strip koji je osvojio Pulitzerovu nagradu i zainteresirao intelektualnu elitu koja je do tada strip smatrala trivijalnom umjetnošću. Na izložbi su, uz mornara i pustolova Maltesea, Blueberryja s američkog starog zapada i privatnog detektiva Ripa Kirbyja, svoje mjesto našli i legendarni detektiv noćnih mora Dylan Dog, detektiv nemogućeg Martin Mystère te Zagor Tenay, mitski gospodar Darkwooda.

Naši knjiški junaci uglavnom su bili likovi iz djela kanonske književnosti. Posegnuli smo daleko u prošlost, u Odisejevo doba, te preko likova iz lektira - poput Raskolnikova, Gospode Bovary, Gregora Samse i grofa Drakule - došli do Lisbeth

Izložba Koji si ti lik!?! : filmski junaci, predvorje Odjela za odrasle

Salander i distopijske junakinje Fredove iz Sluškinjine priče. Neki od filmskih junaka predstavljeni na ovoj izložbi nastali su prema književnim predlošcima, no postali su poznatiji po utjecajima koje su ostvarili kroz film. Predstavljena su dva detektiva, Sherlock Holmes i Hercules Poirot, negativac Hanibal Lecter te nekoliko snažnih ženskih likova poput Thelme i Louise koje postaju feminističke ikone.

Izložbu smo sami oblikovali tekstualno i grafički skenirajući naslovnice knjiga, omote i ulomke iz stripova koje posjedujemo u fondu, a plakati su otisnuti u velikom formatu. Izložba je bila predstavljena u sklopu programa Noć knjige 2019., a naknadno smo organizirali vođenu izložbu za grupe. Posjetila su nas dva razreda učenika bjelovarske Gimnazije za koje smo pripremili i kviz tematski vezan uz izložbu. Izložbom smo htjeli doprijeti do mlađe i populacije srednje dobi pa se posjetiteljima kroz izložbene plakate i uvodnik izložbe obraćamo izravno. Također, cilj nam je bio građu koju posjedujemo u knjižnici učiniti vidljivijom te promovirati zbirku stripova, knjige i filmove kroz poznate likove. Takav pristup i rad pokazao se uspješnim, a učenici su otišli nazad u školske klupe zadovoljni i s novim znanjima.

ČAZMANSKA RAZGLEDNICA

Marina Junger, Gradska knjižnica Slavka Kolara Čazma

Kada pročitate čazmansku razglednicu, vidjet ćete da je ona vrlo bogata i raznolika. Programi koji su organizirani u knjižnici namijenjeni su svim korisnicima knjižnice, od onih najmlađih do najstarijih. Pa krenimo redom. Kao i svake godine, razvijamo kulturu dolaska u knjižnicu od najranije dobi. Tako su neki od polaznika Dječjeg vrtića Pčelica prvi put posjetili knjižnicu i upoznali se sa sadržajem koji knjižnica nudi. Osim čitanja slikovnica, za njih su organizirane i brojne radionice primjerene njihovoj dobi. Svoj prvi susret s knjižnicom imali su i brojni polaznici prvih razreda područnih osnovnih škola. Za njih je organizirana izložba „Moja prva početnica“ povodom Međunarodnog dana materinog jezika. U sklopu festivala „Pazi knjiga“ Jelena Pervan održala je književni susret i radionicu „bljakastih slastica“, a Irena Zelena književni susret i kratku radionicu poezije. Gostovali su nam i Teatar „Poco Loco“ s dječjom predstavom „Priča mi se priča: Vuk i sedam kozlića“, Kazalište „Pemzle Žm“ s predstavom „Kofer s Istoka“ Nikoline Manojlović Vračar te Kazalište „Prijatelj“ s predstavom „Smjehuljica i mrgud“.

Nikolina Manojlović Vračar i predstava Kofer s Istoka u sklopu kampanije Čitaj mi

Učenici viših razreda mogli su iz prve ruke od autora svojih lektira saznati što ih zanima. Naime, na književnom susretu družili su se sa Željkom Horvat Vukelja, Borisom Kraljem, Sanjom Pilić, Jasminkom Tihi Stepanić i Nadom Mihaljević. U sklopu Dana Slavka Kolara Miroslav Mićanović srednjoškolicima je održao literarnu radionicu.

FOTO KID

Za građane i korisnike knjižnice održani su raznovrsni književni susreti, ovisno o afinitetima. Tako je Zlatko Erjavec promovirao svoju zbirku humoreski „Žene vole pametne muškarce“, Milana Vuković Runjić knjigu „Majstori u mojoj kući“, poznati novinar Drago Hedl knjigu „Vrijeme seksa u doba nevinosti“ i komičarka Marijana Perinić knjigu „Jesi ONLINE?“.

Marijana Perinić i promocija knjige Jesi ONLINE

Organizirana su predavanja na temu ekologije, zaštite bilja, razmjene sjemenja, zaštite vinove loze te močvarnih staništa. O stanju u svijetu predavanje je održao Vedran Obućina, politolog specijaliziran za Bliski istok.

Prošle godine Dani Slavka Kolara trajali su četiri dana. Na natječaj za kratku priču satiru Slavko Kolar došlo je četrdesetak radova – priča iz svih krajeva Hrvatske te nekoliko iz inozemstva (Slovenija, Bosna i Hercegovina, Srbija). Prvo mjesto osvojio je Tomislav Sabljic s pričom „NE možeš ti to“, drugo mjesto Renata Srečić s pričom „Slučaj Jasenovog Luga“, a treće mjesto Oliver Jukić s pričom „Nivelator“.

Pobjednici Natječaja za kratku priču satiru

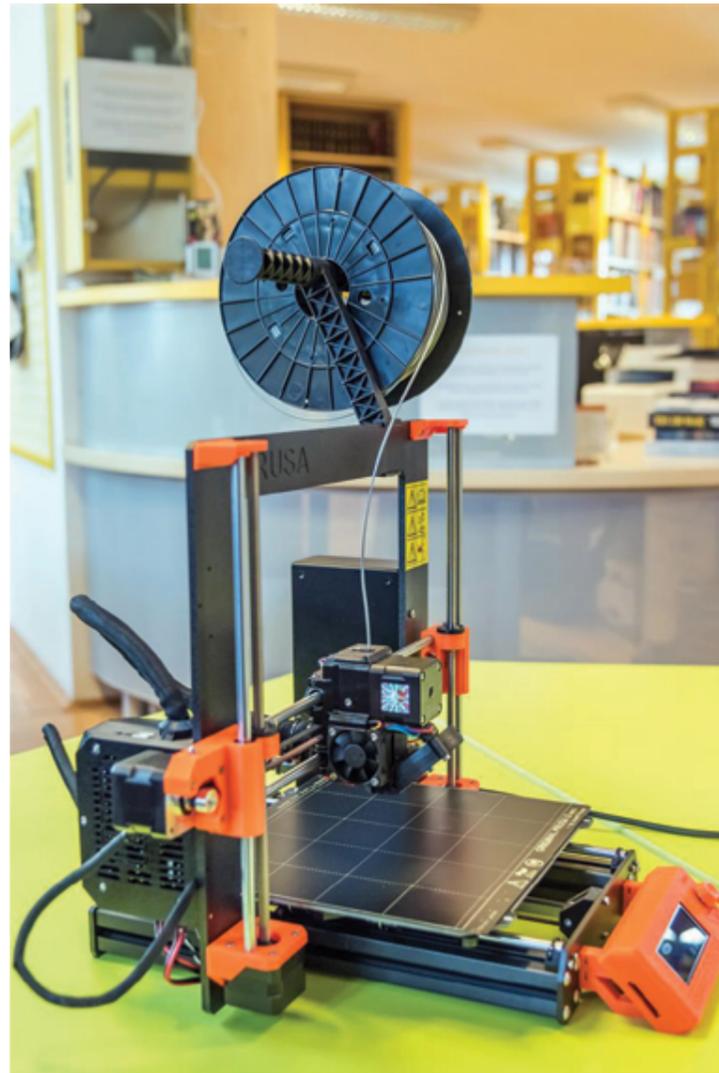
Koncert Sare Renar povodom Noći knjige

Od ostalih događanja spomenula bih koncert Sare Renar povodom Noći knjige, Gypsy jazz duet Orjena Riđanovića i Hrvoja Sudara na *Kućnom pARTyju* te radionicu robotike i rada na 3D printeru koji je knjižnica osvojila putem projekta „Digitalni građanin“.

GRADSKA KNJIŽNICA SLAVKA KOLARA ČAZMA PUTEM NATJEČAJA IRIM-A OSVOJILA JE 3D PRINTER

Marina Junger, Gradska knjižnica Slavka Kolara Čazma

U prvoj polovici 2018. godine Gradska knjižnica Slavka Kolara uključila se u projekt „STEM revolucija se nastavlja: knjižnice“ Instituta za razvoj i inovativnost mladih. Ovim putem knjižnici su donirani micro:bitovi uz organiziranu edukaciju o njihovu korištenju. Krajem te iste godine knjižnica se uključila u projekt „Digitalni građanin“ i tako dobila dodatke za micro:bitove (5 BOSON setova dodatka). Nakon održanih radionica za knjižničare u Bjelovaru i Kutini, radionice za građane održane su u Gradskoj knjižnici Slavka Kolara. Vodio ih je Ivan Dikić. Unutar istog projekta, u lipnju 2019. godine, otvoren je natječaj za donaciju 3D printera. Takvi 3D printeri namijenjeni su knjižnicama na području Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije i Kosova. Jedna od knjižnica koja je osvojila printer je i Gradska knjižnica Slavka Kolara Čazma. Voditeljica projekta je knjižničarka Marina Junger.

PRVI KOPRIVNIČKI FLASH MOB ZA POPULARIZIRANJE ČITANJA

Ljiljana Vugrinec, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

U povodu Mjeseca hrvatske knjige i Nacionalnog dana čitanja naglas, 23.10., Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica i Ogranak Hrvatskog čitateljskog društva Koprivnica prvi su put organizirali petominutni *flash mob* performans posvećen promoviranju knjige i čitanja.

Zajedno s brojnim suradnicima, ustanovama i udrugama, u srijedu 23. listopada 2019. na Zrinskom trgu ispred Knjižnice, organizirali su akciju koja je započela točno u podne na zvuk zvona župne crkve sv. Nikole. Sudionici su se okupili na Zrinskom trgu ispred knjižnice i tijekom 5 minuta naglas čitali knjigu ili slikovnicu po vlastitom odabiru, u tiskanom ili u e-obliku, na mobitelu ili tabletu. Događanje su pratili zvuci dobre glazbe u izvedbi učenika i nastavnika Umjetničke škole „Fortunat Pintarić“ koja se kao partner uključila u akciju s obzirom na to da se cijeli Mjesec hrvatske knjige odvijao pod motom „U ritmu čitanja“.

U *flash mobu* posvećenom poticanju čitanja sudjelovalo je sedamdesetak ljubitelja knjige i čitanja svih uzrasta – od vrtičaraca preko učenika osnovnih i srednjih škola do članova

udruga i štićenika Doma za starije, a u zajedničkom javnom čitanju sudjelovale su i cijele obitelji, roditelji s djecom ili bake i djedovi s unucima. Uključili su se: Dom za starije i nemoćne osobe Koprivnica, Literarna sekcija „Podravka“, Čitateljski klub „Lijina gajbica“ Osnovne škole „Braća Radić“, djeca s odgajateljicama iz vrtića „Tratinčica“, građani pojedinačno te sami knjižničari kao i brojni predstavnici medija koji su izvijestili o događanju.

Komentari sudionika i javnosti bili su izrazito pozitivni. Mnogi sudionici istaknuli su kako bi rado ponovno sudjelovali u ovako jednostavnom i zabavnom, a ipak ozbiljnom i vrlo važnom događanju koje im daje priliku javno izraziti ljubav prema čitanju te možda potaknuti i druge da više čitaju. Time je cilj *flash moba* u potpunosti ostvaren jer je performans nastojao ukazati upravo na osobni aspekt i važnost čitanja koje nije samo vještina ili potreba škole i posla, nego i način života te sredstvo osobnog rasta svakog pojedinca za sretniji i ispunjeniji život.

KOPRIVNIČKE KNJIGOKANTICE - MALE SLOBODNE KNJIŽNICE

Ljiljana Vugrinec, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Povodom Mjeseca hrvatske knjige u suradnji Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica, Grada Koprivnice i GKP Komunalac, 16. listopada 2019. u gradskom su parku otvorene dvije male slobodne knjižnice kao mini projekt promocije i poticanja čitanja na javnim mjestima. Nazvane su Knjigokantice jer su izrađene od recikliranih i preuređenih

komunalnih kanti za otpad po čemu su jedinstvene među drugim sličnim knjižnicama. Za dizajn i izradu kantica zaslužno je Gradsko komunalno poduzeće Komunalac, a svaka je kantica izvana oslikana crtežima iz slikovnica koje su djeca osmislila na radionicama izrade digitalnih slikovnica u koprivničkoj knjižnici.

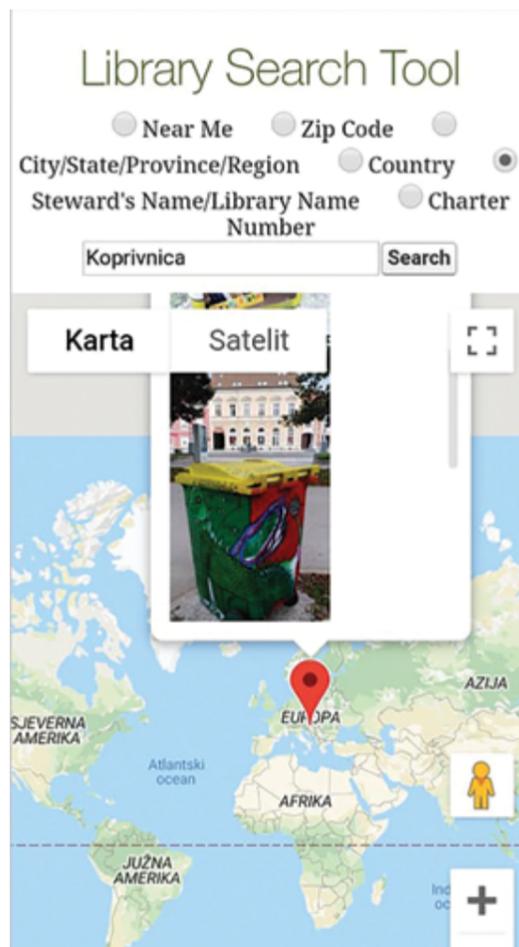

O punjenju Knjigokantica knjigama i slikovnicama brinu se knjižničari Knjižnice i čitaonica „Fran Galović“ te njihovi vrijedni volonteri. U tu svrhu većinom se koriste primjerci otpisani iz fonda Knjižnice, ali dovoljno dobro očuvani kako bi se i dalje mogli koristiti. Dio naslova dolazi iz donacija građana koji darovanjem knjiga i slikovnica iz vlastitih zbirki podupiru projekt i s knjižničarima potiču recikliranje knjiga ponovnim korištenjem i čitanjem.

Od samog postavljanja Knjigokantica zabilježen je veliki interes građana za posudbu knjiga i slikovnica. Pri tome su jednako popularni književni klasici, naslovi povijesne tematike, ljubavni ili dječji romani, slikovnice, stripovi, djela zavičajnih autora itd. U međuvremenu, koprivničke Knjigokantice postale su dijelom velike svjetske obitelji malih slobodnih knjižnica okupljenih preko međunarodne inicijative Little Free Library (<https://littlefreelibrary.org/>). Dobile su i svoj članski broj #95061. Tako se sada i Koprivnica može naći na velikoj svjetskoj mapi mjesta sa sličnim malim knjižnicama povezanim preko ove neprofitne organizacije koja potiče ljubav prema čitanju i kreativnost u razmjeni knjiga te danas okuplja više od 90 000 malih slobodnih knjižnica u preko 90 zemalja. Kroz razmjene knjiga putem malih slobodnih knjižnica kao što su Knjigokantice svake se godine razmjenjuju milijuni knjiga što znatno povećava dostupnost knjiga za čitatelje svih starosnih skupina, a time potiče i samo čitanje kao životno važnu vještinu.

Iako su nesavjesni pojedinci do sada već dva puta oštetili vrata na Knjigokanticama, a ima i onih koji uzimaju knjige iz Kantica i nikada ih ne vrate, koprivnički knjižničari sa svojim suradnicima ne odustaju od ovog projekta jer primaju nebrojene pozitivne komentare i podršku građana koji

podupiru ovakav oblik ponude knjiga za čitanje. Zato su u pripremi još dvije nove Knjigokantice koje će uskoro biti postavljene kod područnih škola na Vinici i u Starigradu.

NATJEČAJ „KOPRIVNIČKI KRIMIĆ“ ILI KAKO NA KREATIVAN NAČIN POTAKNUTI LITERARNO STVARALAŠTVO I LOKALNI KULTURNI TURIZAM

Dijana Sabolović-Krajina, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica prošlog je ljeta provela kreativni natječaj za najbolju kratku kriminalističku priču. Za razliku od sličnih natječaja (npr. Knjižnice „Vladimir Nazor“ iz Zagreba), specifičnost i osnovni uvjet ovog natječaja bio je topografski – uzeti Koprivnicu kao lokaciju radnje. Cilj je natječaja bio potaknuti literarno stvaralaštvo o Koprivnici te po motivima najboljih priča omogućiti kasniju organizaciju književnih šetnji i tako doprinijeti novom vidu koprivničkog kulturnog turizma. Nagrade (putovanja) su osigurale dvije lokalne turističke agencije „Marbis“ i „Silvija turist“, knjižara i nakladnik „Šareni dućan“ (knjige), dok je utješnu nagradu osigurala koprivnička Knjižnica (promo vrećicu i knjigu).

Na kreativni natječaj „Koprivnički krimić“ pristigle su četiri krimi priče čija je radnja smještena u grad Koprivnicu, na koprivničke ulice i u koprivničke kvartove. Sve četiri pristigle priče zadovoljile su formalne uvjete natječaja sadržavajući, između ostaloga, klasične elemente krimića: enigmnu vezanu uz neki zločin, istražitelja ili istražitelje koji enigmnu trebaju razriješiti, istragu, potjeru, kaznu, kontrapunkt dobra i zla, atmosferu napetosti te ulogu čitatelja kojemu je ponuđeno da se uključi u istragu i razrješenje zločina. Povjerenstvo za odabir najboljih koprivničkih krimića prvu je nagradu dodijelilo priči „**Kradljivci stripova**“ **Zorana**

Odžića iz Koprivnice koja je svojevrsna posveta devetoj umjetnosti – stripu, ali i knjižnici kao mjestu okupljanja stripoljubaca i knjižničarskoj profesiji u cijelosti. Drugonagrađena priča „**Pod crkvenim zvonom**“ **Hrvoja Šijaka** iz Koprivnice odlikuje se ekonomičnim izrazom i dobro oblikovanim likovima koji donose neke svoje priče. Trećenagrađena priča „**Ne možeš pobjeći**“ **Ivane Norac** iz Čemince u Baranji ima izraženu atmosferu napetosti i iščekivanja, a prednost joj je problematiziranje vršnjačkog nasilja. Zanimljivo je da autorica nikada nije bila u Koprivnici, već ju je „istražila“ preko interneta. Utješnu nagradu dobila je priča „**H.D.R.**“ **Martine Kobaš** iz Koprivnice zbog lijepog predstavljanja i istraživanja Koprivnice „nekada i sada“ koji može biti posebno zanimljiv djeci i mladima.

Od priča pristiglih na natječaj, koprivničke Knjižnice profitirali su kako ljubitelji kratkih kriminalističkih priča tako i oni koji rade na promociji kulturnog turizma. Priče, naime, mogu biti poticajne za organizaciju turističkih tura u predstavljanju Koprivnice na „drugačiji način“. Također mogu biti zahvalne za daljnju obradu (npr. dramaturgiju) učenicima u školama i čitateljskim klubovima kao poticaj za čitanje.

Navedene priče pročitajte na poveznicama:

Kradljivci stripova

Pod crkvenim zvonom

Ne možeš pobjeći

H.D.R.

NOVI PROGRAMI DJEČJEG ODJELA

Ida Gašpar i Danijela Petrić, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Kućica viteza Slavka

Kućica viteza Slavka

Na Dječjem odjelu Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica, u okviru Mjeseca hrvatske knjige 2019., otvorena je Kućica viteza Slavka – čarobno mjesto za slušanje priča. Kućica je namijenjena djeci i mjesto je za čitanje, druženje te slušanje digitalnih priča nastalih u projektu „Princeza na kraju svijeta“ koji se provodio u knjižnici 2018. godine u obliku literarno-likovnih i digitalnih radionica. Likovi spomenutih slikovnica krasi i ovu kućicu, a za slušanje i čitanje na tabletu dostupno je 8 slikovnica. Važno je istaknuti kako je zvučnim zapisom omogućeno slušanje djeci koja ne mogu ili ne znaju čitati. Uz samu kućicu nalaze se i igračke za igranje uloga nakon slušanja priče. Djeca vole čitati uz nove tehnologije, a vole i priče o zmajevima, čarobnjacima i mitološkim bićima pa je nedostatak takve literature potaknuo koprivničke knjižničare da zajedno s djecom i književnicom Ivanom Kranželić objave digitalne slikovnice. Uz poticaj čitanja na drugačijim medijima cilj je i potaknuti na kvalitetno provođenje vremena na mobilnim uređajima koji su sve dostupniji djeci od rane dobi.

„Čitamo u ritmu grada“

U okviru Mjeseca hrvatske knjige 2019., u popularnom prostoru igraonice „Lumpi se igra“ u Koprivnici, knjižničarke Maja Krulić Gačan i Ida Gašpar te dugogodišnji volonter knjižnice Matija Kolarić predstavili su knjižnicu i usluge

Dječjeg odjela te promovirali čitanje od najranije dobi. Ovo je zapravo bio jedan oblik svjetski popularnih pop-up programa koje karakterizira spontanost i inovativnost, no koliko god spontano oni djeluju itekako su detaljno planirani. Ovakvi programi postali su globalni trend kojem je cilj umrežavanje, dijeljenje znanja i informacija na neočekivanim, ali popularnim lokacijama na kojima se okuplja ciljana skupina ljudi - u ovom slučaju obitelji s malom djecom. Uz mnogo promotivnih materijala te slikovnica i igraćaka, kreirano je nekoliko punktova: punkt za kreativno izražavanje, nekoliko punktova sa slikovnicama, knjigama za djecu i priručnicima za roditelje, LEGO gradionica, punkt za robotiku s volonterom knjižnice Matijom Kolarićem koji je djeci pokazivao osnove korištenja micro:bitova i mBot robota.

Pop-up pričaonica

Pričale su se priče, crtalo se, razgovaralo o čitanju, dijelile su se pristupnice za nove članove te prigodni pokloni i promotivni materijali. Aktivno je promovirana i Nacionalna kampanja za promicanje čitanja naglas djeci od rođenja „Čitaj mi!“. Povratne reakcije od više od 40 sudionika bile su itekako pozitivne te je u planu i novi susret u istom prostoru uz otvaranje nove Male knjižnice, a kojim se formiraju zbirke slikovnica izvan zgrade knjižnice već nekoliko godina. Osim što ovakve aktivnosti omogućuju promociju knjižničnih usluga i knjižnice, svrha je i promicanje čitanja, pismenosti, kvalitetne knjižnične građe kao i pronalaženje te povezivanje s potencijalnim korisnicima knjižnice.

Vrećice pričalice

Vrećice pričalice osmišljene su u suradnji Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica i Dječjeg vrtića „Tratinčica“

sa svrhom poticanja čitanja u obitelji od najranije dobi te poticanja dolaska svih članova obitelji u knjižnicu. Roditelji su najveći uzor svome djetetu pa je stoga bitno da osvijeste važnost čitanja i s djetetom podijele radost te aktivnosti u vlastitom domu. Svaka vrećica sadrži slikovnice, plišanu igračku te promotivne materijale za pisanje kojima roditelji i djeca mogu zabilježiti dojmove o pročitanoj čime dobivamo povratnu informaciju o korištenju usluge. Vrećice se nalaze

u odgojno-obrazovnim skupinama vrtića te uz angažman odgajatelja odlaze u domove djece na 3 dana. Program je predstavljen tijekom predavanja za roditelje i odgajatelje „Čitanje s djetetom - zajedničko veselje i mnogostruka korist“ koje provode djelatnice Dječjeg odjela knjižnice. Tijekom ovog predavanja predstavljaju se kvalitetne slikovnice i priručnici te informiraju roditelji o važnosti čitanja.

„STUDENT NA JEDNU NOĆ“ U KNJIŽNICI

Josipa Strmečki i Ljiljana Vugrinec, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

U Tjednu cjeloživotnog učenja 30. rujna 2019. u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ održan je po drugi put program „Student na jednu noć“ koji je pokrenut 2018. godine, a namijenjen je učenicima 4. razreda srednjih škola zainteresiranih za studiranje. Programom knjižničari žele pridonijeti profesionalnoj orijentaciji maturanata i pomoći im u prikupljanju informacija u svrhu odabira fakulteta na kojem će studirati, a uz to ih upoznati i s vještinama pretraživanja e-kataloga knjižnica, baza podataka i raznih drugih informacija koje će im biti korisne u studentskom životu.

Programu, koji je održan u večernjim satima nakon radnog vremena knjižnice, odazvalo se 15-ak učenika Gimnazije „Fran Galović“, Obrtničke škole i Srednje škole. Susret se odvijao kroz teoretski i praktični dio. Na samom početku učenici su obišli zgradu knjižnice „od podruma do tavana“. Mnogima je to bio prvi susret sa skrivenim prostorima zgrade, primjerice, radnim prostorima i spremištima, a osobito ih se dojmila još jedna „nevidljiva“ knjižnica u podrumu gdje se nalaze spremišta desetaka tisuća knjiga Dječjeg odjela i Odjela za odrasle za koje nema mjesta na policama u samim odjelima. Uz pomoć vrijednih knjižničnih volontera za sve je

sudionike pripremljeno osvježenje, kava, čaj ili sok te razne grickalice što je pridonijelo da susret knjižničara i maturanata bude nastavljen u vrlo opuštenu i ugodnu atmosferu.

U neformalnom druženju učenicima su svoja iskustva studiranja i studentskog života ispričale knjižničarke, a potom su im prezentirani izvori informacija o mogućnostima studiranja u zemlji i inozemstvu, o studentskim stipendijama, stanovanju u studentskim domovima i slično. Posebno je naglašena uloga knjižnica i usluga koje pružaju svim korisnicima u informacijskim pretraživanjima, a posebno srednjoškolicima i studentima. Spomenuta je online usluga „Pitajte knjižničare“ te razne baze podataka kao i niz drugih korisnih izvora koji studentima mogu zatrebati za učenje i pripremu svih vrsta stručnih radova, za pomoć u citiranju i sl.

U praktičnom dijelu učenici su dobili zadatak pronalaženja literature u e-katalogu Knjižnice, a potom i na policama, u čemu su se odlično snašli i vrlo brzo „otkrili“ zadane naslove na policama. S obzirom na interes učenika, Knjižnica planira nastaviti s ovakvom vrstom programa i ubuduće, za nove skupine maturanata koji se pripremaju za odlazak na fakultete.

„U(ČITAJ MI) KNJIŽNICU“ – NOVI PROGRAM KOPRIVNIČKOG BIBLIOBUSA

Petra Dravinski i Ljiljana Vugrinec, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Bibliobusna služba Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ od školske godine 2019./20. pokrenula je aktivnost otvaranja i poticanja na otvaranje malih knjižnih kutaka u osnovnim školama, osobito područnim, koje bibliobus obilazi, a pod sloganom „U (čitaj mi) knjižnicu“. Osim škola koje su već u redovitom rasporedu bibliobusnih stajališta, uključena je jedna škola koju bibliobus zbog velikog broja postojećih stajališta trenutno ne može redovito obilaziti.

Akcija se ostvaruje putem posudbe većeg broja odabranih naslova koji potom ostaju u određenoj školi kroz duže vrijeme, a u dogovoru s knjižničarima i nastavnicima. Naslove biraju nastavnici i školski knjižničari pri čemu uvažavaju i želje učenika pojedine škole. Među naslovima je ponekad više slikovnica i stripova, drugi put prevladavaju popularne enciklopedije, a za neke knjižne kutke odabire se više romana za djecu ili popularnih znanstvenih priručnika za djecu. Cilj je ove akcije popularizirati veliki fond bibliobusa koji broji dvadesetak tisuća knjiga, a čiji je kapacitet vozila ograničen na 3 000 svezaka i ne može sav stati na same police bibliobusa. Isto tako, dodatni ciljevi su potaknuti čitanje, promovirati novu kvalitetnu knjižničnu građu i sadržaje za čitanje, potaknuti druženje u školi kroz knjigu kao i potaknuti te motivirati učenike da dođu u bibliobus i postanu njegovi aktivni i redoviti korisnici. Iako matične škole koje bibliobus posjećuje imaju svoje knjižnice, ovakva akcija predstavlja

dodatnu potporu i za njih jer učenicima i nastavnicima nudi naslove koje ne mogu naći u školskoj knjižnici. Za druge škole koje nemaju knjižnice, poglavito one područne koje bibliobus posjećuje, bibliobus i njegov knjižni kutak predstavljaju zapravo jedinu potporu čitanju u takvoj školi.

Zahvaljujući dobroj suradnji bibliobusa, školskih knjižničara i nastavnika, Male knjižnice i književni kutci počeli su nicati u mnogim manjim i većim školama. Za sad su se u ovakav oblik suradnje uključile Područna škola u Repašu, koju bibliobus inače ne obilazi, te škole u Koprivničkim Bregima, Sokolovcu, Ferdinandovcu i Kunovcu.

KNJIŽNICA I ČITAONICA „FRAN GALOVIĆ“ – PARTNER UDRUZI ROMA U PROJEKTU (O)DRŽI KORAK: OBRAZOVANJEM ROMSKE DJECE I MLADIH DO ODRŽIVOG RAZVOJA ZAJEDNICE

Dijana Sabolović-Krajina, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

prošlo je jednu od kulturno-edukativnih radionica, a sva djeca edukativno-zabavne šetnje po knjižnici. U sklopu kulturno-edukativnih aktivnosti održane su po dvije radionice akrobatskih vještina pod vodstvom multimedijalne umjetnice **Nikoline Manojlović Vračar**, radionice pričanja priča književnice **Sanje Lovrenčić**, slikarske radionice voditeljice - pedagoginje **Andreje Živko**, radionice robotike voditeljica - knjižničarki **Danijele Petrić** i **Ide Gašpar**, radionice plesa pod vodstvom učiteljice **Ines Turk** koja u Koprivnici vodi romsku plesnu skupinu i glazbene radionice prof. Glazbene kulture **Kristine Bunić Lovrek**.

U rujnu i listopadu 2019. godine u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ Koprivnica održane su 24 radionice pod zajedničkim nazivom *Uskoči u vlak za bolji svijet*, a u okviru projekta (O)DRŽI KORAK: *Obrazovanjem romske djece i mladih do održivog razvoja zajednice*. Cilj projekta, u kojemu je knjižnica bila jedan od partnera Udruzi Roma „Korak po korak“, bio je poboljšati obrazovne prilike romskoj djeci i mladima te doprinijeti boljim mogućnostima za kvalitetno obrazovanje i integraciju u društvo u Koprivničko-križevačkoj županiji. Projekt je financirao švicarsko-hrvatski program suradnje, a sufinancirao Vladin ured za suradnju s organizacijama civilnog društva.

Dio projektnih aktivnosti, edukacije za odgojno-obrazovne djelatnike i knjižničare te radionice za roditelje i djecu kako bi se osnažilo partnerstvo roditelja i škole, prethodno je proveden u OŠ Antun Nemčić Gostovinski Koprivnica i OŠ Fran Koncelak Drnje, također partnerima u projektu. U projektnim aktivnostima u koprivničkoj knjižnici sudjelovalo je oko 300 svih učenika nižih razreda osnovnih škola u pratnji učitelja i stručnih suradnika, konkretno iz OŠ Antun Nemčić Gostovinski - Područne škole Reka i OŠ Fran Koncelak Drnje s područnim školama u Peterancu, Torčecu, Sigecu i Hlebinama.

Program u knjižnici odvijao se kroz dva dijela: kulturno-edukativne i kreativne radionice koje su provodile vanjske suradnice te edukativno-zabavne šetnje po knjižnici koje su provodili knjižničari koprivničke knjižnice. Svako dijete

Ove kreativne i bibliopedagoške aktivnosti imale su za primarni cilj omogućiti svakom djetetu posjet knjižnici, budući da je nemaju u mjestima svojeg stanovanja, te predstaviti knjižnicu kao uzbudljivo i zanimljivo mjesto u kojemu je svako dijete dobro došlo i to ne samo za posudbu slikovnica i knjiga, nego i za provođenje slobodnog vremena u multimedijalnom okruženju. Učenici razredne nastave, posebice učenici romske nacionalne manjine, upoznali su knjižnicu kako bi postali njeni posjetitelji i korisnici. Radionice su ih trebale motivirati na usvajanje vještina i novog znanja u sklopu školskog učenja ili učenja izvan školskog kurikulumu te možda nekima otvoriti nove horizonte u sferi obrazovanja i biranja budućih zanimanja.

Djeca su pozitivno reagirala na posjet i boravak u knjižnici, a dio njih je svoje doživljaje izrazio likovnim i tekstualnim evaluacijama. Evaluacijski upitnik ispunilo je 16 učitelja i stručnih suradnika koji su visokim ocjenama ocijenili programske aktivnosti u knjižnici. Posebno visoke ocjene dobile su edukativno-zabavne šetnje po knjižnici pri čemu su istaknuli načini upoznavanja djece s knjižničnim odjelima i službama, stručnost, humor, dinamičan i interaktivni stil knjižničaravoditelja, njihova ljubaznost, pozitivno ozračje koje su stvorili te motivacija djece za buduć dolazak u knjižnicu. Ispitanici su također naglasili da su u projektnim aktivnostima u knjižnici prepoznali sve elemente nastave Škole za život.

OBILJEŽAVANJE 10. ROĐENDANA KRIŽEVAČKE BIBLIOBUSNE SLUŽBE POD POKROVITELJSTVOM KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Marjana Janeš-Žulj, Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci

Koprivničko-križevačka županija prihvatila je pokroviteljstvo nad obljetnicama bibliobusnih službi u županiji, 40 godina koprivničkog bibliobusa i 10 godina križevačkog bibliokombija. Zahvaljujući upravo Županiji, koja većinski financira pokretne knjižnice, knjižnične usluge putem bibliobusa dostupne su u više od 80 naselja na području čak 20 općina Koprivničko-križevačke županije.

U sklopu obilježavanja obljetnice u Križevcima su provedene razne aktivnosti: virtualna izložba dječjih radova (<http://www.knjiznica-krizevci.hr/dogadjanja/dogadaj.asp?id=1282>), pričaonice, otvorena vrata bibliobusa na središnjim gradskim trgovima u Križevcima i Koprivnici, sudjelovanje na stručnom skupu „Inkluzivne usluge pokretnih knjižnica“ u Koprivnici, sudjelovanje na Festivalu bibliobusa u Rijeci i sama proslava rođendana 27. veljače 2019. u Vojakovačkom Osijeku, mjestu odakle je naša mala pokretna knjižnica krenula na put.

Učitelj Tihomir Pleše

Učitelji područnih škola godinama su osobno posuđivali knjige iz Gradske knjižnice za svoje učenike, nosili torbe, brinuli o knjigama i na vrijeme ih vraćali. Uspostavom bibliobusne službe knjižnica je došla na njihov prag, a učenici su postali pravi članovi knjižnice, kao i oni u gradu, koji mogu osobno birati što im se sviđa. Nikada neću zaboraviti velike začudene oči djece kada su prvi put vidjela našu malu pokretnu knjižnicu i njihovu radost te oduševljenje što su mogli uzimati i listati slikovnice, knjige o životinjama, priče... A tako je i danas. Učenici Područne škole Vojakovački Osijek i mještani svake druge srijede u 9 sati s nestrpljenjem čekaju Igora i dolazak biblio-kombija pred školu. Učitelj ih uzaludno opominje da budu pažljivi na nastavi, ali njihovi su pogledi usmjereni prema prozoru. Kada se parkira pred školom, učitelj prekida sat i učenici se sjure na prozor i čekaju dopuštenje da mogu ići posuditi knjige. Tako već deset godina naša pokretna knjižnica obilazi 34 stajališta u malim mjestima koja nikad nisu imala knjižnicu: Bočkovec, Gregurovec, Miholjec, Carevdar, Majurec, Cirkvena, Đurđić, Kalnik, Sv. P. Orehovec, Sv. I. Žabno i mnoga druga mjesta. Bibliokombi stoji ili kod trgovine ili kod škole, to mještani već znaju. Ima oko 600 korisnika, djece i odraslih, koji posuđuju najnovije knjige, lektiru, stručne knjige,

Festival bibliobusa

Prije deset godina, 26. veljače, na put je krenuo križevački biblio-kombi s vozačem i knjižničarom Igorom Kuzmićem, prva mala pokretna knjižnica u Hrvatskoj. Prvo stajalište bilo je u Područnoj školi Vojakovački Osijek Osnovne škole Ljudevita Modeca u kojoj su učenici i njihov učitelj Tihomir Pleše te ravnatelj Dražen Bokan priredili svečanost. Kada smo stigli na prvo stajalište ispred škole, dočekala su nas vesela i znatiželjna lica učenika od 1. do 4. razreda, njih desetak. Zašto baš Vojakovački Osijek? Nije slučajno jer upravo se učitelj Tihomir najviše zalagao za pokretanje bibliobusne službe te da i stanovnici malih mjesta Kalničkog prigorja imaju knjižničnu uslugu.

Virtualna izložba

ČITATELJSKE TORBICE: „ČITAJ MI DANAS, SUTRA, PREKOSUTRA... ČITAJ MI SVAKI DAN“

Viktorija Šegina i Marina Srbljinović, Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci

Imajući na umu da naši najmlađi danas odrastaju uz prisutnost silnih masovnih medija te da je nemoguće u cijelosti spriječiti njihov negativan utjecaj na djetetov razvoj, odlučili smo započeti projekt na Dječjem odjelu i u Igraonici naše knjižnice. Kako bismo svima već samim nazivom predložili ideju našeg projekta, nazvali smo ga: „**Čitaj mi danas, sutra, prekосуtra... Čitaj mi svaki dan!**“ Riječ je o platnenim torbicama punima priča, u našoj knjižnici nazvanim „torbicama“, koje su namijenjene djeci, ali i njihovim roditeljima, bakama i djedovima. Sadržaj vrećica čine edukativna literatura za odrasle iz područja psihologije, odgoja ili obrazovanja, tri slikovnice, edukativna igra te bojanica i paste. Za svakoga smo izabrali ponešto kako bismo potaknuli roditelje da se što kvalitetnije druže sa svojom djecom, bez mobitela, računalnih igrica i sl. Ovim projektom želimo osvijestiti važnost provođenja kvalitetnog vremena s djecom, a mi roditeljima samo dajemo ideju kako to može biti zabavno čitajući i slušajući priče, igrajući edukativne igre te bojanjem bojanica s djecom. Glasno čitanje, osim što je aktivnost koja će povezati i zbliziti cijelu obitelj, od onih najmlađih do onih najstarijih članova, iznimno je važno za razvijanje kognitivnih sposobnosti kod djece. Nakon pročitane slikovnice djeca su puna dojmova, razgovaraju i reagiraju na ono što su čuli i samim time od najranije dobi povezuju čitanje i knjige s ugodnim osjećajima i iskustvima. Glasno čitanje potiče djecu na stvaranje zvukova. Ona će ranije početi govoriti, upoznati se sa složenim rečenicama i lakše ih slagati te bogatiti svoj rječnik. Nadalje, djeca tako razvijaju osjetila sluha, vida i opipa te prepoznaju slike iz slikovnica povezujući ih s predmetima iz njihove okoline. Djeca još kao bebe povezuju čitanje s njima lijepim

časopise, filmove, zvučne knjige, mikro:bitove i dr. Vjerujemo da smo projektom bibliobusne službe doprinijeli boljitku života ljudi u ruralnom području, da smo doprinijeli poticanju čitanja, ljubavi prema knjizi, obrazovanju, informiranosti i donijeli radost na lica djece i odraslih. Tako ćemo i dalje. Pripremamo se na projekt nabave novog, suvremenijeg i tehnološki opremljenijeg vozila i na još puno prijedeh kilometara po stazama i putevima Kalničkog prigorja. Nadamo se da naša bibliobusna služba doprinosi razvoju kraja, potiče obrazovanje, smanjuje izoliranost i motivira mlade obitelji da ostanu na selu.

sjećanjima. Zsigurno će kao školarci postati samostalni i vrijedni čitatelji. S ponosom možemo reći da se za sada ovaj projekt pokazao iznimno uspješnim i da su naše „torbice“ redovito u toplini obiteljskih domova naših najmlađih članova. Budimo čitateljski uzor svojoj djeci, družimo se s njima i bogatimo njihov život što kvalitetnijim sadržajima!

„KOLIBRIĆI“ OD KNJIGE DO PREDSTAVE

Marijana Janeš-Žulj, Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci

Čitateljsko-dramsko-scenska skupina „Kolibrići“ djeluje u Gradskoj knjižnici „Franjo Marković“ Križevci od rujna 2017., nastavljajući druženje u ljetnim kreativnim radionicama na Dječjem odjelu s voditeljicom Sanjom Marković, učiteljicom njemačkog jezika, vanjskom suradnicom. Skupina broji 10 - 15 članova, učenika osnovnih i srednjih škola te članova knjižnice. Izbor predstava vezuju uz omiljene naslove pročitanih knjiga o kojima najprije razgovaraju, osmišljavaju scenarij, dogovaraju se o ulogama, kreiraju jednostavne akrobacijske ili plesne točke, biraju glazbu, dogovaraju se o scenografiji i popratnoj multimedijskoj prezentaciji, kostimima, rekvizitima i sl. Najčešće biraju teme koje ih zaokupljaju i kojima propituju odnose u društvu, a to su odrastanje, socijalni problemi, odnosi u obitelji, zaljubljenost, ekologija i sl. Vole dodati crticu humora, ples i glazbu u svaku izvedbu koja postaje njihov zajednički autorski rad. Slijede probe i izvedbe za malu i veliku publiku koje se održavaju u knjižnici. Promidžbene i marketinške poslove odrađuju također zajednički u suradnji s knjižničarima. Ovim programom, namijenjenom djeci i mladima, razvijamo interes za knjigu i čitalačke navike, učimo ih scenskom radu, glumačkim vještinama i javnim nastupima pred publikom. Skupina je otvorena za sve i mješovita je, u njoj su djeca i mladi različite dobi koji zajedničkim radom doprinose vidljivosti knjižnice. Do sada su pripremili i prikazali predstave: „Ronja – razbojnička kći“ (Astrid Lindgren), „Djed Božićnjak mora na dijete“, „Meksički ples u kišno popodne“ (Miro Gavran), „Lice“ (Ratko Bjelčić), „Heidi“ (Johanna Spyri), „Sveti Nikola i Krampus u velikim problemima“ te „Iza prozora“ (autorsko djelo učenika izvođača, Ignaca Ratkovića i Tee Sekelji), „Boris slavi rođendan“ (prema slikovnici Senke Pleše), „Ima još spasa za Djeda Božićnjaka“ (vlastita obrada) i „Tata na dar“ (prema tekstu Mire Gavrana).

Predstave rade skromnim sredstvima, a prezentacije, plakate i ulaznice dizajniraju sami te rade marketing u suradnji s knjižničarima.

Naslovnica plakata

Do sada su „Kolibrići“ gostovali u Gradskoj knjižnici u Karlovcu i u Kulturnom centru I. Rabuzin u Novom Marofu na smotri „4D“.

Ovo je izvannastavna aktivnost koja djeci nudi knjigu i scensko izražavanje, učenje javnog nastupa, odgovornost, stjecanje radnih navika te kreativno i zabavno provođenje slobodnog vremena. Članovi skupine ujedno su i članovi knjižnice koji prije svega vole čitati. Program nudi djeci i mladima bogato iskustvo javnog djelovanja, upoznavanja drugih sredina kroz gostovanja i druženja te ostvarivanja sebe kroz davanje predstava drugoj djeci. Time se oni osjećaju korisnima, uvažava se njihov rad, doprinosi se ugledu njih samih, njihovih škola i prvenstveno knjižnice.

Gostovanje Kolibrića u Novom Marofu

KNJIŽNICA I ČITAONICA PITOMAČA

Danijela Rešetar, Knjižnica i čitaonica Pitomača

Knjižnica i čitaonica Pitomača temeljni je izvor znanja koji osigurava osnovne uvjete za cjeloživotno obrazovanje, a ujedno i kulturna te informacijska ustanova.

Budući da u svom radu prvenstveno prati želje i potrebe svojih korisnika, kada je riječ o nabavi knjižne i neknjižne građe, nabavi informatičke opreme, radionicama, igraonicama, edukativnim tribinama, književnim večerima i slično, broj korisnika neprestano raste.

U skladu sa Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti, Knjižnica je proračunski korisnik s vlastitim žiro-računom. Svoju djelatnost i funkciju obavlja kroz sljedeće odjele: informativno-posudbeni odjel za odrasle, studijski odjel i dječji odjel s računalnom igraonicom.

Knjižnica raspolaže s dvjestotinjak metara kvadratnih površine te svojim prostorom trenutno udovoljava uvjete za rad kao i za održavanje raznih kulturno-animacijskih aktivnosti.

Knjižnica posjeduje četiri računala. Dva računala služe za obradu građe i posudbu, tj. za djelatnike knjižnice, a dva računala su namijenjena za potrebe korisnika. Sva računala spojena su na internet.

U knjižnici rade Danijela Rešetar, v.d. ravnateljica, mag. croat i Irena Gavrančić, pomoćna knjižničarka.

Knjižnica i čitaonica Pitomača provodi mnogobrojne aktivnosti, radionice i posjete djece te učenika svih dobnih skupina kroz cijelu godinu, a od ostalih događaja za proteklu godinu izdvajamo:

14. 2. 2019. Obilježavanje Međunarodnog dana darivanja knjiga

8. 3. 2019. Obilježavanje Međunarodnog dana žena

17. 4. 2019. Humanitarna akcija za organizaciju slijepih VPŽ-a

23. 4. 2019. Noć knjige

Donacija otpisanih knjiga - Vedri radio

14. 6. 2019. Vidovo - svečana sjednica

15. 10. 2019. Početak Mjeseca hrvatske knjige te akcije besplatnog u članjenja za predškolce

25. 10. 2019. Promocija knjige autora Zlatka Erjavca „Žene vole pametne muškarce!“

1. 12. 2019. Prosinac u Knjižnici Pitomača - najljepše božićne bajke.

PROJEKT ADAPTACIJE I PROŠIRENJA GRADSKOJ KNJIŽNICE I ČITAONICE SLATINA TIJEKOM 2019. GODINE

Ana Knežević, Gradska knjižnica i čitaonica Slatina

Projektu adaptacije i proširenja Gradske knjižnice i čitaonice Slatina tijekom 2019. godine pridružio se veliki projekt Energetske obnove zgrade Pučkog otvorenog učilišta i Gradske knjižnice i čitaonice Slatina koji provodi grad Slatina na čelu s gradonačelnikom Denisom Ostrošićem.

Projekt je ostvaren u okviru Programa javnih potreba u kulturi

Republike Hrvatske kojim je Ministarstvo kulture Republike Hrvatske osiguralo Knjižnici financijska sredstva u iznosu od 200.000,00 kuna za potrebu zamjene elektroinstalacija u jednom dijelu Knjižnice i ugradnju vatrodiojave. Grad Slatina uložiti će također značajna sredstva jer je ukupna vrijednost projekta preko 321.000,00 kuna. Projekt će se završiti tijekom 2020. godine.

Istodobno, 13. svibnja 2019., osnivač Grad Slatina na čelu s gradonačelnikom Denisom Ostrošićem potpisuje ugovor s izvođačem radova za provedbu projekta „Energetska obnova zgrade Pučkog otvorenog učilišta i Gradske knjižnice i čitaonice Slatina“ ukupne vrijednosti 6.580.060,63 kuna s PDV-om.

Za glavnog izvođača radova odabrana je zagrebačka tvrtka Hidro Eko Futura d.o.o. čija je direktorica Marina Vujić potpisala ugovor s gradonačelnikom.

Potpisivanju ugovora nazočili su i ravnateljica Gradske knjižnice i čitaonice Slatina, Ana Knežević, pročelnik Upravnog odjela za razvoj Grada Slatine, Marin Kokorić sa suradnicom Vesnom Klement te inženjer tvrtke Hidro Eko Futura, Dario Ožegović.

Planirani rok izvođenja radova iznosi 12 mjeseci i sasvim je jasno da radovi dosežu završnu fazu. Projekt energetske obnove obuhvatio je građevinske zahvate: zamjenu krovišta i vanjske stolarije, postavljanje toplinske izolacije vanjskih zidova, stropova i podova prema negrijanom prostoru te

strojarske zahvate u sklopu kojih će se obaviti rekonstrukcija ventilacije s rekuperatorima zraka te djelomična rekonstrukcija plinskog sustava grijanja i hlađenja zgrade. Realizacijom projekta očekuju se uštede toplinske energije preko 80% te primarne energije kao i uštede u emisiji CO₂ preko 60%, što će u konačnici osigurati sigurniji i kvalitetniji rad djelatnika kao i boravak svih korisnika zgrade. Projekt je sufinanciran iz Europskog fonda za regionalni razvoj, Operativnog programa konkurentnost i kohezija, Program energetske obnove zgrada javnog sektora, u sklopu kojega su osigurana sredstva u iznosu od 3.174.617,87 kn. (Iz objave RADIO SLATINA, Mihaela Feldi)

Članak 39. Standarda za knjižnice u RH propisuje na svakih 1000 stanovnika 42 m² knjižničkog prostora. Tome se još dodaju sanitarni čvorovi za korisnike, prostor za tehnički rad i došli smo do podatka da Knjižnica raspolaže s 91% prostora predviđenog Standardom. Djelatnici i korisnici uživat će u novom prostoru. Povratak u novoobnovljenu zgradu Knjižnice planira se u 2020. godini.

Na fotografiji su predstavnici Grada Slatine na čelu s gradonačelnikom Denisom Ostrošićem te predstavnici tvrtke Hidro Eko Futura na čelu s direktoricom Marinom Vujić

LJUBITELJI ŠAHA U GRADSKOJ KNJIŽNICI I ČITAONICI U VIROVITICI

Nela Krznarić, Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

Gradska knjižnica i čitaonica u Virovatici, nasljednica Čitaoničkog društva Kasino u kojem su se uz čitanje održavale i zabavne igre, godinama je omiljeno okupljalište šahista. Mijenjaju se igrači, prati se igra, zna se tko su pobjednici, a tko gubitnici, poziva se na revanš. Šahistima odgovara mir i ambijent knjižnice, ali ponekad dođe do prepiranja oko „pravog“ poteza pa postanu i nešto „bučniji“. Vole nove igrače i nove izazove. Čini se da u periodu od jeseni do proljeća provode više vremena u knjižnici uz svoju omiljenu zabavnu igru.

Ljubitelji šaha u Gradskoj knjižnici i čitaonici u Virovatici

RADIONICE ZA BRANITELJE U GRADSKOJ KNJIŽNICI I ČITAONICI U VIROVITICI U SKLOPU PROGRAMA DNEVNE BOLNICE

Nela Krznarić, Gradska knjižnica i čitaonica, Virovitica

Potaknuti interesom naših korisnika, s ciljem preglednosti građe u Gradskoj knjižnici i čitaonici u Virovatici, oformljena je 2012. godine Zbirka knjiga o Domovinskom ratu. Zbirka sadrži svu knjižnu i neknjižnu građu koja se temom odnosi na Domovinski rat u Republici Hrvatskoj. Korisnici su, osim branitelja, i građani koje zanima ova tema.

Postupno braniteljska populacija pokazuje interes za knjižnicu i programska događanja u knjižnici. Od 2017. godine branitelji s područja Virovitičko-podravske županije uključeni su u Dnevnu bolnicu u okviru bolničkog programa. U skupini od 10 do 12 polaznika dolaze u obilazak knjižnice. Tom prigodom oni upoznaju prostor i rad knjižnice, zbirke, programska događanja koja knjižnica nudi, knjižnične usluge te način kako mogu postati članovi knjižnice. Cilj je ovakvih „druženja“ s braniteljima istaknuti važnost čitanja i pozitivnog utjecaja čitanja na zdravlje, a obilasci se realiziraju u pratnji radne terapeutkinje.

Od 2019. godine „druženje“ je nakon obilaska knjižnice preraslo u radionice za branitelje upravo s ciljem poticanja čitanja u svrhu unapređenja zdravlja. Radionice traju oko dva sata, a provode ih dipl. knjižničarka i psihologinja iz Dnevne bolnice. Na radionicama se čitaju izabrani tekstovi, razgovara se o pročitanom, potom se prolazi igra riječi, asocijacija. Nudimo braniteljima naslove koji ih zanimaju, čitaju se pozitivne misli, aforizmi i duhovito štivo.

Na radionicama aktivno sudjeluju svi polaznici, bez natjecateljskog su duha i u opuštenoj i ležernoj atmosferi.

Rezultati su vrlo pozitivni: od uključivanja braniteljske populacije u knjižnicu, dobrog socijalnog kontakta, osobnog interesa za razgovor i afirmaciju. Ozračje knjižnice umjesto bolničkog ozračja vrlo često ima pozitivan učinak na polaznike radionica. Ideja je mnogo, interes postoji te se dobra suradnja Knjižnice i Dnevne bolnice nastavlja. U 2019. godini održano je deset radionica na kojima je sudjelovao ukupno 101 branitelj.

Radionice s braniteljima

DOGAĐANJA U MJESECU HRVATSKE KNJIGE U SREDNJOJ ŠKOLI „STJEPAN IVŠIĆ“ ORAHOVICA

Damir Najmenik, Srednja škola „Stjepan Ivšić“ Orahovica

Književni susret s Kristianom Novakom

Mjesec hrvatske knjige manifestacija je kojom se tijekom mjesec dana, od 15. listopada do 15. studenoga, na nacionalnoj, ali i na lokalnim razinama nastoji govoriti o knjizi, promicati čitanje te različitim programima okupiti sve one koje knjiga istinski zanima. Ovogodišnja je manifestacija bila posvećena glazbi, a moto je bio „U ritmu čitanja!“. Srednja škola „Stjepan Ivšić“ i Ogranak Matice hrvatske u Orahovici u Mjesecu hrvatske knjige organizirali su nekoliko zanimljivih događaja.

U školi su gostovale članice „PRONI Centra za socijalno podučavanje“ iz Osijeka, udruge koja se već dvadeset i dvije godine bavi radom s mladima. Učenicima su predstavile kampanju „Time to Move“ tijekom koje se u mjesecu listopadu organiziraju brojna događanja za mlade (od 15 do

30 godina). Na njima je moguće upoznati se sa stotinama mogućnosti za odlazak u inozemstvo i sudjelovanjem u međunarodnim projektima, istraživanjem Europe ili stjecanjem potrebnog iskustva za budućnost. U radionicu koja je održana u školi bilo je uključeno dvadeset i tri učenika koji su u opuštenu atmosferu čuli nešto novo i zanimljivo.

Mjesec hrvatske knjige nastavljen je gostovanjem Kristiana Novaka koji je u ponedjeljak 28. listopada 2019. godine predstavio svoj književni rad i govorio o svojim počecima pisanja. Osim što je pisac koji oduševljava svojim romanima, Kristian je i germanist te doktor lingvistike koji radi kao docent na Filozofskom fakultetu u Rijeci. Bio je to susret s književnikom koji će se još dugo pamtili.

Krajem listopada u holu srednje škole otvorena je „Izložba preslica“ autora Pavla Kovačevića. Pavle je poznati orahovački sakupljač starina, a izložbu su otvorili predsjednik Ogranka Matice hrvatske i knjižničar srednje škole Damir Najmenik, profesorica povijesti Sanja Karafa te autor izložbe Pavle Kovačević. Izložba je postavljena ponajviše zbog mladih, zbog onih koji ne znaju što se sve krije u bogatoj slavonskoj povijesti te kakvo neprolazno blago sadrži. Na ovu su izložbu preslice došle s područja Našica, Donjeg Miholjca, Slatine i Orahovice. Izložba je otvorena do kraja školske godine.

Nekoliko dana kasnije održana je promocija knjige profesora Dubravka Maričića „Moja sjećanja na Slavonko-podravsku željeznicu“. Knjigu su predstavili Ana Vazdar, Vladimir Vazdar i autor knjige Dubravko Maričić kojemu su predci u nasljedstvo ostavili mnoge fotografije, dokumente i uspomene. On ih je sazeo i ukoričio s ciljem dobivanja potpune slike o veličini ove željeznice koja je donosila napredak u dijelove Slavonije kojima je prolazila, a svojom organizacijom unosila promjene u društvenim odnosima. Knjiga je nastala kao pokušaj da se od zaborava otrgne Slavonko-podravsku željeznicu, legendarni „Guco“.

Mjesec hrvatske knjige završen je podjelom nekoliko stotina knjiga u holu škole i to simbolično zadnjeg dana održavanja ove

manifestacije, a sve kako bi se potaknulo čitanje kod mladih. Knjige za podjelu donirao je Ogranak Matice hrvatske iz Orahovice, a na štandu s knjigama bile su učenice 3.e razreda.

Otvorenje „Izložbe preslica“ Pavla Kovačevića u holu škole

Predstavljanje knjige „Moja sjećanja na Slavonko-podravsku željeznicu“ Dubravka Maričića

MEĐUNARODNI DAN DARIVANJA KNJIGA OBILJEŽEN DANIMA OTVORENIH VRATA KNJIŽNICE

Irena Ivković, OŠ Vladimira Nazora Daruvar

Na inicijativu spisateljice Amy Broadmoore u svijetu se od 2012. godine dan 14. veljače obilježava kao Međunarodni dan darivanja knjiga. Cilj ove manifestacije je poticanje čitanja kod djece i odraslih. U Hrvatskoj ovaj dan već šest godina obilježavaju knjižnice, dječji vrtići, škole, različite udruge i ustanove te pojedinci organizirajući prikupljanje slikovnica pod geslom „Čitam, dam, sretan sam – svoju knjigu daruj i tuđe srce obraduj“.

Knjižnica OŠ Vladimira Nazora Daruvar ove se godine po prvi put uključila u obilježavanje Međunarodnog dana darivanja knjiga. Tim su povodom organizirani Dani otvorenih vrata školske knjižnice u matičnoj školi i PŠ Frankopanska. Učenici

su pozvani da daruju slikovnice ili knjige u svrhu proširivanja knjižnog fonda školske knjižnice. Cilj je bio prikupiti što veći broj slikovnica koje bi pomogle učenicima prvih razreda u što bržem ovladavanju vještinom čitanja.

Međunarodni dan darivanja knjiga proslavili su pričaonicom i radionicom na temu velikodušnosti i darivanja. Čitala se slikovnica Julije Donaldson „Najotmjeniji div u gradu“ čija je tema upravo darivanje, velikodušnost i dobrota. Budući da su životinje kojima je div Jura u priči pomogao njemu poklonile zlatnu krunu od papira, svaki je učenik nakon pročitane priče za svoju velikodušnost okrunjen istom takvom zlatnom krunom. Tijekom dva dana otvorenih vrata knjižnice prikupljena je

osamdeset i jedna slikovnica, četiri vježbenice i bojanke te dvanaest društvenih igara i slagalica. Ovom vrijednom donacijom zbirke slikovnica i društvenih igara u školskoj

Izrada zlatnih kruna za učenike

knjižnici znatno su povećane, a slikovnice su već sutradan krenule u posudbu.

Donirane slikovnice koristit će se za poticanje čitanja učenika prvih razreda

POZNAJEM TOG LIKA! – POZNATA LICA IZ LEKTIRA I ČITANKI UŽIVO U ŠKOLI

Irena Ivković, OŠ Vladimira Nazora Daruvar

Učenička pisma najdražim likovima

Tijekom školske godine 2019./2020. u OŠ Vladimira Nazora Daruvar u organizaciji školske knjižnice i u suradnji s učenicima i učiteljima proveden je zanimljiv projekt pod nazivom „Poznajem tog lika!“.

Projekt je osmislila školska knjižničarka Irena Ivković, a zamišljen je kao druženje s autorima lektirnih djela, likovima iz knjiga, autorima ilustracija i kazališnih skupina s čijim se ekranizacijama lektirnih djela želi upoznati učenike. Cilj je projekta učenicima lekturu približiti na drugačiji način, razbiti predrasude o čitanju kao napornom i monotonom iskustvu i potaknuti ih da čitanje shvate kao užitek i svakodnevnu

Gostovanje Željke Horvat-Vukelja i upoznavanje s likom Hrabrice

zabavu. Već i samim nazivom projekta želi se učenicima približiti knjiga i čitanje. Naziv „Poznajem tog lika!“ može se odnositi na neki lik iz knjige, predstave, filma, kao i na samu osobu koja dolazi u goste jer u žargonu je riječ lik istoznačnica za osobu, tj. čovjeka.

Učenici svome budućem gostu (liku) pošalju motivacijsko pismo u kojemu objašnjavaju zašto ga žele ugostiti u svojoj školi i upoznati ga osobno. U pismu trebaju navesti što im se svidjelo u njegovoj knjizi koju su pročitali (ako je riječ o književniku), što nije, je li priča mogla drugačije završiti, jesu li im se svidjeli postupci likova, jezik kojim je knjiga pisana,

vrijeme i mjesto radnje u koje je priča smještena i sl. Učenik koji prema mišljenju književnika napiše najinventivnije motivacijsko pismo bit će nagrađen paketom knjiga i slatkišem prilikom njegovog gostovanja. Tijekom susreta učenici književniku postavljaju pitanja o knjizi, a učenik koji prema mišljenju književnika postavi najinventivnije pitanje također je nagrađen. Nakon susreta i upoznavanja učenici nastavljaju komunikaciju s gostima tako što uz pomoć knjižničarke i učitelja uspostavljaju daljnju korespondenciju o dojmovima prilikom gostovanja, ilustracijama najdražih detalja iz knjige, predstave i stripa.

Projekt je financijski podržalo Društvo hrvatskih književnika, a nagradni fond omogućila je Izdavačka kuća Školska knjiga. U sklopu provedbe ovog projekta školsku su knjižnicu u veljači 2020. godine posjetili Željka Horvat-Vukelja i Neven

Kepeski. Popularna spisateljica za djecu Željka Horvat-Vukelja družila se s učenicima od prvog do četvrtog razreda i upoznala ih sa svojim najpoznatijim likom, Hrabricom. Bilo je to vrlo dojmljivo i veselo druženje tijekom kojeg su učenici razgovarali s književnicom, glumili, smijali se i dobili nagrade za svoje radove.

Održan je još jedan susret u školskoj knjižnici, i to za učenike sedmih i osmih razreda. Oni su se družili s Nevenom Kepeskim, glavnim urednikom časopisa „Modra lasta“ koji im nije otkrio tko se krije iza pseudonima Lastan (jer ipak je to strogo čuvana tajna), ali ih je upoznao s procesom nastajanja ovog popularnog časopisa.

Nakon održanih susreta svi ovi vrijedni učenici mogu reći: „Poznajem tog lika!“ jer su ga uistinu imali priliku upoznati u svojoj školi.

„SVE ŠTO ZNAM O ŠKOLSKOJ KNJIŽNICI“ - KVIZ ZA UČENIKE PRVIH RAZREDA GIMNAZIJE

Josip Strija, Gimnazija Petra Preradovića Virovitica

U tjednu od 30. rujna do 4. listopada 2019. godine učenici prvih razreda Gimnazije Petra Preradovića Virovitica na satovima su razrednih odjela posjetili školsku knjižnicu. Upoznavanje sa školskom knjižnicom – prostorom i uslugama, CARNet-ovim alatima za učenike te školskom mrežnom stranicom i profilima na društvenim mrežama uvijek se organizira za učenike prvih razreda u sklopu knjižnično-informacijskog obrazovanja. Ove školske godine umjesto uobičajenog predavanja učenici su korištenjem mobilnih uređaja odigrali Kahoot kviz (<http://bit.ly/zoKdRjU>). Prije kviza su kroz kratku anketu u alatu Mentimeter podijelili svoja razmišljanja o školskoj knjižnici, a zatim bez ikakve pripreme i prethodnog upoznavanja sa školskom knjižnicom odgovarali na pitanja vezana uz školsku knjižnicu, knjige i posudbu te tako kroz natjecanje i učili.

Ovakav način upoznavanja sa školskom knjižnicom i gimnazijskim informativnim kanalima pokazao se vrlo uspješan. Nakon svakog pitanja u kvizu učenici su bili iznimno zainteresirani za obrazloženja točnih odgovora pa se na taj način izbjeglo pasivno sudjelovanje slušanjem predavanja školskog knjižničara. Školski je knjižničar tako nakon svakog odgovora pojasnio i obrazložio točnost ili netočnost, dodatno

objasnio pojmove i teme iz pitanja, a zajedno s učenicima prokomentirao trenutno stanje na ljestvici poretka.

Osim knjižničnih iskaznica, učenici su odgovore na sva pitanja dobili na straničniku koji ih nakon što skeniraju QR kod vodi na stranicu Vodiča kroz knjižnične usluge školske knjižnice: <http://bit.ly/KGPPV> s poveznicama prema najvažnijim obrascima i uslugama. Učenici ga mogu svakodnevno koristiti za obilježavanje stranice na kojoj su stali s čitanjem. Pobjednici kviza za svoje su znanje nagrađeni prigodnim poklonima – školskim priborom za lakši početak nove školske godine u novoj školi.

2 u 1 straničnici različitih boja s QR kodom koji vodi do Vodiča kroz knjižnične usluge školske knjižnice

Asocijacije učenika na pojam „knjižnica“

KNJIŽNICA KOMERCIJALNE I TRGOVAČKE ŠKOLE BJELOVAR POTIČE ČITANJE

Tatjana Kreštan, prof., stručni suradnik mentor

U Mjesecu hrvatske knjige knjižnica Komercijalne i trgovačke škole Bjelovar pripremila je nekoliko programa za poticanje čitanja. Prvi među njima je program čitanja naglas „**Čitaj mi, čitam ti!**“, održan 28. listopada 2019. u suradnji profesorice Hrvatskoga jezika Sanele Baršić, pedagoginje Ornele Malogorski te knjižničarke Tatjane Kreštan. Učenicima drugih i trećih razreda profesorice su čitale naglas omiljene književnike otkrivajući im svoje čitateljske interese.

Tatjana Kreštan, Sanela Baršić i Ornela Malogorski

Komercijalna i trgovačka škola Bjelovar njeguje tople odnose sa svojim bivšim zaposlenicima i često ih uključuje u svoje aktivnosti. Dvije umirovljenice ove škole bave se stvaralaštvom; pjesničkom riječju i slikarstvom. U raznim prigodama umirovljena profesorica Gordana Petak predstavlja svoje likovno stvaralaštvo, a profesorica Darinka Bojčić govori svoje stihove. Njezina poezija prepoznata je i od strane bjelovarskog Ogranka Hrvatskog pedagoško-književnog zbora koji je odlučio objaviti pjesničku zbirku, a Komercijalna i trgovačka škola našla se u ulozi sunakladnika. Predsjednica Ogranka i pedagoginja škole Ornela Malogorski pokrenula je izdavački projekt koji je okupio mnoštvo sudionika i rezultirao zbirkom poezije „Koka Kata“. Pjesnička zbirka „Koka Kata“ Darinke Bojčić predstavljena je u školskoj knjižnici 7. studenoga 2019., a prisustvovali su učenici, nastavnici, autoričini prijatelji i bivši učenici te kolege. Autorica je govorila o svom odrastanju, obitelji, životu na selu, školovanju, počecima pisanja, ali i mnogobrojnim aspektima umjetničkoga izražavanja tijekom života. Kao izrazito zanimljiv govornik oduševila je sve prisutne svojim osebnim stilom prožetim humorom. O procesu izdavanja zbirke govorila je pedagoginja Malogorski, dok je o dječjim ilustracijama u publikaciji govorila pedagoginja Dječjeg vrtića „Ciciban“ i recenzentica publikacije, mr. sc. Branka Biketa

Caktaš. Profesorica Ruža Milić nadahnuta ovim stihovima odlučila je dio pjesama uglazbiti i uvježbati s dječjim zborom, a notne zapise uvrstila u zbirku. Gostima je otpjevala po nekoliko taktova i time je zaokružena priča o postignutoj sinesteziji različitih vrsta umjetnosti, prožimanju književnosti, slikarstva i glazbe. Ravnateljica Komercijalne i trgovačke škole Bjelovar Nataša Vibiral otkrila je zanimljivosti vezane uz izdavanje zbirke i toplim riječima zahvalila Darinki. Malu izložbu autoričinih umjetničkih predmeta, figurica, nakita i slika u prostoru knjižnice postavila je Tatjana Kreštan, recenzentica zbirke, koja je pripremila susret i vodila razgovor s autoricom.

Darinka Bojčić na promociji zbirke „Koka Kata“

Kao kruna kulturnih događanja 12. studenoga 2019. uslijedila je **promocija Ljetopisa Komercijalne i trgovačke škole Bjelovar**. Trinaesti po redu Ljetopis obuhvaća šk. god. 2018./2019. i predstavlja zajednički rad profesora, stručnih suradnika, učenika i ravnateljice. Publikaciju je predstavio profesor matematike u mirovini i dugogodišnji ravnatelj Ekonomske i birotehničke škole Bjelovar Vojislav Kranželić. U svojem pjesnički nadahnutom govoru opisao je publikaciju kao pokušaj zaustavljanja žrvnja vremena koje neumitno prolazi i odnosi sve, pa čak i sjećanja. Kazao je kako je škola uspjela u toj misiji zaustavljanja vremena i to upravo knjigom, trajnim materijalnim dokumentom koji svjedoči o jednom vremenu. O publikaciji su još govorili predsjednik Školskoga odbora Zoran Atlija i ravnateljica Škole te u ime učenika Jan

Šmid. U umjetničkom dijelu programa nastupili su Marta Čuković i Borna Bertić (duo gitara), učenici Glazbene škole Vatroslava Lisinskog pod vodstvom Siniše Pauške, profesora mentora. Učenici Komercijalne i trgovačke škole sudjelovali

Vojislav Kranželić predstavlja 13. Ljetopis

su u programu koji su osmislile profesorica Hrvatskog jezika Sanela Baršić te profesorica Njemačkog jezika Mirela Alebić. Malu izložbu likovnih radova umirovljene profesorice Gordane Petak u knjižnici je postavila knjižničarka koja je koordinirala priredbu.

World Reading Aloud Day - Svjetski dan čitanja naglas utemeljila je svjetska organizacija LitWorld 2010. godine s idejom da je pravo na pismenost jedno od temeljnih ljudskih prava. Ova manifestacija trebala bi pokazati svijetu kako pravo na čitanje i pisanje pripada svima. Djeca i odrasli širom svijeta, slaveći moć riječi, kreiraju društvo koje će omogućiti svakom djetetu pravo na obrazovanje te pristup knjigama i tehnologiji. Ove godine, u suradnji knjižničarke i profesorice Hrvatskog jezika Sanele Baršić, **Svjetski dan čitanja naglas** 5. veljače 2020. obilježili su učenici 3. d razreda koji su odabrali ulomke iz književnih djela, pjesme i zanimljive tekstove u želji da ih podijele sa svima. U čitanju, ugodnom druženju i razgovoru proveli su jedan sat koji je po svemu bio drugačiji od ostalih u dnevnom rasporedu.

Romana Kovačić

Darinka Bojčić, umirovljena profesorica matematike te, kako joj ime kaže, žena s mnogim darovima / talentima posjetila je naše prvašice i predstavila im svoju zbirku brojalica i pjesmica koju je nazvala „Koka Kata“. Rimovani „pjesmuljci“ brzo su ušli u uho našim prvašićima, a njezina neiscrpna tema domaćih životinja inspirirala ih je u smišljanju novih brojalica i pjesmica. Pozitivna povratna informacija najbolji je pokazatelj jesmo

li na dobrom putu, onom na kojem svakodnevnim radom i zalaganjem pridonosimo kvaliteti znanja i sposobnosti naših učenika, a samim time osiguravamo kvalitetniju i bolju zajednicu u kojoj živimo i radimo.

Darinka Bojčić

KNJIŽEVNI SUSRET KAO DIO KULTURNE I JAVNE DJELATNOSTI ŠKOLSKE KNJIŽNICE

Susret s književnicama Sanjom Pilić, Romanom Kovačić i Darinkom Bojčić

Vivijana Krmpotić, Osnovna škola Veliko Trojstvo

Književni susreti važan su dio kulturne i javne djelatnosti školske knjižnice te vrlo korisni događaji koji u neposrednoj interakciji književnika s učenicima približavaju djeci knjigu. Školska knjižnica ima važnu ulogu u razvoju osobnog i kulturnog identiteta mladih ljudi.

U Mjesecu hrvatske knjige ugostili smo jednu od najčitanijih, najpoznatijih i najnagrađivanijih hrvatskih spisateljica za djecu, Sanju Pilić. Susretu su prisustvovali učenici i učitelji predmetne nastave. Susret je oduševio i do suza nasmijao učenike i učitelje. Saznali smo mnoštvo detalja iz spisateljičina privatna života, života njezine obitelji, prijatelja i poznanika. Znatiželjni učenici postavljali su različita pitanja. Zanimalo ih je sve: od jednostavnih uobičajenih činjenica - kad se i gdje književnica rodila, koliko je knjiga napisala do složenijih upita - o njezinom nasljeđu, nasljeđu njezine djece i našem obrazovnom sustavu. Ne susreću se često tako iskreni, a opet prihvaćeni ljudi kao što je Sanja Pilić. To mogu samo književnici! Sjećanje na ovaj ugodan susret veselit će nas još dugo vremena.

Lokalnu književnicu Romanu Kovačić, dijete naše škole, imali smo priliku ugostiti također u Mjesecu hrvatske knjige. Romana je napisala knjigu „Bilogorska čarolija - Prinčeva staza“. Tiskana je 2014. godine, a nastavak knjige izašao je 2018. godine pod naslovom „Bilogorska čarolija - Vilenjsko

Sanja Pilić

igrišće“. Saznali smo da je Romana još u djetinjstvu voljela slušati, a poslije i smišljati priče o vilama, vilenjacima i drugim mitskim bićima te ih prepričavati mladima. Nakon nekoliko godina Romana je svoju bujnu maštu „pretočila“ u djelo, na papir, i tako su nastale priče „Bilogorska čarolija“. Oba nastavka su dramaturgirana u izvedbi naših učenika te izvođena mnogo puta; na samim predstavljanjima knjiga, kad je trebalo predstaviti škole na natjecanjima, susretima i smotrama, Skype videokonferencija za potrebe projekta Tulum s(l)ova, Čitanje ne poznaje granice / Branje ne pozna meja.

NOVO LICE ŠKOLSKE KNJIŽNICE

Nikolina Sabolić, OŠ „Đuro Ester“ Koprivnica

Školska knjižnica Osnovne škole „Đuro Ester“ Koprivnica početkom 2020. godine dobila je novi moderan izgled. Nit vodilja u redizajniranju i opremanju knjižnice bila je osuvremenjivanje prostora namještajem i opremom koja će biti funkcionalna i praktična za uporabu. Cilj uređenja knjižnice bio je udovoljavanje praktičnim potrebama korisnika, ali i povećanje estetske i vizualne privlačnosti prostora koji će boravak u knjižnici učiniti ugodnijim i poželjnijim.

Površinom prostor školske knjižnice iznosi svega 55,56 m² te ne ispunjava minimalne uvjete propisane Standardom za školske knjižnice (NN 34/2000). Knjižnica redovito provodi program knjižnično-informacijskog i medijskog obrazovanja učenika kao i rad u okviru izvannastavnih aktivnosti i projekata, a s obzirom na veličinu Škole (više od 700 učenika) najveći je izazov smjestiti cijeli razredni odjel u knjižnicu i omogućiti nastavni rad. Iako prostor knjižnice nije velik, prednost mu je što se nalazi u neposrednoj blizini centralnog školskog predvorja gdje je knjižnica najdostupnija svim korisnicima. Velika posjećenost knjižnici u vrijeme odmora također je nametala potrebu za osiguravanjem većeg broja sjedećih mjesta za korisnike. Trajni je problem bio i nedostatak prostora za smještaj i pohranu knjižnične građe.

Novi namještaj svojim je dizajnom i funkcionalnošću omogućio premošćivanje navedenih poteškoća u organizaciji rada knjižnice. Prostor čitaonice opremljen je udobnim i laganim stolicama u bojama te okruglim bijelim stolovima koji omogućavaju prilagođavanje broja sjedećih mjesta.

Uređena knjižnica OŠ „Đuro Ester“ Koprivnica

Nabavljene su dodatne police za knjige u otvorenom pristupu i zatvoreni ormarići za pohranu građe koja se rijetko koristi i posuđuje, a vrijedna je knjižnici i Školi. Ugradnja dodatnih policama omogućila je pregledniju organizaciju stručno-znanstvenih knjiga te uređenje manjih funkcionalnih cjelina u prostoru - tematskih kutaka kao što su Đurin kutak (s publikacijama u izdanju Škole), eko-kutak, hobby kutak, kutak za strane jezike, kutak za mlade, zavičajni kutak i ptujski kutak posvećen dugogodišnjem prijateljstvu i suradnji naše Škole s Osnovnom školom Olge Meglič Ptuj koja se osobito ostvaruje putem zajedničkog knjižničarskog projekta Čitanje ne poznaje granice / Branje ne pozna meja. Stari AV-ormar zamijenila je staklena vitrina i moderna komoda s kombinacijom ladica i ormarića za dokumente i nastavne

materijale. U cilju iskoristivosti i najmanjeg slobodnog prostora te pohrani pojedinih materijala bilo je potrebno doskočiti kakvim kreativnim rješenjem. Za plakate koje knjižnica čuva poslužile su vješalice za ormar i jedini prazan zid u stražnjem dijelu knjižnice, gdje su oni smješteni, ali istovremeno i izloženi korisnicima.

Namještaj je nabavljen putem javne nabave koju provodi osnivač Škole, Grad Koprivnica. Za efikasniju nabavu bilo je potrebno prethodno pripremiti detaljan opis željenih proizvoda (dimenzije, materijal, boje, dodaci, posebni zahtjevi) sa skicama i fotografijama te pribaviti ponude s okvirnim cijenama radi planiranja troškova. Nabava je trajala godinu dana.

Knjižnicu je osuvremenila i nova informatička oprema za odgojno-obrazovni rad s učenicima - interaktivna ploča sa širokokutnim projektorom koji omogućuje jasnu sliku bez zatamnjenja prostora. U knjižnici su za učenike osigurana dva računala s pristupom internetu. Knjižničarka za rad koristi stolno računalo i laptop. Od ostale opreme knjižnica ima na raspolaganju: printer, fotoaparatus, zvučnike, CD player, diktafon, dva plastifikatora, prijenosni projektor te prijenosno platno za projektor.

Nova informatička oprema i namještaj u knjižnici OŠ „Đuro Ester“

Uređenje knjižnice novom opremom i namještajem omogućilo je da se relativno nepovoljan prostor, koji je oblikom uzak, a dugačak, osuvremeni i praktičnije iskoristi čime je olakšana organizacija rada knjižnice i stvoreno poticajno okruženje za rad s korisnicima.

RADIONICA IZRAŽAVANJA I PISANJA

Andrea Petrić, Turističko-ugostiteljska i prehrambena škola Bjelovar

Okruženi digitalnim sadržajima i internetom učenici sve manje razmišljaju, manje usmeno komuniciraju i koriste uobičajene rečenice te kratke odgovore. Nastao je problem u izražavanju koji utječe na njihovo komuniciranje i školovanje, a time i budućnost. Osjećaju tjeskobu i veliku tremu pri javnom govorenju, a javlja se i osjećaj bespomoćnosti.

Upravo se zato stvorila potreba za poticanjem učeničke kreativnosti i mašte. Kako bi učenici na raznim područjima dobro funkcionirali, na ovoj radionici morali su se vratiti nekoliko godina unazad, u svoje djetinjstvo, zaboraviti na svoje godine te se prepustiti vlastitim mislima. Nije to bilo nimalo lako jer današnje generacije misle da su „odrasle“ i teško im je vratiti se u svijet mašte. Upravo zbog toga, cilj ove radionice bio je potaknuti njihovu zatomljenu kreativnost kako bi se slobodnije izražavali i postizali bolje rezultate na usmenim i pismenim školskim provjerama, ali i bolje se snalazili u svakodnevnim situacijama.

Organizirane su radionice vježbanja izražavanja i pisanja koje su uključivale prve razrede redovnih smjerova, ali i razrede koje pohađaju učenici s teškoćama u razvoju.

U razredima s učenicima s teškoćama u razvoju bio je nešto drugačiji pristup nego u redovnim razredima. Organizirane su igre i predstavljene su medalje koje mogu osvojiti kao nagradu, a koje su ih zainteresirale za temu. Na samom početku odigrali smo igru u kojoj slikovnica putuje u krug iz ruke u ruku, a zadatak svakog učenika je da na temelju naslovnice osmisli jednu rečenicu i da tako zajedno stvorimo priču. U prvoj igri učenici su bili šutljivi dok se nisu oslobodili i prihvatili pravila igre. Sljedeći je zadatak bio zažmiriti i poslušati priču punu detalja te ju prepričati. Već u

ovoj igri moglo se vidjeti da su se učenici prepustili maštanju i kreativnosti. Nakon toga je uslijedila igra samostalnog stvaranja priče. Prije radionice su napravljene „kockice za priču“ koje su učenici bacali tri puta. Na temelju tri pojma pisali su priču. Dana im je uputa da priča ne mora biti realna, da je samo bitno da napišu priču. Imali su problem s početkom priče, ali prvom pa zatim drugom rečenicom pokrenula se njihova mašta i volja da osvoje obećanu medalju za najbolju priču. Neki su iznenadili sami sebe i s ponosom nosili medalje po školi.

Kockice za priču

U redovnim usmjerenjima krenuli smo s pričom u krug, ali se priča toliko zapetljala njihovom kreativnošću da smo radili nekoliko krugova. Pomoglo im je to što su sami stvarali priču na temelju naslova i naslovnice slikovnice, bez ikakvih pravila i usmjerenja, tako da su radnju priče povezali sa svakodnevnim životom i situacijama koje su njima zanimljive i koje im zaokupljaju pažnju. Nakon toga je svaki učenik vrtio „spinner“ pokraj kojega je postavljena strelica koja je učenicima odredila zadatak. Zadaci su bili da na temelju priče s početka radionice napišu novu priču s novim elementom. Zadani su elementi: da promijene karakteristiku nekog lika, da uvedu novi lik u priču, novi događaj ili da promijene kraj priče. Čuli smo jako zanimljive verzije priča i tu su se učenici dobro zagrijali za završni zadatak samostalnog stvaranja priče na temelju karata Pričovsijet. Radi se o kartama sa zanimljivim ilustracijama i detaljima koje bi već na prvi pogled trebale potaknuti maštu i kreativnost. Naravno da su neki učenici imali problem sa započinjanjem priče, međutim, objašnjenja na karticama olakšala su im proces osmišljavanja. Učenici su jako dobro reagirali, neki su poželjeli i više vremena za razvijanje priče.

Čuli smo svakojake priče, bajke i basne, ali najbitnije od svega je da su učenici spoznali da kreativnost još uvijek leži negdje u njima. Dovoljno je da ih se zainteresira nekim zanimljivijim načinom rada i rezultat neće izostati. I sami su bili zadovoljni svojim radovima koje su pročitali pred svima što je znak da im je ipak još uvijek bitno da uče i napreduju, samo treba naći vremena da ih se potakne.

„Spinner“ i Pričovsijet kartice

„TRAGOM JEDNOG PUTOVANJA“ - ISTRAŽIVAČKI PROJEKT UČENIKA I UČITELJA OŠ IVANSKA

Tanja Nađ i Katica Šarlija, OŠ Ivanska

Na početku puta

Svoj prvi veliki istraživački projekt OŠ Ivanska provela je 2008. godine. Tada smo uronili u stare školske i župne spomenice među čijim smo požutjelim stranicama pronašli i mnoge druge zanimljive priče. Jedna se takva našla i u spomenici naše područne škole u Donjoj Petričkoj gdje smo u zapisu nekadašnjega petričanskoga učitelja **Jurja Benića** pročitali kako su on i **Edo Špoljar**, učitelj iz susjedne škole u Martincu, uvježbavali atraktivne dramsko-scenske i glazbene programe s kojima su njihovi učenici u godinama uoči II. svjetskoga rata nastupali diljem Hrvatske. Nemalo smo ostali iznenađeni saznajući da je Eduard Špoljar, čuveni bjelovarski gimnazijski profesor, dramski pedagog i pisac, svoj radni vijek započeo na obroncima Moslavačke gore. Kako su o njihovim uspješnim nastupima pisale i tadašnje novine, krenuli smo u ovaj novi istraživački pothvat želeći rasvijetliti živote učitelja Benića i Špoljara te njihove, za ono vrijeme neobične i inovativne, školske aktivnosti s djecom.

Uloga knjižnice u istraživačkom projektu

Veliku ulogu u ovom projektu imala je upravo knjižnica. Informacijska pismenost prisutna je svakodnevno u radu s učenicima, a dužnost je svakog knjižničara poučiti učenike kako koristiti izvore informacija.

S obzirom na namjenu i sadržaj, naše prvo odredište bila je Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. Kako smo saznali da se o našim malim junacima pisalo u novinama, odlučili smo posjetiti Čitaonicu periodike. Ondje smo u starim hrvatskim novinama potražili članke o njihovim nastupima.

Sljedeće odredište bila je Narodna knjižnica Petra Preradovića u Bjelovaru. Voditeljica zavičajne zbirke Tina Gatalica pripremila nam je vrijednu izložbu djela Eduarda Špoljara, dok nas je voditelj Matične službe Ilija Pejić upoznao s njegovim životom i radom. Saznali smo da je Eduard Špoljar bio gimnazijski profesor pa smo zamolili knjižničarku Biljanu

Barišić-Mudri da nam kaže nešto više o njegovu doprinosu u školstvu. Prilikom posjeta Državnom arhivu u Bjelovaru na uvid smo dobili školske spomenice Donje Petričke i Martinca. Posebno nas je iznenađenje dočekalo kada smo tijekom našega istraživanja u književnoj ostavštini Eduarda Špoljara pronašli „**Pripovijest o velikom putovanju**“ u kojoj je on i literarno opisao stvarne dogodovštine pučkoškolaca Martinca i Petričke. Objavljena 1955. godine u zbirci pripovjedaka „Dječak Vilim i pas Vjerni“ bila je isprva skrivena našem oku, no otkrili smo je zahvaljujući radoznalosti umirovljene knjižničarke **Jasne Gambiroža** koja nam je na nju skrenula pažnju. Kako se tek nekoliko primjeraka te knjige čuva u zavičajnoj zbirci bjelovarske knjižnice, bili smo potaknuti da se ova vrijedna priča koja pripada moslavačkoj kulturno-povijesnoj baštini tiska u jednom suvremenom izdanju i tako postane dostupna svima. Tako je konačni cilj našega istraživačkoga projekta proširen i na tiskanje novog izdanja ove manje poznate Špoljarove priče.

Nakon što smo prikupili informacije i pretražili potrebne izvore vratili smo se u školsku knjižnicu. U školskoj se knjižnici dio učenika bavio i samom pripremom knjige za tisak: skeniranjem stranica te potom ispravljanjem pravopisnih i tipkarskih pogrešaka. Učenica **Melina Rudelić**, izuzetno talentirana za likovni izraz, izradila je idejno rješenje naslovnice te unutarnje ilustracije pripovijesti. Iz ove aktivnosti rodila se ideja da učenica također dizajnira pozivnice za promociju knjige. Školska knjižničarka izradila je stranicu te dramatisirala pripovijest kako bi ju učenici prikazali na pozornici. Skupina učenika izradila je kartu putovanja likova iz pripovijesti. Učenici su u knjižnici stvarali, okupljali se, družili, provodili svoje slobodno vrijeme, razmjenjivali iskustva i ideje. Knjižnica je, između ostalog, bila mjesto suradnje učenika i učitelja.

Karta putovanja

Po završetku putovanja

Dio našega istraživanja bio je posvećen pronalaznju živućih svjedoka neposrednog rada ovih dvaju učitelja. Osim gospođe Đurđice Ganoci, kćeri Jure Benića, i **Vilima**

Špoljara, sina Eduarda Špoljara, velik su svjedočki obol ovom istraživanju dale **Marija** i **Martina Medač** koja je učitelju Juri Beniću davala najveću potporu u vrijeme njegova učiteljavanja u Donjoj Petričkoj i s kojima je on sve do svoje smrti njegovao prijateljske odnose. Poseban je doživljaj bio sresti i dvije živuće učenice iz Martinca: 90-godišnjakinje **Katu Tonković** (r. Sever) i **Danicu Tortić** (r. Trgovac), koja je bila udana za svog školskog kolegu, pok. **Ivu Tortića**, talentiranoga glumca iz Martinca, ujedno i jednoga od glavnih junaka Špoljarove pripovijesti. Drugi je junak pripovijesti dječak **Crni** u kojemu smo prepoznali pok. **Ivana Valentaka** iz Samarice, o čijem nam je životu pričao njegov sin Đuro koji se živo sjeća očevih priča o ovim nesvakidašnjim doživljajima iz školskih dana.

Predstavljanje projekta i promocija

Neobičan je preplet susreta s tolikim ljudima i njihovim osobnim životnim putovanjima. Tako se i završetak našega projekta u lipnju 2019., upravo sretno i nimalo slučajno poklopio s Velikim putovanjem djece Martinca i Petričke iz lipnja 1939. godine. Javnim predstavljanjem projekta i promocijom knjige koju smo upriličili u petak 14. lipnja 2019. godine na najljepši smo mogući način obilježili i **80. obljetnicu** njihovoga pothvata, u nadi da će njegovu ljepotu i umjetničko nadahnuće prepoznati i mnogi drugi.

Promocija knjige „Pripovijest o velikom putovanju“

Izložba u sklopu promocije

Doprinos Školi, lokalnoj i široj zajednici

Radom na projektu pridonijeli smo našoj Školi. Sredstvima prikupljenim od prodaje knjiga i dobrovoljnim prilozima građana opremili smo školsku knjižnicu novim naslovima. Promovirali smo Školu, o nama su pisale i novine. Obogatili smo zavičajnu zbirku školske knjižnice, a isto tako i

EUROPSKI TJEDAN PROGRAMIRANJA U ŠKOLSKOJ KNJIŽNICI

Tanja Nađ, OŠ Ivanska

Za obrazovanje u 21. stoljeću ključno je u školske programe rada integrirati programiranje i računalno razmišljanje kao alate za učenje i poučavanje. Reformom obrazovanja postiže se napredak prema tom cilju, no reforma još nije zaživjela u svim razredima.

Primjena programiranja i računalnog razmišljanja u školama ima brojne prednosti za učenike. Pomaže im u razvoju ključnih kompetencija kao što su rješavanje problema, timski rad i suradnja. Također potiče kreativnost i samopouzdanje učenika te im može pomoći da postanu uporniji i odlučniji kada se suoče s izazovima.

Računalno razmišljanje može se poučavati u različitim disciplinama, primjerice u matematici, književnosti, jezicima te u brojnim drugim disciplinama. Nastavnik ga može integrirati u učionicu pomoću jednostavnih igara.

Tako je ove školske godine knjižničarka odlučila ponuditi učenicima upravo ove sadržaje, a predstavila ih je i učenicima prvog razreda koji nemaju mogućnost polaganja izbornog predmeta Informatika.

Europski tjedan programiranja je inicijativa koja slavi kreativnost, rješavanje problema i suradnju izraženu pomoću kodiranja i računalnog razmišljanja.

Školska knjižničarka je u razdoblju od 5. do 20. listopada 2019. organizirala događanja posvećena programiranju za učenike razredne i predmetne nastave kako bi bolje razumjeli digitalni svijet i u njemu sudjelovali. Naša događanja uvrstili smo na zemljovid na web-stranici codeweek.eu koja služi kao katalog inicijativa u području programiranja. „Služenje referentnom zbirkom u knjižnici“ aktivnost je koja je učenicima razredne nastave približila programiranje bez računala na način da ih je uključila u igru u kojoj su se morali natjecati i surađivati kako bi se upoznali s osnovnim načelima programiranja. U provođenju ove aktivnosti sudjelovali su učenici 3. i 4. razreda.

Bjelovarianu, zavičajnu zbirku Narodne knjižnice Petra Preradovića Bjelovar. Obveznim primjerkom doprinijeli smo stvaranju nacionalne zbirke knjižnične građe.

Učenici i učitelji koji su radili na projektu, za doprinos lokalnoj zajednici, nagrađeni su jednodnevnim izletom u Termalni vodeni park Aqua Balissea u Daruvaru.

Programiranje bez računala

„Labirint s likovima iz bajki“ je aktivnost u kojoj su učenici prvog razreda, u sklopu projekta „Bajke iz kantica“, programirali i izradili igricu u Scratchu.

Programiranje u Scratchu

Skupina mladih knjižničara je uz pomoć knjižničarke programirala i izradila igru pod nazivom „Gmizava zmija”. Cilj je ove igrice spriječiti gmizavu zmiju da udari u vlastito tijelo. Mladi knjižničari su također programirali i izradili igricu pod nazivom „Rodoslovno stablo”. Ovu igru izradili su u sklopu istoimenog projekta, a cilj je da učenici istraže svoje pretke. Da je učenik pronašao najstarijeg pretka, znat će kada u igrici dotakne korijenje stabla. Učenici su nagrađeni priznanjima za sudjelovanje.

Učenici s priznanjima za sudjelovanje

„PUT U SREDIŠTE MEDIJSKE PISMENOSTI“ – ŠKOLSKI PROJEKT OŠ IVANE BRLIĆ–MAŽURANIĆ VIROVITICA

Vesna Zvečić, OŠ Ivane Brlić–Mažuranić Virovitica

Medijska pismenost jedna je od ključnih kompetencija današnjice. Osoba se može smatrati medijski pismenom ako ima pristup medijima i zna kako ih koristiti, kritički promišljati o medijskim sadržajima, donositi odgovorne odluke o njihovoj upotrebi te stvarati vlastite sadržaje. Djeca i mladi većinom imaju pristup medijima, ali ne znaju kvalitetno vrednovati sadržaje na koje nailaze. Uloga je škole i školske knjižnice pomoći im ovladati vještinama sigurnog korištenja tehnologije. Školske knjižničarke OŠ Ivane Brlić–Mažuranić Virovitica svoje učenike podučavaju medijskoj pismenosti održavanjem različitih predavanja, radionica, sudjelovanjem na satovima medijske kulture (kao dio nastave Hrvatskoga jezika) i SRZ-a, uređivanjem panoa te radom s Knjižničarskom skupinom. Tijekom prvog polugodišta školske godine 2019./2020. u ovoj se školi provodio projekt pod nazivom „Put u središte medijske pismenosti”. Voditeljica projekta je Renata Sudar, učiteljica Hrvatskoga jezika i glavna urednica školskog lista „Hlapić”, a sudjelovale su i školske knjižničarke, pedagoginja, psihologinja te mnogo učitelja i učenika razredne i predmetne nastave. Cilj projekta bio je kod učenika osvijestiti važnost i ulogu medijske pismenosti u njihovim životima. Održane su radionice, predavanja, roditeljski sastanci, intervjui, gostovanja... Tijekom svih tih aktivnosti obrađene su raznovrsne teme: društvene mreže, videoigre, televizijski programi, filmovi, internet, fotografije, tisak, književna djela, reklame, roditelji i mediji, djeca i mediji, nasilje i sigurnost na internetu. Knjižničarke Vesna Zvečić i Sanja Pajnić održale su o medijskoj pismenosti nekoliko radionica u prostoru školske knjižnice. Prva je radionica bila o propagandi i prikrivenom oglašavanju u različitim medijima tijekom koje su učenici sedmih razreda naučili promišljati i kritički vrednovati informacije koje im se svakodnevno plasiraju. Učenici četvrtih razreda osvijestili su kako se u medijima prikazuju njihovi omiljeni idoli i kako se zbog toga osjećaju. S učenicima trećih razreda knjižničarke su obradile temu nasilja u crtanim filmovima, a učenici drugih razreda upoznali su dječje časopise, njihove dijelove i utjecaj na male čitatelje. Sve su te radionice bile jako uspješne, učenici su

aktivno sudjelovali, postavljali jako dobra pitanja i zaključili da žele sudjelovati u još sličnih aktivnosti. Za pripremu radionica knjižničarke su koristile portal Medijska pismenost – abeceda za 21. stoljeće (<https://www.medijskapismenost.hr/>) na kojemu se nalazi mnoštvo gotovih priprema i uputa za edukatore. Vrhunac svih projektnih događanja svakako je bio posjet dr. sc. Igora Kanižaja, profesora na Fakultetu političkih znanosti i bivšeg učenika ove škole koji je u prepunom školskom holu cijela dva školska sata vidno zainteresiranima držao stotinjak petiša. Raspravljali su o lažnim vijestima u medijima, opasnostima i sigurnom korištenju interneta te videoigrama. Ova zadnja tema bila im je iznimno zanimljiva i bliska buduću da ih većina svakodnevno igra ovu vrstu igara. Ipak, uspjeli su spoznati i opasnosti koje krije virtualni svijet zabave i naučiti na koji se način mogu zaštititi. Sve projektne aktivnosti objedinjene su i predstavljene u tridesetom broju školskog lista „Hlapić” čija je ovogodišnja tema broja upravo medijska pismenost i dostupan je na mrežnim stranicama škole.

U školskom listu „Hlapić” predstavljene su sve projektne aktivnosti

UČENIČKU KREATIVNOST I MEDIJSKU PISMENOST POTIČU KROZ ERASMUS+ PROJEKTE TE NOVINARSKU I FILMSKU GRUPU

Stojanka Lesički, OŠ Sveti Petar Orehovec

Školske knjižnice mogu imati značajnu ulogu u razvijanju kreativnosti i medijske pismenosti učenika. U OŠ Sveti Petar Orehovec već niz godina posvetili su se tom zadatku i to ne samo kroz satove u knjižnici već i kroz vođenje novinarske i filmske grupe. Novinarska grupa neprekidno djeluje od 2009. godine. Nakon izdavanja tri tiskana broja školskog lista, od 2013. mali novinari pripremaju sadržaje za digitalni školski list „Klinček” (<http://www.klincek.com/>).

„Klinček” – digitalni školski list

Otad pa sve do travnja 2020. godine pripremljeno je 883 članka ili 126 po školskoj godini, a članke je pisalo na desetke malih novinara. Filmska grupa djeluje od 2013. godine i do ove školske godine mali filmaši snimili su dvadesetak dokumentarnih i igranih filmova. Svake godine od osnivanja filmske grupe po nekoliko od učenika imalo je prilike sudjelovati na dječjim filmskim festivalima jer je svake godine neki od naših filmova uvršten u službenu konkurenciju, na jednu ili više filmskih revija. Neki od malih filmaša nagrađeni su besplatnim sudjelovanjem na višednevnim filmskim radionicama što je također utjecalo na uvećanje njihove medijske pismenosti.

Osim spomenutih mogućnosti, kreativnost i medijsku pismenost učenici OŠ Sveti Petar Orehovec, posljednje tri godine imaju priliku uvećati i kroz Erasmus+ projekte. Knjižnica je centar tih projekata jer su osmišljeni u knjižnici upravo sa zadatkom uvećanja medijske pismenosti učenika. U kolovozu 2019. godine završen je projekt „Mali korak za film, veliki za europsko građanstvo”, a od školske godine 2019./2020. provodi se Erasmus+ KA 229 projekt „Mali novinari danas, odgovorni digitalni građani sutra”. Dok je u prošlom projektu u fokusu bio film, a glavni rezultat projekta bio je repozitorij s učeničkim filmovima i radionicama za građanski odgoj, u sadašnjem projektu u fokusu je novinarstvo i digitalno građanstvo.

Za ovu temu odlučili su se nakon provedbe eTwinning projekta „Mladi i mediji” kojim su ispitivali medijske navike učenika u njihovoj i partnerskim školama iz Rumunjske, Sjeverne Makedonije, Srbije i Španjolske. Taj eTwinning projekt pokazao je da učenici u svim uključenim školama najviše prate medije koji su uglavnom usmjereni na poticanje konzumerizma te da su ti mediji često puni stereotipa, posebno onih o prihvatljivom izgledu. Uspoređivanjem medijskih navika učenika u partnerskim školama utvrđeno je da učenici najčešće prate različite blogere i njihove YouTube kanale, a vrlo često kreatori takvih sadržaja nemaju odgovornosti prema informacijama koje plasiraju. Svjesni da nemaju moć mijenjati medije, odlučili su utjecati na medijsku pismenost svojih učenika. Zaključili su i da je to najbolje činiti na način da djeca sama pišu, da sami budu novinari, a ne samo pasivni konzumenti medija. Na taj način oni će imati priliku razvijati znanja, vještine, stavove i kritičko mišljenje te dekonstruirati medijske poruke, što je preduvjet za odgovorno građanstvo u digitalnom i nedigitalnom svijetu. U svim partnerskim školama formirane su medijske grupe koje uz pomoć zaduženih učitelja proizvode i uređuju sadržaje digitalnih školskih časopisa. Obzirom da je OŠ Sveti Petar Orehovec inicijator i koordinator projekta i već su imali iskustva s vođenjem novinarske grupe i uređivanjem školskog lista, svoje iskustvo prenose partnerima. Upravo zato prva mobilnost održana je u Hrvatskoj te su učitelji iz partnerskih zemalja na radionicama stjecali znanja za vođenje medijskih grupa i uređivanje školskih digitalnih listova. Svi partneri već su pokrenuli svoje digitalne školske listove, a važno je spomenuti i da su partneri započeli razmjenjivati dio sadržaja svojih školskih listova. To će omogućiti uvid u postignuća, medijske navike, ali i probleme učenika u partnerskim zemljama.

Snimanje učeničkih filmskih uradaka za potrebe projekta

Osim školskih digitalnih listova, koji su glavni rezultati ovog Erasmus+ projekta, medijske grupe zajedno sa svojim voditeljima pripremaju i radionice usmjerene na razvoj odgovornog digitalnog građanstva. Nekoliko radionica pripremaju i za roditelje od kojih očekuju pomoć u zadatku usmjeravanja učenika za odgovorno digitalno građanstvo koje uključuje i otvorenost, razumijevanje i toleranciju prema različitim kulturama.

Uz spomenute aktivnosti u sklopu ovog projekta učenici i učitelji pripremaju i višejezični rječnik te e-knjige s primjerima dobrih praksi u svojim školama. Osim navedenih aktivnosti, organiziraju se i one natjecateljske i to na temu sigurnosti na internetu. Prvo od dva takva natjecanja već je provedeno ove školske godine. Rezultat ovogodišnjeg natjecanja su

digitalni posteri u raznim web alatima, dok će iduće godine to biti i filmovi i novinarski članci.

Prilike za kreativnost i razvijanje medijske pismenosti kroz ovaj projekt učenici imaju u izobilju, a o svim provedenim aktivnostima partneri se međusobno izvještavaju i putem bloga dostupnog na web adresi <https://youngjournalists.home.blog/>. Na spomenutom blogu dostupne su i poveznice svih partnerskih školskih digitalnih listova.

Blog na kojemu škole partneri izvještavaju o svojim aktivnostima

PREGLED RADA ŽUPANIJSKOG STRUČNOG VIJEĆA ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

Josip Strija, Gimnazija Petra Preradovića Virovitica

Županijsko stručno vijeće školskih knjižničara Virovitičko-podravске županije u proteklom je razdoblju održalo jedan županijski stručni skup i jedan međuzupanijski stručni skup. Osim toga, održana su i dva webinara, a Čitateljski klub ŽSV-a sastao se sedam puta.

Drugi stručni skup u školskoj godini 2018./2019., planiran za svibanj 2019., nije se održao zbog neplaniranog međuzupanijskog stručnog skupa školskih knjižničara Bjelovarsko-bilogorske i Virovitičko-podravске županije (Stručno usavršavanje stručnih suradnika knjižničara na županijskoj i lokalnoj razini) u sklopu kurikularne reforme, odnosno projekta „Škola za život“ koji se održao 6. lipnja 2019. godine u Gimnaziji Petra Preradovića Virovitica.

Prvi stručni skup u školskoj godini 2019./2020. pod nazivom „Škola za život u školskoj knjižnici – učenje kroz otvorenost, kreativnost, iskustvo i suradnju“ održan je tek 12. prosinca 2019. godine u Osnovnoj školi „Vladimir Nazor“ Nova Bukovica.

Školski knjižničari Virovitičko-podravске županije ostvaruju svoj godišnji plan i program rada kroz izlaganja, radionice i prezentacije primjera dobre prakse različitih tema i iz različitih područja od kojih izdvajamo nekoliko s posljednjeg skupa: „Suvremeni pristupi učenju i poučavanju: Escape Classroom – izazov za nastavnike i učenike“ (T. Kolar Janković, J. Strija), „Škola za život – iskustva i primjeri dobre prakse“ (D. Balković), „Pripremi se za budućnost“ (o idejama s radionice Goethe instituta) (S. Pajnić), „Oblikovanje školskog lista s konkretnim primjerima na računalu“ (D.

Vekić), „Razvoj knjižnica i knjižničarstva u Hrvatskoj“ (D. Najmenik), „Emocije i učenje“ (S. Dupan), „Sporazumi sa samim sobom“ (M. Schmitz).

Osim tradicionalnih stručnih skupova, održana su i dva webinara s istom temom koje je održala voditeljica Matične službe Virovitičko-podravске županije Silvija Perić pod nazivom „Sustav jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica“.

Susreti Čitateljskog kluba ŽSV-a održavani su prema mogućnostima školskih knjižničara, a u proteklom razdoblju održano ih je sedam: školski su knjižničari raspravljali o književnim predlošcima povezujući temu, motivaciju i fabulu romana s osobnim doživljajem, iskustvom i shvaćanjem. Konstruktivni razgovor je obuhvaćao pojmove i dijelove teorije o načinu pripovijedanja, biografskoj podlozi, pripovjedaču, odnosu romana i zbilje, kronotopu, književnoj konvenciji te odnosima i statusu likova. Čitali su se: Hendrik Groen, Leila Slimani, George Orwell, Fjodor Mihajlovič Dostojevski, Maja Lunde, Marina Vujčić i Ante Tomić.

Izvešća i zaključci su dostupni na blogu Čitateljskog kluba na sljedećoj poveznici:

KRATAK PREGLED RADA ŽSV-A ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Mirjana Milinović, OŠ Rovišće

Ova školska godina nije nam baš osobito naklonjena kad su u pitanju stručni skupovi koji se redovito održavaju „uživo“. Ponajprije smo sve svoje aktivnosti planirane za kraj protekle školske godine morali odgoditi zbog održavanja međuzupanijskih skupova Škole za život, a trend se nastavio i početkom ove. Tako smo najprije, umjesto županijskog skupa koji je trebao biti krajem kolovoza, održali 4. rujna 2019. Međuzupanijski stručni skup Škola za život u OŠ Mate Lovraka u Velikom Grđevcu. Osim iz naše županije, prisutni su bili mnogi školski knjižničari iz Sisačko-moslavačke i Virovitičko-podravске županije. Predavačice viša savjetnica Adela Granić i Draženka Stančić prenijele su nam najnovije informacije vezane uz Školu za život, primjerice o vođenju dnevnika rada, o Godišnjem izvedbenom kurikulumu kao i Pravilniku o napredovanju. D. Stančić osobito je pažnju posvetila ishodima učenja i istraživačkom učenju. Pozvani smo da redovito pratimo Loomen i izvršavamo postavljene zadatke. Sljedeći županijski skup održali smo tek 26. studenoga 2019. jer nam je štrajk pomrsio račune. Našli smo se u Bjelovarskom kazalištu, a potom nastavili na Studijskom odjelu Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar. U

prvom dijelu, organiziranom u suradnji s voditeljicom ŽSV-a učitelja Hrvatskoga jezika prof. Suzanom Jurić, ugostili smo dr. sc. Danijela Labaša (*Sami zajedno i digitalno dementni? Utjecaj medija na djecu*) te dr. sc. Anitu Peti Stantić koja je održala interaktivno predavanje Čitanjem do (spo) razumijevanja i dala primjere vježbi za strukturu vokabulara kao vodič za strukturu mišljenja. Prekrasan prikaz projekta *Tragom jednog putovanja* predstavile su nam prof. Katica Šarlija i šk. knjižničarka Tanja Nad. U drugom dijelu skupa predstavila nam se kolegica Neda Adamović koja zamjenjuje kolegu Iliju Pejića iz Matične službe. Zatim je mr. sc. Zorka Renić prikazala sat *Leksikografija*, održan za napredovanje u str. suradnicu savjetnicu, a kolegica Ana Milaković predstavila je svoj diplomski rad *Povijesni razvoj Gradske knjižnice Ivanić-Grad*. Napominjem da je ovaj skup potpomoglo i Hrvatsko čitateljsko društvo pa zahvaljujem predsjednici Snježani Berak. U drugom polugodištu sve se odvija mimo plana, a razlog je Covid -19. No stalno smo na mreži, sudjelujemo na webinarima, radimo u našim virtualnim zbornicama i učionicama i nadamo se boljoj jeseni.

SVJETSKI KONGRES KNJIŽNIČARA, IFLA 2019. (ATENA, 24. – 30. 8. 2019.)

Danijela Petrić, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Svjetski kongres knjižničara 2019. održan je u Ateni od 24. do 30. kolovoza 2019. Ovogodišnja tema „Knjižnice: dijalog za promjene“ (Libraries: dialogue for change) naglašava važnu ulogu knjižnice u današnjem društvu. Kongres je bio u znaku projekta IFLA Global Vision i knjižničari su ponovno pozvani da se u projekt uključe sa svojim idejama na stranici <https://ideas.ifla.org/>.

Predstavnice koprivničke knjižnice, Petra Dravinski i Danijela Petrić, sudjelovale su na kongresu s 3200 knjižničara, informacijskih i drugih stručnjaka iz više od 130 zemalja svijeta. Pohađale su sesije, predavanja i radionice različitih tematika, od usluga za djecu i mlade, društvenih mreža, uređenja modernih knjižnica, nakladništva, pogledale su izlaganja na posterima s više od 130 sudionika te posjetile Knjižnicu za bebe i malu djecu, Nacionalnu knjižnicu Atene, Muzej Akropole i Akropolu.

Petra Dravinski održala je izlaganje na posteru s temom „Moć pokretne knjižnice kao podrška predškolskom obrazovanju u ruralnim područjima Koprivničko – križevačke županije“ kojim je predstavila rezultate nagrađivanog projekta koprivničkog

Nacionalna knjižnica

bibliobusa „Rastemo čitajući: poticanje rane pismenosti u ruralnim područjima Koprivničko-križevačke županije”. Danijela Petrić je u okviru sesije „Libraries: dialogue for change – how library publishing can act as a dialogue for change“ održala izlaganje „Digitalno izdavaštvo za djecu u narodnoj knjižnici“ te predstavila najnoviju praksu Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ u digitalnom izdavaštvu za djecu, 8 digitalnih slikovnica dostupnih na mrežnoj stranici koprivničke knjižnice, s naglaskom na uspjehe i izazove s kojima se knjižnica susrela tijekom provedbe projekta.

Knjižničarke su pratile izlaganja vezana uz usluge za osobe s teškoćama. U okviru sesije „Technology as a Gateway to Inclusivity“ predstavljen je Accessible Books Consortium (ABC) koji je pokrenuo World Intellectual Property Organization (WIPO) s ciljem povećanja broja dostupnih knjiga širom svijeta za slijepe i slabovidne te osobe s teškoćama čitanja standardnog tiska, dostupno na: <https://www.accessiblebooksconsortium.org/>.

U sesiji „The Uniqueness of Dialogue in Silence: Library Service to the Deaf, Hard of Hearing and Deaf Blind Community“ Dunja Marija Gabrijel predstavila je nove smjernice koje uključuju i gluhoslijepe. U smjernicama saznajemo kako komunicirati s gluhoslijepima, koje im usluge ponuditi, kako opremiti prostor, obučiti osoblje, prilagoditi materijale.

U okviru sesije #marketinggenius - Beg, Borrow or Steal Great Ideas from Around the World“ predstavljeni su projekti za koje su knjižnice osvojile nagradu sekcije IFLA-e za menadžment i marketing zajedno s PressReaderom. Predstavljen je i primjer kako napraviti dobar sadržaj na društvenim medijima u kojem entuzijastično osoblje iz knjižnice Invercargill City Libraries and Archives iz Novog Zelanda (Facebook: @invlibrary) priprema zabavne sadržaje prema aktualnim temama.

Treću nagradu PressReader osvojio je projekt namijenjen poticanju obiteljskog čitanja u australskoj regiji Sunshine Coast „Story Seat – 10 seats, 10 stories, 10 parks”. Radi se o posebno napravljenim klupama opremljenim slikovnicama

i smještenima u gradskim parkovima. Druga je nagrada pripala projektu Bring Pocket Library to Light. Riječ je o mobilnoj aplikaciji knjižnice u Finskoj za osobe od 18 do 65.

Prvu je nagradu osvojio projekt UBC Library Digital Colouring Books Campaign iz Kanade s bojankama nastalima iz starih digitaliziranih knjiga na temu mitskih bića.

U sesiji „Public Library of the Year Awards“ predstavljene su nove zgrade narodnih knjižnica nominiranih za prestižnu godišnju nagradu koju dodjeljuje Systematic. Od 16 prijavljenih, predstavljene su 4 knjižnice koje su ušle u uži izbor: Green Square Library and Plaza (Australia), LocHal (Nizozemska), Oodi Helsinki Central Library (Finska) i Tūranga – Christchurch Central Library (Novi Zeland). Nagradu za knjižnicu godine osvojila je knjižnica Oodi Helsinki. (<https://www.oodihelsinki.fi/en/>).

Oodi Helsinki Central Library

Od preostale 3 knjižnice iz užeg izbora za glavnu nagradu, zanimljiv je primjer knjižnice LocHal, nove urbane dnevne sobe nizozemskog grada Tilburga koja je smještena u staroj zgradi nizozemske Nacionalne željeznice, a nalazi se pored kolodvora i sadrži uz knjižnicu i kulturne institucije i prostore za suradnju Seats2meet. LocHal je prostor za sve generacije, dnevna soba građana, mjesto susreta, inovacija. (<https://www.lochal.nl/>).

Tijekom kongresa bio je organiziran posjet Kulturnom centru zaklade Stavros Niarchos, u kvartu Kalitea, što doslovno znači „prekrasan pogled”, gdje je smještena Nacionalna knjižnica, opera i veliki park. Vrtovi i labirint tvore zeleni krov Opere i Nacionalne knjižnice na kojem se nalazi svjetionik s kojeg se pruža pogled na Atenu i Pirej. Knjižničarke koprivničke knjižnice posjetile su i Knjižnicu za malu djecu smještenu u

parku. To je ujedno i prva knjižnica u Grčkoj isključivo za malu djecu. Podijeljena je u dva odjeljka: prvi je namijenjen vrlo maloj djeci (0 - 3 godine), a drugi dio je za djecu od

3 do 6 godina. Namještajem je u potpunosti prilagođena najmlađima te je sigurno mjesto za sve male ljubitelje knjiga.

IFLA CPDWL SATELITSKI SASTANAK - KNJIŽNIČARI I INFORMACIJSKI STRUČNJACI KAO (PRO)MOTORI PROMJENE: URANJANJE, UKLJUČIVANJE I POKRETANJE DIGITALNE TRANSFORMACIJE ZA PAMETNA DRUŠTVA, ZAGREB, 20. - 21. KOLOVOZA 2019.

Dijana Sabolović-Krajina, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, 20. i 21. kolovoza 2019., održan je satelitski sastanak Knjižničari i informacijski stručnjaci kao (pro)motori promjene: uranjanje, uključivanje i pokretanje digitalne transformacije za pametna društva u organizaciji IFLA-ine Sekcije za kontinuirani profesionalni razvoj i učenje na radnom mjestu u suradnji s Hrvatskim knjižničarskim društvom.

Na konferenciji, na kojoj su predstavljene ideje o utjecaju digitalnog svijeta na knjižničarske sadašnje i buduće radne vještine, sudjelovalo je oko 200 sudionika. Predstavljeno je 15 primjera dobre prakse iz Hrvatske, održano 21 izlaganje, dvije radionice i jedan razgovor. Plenarna izlaganja održali su dr. sc. Philip Schreur, dr. sc. Mario Hibert i prof. dr. sc. Tatjana Aparac Jelušić.

Izlaganja su pokrila širok raspon tema relevantnih za sve vrste knjižnica. Okvir im je pružilo uvodno plenarno izlaganje Od pametnih društava do „slow libraries“ – knjižničari kao promotori promjena, koje je održao dr. sc. Philip Schreur iz knjižnice Sveučilišta Stanford, SAD. Izlaganje je započeo definicijom pametnog grada Europskog parlamenta iz 2014. godine. Radi se o šest karakteristika promoviranja održive strukture i kvalitete života: pametno upravljanje, pametna ekonomija, pametna mobilnost, pametno okruženje, pametni ljudi i pametan život. Termin „pametan“ povezuje se s novim tehnologijama i praćenjem njihovog neprestanog razvoja, a naša je svakodnevica ovisna o informacijsko-komunikacijskim tehnologijama. Sve se više govori i o internetu stvari (engl. Internet of things, skraćeno IoT). U svojoj se osnovi pojam IoT odnosi na povezivanje svakodnevnih objekata/stvari na internetu i/ili s drugim uređajima s ciljem pružanja jednostavnijeg, preciznijeg i „pametnijeg“ iskustva u korištenju ovih uređaja. Konačna svrha IoT-a je olakšavanje rutinskih i naprednijih radnji tijekom dana, na poslu, kod kuće itd. Internet stvari postaje veliki biznis budućnosti pa se procjenjuje da će se u bliskoj budućnosti povezati 200 milijardi uređaja, a vrijednost tog tržišta projicirana je na 80 milijardi dolara. Negativno naličje tehnološkog razvoja prvenstveno je vezano uz zaštitu podataka, integraciju podataka te digitalnu inkluziju za sve u digitalnom društvu. Digitalna podjela realna je i ovisi o društveno-ekonomskoj situaciji.

Knjižnice, kao društveno dobro, ključni su element pametnog

društva, naročito u kontekstu komercijalizacije interneta i postojanja digitalnog jaza između onih koji si mogu priuštiti pristup digitalnoj tehnologiji i onih koji ne mogu. Postavlja se pitanje što knjižnice mogu učiniti politički, kulturalno i društveno u promoviranju pravednosti i pozitivnih ljudskih vrijednosti kroz smart životni stil, konkretno u integraciji tehnologije u naš svakodnevni život.

Suočavajući se s navedenim izazovima pametnog društva pojavljuju se novi pokreti kao što je Digital Minimalizam koji potiče građane da se djelomično povuku iz opresivne povezanosti s tzv. pametnim društvom kako bi se postigla nova ravnoteža za dobrobit cijelog društva u sve digitalnijem svijetu. Knjižničari kao promotori promjene mogu u tome pomoći podržavajući principe pokreta Slow movement koji se zalaže za miran i kvalitetniji, etičniji razvoj utjecaja tehnologije na društvo. Okvir za vođenje uspješnog knjižničnog planiranja opisuje se sintagmom Slow Library Movement, a zasniva na šest ključnih točaka: obrazovanje, zajednica, lokalno, umješnost (vještine), ljudi te uživanje (u smislu postavljanja pitanja jesu li nam tehnologije donijele više vremena za uživanje u životu ili smo dobiveno vrijeme iskoristili da postanemo još zaposleniji). Pojam sporo u ovom kontekstu ne znači

opoziciju brzini ili digitalnoj tehnologiji, već je alat i okvir za poticanje rasta održivih knjižnica koje će na relevantne i smislene načine pridonijeti razvoju društva.

Dr. sc. Philip Schreur problematizirao je i pitanje tranzicije

u semantički web s kojim se u našim knjižnicama suočavamo. Semantički web predstavlja sljedeću evolucijsku stepenicu u razvoju World Wide Web-a. U proteklom je razdoblju WWW prošao ogroman put, od alata za razmjenu i vezivanje dokumenata unutar jednog istraživačkog centra do najpopularnije i najkorištenije usluge na internetu. Semantički web kao treća generacija weba omogućit će i strojevima da na višem nivou procesuiraju informacije koje se na njemu nalaze. Naime, web trenutno ne sadržava nikakvo značenje, dobiva ga tek nakon ljudske interpretacije. Poentirajući svoje izlaganje o kritičnim točkama knjižničarske profesije s obzirom na pozitivne i negativne strane digitalnog razvoja i prožimanja svih aspekata života pojedinaca i društva informacijsko-komunikacijskom tehnologijom, **dr. sc. Philip Schreur** istaknuo je da se termin *smart* prvenstveno odnosi na tehnologiju i u tom smislu ima neutralno značenje. Pitanje je koristi li se tehnologijom pozitivno ili negativno s obzirom na dobrobit svijeta. Danas mnogi nemaju pristup digitalnom svijetu pa se u tom kontekstu trebaju pozicionirati i knjižnice s jasnim pogledom na svoj društveni utjecaj – biti pro(motor) inkluzivnijeg i pravednijeg društva.

SVJETSKI KONGRES ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA, DUBROVNIK, 21. – 25. LISTOPADA 2019.

Andrea Katanović Babić, OŠ „Vladimir Nazor“ Križevci

Pod motom „Okupljanje, osnaživanje, preobrazba – školske knjižnice“ održan je 48. po redu Svjetski kongres školskih knjižnica i istovremeno 23. međunarodni istraživački forum o školskom knjižničarstvu. Organizatori kongresa bili su Međunarodna udruga školskih knjižničara (IASL) i Hrvatska udruga školskih knjižničara na čelu s Vanjom Jurilj koja je obnašala ulogu i predsjednice samog kongresa. Partner događanja bile su Dubrovačke knjižnice, a pokrovitelji

Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo kulture i Agencija za odgoj i obrazovanje. Kongres se prvi put održao u Hrvatskoj, a okupio je 240 sudionika iz 44 zemlje diljem svijeta. U pet dana koliko je trajao kongres održano je preko 80 znanstvenih i stručnih izlaganja, radionica i prezentacija. Govornici su bili najistaknutiji stručnjaci teorije i prakse školskog knjižničarstva među kojima i Ross J. Todd i Darryl Toerien. Čak dvadeset i dva hrvatska školska knjižničara predstavila su svoje radove.

Predstavljena izlaganja i istraživanja bavila su se ulogom knjižnica i knjižničara u novom kurikulumu i 21. st., izazovima, praksama i procesima preobrazbe knjižnica, percepcijom školskih knjižnica i knjižničara unutar akademske zajednice, važnošću i mogućnostima međunarodne suradnje školskih knjižnica. Prikazani su i knjižnični sustavi, standardi i izazovi s kojima se susreću školske knjižnice u Japanu, Hong Kongu, Singapuru, Švedskoj, Mađarskoj, Australiji, Zimbabveu...

Radionice su bile usmjerene na napredne knjižnične programe, zagovaranje, marketing knjižnica, osuvremenjivanje kroz primjenu različitih digitalnih alata i medija. Sudionici su na radionicama mogli naučiti kako razvijati empatiju kod učenika i zašto je ona važna, kako čitanjem kvalitetnih slikovnica razvijati vizualnu pismenost ili pak grafičkim novelama poticati razvoj građanske svijesti.

Održani su regionalni sastanci školskih knjižničara Europe,

Sjeverne i Latinske Amerike, Afrike, Azije, Oceanije i Međunarodnih škola na kojima se raspravljalo o aktivnostima IASL-a i aktualnostima.

Održani su i sastanci posebnih interesnih skupina te predsjedništva Međunarodne udruge školskih knjižničara. Od svakodnevnih popratnih aktivnosti valja istaknuti tihe aukcije i prikupljanje knjiga za OŠ „Stjepan Radić“ Metković. Svjetski kongres školskih knjižničara bio je centralna svjetska i državna proslava Međunarodnoga mjeseca školskih knjižnica 2019. godine. Na gala večeri održanoj trećeg dana dodijeljene su nagrade Višnja Šeta za životno djelo Ivani Vladilo, a godišnja nagrada Zorki Renić dok je nagradu Poezija među profesijama, za mlade knjižničare, dodijeljena Dariji Pestić.

Osim stručnog programa, organiziran je i bogat kulturni program te obilazak dubrovačkih knjižnica, Umjetničke škole Luke Sorkočevića, OŠ „Stjepan Radić“ u Metkoviću i Gimnazije Metković, razgled Dubrovnika i upoznavanje gastronomsko-kulturne ponude Dubrovačko-neretvanske županije.

Tijekom impresivne ceremonije otvaranja publici se predstavila naša najpoznatija pripovjedačica, rođena Dubrovčanka, Jasna Held, Folklorni ansambl Lindo i zbor Umjetničke škole Luke Sorkočevića, a tijekom posjeta Narodnoj knjižnici grada Dubrovnika sudionici Kongresa počašćeni su koncertom Kvarteta Sorkočević i bogatom tradicionalnom trpezom neretvanskog kraja.

Predsjednica Međunarodne udruge školskih knjižnica Katy Manck zatvarajući uspješno realizirani kongres u Dubrovniku sa zadovoljstvom je najavila da će se idući održati u njezinom

rodnom Texasu.

Važno je napomenuti kako je Hrvatska udruga školskih knjižničara na čelu s predsjednicom Vanjom Jurilj odradila izniman posao i uložila velik napor u pripremu i provedbu svjetskog kongresa. Realizacija je bila vrhunska, sudionici zadovoljni programom i domaćinom, a činjenica da je kongres održan u Hrvatskoj i to u njenom kulturnom biseru Dubrovniku pružila je priliku desecima hrvatskih školskih knjižničara da unatoč skromnim budžetima našeg obrazovnog sustava sudjeluju u takvoj vrhunskoj edukaciji, stvaraju kontakte za međunarodnu suradnju te dobiju nadahnuće za svoj budući rad od svjetski priznatih stručnjaka.

UČENJE IZ PROŠLOSTI ZA BUDUĆNOST: PISMENOST ZA SVE

Snježana Berak, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

Europska komisija prema izvještajima zemalja članica iznijela je podatak da svaki peti petnaestogodišnjak te gotovo 55 milijuna stanovnika Europe ne posjeduje temeljne vještine pismenosti. Budući da je pismenost temelj razvoja civilizacije i sredstvo koje pojedincu omogućuje kulturno i socijalno ispunjen život, stvorena je *Deklaracija o pravu europskih građana na pismenost* koja bi trebala pokazati kako djeca i mladi mogu razviti, a odrasli poboljšati vještine čitanja i pisanja. U siječnju 2016. godine Europska mreža za razvoj pismenosti (ELINET) organizirala je u Amsterdamu Europsku konferenciju o pismenosti. Svrha je Konferencije bila predstaviti rezultate dvogodišnjeg istraživanja. Jedan od rezultata Konferencije je i objavljivanje ove *Deklaracije*. Velika je uloga Hrvatske koja ima svog jedinog predstavnika, naime u sklopu ELINET-a djeluje Hrvatsko čitateljsko društvo (HČD), a njegove članice Kristina Čunović i Snježana Berak aktivno su sudjelovale prilikom osmišljavanja aktivnosti za podizanje svijesti o važnosti čitanja i pismenosti na ovoj Konferenciji.

Deklaracija o pravu europskih građana na pismenost

Učenje iz prošlosti za budućnost: Pismenost za sve

Učenje iz prošlosti za budućnost: Pismenost za sve naziv je **18. Konferencije o nordijskoj pismenosti i 21. Europske konferencije o pismenosti** tijekom koje se održalo 250 različitih prezentacija, 550 predavača i autora iz 43 različitih zemalja. Dvema konferencijama o pismenosti na istom mjestu, 4. – 7. kolovoza 2019., Kopenhagen je na trenutak postao centar svijeta kada je pismenost u pitanju. Obrazac konferencije bio je vrlo neformalan, što ju je činilo izuzetno živahnim. Razlog zbog kojeg se toliko govori o ovoj *Deklaraciji* svakako je potreba da se skrene pozornost na njen veliki značaj kao i mogućnost stručnoj javnosti da ju koristi u svakoj prilici, bilo da je riječ o istraživanjima, poučavanjima ili pak teorijskim perspektivama. Šest konferencijskih tema temeljeno je na jedanaest uvjeta iz *Europske deklaracije o pravu na pismenost*.

Tema 1: Rana intervencija (1. uvjet: djecu potiču kod kuće u razvoju jezika i pismenosti; 2. uvjet: roditelji dobivaju podršku u pomaganju razvoju jezika i pismenosti svoje djece; 3. uvjet: pristupačna visokokvalitetna predškolska ustanova ili vrtić potiče razvoj djetetovog jezika i razvoj pismenosti kroz igru). *Tema 2: Kvalificirana nastava* (4. uvjet: visokokvalitetna

pouka pismenosti za djecu, adolescente i odrasle smatra se temeljnim ciljem svih obrazovnih ustanova; 5. uvjet: svi nastavnici i učitelji dobivaju učinkovito početno obrazovanje i profesionalni razvoj u podučavanju i učenju opismenjavanja kako bi bili dobro pripremljeni za svoje zahtjevne zadatke).

Tema 3: Digitalne kompetencije (6. uvjet: digitalna kompetencija promiče se u svim dobnim skupinama, uključujući kritičku i kreativnu upotrebu digitalnih medija).

Tema 4: Okoliš pismenosti (7. uvjet: čitanje radi užitka aktivno se promiče i potiče; 8. uvjet: knjižnice dostupne svima i imaju velike resurse).

Tema 5: Studenti s posebnim potrebama (9. uvjet: djeca i mladi koji se bore s pismošću dobivaju odgovarajuću specijalističku podršku).

Tema 6: Cjeloživotni razvoj vještina pismenosti (10. uvjet: odraslima se pruža podrška u razvoju pismenosti i znanja potrebnih za njihovo puno sudjelovanje u društvu; 11. uvjet: donositelji politika, profesionalci, roditelji i zajednice rade zajedno kako bi osigurali jednak pristup pismenosti zatvarajući praznine na socijalnoj i obrazovnoj razini).

Zainteresirana publika prilikom poster izlaganja (Im)possible mission – connecting through roundtables, expanding reading strategies

Predstavljanje tri glavna govornika na konferenciji

Prof. Byeong-Young Cho iz Sveučilišta u Pittsburghu u izlaganju pod nazivom *Promicanje disciplinskog čitanja i pismenosti putem više upita izvora teksta* predstavio je istraživanje koje je bilo usredotočeno na razvoj pismenosti i

način poticanja tog razvoja, kako u školskim okruženjima tako i izvan njih, a uključujući razumijevanje više teksta i kritičko čitanje u internetskom okruženju. Autor nastoji ispitati disciplinske i digitalne pismenosti. Te pismenosti postaju sve kritičnije za uspjeh učenika, posebno u današnjem digitalno arbitriranom kompleksnom društvu znanja. U svom izlaganju usredotočio se na trenutni istraživački projekt koji želi pratiti učenje i uključivanje srednjoškolaca u složenim okruženjima istraživačkih zadataka s višestrukim povijesnim tekstovima. Prof. Kate Nation iz Sveučilišta u Oxfordu u izlaganju pod nazivom *Obrada jezika i razvoj čitanja* predstavila je istraživanje koje se odnosi na obradu jezika, a posebno na razvoj čitanja. Bavi se istraživanjima usmjerenima na psihologiju jezika, njegovu obradu i razvoj te proučavanjem jezičnih i kognitivnih procesa u djece s razvojnim poremećajima, a koji utječu na razvoj jezika i pismenosti, uključujući oštećenje jezika, autizam i disleksiju. Zanima ju kako djeca uče čitati riječi i kako razumijevaju tekst te odnos govornog jezika i pismenog jezika. Glavni cilj bio je odrediti neke mehanizme koji su uključeni u prijelaz s početnika na znalaca.

Carsten Elbro iz Sveučilišta u Kopenhagenu održao je izlaganje pod nazivom *Promjena zahtjeva za sposobnošću čitanja i kako poučavanje može pomoći učenicima da ih upoznaju*. Digitalna komunikacija uvelike je povećala zahtjeve za čitanjem i pisanjem. Ljudi troše mnogo više vremena pišući i čitajući na svojim pametnim telefonima nego razgovarajući pomoću njih. Internet nudi trenutni pristup mnogo više tekstova nego bilo koja pojedina knjižnica. Sve vrste robe mogu se kupiti čitanjem, klikom i pisanjem. Taj razvoj ipak nije promijenio osnovne procese čitanja, ali je stavio neke sposobnosti pod pritisak. Autor je govorio o dubini ovih promjena, pružio je pregled onoga što je istraživanje pokazalo o tome kako poduprijeti razvoj tih sposobnosti poučavanjem.

(Ne)moguća misija - povezivanje putem okruglih stolova, širenje strategija čitanja

Čitanje je najvažniji djelokrug za narodne i školske knjižnice. Tko je glavni promotor i tko je odgovoran za razvoj strategija i motivacije za čitanje? To su pitanja i odgovori predloženi na okruglim stolovima koje je pokrenulo Hrvatsko čitateljsko društvo. Povodom Međunarodnog dana pismenosti HČD skreće pozornost javnosti na važnost čitanja i pismenosti. Okrugli stol organiziran u Bjelovaru s ciljem poticanja suradnje između svih sudionika uključenih u programe čitanja, pozicionirao je HČD kao profesionalnu udrugu koja, uz učinkovite programe, promiče kulturu čitanja u skladu s mogućnostima svakog pojedinca. Udruga je inicirala organizaciju regionalnih okupljanja na kojima su se sudionici, školski i javni knjižničari te nastavnici hrvatskog jezika udružili kako bi dali moguće doprinose i smjernice za razvoj novih i učinkovitih strategija koje potiču čitanje. Organiziranje regionalnih okruglih stolova za učitelje u osnovnim i srednjim školama kao i javnih i školskih knjižničara u nekoliko hrvatskih gradova stvorio je na trenutak mrežu. Glavni

naglašeni zaključak bio je važnost povezivanja knjižnica kako bi postale prepoznatljivo mjesto za neformalno obrazovanje. Entuzijazam, stručnost i profesionalni razvoj učitelja i knjižničara čimbenici su uspjeha u motiviranju i razvoju pismenosti učenika jer niti jedna reforma ili novi sustav neće ponuditi čudesno rješenje. Umjesto toga, nastavnici i knjižničari moraju pratiti promjene u suvremenom društvu i današnje učeničke percepcije svijeta.

Ova (ne)moguća misija bila je predstavljena na konferenciji u Kopenhagenu posterskim izlaganjem Snježane Berak, predsjednice HČD-a i djelatnice Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar i polučila je veliki interes sudionika u čak dvije sesije, dijeleći iskustvo i pozitivne ishode.

Razmjena iskustava na relaciji Hrvatska – Švedska

12. SAVJETOVANJE ZA NARODNE KNJIŽNICE U REPUBLICI HRVATSKOJ NACIONALNI PARK PLITVIČKA JEZERA, 2. – 4. LISTOPADA 2019.

Silvija Perić i Mirjana Kotromanović, Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu glavni je organizator Savjetovanja za narodne knjižnice. Razlog su izbora lokacije ovog Savjetovanja za narodne knjižnice 70. obljetnica postojanja Nacionalnog parka Plitvička jezera i 40. obljetnica upisa u UNESCO-ov popis svjetske baštine. Tema skupa bila je *Promjene u narodnom knjižničarstvu – stvarnost, potrebe i suvremeni trendovi*. Savjetovanje se odvijalo u pet podtema: (I.) uloga zakonskih i podzakonskih dokumenata u knjižničarstvu kao dio strateškog razvoja društva u cjelini, (II.) funkcionalna mreža narodnih knjižnica – razvoj u skladu s međunarodnim i domaćim pravilima i standardima struke, (III.) strateški dokumenti razvitka knjižnične djelatnosti – prepoznavanje potencijala narodnih knjižnica, (IV.) neproračunska sredstva i sredstva EU-a za narodne knjižnice i (V.) suvremene narodne knjižnice kao polifunkcionalna središta lokalne zajednice.

Posebnost ovogodišnjeg Savjetovanja organiziranje je nove sesije promotivnih filmova o narodnim knjižnicama pod nazivom *Knjižničarski filmski festival uz dodjelu Nagrade publike za najbolji film te Nagrade za najbolji poster koji dodjeljuje Programski odbor Savjetovanja*.

Na ovom Savjetovanju članovi Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja predstavili su se u zavidnom broju. Tako je Dijana Sabolović Krajina iz Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica održala izlaganje *Potpora Romima –*

Članovi Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja na 12. savjetovanju

Ljiljana Vugrinec, Ivanka Ferenčić Martinčić i Bernarda Ferderber – izlaganje

utjecaj knjižnice na promjene u zajednici. Ida Gašpar iz Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica imala je izlaganje *Iz perspektive roditelja: čitanje od najranije dobi i uloga knjižnice u poticanju čitanja*. Bernarda Ferderber iz Gradske knjižnice Đurđevac, Ivanka Ferenčić Martinčić iz Narodne knjižnice Virje i Ljiljana Vugrinec iz Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica predstavile su *Istraživanje percepcije kvalitete knjižničnih usluga korisnika narodnih knjižnica Koprivničko-križevačke županije*. Silvija Perić i Mirjana Kotromanović iz Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica svoje su istraživanje izložile u izlaganju *Istraživanje korisnika narodnih knjižnica Virovitičko-podravске županije*. Ljiljana Vugrinec iz Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica s kolegicama Nikom Čabrić iz Knjižnica grada Zagreba i Ljiljanom Črnjar iz Gradske knjižnice Rijeka imale su izlaganje *Bibliobusne službe u Republici Hrvatskoj – jučer, danas, sutra*. Marjana Janeš Žulj iz Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci imala je izlaganje pod nazivom *Prva „sunčana“ knjižnica u Hrvatskoj*. Slaven Pejić iz Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar imao je

izlaganje pod nazivom *Suvremene knjižnične usluge u Narodnoj knjižnici „Petar Preradović“ Bjelovar – primjeri dobre prakse*. Posterska izlaganja imali su: Vinka Jelić-Balta i Marina Junger iz Gradske knjižnice Slavka Kolara Čazma s posterom pod nazivom *Kućni pARTy – književnost & rock'n'roll* i Petar Lukačić iz Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica s posterom pod nazivom *Mala škola korištenja pametnih telefona*. Na 1. knjižničarskom filmskom festivalu predstavili su se Vinka Jelić-Balta, Marina Junger i Davor Kirin s filmom *Halo? Knjižnica?*. Film pod nazivom *Moja knjižnica* nastao je na videoradionici u sklopu ljetnog programa *Što znam ja, znat ćeš i ti!* Dječjeg odjela Narodne knjižnice „Petar Preradović“ pod vodstvom srednjoškolca Petra Klinca. Ljiljana Vugrinec iz Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica predstavila je film *Koprivničko-križevački bibliobusni vremeplov 1979. - 2019*. Nakon savjetovanja doneseni su Zaključci, a održana izlaganja bit će predstavljena u Zborniku.

modele, prostor za ispijanje kave, jezičnu sobu, prostor za organiziranje proslava, konferencijske prostore, prostore za tihi rad, prostor namijenjen igri i sl. U svoje su prijedloge knjižničnih prostora uključivali i modularni namještaj, a novitet je i izbjegavanje klasičnog pulta na ulazu u knjižnicu koji stvara određenu distancu prema korisniku. Posebno je zanimljivo bilo građenje i predstavljanje prototipa prostora tako zamišljenih knjižnica pomoću LEGO kockica. Dvodnevna radionica ukazala je na transformacijski proces u kojemu se nalaze današnje knjižnice te primjerima dobre prakse dala ideje kako knjižničnu ponudu i prostor postupno prilagoditi novonastalim potrebama i promjenama u kojima se društvo nalazi. Iz Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja na radionici su sudjelovale knjižničarke Sanja Pajnić iz OŠ Ivane Brlić-Mažuranić Virovitica i Ida Gašpar iz Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica.

PRIPREMI SE ZA BUDUĆNOST! AKTIVNO SUDJELUJ U PROMJENAMA - RADIONICA ZA KNJIŽNIČARE BEOGRAD, 26. - 27. RUJNA 2019.

Ida Gašpar, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica i Sanja Pajnić, OŠ Ivane Brlić-Mažuranić Virovitica

Dvodnevna radionica za knjižničare održana je od 26. do 27. rujna 2019. Domaćin je bila Biblioteka grada Beograda, a organizatori Goethe-Instituti Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Srbije. Radionica je održana u prostoru Dečje biblioteke „Čika Jova Zmaj“. Voditeljica radionice dr. Hannelore Vogt, ravnateljica Gradske knjižnice u Kölnu, govorila je o aktualnim trendovima u knjižnicama te zanimljivim metodama digitalnog obrazovanja i poticanja čitanja na primjeru njihovog novog ogranka koji je u potpunosti koncipiran prema željama i zahtjevima zajednice u kojoj se nalazi.

u budućnosti. Naime, ključna uloga knjižnica više nije prenošenje informacija budući da su informacije danas lako dostupne. Knjižnica dobiva novu ulogu – ona postaje mjesto (pre) orijentacije. Ona više nije pasivni arhiv znanja, već platforma koja korisniku omogućuje realizaciju njegovih zamisli. Primjer takve usluge, odnosno prostora unutar knjižnice, je *makerspace* u kojemu se korisnik može baviti svojim hobijima, izrađivati predmete i sl. Tako se ispunjavaju novi ciljevi u radu knjižnice: isprobati, napraviti samostalno i veseliti se novostečenim kompetencijama. U tom se smislu mijenja i sama uloga korisnika koji potaknut radoznalošću i željom za otkrivanjem više nije pasivni konzument, već producent nečeg novog. Kako se mijenjaju uloge knjižnice i korisnika, tako se mijenja i uloga samoga knjižničara koji više radi s ljudima nego s fondom te mora prepoznati društvene tendencije. Na primjer, zbog velike koncentracije imigranata, knjižnice u Njemačkoj otvaraju tzv. „jezične sobe“ koje olakšavaju integraciju. Međutim, nemoguće je da knjižničar posjeduje sva znanja o onome što zanima njegove korisnike, zbog čega knjižnica sve više angažira stručne timove koji su izvan same knjižničarske hijerarhije i koji služe kao svojevrsna stručna pomoć (npr. tim za *gaming*, za tehničku podršku i sl.). Od uspješnih raznovrsnih programa koje provodi Gradska knjižnica u Kölnu, priznat i poznat je festival vještina i digitalizacije MINT koji stavlja naglasak na područje matematike, informatike, prirodnih znanosti i tehnike, a u okviru kojeg se predstavljaju različiti oblici kreativnog izražavanja.

Izrada prototipa od LEGO kockica

Okosnica rada tijekom ove radionice bila je metoda vođenog rješavanja problema - *Design Thinking*. To je pristup koji djelatnici knjižnice u Kölnu općenito primjenjuju u radu te su ga primijenili i u planiranju novog prostora i novih programa. Cilj je bio napraviti prostor koji ne podsjeća na tradicionalnu knjižnicu, a ispitivanjem stanovnika i uključivanjem u planiranje zaključili su da fokus mora biti na djeci i mladima. Radionica *Design Thinkinga* bila je koncipirana u tri dijela: u prvoj fazi razgovaralo se o problemima/zadacima i pristupu za njihovo rješenje, u drugoj fazi tumačili smo problem i predlagali rješenja, dok je na kraju uslijedilo kreiranje prototipa naše najbolje ideje i promišljanje o njegovoj realizaciji (testiranje). Polaznici radionice u skupinama su trebali zamisliti i predstaviti svoju idealnu knjižnicu koja povezuje raznovrsne usluge s pomno uređenim praktičnim prostorom. Polaznici su u svoje koncepte „idealnih“ knjižnica uključivali *makerspace*, *pop up*

Sudionici radionice

GOVORNIŠTVO ZA KNJIŽNIČARE - CJELOŽIVOTNO OBRAZOVANJE KNJIŽNIČARA

Lucija Miškić Barunić i Slaven Pejić, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

Gotovo sve što se danas očekuje od knjižničara zahtijeva posebne kompetencije koje se postižu cjeloživotnim obrazovanjem u obliku stručnih skupova, seminara, praćenja diskusijskih grupa, konferencija, pisanja stručnih i znanstvenih radova, izlaganja na stručnim skupovima, pripreme za ulogu predavača, mentora i kroz razne tečajeve i edukacije. Stručnim usavršavanjem knjižničari nadopunjavaju i povećavaju znanja iz svoje struke te stječu i nova znanja iz srodnih i različitih područja koja su im potrebna u svakodnevnom poslu. Komunikacija s korisnicima knjižnice jedan je od ključnih dijelova knjižničarskog rada, a odnos između knjižničara i korisnika jedan je od temelja na kojima počiva kvalitetna knjižnična djelatnost. Također, konsenzus autora znanstvene i stručne literature iz područja knjižničarstva je da s knjižničnim korisnicima trebaju raditi

komunikativne osobe koje su komunikacijske vještine stekle stručnim iskustvom i obrazovanjem, formalnim i neformalnim, u koje se ubrajaju razni tečajevi i edukacije koji nisu uvijek usko vezane uz knjižničarsku struku. Jedan takav primjer je tečaj govorništvu koji je održala tvrtka DiFon u Bjelovaru. U bjelovarskoj knjižnici, pored redovnog rada s korisnicima, knjižničari vode razne radionice i programe, moderiraju književne susrete i tematska predavanja. Raspon komunikacije kreće se od interpersonalne do javne. Formalno knjižničarsko obrazovanje ne obuhvaća govorništvu, vještinu koja njeguje umijeće javnoga govorenja, slikovitog i uvjerljivog izražavanja (prema grčkoj definiciji, govorništvu je umijeće ili tehnika govorne komunikacije s praktičnom svrhom uvjeravanja govornika). Djelatnici bjelovarske knjižnice pokazali su velik interes za školu

Voditeljica radionice dr. Hannelore Vogt

Predavačica je pod motom „Otkrivati, učiti, biti kreativan“ govorila o aktualnim trendovima u knjižnicama i o njihovoj ulozi

govorništva namijenjenu knjižničarima. Edukacija je trajala 5 tjedana i obuhvatila je 10 radnih sati. Dvanaest knjižničara sastajalo se svakog ponedjeljka nakon radnog vremena u listopadu i studenom 2019. *Govorništvo za knjižničare I.* vodila je Dijana Hodalić, mag. educ., fonetičarka rehabilitatorica iz tvrtke DiFon. Edukacija je obuhvatila: govor, logičke figure, modalne izraze, strah i tremu, svečani govor, vježbe za glas i izgovor. Po završetku edukacije svi su polaznici održali govor u trajanju od 3 minute na temu po vlastitom izboru.

Ovakvom edukacijom prošireno je znanje djelatnika knjižnice iz područja govorništva, a usvojeno će znanje pomoći u svakidašnjem radu. Također, polaznici su naučili kako izvoditi vježbe za glas i glasnice, što može pridonijeti očuvanju glasnice, ali i razgovjetnijem izgovoru. Isto tako, naučili su kako pripremiti, strukturirati te održati govor u zadanom vremenu; obogatiti govor s logičkim figurama i modalnim izrazima i kako smanjiti strah i tremu pri javnom nastupu. Ova nas je edukacija poučila temeljima govorništva i ujedno zblížila kao tim.

Polaznici tečaja

STRUČNI SKUP SADRŽAJNA OBRADA I KLASIFIKACIJA GRAĐE U DJEČJOJ KNJIŽNICI, 29. OŽUJKA 2019.

Vjeruška Štivić, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

U organizaciji Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež, Komisije za klasifikaciju i predmetno označavanje HKD-a i KGZ-a – Knjižnice Medveščak 29. ožujka 2019. održan je stručni skup *Sadržajna obrada i klasifikacija građe u dječjoj knjižnici*. Da bi knjižnična građa našla put do korisnika, potrebno ju je razmjestiti na odgovarajući način, istovremeno stručan i korisnicima pristupačan. Svim je knjižničarima prije svega cilj poštivati dva temeljna zakona knjižničarstva po Ranganathanu – svakom korisniku njegova knjiga i svakoj knjizi njezin korisnik. Da bi to mogli svakodnevno ostvarivati, potreban im je što bolji klasifikacijski sustav i sustav označavanja građe u prostoru.

Uvodno pregledno izlaganje *Sadržajni pristup građi namijenjenoj djeci i mladima: teorijski aspekti* održala je dr. sc. Drahomira Cupar s Odjela za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru te predsjednica Komisije za klasifikaciju i predmetno označavanje. U izlaganju je prikazala stanje u Hrvatskoj i svijetu u području klasifikacije i predmetnog pristupa građi namijenjenoj djeci i mladima u prostoru knjižnice i u mrežnom katalogu. Dr. Cupar istaknula je da organizacija građe prema žanru treba biti prilagođena potrebama konkretne knjižnice.

Kolegice iz Slovenije Maja Kenda i Neli Tomšič u izlaganju *Sustav oznaka riječima: razmjestaj građe za djecu i mlade u Mestni knjižnici Kranj* predstavile su razloge, ciljeve i tijek usvajanja sustava oznaka riječima te što je taj novi sustav donio u praksi, s gledišta korisnika i knjižničara.

Katja Kemperle, Mestna knjižnica Ljubljana, Pionirska CMKK - center za mladinsko književnost in knjižničarstvo,

održala je izlaganje *Knjiga te čeka, potraži ju!: novi razmjestaj lijepe književnosti na odjelu za mlade MKL prema čitalačkim gledištima*. Novi razmjestaj u prvi plan stavlja smještaj knjiga prema čitateljskoj zrelosti koji nije nužno jednak kronološkoj dobi mladog čitatelja.

Sanja Mikačić, KGZ – Knjižnica Medveščak, u svom je izlaganju *Književnost za mladež i potreba za klasifikacijskim definiranjem i razlikovanjem njezinih dobnih značajki* istaknula potrebu za izdvajanjem i okupljanjem građe namijenjene adolescentskoj populaciji na jednom mjestu u knjižnici. Smatra da građu koja pripada toj dobnoj skupini treba jasno i vidljivo označiti.

Primjere dobre prakse iznijele su: školska knjižničarka Maja

Video Sadržajna obrada i klasifikacija građe u dječjoj knjižnici

Nagode Miklič (*Označavanje stručne literature u knjižnici OŠ dr. Vita Kraigherja, Ljubljana*), Grozdana Ribičić iz Gradske knjižnice Marka Marulića Split (*Knjiga na oku i nadohvat svom korisniku*), Lorena Banić, Natalija Dragoja i Jasenka Pleško iz KGZ-a (*Neke dileme*

o primjeni klasifikacijskih sustava: ususret 70. obljetnici Odjela za djecu i mladež Gradske knjižnice), Iva Pavušek Rakarić iz Narodne knjižnice i čitaonice Vlado Gotovac Sisak (*Kada najmlađi biraju: primjeri signiranja knjižnične građe namijenjene novorođenčadi i djeci mlade predškolske dobi*), Verena Tibljaš i Alica Kolarić iz Gradske knjižnice Rijeka (*Signatura – prijatelj djece*). Primjere naše županije dale su Tatjana Petrec i Vjeruška Štivić iz Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar u izlaganju *Od police do korisnika: o smještaju, pristupačnosti i funkcionalnosti klasificiranja, signiranja i pronalaznja knjižnične građe na dječjem odjelu* u kojem su predstavile provedene promjene u svojoj knjižnici i to od promišljanja kako učiniti građu dostupnijom korisnicima do same reorganizacije prostora te usklađivanja klasifikacije sa signaturama s obzirom na smještaj građe, uz formiranje posebnih kutića i zona s izdvojenim knjigama (kao što su popularni serijali i poezija, knjige prema stupnju čitateljske vještine) i formiranje nove skupine *Mala dječja knjiga* s građom za čitatelje početnike. Ivana Blažeković u svom je izlaganju *Obrada igračkaka i društvenih igara na Dječjem odjelu Narodne knjižnice*

„Petar Preradović“ Bjelovar govorila o posebnosti klasificiranja igračkaka što se očituje u dvostrukom klasificiranju prema dvama kriterijima: dobi djeteta i funkciji igračke. Takav način klasifikacije omogućuje lakše snalaženje korisnika jer se na signaturi nalazi podatak kojoj je dobi namijenjena igračka i koja je njezina funkcija.

Sva su izlaganja bila usmjerena na inovativne načine klasificiranja, signiranja, označavanja i smještanja građe u dječjoj knjižnici, nastalih u nastojanju da se građa odjela za djecu i mlade predstavi tako da odgovara suvremenom korisniku.

Zaključci Skupa su sljedeći:

- Potrebno je provesti istraživanje postojećeg stanja u Hrvatskoj te stvarnih korisničkih potreba kako bi se pitanjima sadržajne obrade, klasifikacije te signiranja građe pristupilo na stručno utemeljen način.
- Potrebno je razlikovati klasifikaciju i signiranje te je važno oslanjati se na tezaure, priručnike i sl. kao reference za izgradnju liste termina.
- Predmetna obrada građe dječjih knjižnica pitanje je obrade lijepe književnosti te zahtijeva temeljitu edukaciju predmetnih stručnjaka.
- Potrebno je donijeti smjernice za sadržajnu obradu, klasifikaciju i signiranje građe koje bi se primjenjivale na nacionalnoj razini.

FESTIVALI BIBLIOBUSA KAO ALAT U ZAGOVARANJU KNJIŽNICA I ČITANJA

Ljiljana Vugrinec, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Koprivnički i križevački bibliobus na mini festivalu u Koprivnici, 13. 4. 2019.

Festivali bibliobusa, lokalni, nacionalni, međunarodni, u svijetu su odavno poznat i prihvaćen način popularizacije knjižnica

i čitanja uopće. Naravno, posebno je važna uloga takvih festivala u zagovaranju u javnosti samih putujućih knjižnica kao nezamjenjivog načina omogućavanja dostupnosti knjiga i knjižničnih usluga najširim slojevima stanovništva, osobito

onog koje živi u malim naseljima udaljenima od većih gradskih središta i bez institucionalne kulturne ponude koja je u urbanim područjima uobičajena.

Upravo stoga sudjelovanje bibliobusa iz Koprivničko-križevačke županije na festivalima pokretnih knjižnica bilo je među najvažnijim aktivnostima u obilježavanju 40 godina rada Bibliobusne službe Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica i 10 godina rada Bibliobusa Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci koje se odvijalo tijekom cijele 2019. godine pod pokroviteljstvom Koprivničko-križevačke županije.

Prvi mini festival županijskih bibliobusa u 2019. organiziran je uz 26. Dan Koprivničko-križevačke županije, u **subotu 13. travnja 2019., pod nazivom Dan otvorenih vrata županijskih bibliobusa**. Koprivnički i križevački bibliobus na Zrinskom trgu u Koprivnici bili su otvoreni za posjet i razgledavanje svim zainteresiranim građanima. Organiziranje mini festivala bibliobusa upravo uz Dan Županije nije bilo nimalo slučajno, već su knjižničari tako željeli odati zahvalnost Županiji na podršci koju pruža radu županijskih narodnih knjižnica, a posebno bibliobusa. Naime, Koprivničko-križevačka županija još je prije deset godina prepoznala i podržala planove širenja županijske knjižnične mreže putem pokretnih knjižnica te već cijelo desetljeće pruža financijsku podršku radu oba županijska bibliobusa kako bi građani tako imali što veću mogućnost korištenja knjižničnih usluga. Do danas, Županija se probila u sam hrvatski vrh po broju stajališta i članova pokretnih knjižnica: bibliobusi obilaze čak 20 općina gdje imaju ukupno 84 stajališta u preko 60 naselja, s ukupno 3214 učlanjenih korisnika u 2019. godini. Upravo zahvaljujući pokretnim knjižnicama, u Koprivničko-križevačkoj županiji knjižničnim uslugama od 2015. pokriveno je 100 % područja Županije, tj. sve jedinice lokalne samouprave, a u narodne knjižnice i bibliobuse u 2019. bilo je učlanjeno ukupno 14 100 građana ili čak 12 % županijskog stanovništva.

Zamjenik župana Koprivničko-križevačke županije Ratimir Ljubić u posjetu koprivničkom bibliobusu

Još jedan mini festival bibliobusa održan je **17. svibnja 2019. u Koprivnici, prigodom Skupštine Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja i stručnog skupa „Inkluzivne knjižnične usluge**

putujućih knjižnica“. Uz koprivnički i križevački bibliobus, na ovom mini festivalu sudjelovala je i jedna gostujuća pokretna knjižnica – Bibliobus Međimurske županije iz Knjižnice „Nikola Zrinski“ Čakovec. Sva tri bibliobusa bila su otvorena za javnost i izazvala veliku pažnju prolaznika u središtu grada. Razgledali su ih i građani, kao i knjižničari – sudionici stručnog skupa. Tom prigodom organizirano ih je posjetilo i više skupina djece iz koprivničkih škola i dječjih vrtića. Knjižničari su za djecu pripremili zabavne igre, čitanje priča i slikovnica, a sve posjetitelje u bibliobusima su čekala i slatka iznenađenja, kao i prigodni promotivni materijali o knjižnicama i bibliobusima.

Bibliobusi i njihove posade na mini festivalu u Koprivnici, 17. 5. 2019.

Oba bibliobusa iz Koprivničko-križevačke županije sudjelovala su i na **nacionalnom festivalu bibliobusa u Rijeci, održanom 7. - 8. lipnja 2019.** Pridružili su se velikoj međunarodnoj obitelji putujućih knjižničara i bibliobusima kojih je ukupno 15 doputovalo, osim iz Hrvatske, iz još pet zemalja: Italije, Slovenije, Mađarske, Bosne i Hercegovine i Srbije. Na riječkom Korzu bibliobuse je posjetilo i razgledalo tisuće Riječana, djece i odraslih, a i sami knjižničari kao sudionici stručnog skupa sa zanimanjem su razgledali i upoznali se s novim bibliobusima proizvedenima u Sloveniji i Mađarskoj. Festival je izazvao i veliko zanimanje medija, čime je u potpunosti ostvario svoje ciljeve.

Mini festival bibliobusa u Čakovcu, 11. 11. 2019.

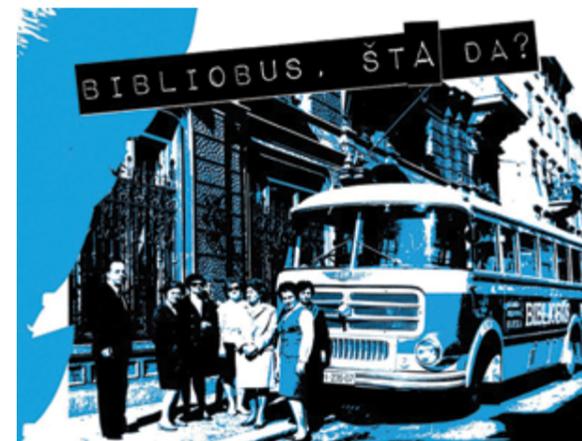
U jesen 2019. godine koprivnički i križevački bibliobus sudjelovali su na još jednom **mini festivalu bibliobusa koji je održan u obližnjem Čakovcu 11. studenoga 2019. povodom proslave 40. godišnjice rada Bibliobusa Međimurske županije**. Ovaj put na festivalu su se okupila četiri bibliobusna vozila: iz Čakovca, Bjelovara, Koprivnice i Križevaca. Ponovno su se u bibliobusima izmjenjivale grupe djece koja su s velikim veseljem razgledala unutrašnjost putujućih knjižnica i poslušala priče iz slikovnica koje su im čitali knjižničari.

Međunarodni festival bibliobusa u Rijeci, 7. - 8. 6. 2019.

„BIBLIOBUS, ŠTA DA?!“ - 14. OKRUGLI STOL O POKRETNIM KNJIŽNICAMA I 8. FESTIVAL HRVATSKIH BIBLIOBUSA, RIJEKA, 7. - 8. LIPNJA 2019.

Ljiljana Vugrinec, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

„BIBLIOBUS, ŠTA DA?!“

Rijeka, Europska prijestolnica kulture za 2020. godinu, bila je domaćin 14. okruglog stola i 8. festivala hrvatskih bibliobusa. Na prijedlog Komisije za pokretne knjižnice Hrvatsko knjižničarsko društvo odabralo je 9. lipnja za Dan hrvatskih bibliobusa koji će se ubuduće svake godine obilježavati u cijeloj Hrvatskoj. Datum je izabran jer je prije punih 50 godina, 9. lipnja 1969. godine, na put krenuo prvi namjenski uređeni bibliobus u Rijeci i to ne samo kao prvi u

Festivali bibliobusa na kojima su u 2019. sudjelovali koprivnički i križevački bibliobus još jednom su se pokazali odličnim sredstvom zagovaranja knjižnica i čitanja, kao i dobar put privlačenja pozornosti javnosti i financijera na djelatnost i misiju narodnih knjižnica općenito, a posebno bibliobusa. Posjetom samim bibliobusnim vozilima i kroz interakciju s njihovim posadama svi posjetitelji bibliobusa neposredno su se upoznali s ovom neobičnom vrstom knjižnica, ali i dobili važno, pozitivno, osobno iskustvo koje ima puno veću emocionalnu težinu nego da su o djelatnosti pokretnih knjižnica pročitali u dnevnom tisku ili na internetu. Povrh toga, susreti bibliobusa na festivalima ništa nisu manje važni ni za same posade bibliobusa, vozače i knjižničare, kojima su takva događanja iznimno dragocjene prigode za međusobne susrete i razmjenu stručnih iskustava, ali i za druženje i međusobno bolje upoznavanje te dogovaranje različitih suradnji. Iako je sama organizacija festivala bibliobusa vrlo zahtjevan posao koji podrazumijeva planiranje više mjeseci unaprijed te koordiniranje često složenih aktivnosti između niza različitih dionika, radi se o važnom alatu za popularizaciju djelatnosti kojeg nikako ne treba zanemariti, već naprotiv, koristiti što je više moguće i tako promovirati u javnosti i pokretne knjižnice, ali i čitanje te knjižnice općenito.

Hrvatskoj, već i u cijeloj tadašnjoj Jugoslaviji. Najbolji način za proslavu pedesetog rođendana prvog riječkog bibliobusa i prvog Dana hrvatskih bibliobusa bio je upravo međunarodni skup „Bibliobus, šta da?!“ u organizaciji Komisije za pokretne knjižnice HKD-a i Gradske knjižnice Rijeka.

Na dvodnevnoj konferenciji i festivalu sudjelovali su svi članovi triju posada bibliobusnih službi s područja našega Društva: Igor Kuzmić iz Križevaca, Dražena Rajsč i Igor Iveković iz Bjelovara, Siniša Lukač i Petra Dravinski iz Koprivnice te s njima predsjednica Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja Silvija Perić, ravnateljica križevačke Gradske knjižnice „Franjo Marković“, Marjana Janeš-Žulj te voditeljica Županijske matične službe za narodne i školske knjižnice u Koprivničko-križevačkoj županiji Ljiljana Vugrinec. Čak 15 bibliobusa iz svih krajeva Hrvatske i bibliobusi iz Italije, Mađarske, Bosne i Hercegovine, Slovenije i Srbije okupili su se u središtu Rijeke na festivalu bibliobusa, a među njima i dva bibliobusa s područja našeg Društva, koprivnički i križevački, dok bjelovarski zbog kvara ovaj put nije mogao sudjelovati. I kroz koprivnički i križevački bibliobus tijekom festivala prošlo je više stotina posjetitelja koji su sa zanimanjem razgledali interijer i knjižni fond bibliobusa dok su im

Rijeka 2019. Festival bibliobusa

knjižničari odgovarali na sva pitanja. I ovu su prigodu knjižničari iskoristili za promociju svoga kraja pa su posjetitelji kopriivničkog i križevačkog bibliobusa dobili na dar promotivne materijale i proizvode sponzora sudjelovanja naših bibliobusa na festivalu u Rijeci – Podravke i Carlsberga te Turističkih zajednica grada Koprivnice, grada Križevaca i Koprivničko-križevačke županije.

Na tematskom stručnom skupu s međunarodnim sudjelovanjem izlaganja je održalo tridesetak predavača iz Hrvatske, Španjolske, Italije, Slovenije, Srbije, Mađarske te Bosne i Hercegovine. Prvi je put uspostavljena suradnja sa strukovnom udrugom španjolskih putujućih knjižničara, ACLEBIM. Predsjednik udruge Roberto Soto Arranz u izlaganju „Španjolski bibliobusi s posebnim osvrtom na bibliobuse u pokrajini León“ dao je uvid u knjižnični sustav Španjolske i ulogu koju u njemu imaju pokretne knjižnice. Španjolska ima 22 bibliobusne službe i 77 bibliobusa, moderna i dobro opremljena nova vozila koja i nama u mnogočemu mogu biti uzor kod pripreme za nabavu novih bibliobusa.

Posjetitelji kopriivničkog bibliobusa za vrijeme Festivala u Rijeci

U bloku pozvanih izlaganja Ljiljana Vugrinec iz Koprivnice i Ljiljana Črnjar iz Rijeke održale su izlaganje „Bibliobusi - putujuće knjižnice: hrvatska priča“; Marjana Janeš-Žulj u tematskom bloku o dobrim primjerima iz prakse izlagala je na temu „10 godina križevačke pokretne knjižnice“, a Petra Dravinski predstavila je kulturno-animacijske programe kopriivničkog bibliobusa pod nazivom „Kultura putuje u pokretnoj knjižnici: Bibliobus vam dovodi u goste...“. U istom bloku, predsjednica Društva, Silvija Perić održala je izlaganje „Knjižnična mreža Virovitičko-podravske županije: kako dalje?“. U neslužbenom dijelu programa prikazan je promotivni video „Koprivničko-križevački bibliobusni vremeplov 1979. - 2019.“ autorice Ljiljane Vugrinec, nastao prigodom bibliobusnih obljetnica u Koprivničko-križevačkoj županiji.

Izložba postera

U povodu prvog obilježavanja nacionalnog Dana hrvatskih bibliobusa, 9. lipnja, u Rijeci su dodijeljene i zahvalnice za uspješan rad bibliobusnim službama koje su u 2019. godini proslavile jubilarne godišnjice rada, među njima i kopriivničkoj bibliobusnoj službi u povodu 40. godina osnivanja te križevačkoj za svojih prvih 10 godina uspješnog rada. Zahvalnice za dugogodišnji i predani rad u bibliobusu primila su i dvojica umirovljenih zaposlenika kopriivničkog bibliobusa: knjižničar Mladen Tudić i vozač Ivo Trepotec. Naše se Društvo iskazalo kao jedno od najaktivnijih na ovom skupu, što nas čini iznimno ponosnima. To možda ni ne treba čuditi s obzirom na to da smo Društvo s jednom od najdužih tradicija pokretnog knjižničarstva te jedino regionalno Društvo knjižničara u Hrvatskoj na čijem području djeluju čak tri bibliobusne službe s tri bibliobusa. To ujedno pred nas stavlja obavezu da i dalje nastojimo biti predvodnici u Hrvatskoj u unapređivanju stručnog rada i organizacije putujućih knjižnica, a kao jedan od prvih sljedećih koraka u tom smjeru je i **Erasmus+ projekt „Putujuće knjižnice bez granica“**. Cilj je projekta prikupiti informacije o načinu organizacije putujućih knjižnica i narodnih knjižnica općenito u Kataloniji, autonomnoj pokrajini u Španjolskoj, kako bi se stečena znanja i primjeri dobre prakse mogli iskoristiti za unapređivanje rada naših postojećih bibliobusnih službi, kao i za osnivanje novih.

Sufinancirano sredstvima
programa Europske unije
Erasmus+

ESTONSKO ISKUSTVO IZ DRNJA

Stjepana Kadić, Osnovna škola „Fran Koncelak“ Drnje

Učitelji Dunja Valenčak, Ksenija Varović i Vedran Janković te školska knjižničarka Stjepana Kadić iz Osnovne škole „Fran Koncelak“ Drnje boravili su u sklopu Erasmus+ projekta SLAM – STEM Learning Activities & Methods u Estoniji šest dana (4. – 9. 11. 2019.) s ostalim partnerskim školama iz Grčke i Cipra. Cilj je projekta popularizacija STEM predmeta. Estonska škola Tartu Raatuse Kool smještena je u Tartuu, drugom najvećem estonskom gradu. Tartu se smatra intelektualnim i kulturnim središtem Estonije jer je dom najstarijeg i najpoznatijeg estonskog sveučilišta. Školu pohađa 540 učenika. Da se radi o „najpametnijoj zemlji u svijetu“ s vrhunskim obrazovnim sustavom, uvjerali smo se za vrijeme boravka. U Estoniji se učitelje vrlo cijeni, ne samo društvo nego i ravnatelji koji tijekom godine mogu novčano nagraditi učitelje ili stručne suradnike za poseban doprinos radu škole. Ravnatelj Tartu Raatuse Kool ima šest pomoćnika koji mu pomažu u vođenju i organizaciji. Uz visoko razvijenu tehnologiju, po kojoj su i prepoznatljivi, naglašena je ravnopravnost učenika i učitelja koju smatraju ključnom za uspješan odnos pun međusobnog povjerenja. Prvi znak jednakosti jest nošenje papuča u prostoru škole i obavezno je i za učenike i za učitelje. Pohađanje osnovne škole obavezno je, svima je dostupno i besplatno te traje devet godina. Od stranih jezika, učenici mogu redovno učiti ruski, engleski, njemački jezik, i španjolski u sklopu školskog kluba. Naglašena je važnost tjelovježbe i njezinog utjecaja na zdravlje što dokazuje i nekoliko igrališta oko škole, atletska staza, glavna sportska dvorana za košarku i ostale sportove u zatvorenom, teretana, dvorana za džudo i hrvanje te sauna – sastavni dio života svakog Estonca. Učenici često sat TZK-a imaju na vanjskim igralištima, bez obzira na umjerene padaline, što kod nas nije običaj. U hodnicima se nalaze stolovi za tenis i nogomet, a odmor se može provesti i u separeima za odmaranje i slušanje muzike. Među učenicima je vrlo popularna igra s kendamom, tradicionalnom japanskom igračkom za razvijanje vještina poput koordinacije pokreta i strpljenja.

Zgrada škole stara je tri godine. Projektirana je na vrlo pametan i multifunkcionalan način. Stubište je intenzivne narančaste boje, koja zahtijeva koncentraciju, čime se izbjegavaju naguravanja i mogući sukobi učenika. Pregrade u učionicama, osim odvajanja prostora, služe i kao ploče za pisanje. Dio su svake učionice i pametne ploče. Na

Učionica

nastavi je učenicima dozvoljeno koristiti se mobitelima isključivo kad to zahtijeva obrada sadržaja, a tablete ne posjeduju. Unutrašnjost učionica svima je vidljiva jer su radi transparentnosti od hodnika odvojene staklenim stijenama. Učiteljima je važno mišljenje kolega koji u bilo kojem trenutku mogu doći na sat te kasnije svojim zapažanjima i sugestijama doprinijeti poboljšanju izvođenja nastave. Upravo radi takvog načina vrednovanja te ravnateljevih pomoćnika, učitelji nemaju vanjski nadzor jer je nepotreban. Umjesto klasičnih klupa svaki učenik ima svoj stolac na kotačiće, a za vrijeme nastave može sjediti i na kauču. Smatraju da je sloboda kretanja ključna za nesputanost učenika koja ih oslobađa i potiče na bolji rad. Za razvoj fine motorike, rada mozga i preciznosti, dio su nastave sati pletenja i kuhanja. Poseban prostor zauzima dvorana namijenjena plesu i dramskim skupinama. U usporedbi s hrvatskim školama vrlo je neobično da je školska knjižnica dio otvorenog prostora – prolaza. Posebnu pažnju privlače krugovi među policama u kojima se učenici i učitelji mogu odmarati te nesmetano čitati. Školska knjižničarka, slično kao i kod nas, radi na poticanju čitanja kroz razne radionice, književne večeri ili večeri poezije. Estonski jezik jedan je od najtežih na svijetu, stoga je čitanje navika od kuće, koja se njeguje kroz školovanje i kasnije. Također, uobičajeno je da se uz usluge školske knjižnice, posjećuje i koristi uslugama njihove narodne knjižnice.

Znanja i iskustva iz Estonije, osim sa svojim kolegama iz Drnja, podijelili smo s ostalim kolegama iz drugih škola izlaganjima na županijskim stručnim vijećima te objavljenim člancima. Kako bismo mogli promijeniti i svoj način razmišljanja ili rada, potrebno je vidjeti širu sliku estonskog društva. Za ostvarenje

Knjižnica

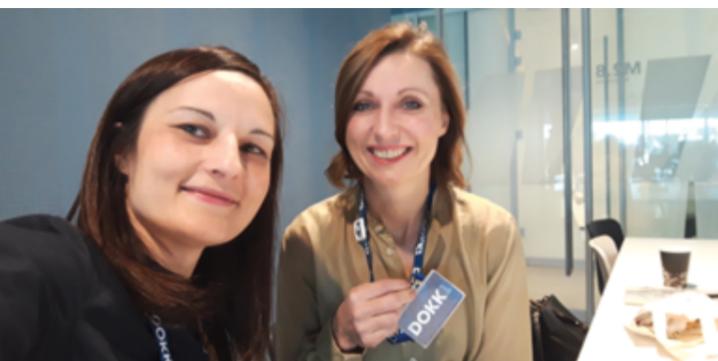
napretka učenika i škole jedan od ključnih segmenata je i okolina. Estonija je država skoro bez korupcije, iako ne možemo isto reći za Hrvatsku, ali možemo krenuti malim koracima prema tome – i to još danas!

Krugovi – knjižnica

KOPRIVNIČKE KNJIŽNIČARKE U OKVIRU ERASMUS+ PROJEKTA POSJETILE KNJIŽNICE GRADA AARHUSA U DANSKOJ

Danijela Petrić i Maja Krulić Gačan, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Maja Krulić Gačan i Danijela Petrić

Od 6. do 13. listopada 2019. knjižničarke Danijela Petrić i Maja Krulić Gačan iz Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica boravile su u Aarhusu. U okviru ERASMUS+ programa KA105 Mobilnost osoba koje rade s mladima i projekta „Knjižnica kao središte neformalnog i informalnog učenja mladih“ posjetile su i pratile rad Knjižnica grada Aarhusa u Danskoj.

Grad Aarhus ima oko 320 000 stanovnika, a činjenica da je bio Europska prijestolnica kulture 2017. godine donijela je brojne koristi za grad, ali i tamošnje knjižnice. Zahvaljujući prosječnoj dobi stanovnika od samo 23 godine, brojni su knjižnični programi i događanja usmjereni upravo mladima.

DOKK1 – više od knjižnice

Knjižnice grada Aarhusa poznate su po knjižničnoj zgradi

DOKK1 koju je IFLA (International Federation of Library Associations) 2016. proglasila najboljom knjižničnom zgradom u svijetu. No, DOKK1 je središnja knjižnica uz koju djeluje još 18 ogranaka, 4 veća i 14 manjih. Ova je zgrada otvorena za javnost 2015. godine, a proizašla je iz arhitektonske kuće Schmidt Hammer Lassen. Nova knjižnica mjesto je susreta, mjesto za razgovor, razmjenu ideja, neformalno učenje, znanje, inspiraciju. Mjesto gdje možete vidjeti i upoznati druge ljude. Zanimljivo je da brojni posjetitelji svakodnevno borave u ovoj zgradi i istovremeno ju uopće ne doživljavaju kao knjižnicu. To je prije svega kuća za ljude, a ne za knjige. U zgradi središnje knjižnice DOKK1 smješteni su i odjeli gradske uprave koji posluju s građanima, arhiv, kafić, restoran za zaposlenike, velika automatska podzemna garaža za 1000 automobila, televizijski studio za snimanje vremenske prognoze, a dio uredskog prostora zgrade iznajmljuje se raznim tvrtkama. Posebno je efektno i atraktivno igralište za djecu nazvano The Globe koje okružuje čitavu zgradu.

DOKK1 – zgrada središnje knjižnice Knjižnica grada Aarhusa
Prostor za mlade - DOKK1

Za korisnike su posebno ustrojeni Odjel za obitelj i djecu te Odjel za mlade i odrasle. U okviru Odjela za mlade i odrasle smještena je i velika čitaonica tiska te glazbena zbirka čije korištenje nastoje povećati primjenjujući *Design Thinking* metode. Odjel za obitelj i djecu usredotočen je upravo na mlade obitelji kojih je u Aarhusu mnogo. Sastoji se od različitih prostora posebno opremljenih s obzirom na uzrast korisnika, a kao zanimljivost vrijedi istaknuti veliko parkiralište za dječja kolica, posebnu prostoriju za dojenje i prostoriju za pripremu hrane za djecu, zonu za igranje računalnih igara, *Makerspace* i laboratorij za kreativne aktivnosti. Posebna je atrakcija Gong, najveće cijevno zvono na svijetu dugačko 7,5 metara i teško 3 tone, djelo danske umjetnice Kristine Roepstorff. Kad se u Aarhusu rodi dijete, roditelji mogu SMS-om aktivirati Gong, a svako njegovo oglašavanje doprinosi povezanosti zajednice i ističe važnost novog života.

U fokusu Strategija za poticanje čitanja, *Design Thinking* i *Data Democracy*

Tijekom „job shadowing“ posjeta knjižničarke su temeljito upoznale organizacijsku strukturu Knjižnica grada Aarhusa, njihove strategije razvoja, način uspostave partnerskih odnosa i načine komunikacije s javnostima. Strateške inicijative Knjižnica grada Aarhusa u skladu su s ciljevima UN-ove strategije 2030. U fokus su stavili Strategiju za poticanje čitanja, *Design Thinking* i *Data Democracy*, tj. upravljanje bazama podataka i podacima općenito te su svi drugi programi i projekti koje provode u skladu s ovim strategijama.

U knjižnici DOKK1 radi 78 zaposlenika uključujući i tehničko osoblje te 42 honorarna djelatnika koji se uglavnom bave razvrstavanjem i vraćanjem građe na police. Knjižnica je otvorena radnim danom od 8 do 22 sata (od 10 do 16 sati vikendom), no radno vrijeme osoblja je do 19 sati. Bez obzira na to što je knjižnica otvorena svima i u vrijeme kad osoblja nema, incidenti su vrlo, vrlo rijetki. Zahvaljujući sustavu za samozaduživanje/samorazduživanje građe potreba za knjižničarima smanjena je na najmanju moguću mjeru i osoblje, iako je uvijek netko dežuran, većinu svog radnog vremena provodi u uredima organizirajući aktivnosti i programe. Mjesečno se provodi od 80 do 100 programa od kojih je 40 % u organizaciji Knjižnice. Zahvaljujući vrlo razvijenim i dobro utvrđenim partnerstvima, 40 % programa provodi se u suradnji s partnerima, a 20 % provode partneri samostalno.

U fokusu koprivničkih knjižničarki bile su knjižnične usluge i programi za mlade, pa tako i za mlade s teškoćama. Zanimljivo je da su upravo knjižničare Knjižnica grada Aarhusa impresionirali socijalno-inkluzivni programi i usluge koje provodi Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica, posebno programi za Rome. U kulturološki najraznolikijem dijelu grada u kojem žive brojni imigranti smješten je knjižnični ogranak Gellerup koji su knjižničarke posjetile kako bi razmijenile iskustva u radu s isključenim skupinama korisnika. Ogranak bi uskoro trebao dobiti novu zgradu, a sam proces njezinog planiranja i projektiranja odličan je primjer primjene *Design Thinking* metode u praksi.

Knjižnice grada Aarhusa poznate su i po velikim manifestacijama kao što su Festival književnosti za djecu ALBUS koji se organizira svake dvije godine, traje 4 dana i u kojem sudjeluje više od 40 autora i ilustratora. Još jedna velika manifestacija je i Mini Maker Faire koji se provodi kao dvodnevni sajam koji slavi „uradi sam“ kulturu. Ovaj festival okuplja mnoštvo suradnika, udruga i entuzijasta koji provode različite radionice: od robotike, 3D printera i drugih novih tehnologija do kreativnih radionica vezanih uz glazbu, pletenje, šivanje, izradu brodića, udica za ribolov, *hobby arta* ili recikliranja. I koprivničke su knjižničarke bile uključene u provedbu aktivnosti i radionice na ovom festivalu koji okuplja više od 7000 posjetitelja, najčešće mladih i obitelji s malom djecom, ali i odraslih.

Iako su danske knjižnice, ali i društveno uređenje daleko ispred nas, ovaj se studijski posjet financiran sredstvima EU pokazao kao vrlo vrijedno iskustvo jer je pokazao da se možda ne trebamo obeshrabriti kad se uspoređujemo s puno boljima od nas, nego da učeći od boljih težimo napretku i poboljšanju onoga što imamo. Spoznale smo da se bez obzira na brojne komparativne prednosti i oni nose s mnogim izazovima koji su nama bliski, poput težeg privlačenja tinejdžera u knjižnicu. Osim toga, njihov je interes za naše programe i usluge pokazao da se zaista imamo čime pohvaliti te kako i s ograničenim resursima zajednici možemo ponuditi vrlo kvalitetne programe i usluge na koje možemo biti ponosni. Možda je najvažnija vrijednost ovog projekta upravo to što smo konačno u fokus stavili mlade i što nas je ovaj projekt potaknuo da pokušamo osmisliti programe i projekte upravo za njih umjesto da izazov privlačenja mladih u knjižnicu izbjegavamo. Početkom godine pokrenut je program „Prostor za vas“ kojim se nastoji svim zainteresiranim u zajednici ponuditi prostor kako bi predstavili svoj rad ili hobi kroz izložbe u izložnicu knjižnice ili u Čitaonici tiska kroz radionice ili prezentacije. Ovaj je program već sad pobudio veliki interes, osobito kod mladih. Za polaznike srednjih škola u suradnji s profesorima hrvatskoga jezika osmišljen je program „Posjetitelj za 5!“ kako bi se mlade motiviralo da aktivnije sudjeluju u kulturnom životu grada i posjećuju kulturne događaje u knjižnici. Nadalje, organizirat će se programi za obitelji pod nazivom „Ljeto za obitelj“ i festival za djecu u okviru „Galovićeve jeseni“. U pripremi je i Festival vještina, „Konferencija za spas planete Zemlje“ u kojoj će govornici biti djeca te program „BookTalk“ za odgajatelje: inspirirajte se novom literaturom za rad u vrtiću“.

ERASMUS+ NA SVEUČILIŠTU SJEVER

Antonija Mandić, Knjižnica Sveučilišta Sjever

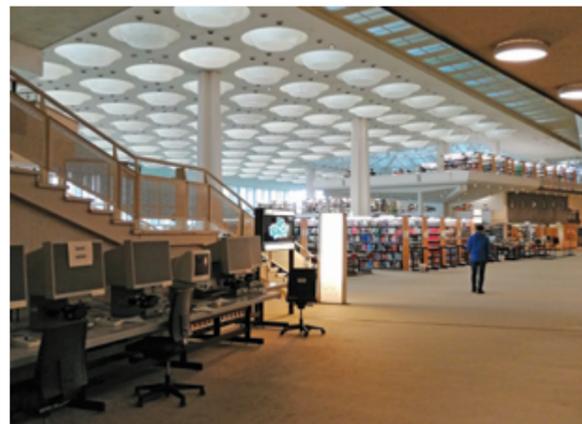
U sklopu Erasmus+ programa koji omogućava mobilnost nastavnog i nenastavnog osoblja voditeljica Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Sjever Antonija Mandić boravila je sedam dana na Humboldt-Universität zu Berlin. U sklopu mobilnosti dogovoreno je više radnih sastanaka s tendencijom upoznavanja knjižnica koje djeluju u sklopu Sveučilišta. U sklopu sveučilišta djeluje nekoliko izdvojenih knjižnica, a studijski posjet uključivao je posjet Jacob und Wilhelm Grimm Zentrum Universitätsbibliothek. Jacob und Wilhelm Grimm Zentrum kombinira središnju knjižnicu sveučilišne knjižnice Sveučilišta Humboldt i računalnu i medijsku službu (CMS) sveučilišta Humboldt. Zgrada, nazvana po braći Grimm, otvorena 12. listopada 2009. s oko 2 milijuna svezaka, najveći je neprekidno dostupan knjižnični inventar na njemačkom govornom području. Uz staru središnju knjižnicu, ovdje je smješteno dvanaest bivših područnih knjižnica humanističkih i kulturnih znanosti te društvenih i ekonomskih znanosti. Ostalih devet knjižnica podružnica i sveučilišni arhiv ostali su na svojim prijašnjim lokacijama u različitim okruzima Berlina. Ono što je karakteristično za ovu knjižnicu je da ima 6 milijuna svezaka, 2 milijuna u otvorenom pristupu, isto tako potpuno je otvorena i besplatna za sve korisnike (ne nužno samo za studente).

U sklopu mobilnosti održan je sastanak s voditeljicom Slavističke knjižnice dr. Anjom Otto i voditeljem Instituta za slavistiku prof. dr. Christianom Vossom. Dogovorena je suradnja i mogućnost povezivanja Sveučilišta Sjever i Humboldt sveučilišta. Zahvaljujući Institutu za Slavistiku dogovoren je i radni sastanak u Staatsbibliothek zu Berlin s dr. Vladimirom Neumannom, voditeljem slavističke zbirke.

Staatsbibliothek zu Berlin

Berlinska državna knjižnica sadrži dokumente iz svih znanstvenih disciplina, jezika, vremena i zemalja s naglaskom na humanističke i društvene znanosti. Pored opsežnog glavnog inventara u specijaliziranim odjelima čuvaju se i brojeve posebne

zbirke. Svi koji imaju 16 i više godina mogu besplatno koristiti i posuđivati predmete iz Državne knjižnice. Posebno zanimljivo bilo je vidjeti i imati pristup njihovom načinu rada s naglaskom na digitalizaciju i pretraživanje e-izvora. Dr. Neuman tvorac je i digitalne baze Slavistik portal koji na jednom mjestu objedinjuje sve izvore (elektronske i tiskane) koji su vezani uz slavistiku.

Od razgovora i aktivnosti koji su održani u sklopu mobilnosti značajan je i razgovor s voditeljicom i koordinatoricom pripravnčkog i znanstvenog programa gdje se razmatralo o mogućnosti mobilnosti studenta Sveučilišta Sjever i uključivanje u znanstvene i stručne programe. Razmjena iskustva i primjera dobre prakse ključna je za unapređivanje rada.

Povezivanje sveučilišta koje ima dugu tradiciju i prepoznatljivost u svjetskim krugovima i mladog sveučilišta koje se razvija i raste važno je ne samo kao razmjena iskustva, već i mogućnost pronalaska zajedničkih opcija suradnje i zajedničke koristi u cilju unapređivanja rada.

Antonija Mandić, voditeljica Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Sjever

KNJIŽNICE U SVIJETU – GRADSKA KNJIŽNICA I ARHIV TROMSØ, NORVEŠKA

Dijana Sabolović-Krajina, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Boraveći prošlog ljeta u norveškom gradu Tromsø bilo je nemoguće ne uočiti i ne posjetiti lokalnu Gradsku knjižnicu i arhiv. Zgrada plijeni pogled arhitekturom te je jedan od zaštitnih znakova ovog grada na dalekom sjeveru Norveške. Tromsø je sa svojih 65 000 stanovnika najveći norveški arktički grad smješten na 350 kilometara od sjeverne polarnice. Za ovo je polarno područje karakteristična pojava prirodnog fenomena ponoćno sunce koji traje od kraja svibnja do kraja srpnja kad dan traje 24 sata i sunce u 2 sata ujutro svijetli kao i u 14 sati popodne. Mnogi turisti i istraživači posjećuju Tromsø i okolicu i u sezoni *aurore borealis* od kraja kolovoza do kraja travnja.

Središte grada Tromsøa nalazi se na otoku Tromsøya koji je s kopnom povezan mostom i podzemnim tunelom. Grad je okružen Atlantskim oceanom i planinama. Uz lijepi krajolik i bogatu povijest poznat je i kao kulturno središte sjeverne Norveške s glazbenim i filmskim festivalima. U Tromsøu se nalaze najsjevernije sveučilište na svijetu te najsjeverniji botanički vrt i planetarij. Od privrednih grana od davnina prednjači ribarstvo, danas visoko modernizirana ribolovna industrija. Tromsø nazivaju i izlazom na Arktik. Naime, krajem 19. i početkom 20. stoljeća razvio se u jaki trgovački grad jer su iz njegove luke isplovljavali istraživači Arktika (o čemu svjedoči *Polarni muzej*), a danas je polazna točka korporacijama koje se bave naftnom industrijom. Akvarij *Polaria* educira posjetitelje o dramatičnim klimatskim promjenama na ovom dijelu zemaljske kugle, posebice topljenju ledenjaka. Narod Saami, njihova povijest i kultura dio su stalnog postava Sveučilišnog muzeja Tromsø.

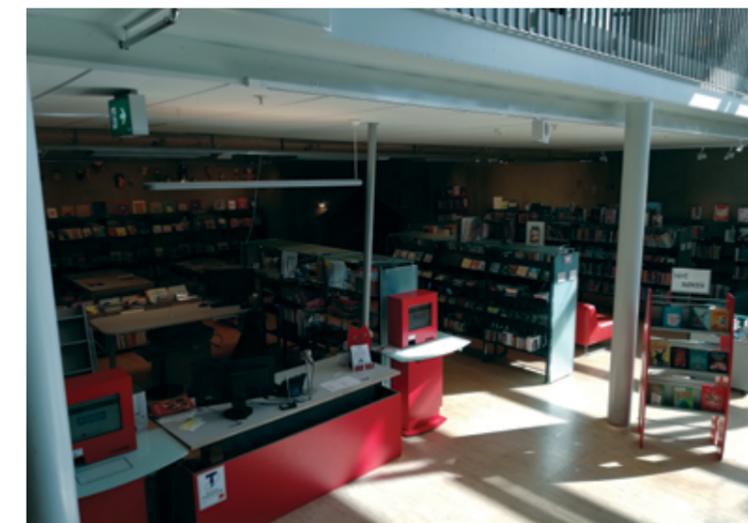

Ulaz u knjižnicu

Zajednička zgrada knjižnice i arhiva nalazi se u centru grada, u neposrednoj blizini glavne ulice Storgata i dio je kompleksa u kojem su i gradska vijećnica i kino. Sagrađena je krajem 1960-ih za potrebe kina. Ima površinu od 3500 m². Zgrada izvana privlači pozornost specifičnom krovnom konstrukcijom u obliku četiri luka i hiperboličkog paraboloida po uzoru na Candelinu opnu. Za razliku od naših knjižnica cijela je unutrašnjost jedan veliki prostor bez pregradnih zidova, a četiri kata i gornja galerija povezani su liftom i stepenicama. Gradska knjižnica Tromsø mjesto je okupljanja stanovnika i turista. Vodeća je knjižnica u sjevernom području Norveške i zastupljena je i u IFLA-inoj online publikaciji *1001 Libraries to see before you die*.

Knjižnica je regionalna matična i sastoji se od glavne knjižnice, dva ogranka i bibliobusa. Ima 40 zaposlenika, od toga 20 knjižničara, dvoje su arhivisti, a ostali administrativno osoblje, pomoćno stručno i tehničko osoblje te voditelji i savjetnici za suradnju sa školama, za događanja, literarni odgoj, IT i udaljenu međuknjižničnu posudbu. Knjižnica radi sve dane u tjednu, uključujući i nedjelju od 12 do 16 sati.

Prijem i samoposluga

Posudba je samoposlužna, na automatiziranim stanicama za razduživanje i zaduživanje građe. U glavnoj knjižnici postoje zasebne jedinice za ove funkcije, dok ogranci Tromsdalen i Kroken imaju jedinstveni automat za obje funkcije. Kao novost korisnicima se nudi korištenje knjižnice na bazi samoposluge *izvan redovnog radnog vremena* - za

čitanje, susret s drugima, pisanje domaćih zadaća, čitanje novina, traženje informacija i posudbu. Usluga se zasniva na povjerenju između knjižnice i korisnika. Zainteresirani za takvo samoposluživanje knjižnicom potpisuju jednostavan ugovor i dužni su poštovati kućni red te čuvati vlasništvo knjižnice od vandalizma. Djeca u pratnji roditelja ili drugih odraslih također su dobrodošla u knjižnicu izvan redovnog radnog vremena. Nakon potpisivanja ugovora pristup knjižnici omogućen je na glavnom ulazu skeniranjem članske iskaznice i upisivanjem kôda. Takva samoposluživa omogućena je do 22 sata kada se knjižnica zatvara i aktivira se alarmni sustav o čemu se posjetitelji unaprijed upozorava.

Knjižnica nudi brzu posudbu posebno traženih knjiga koje se mogu posuditi samo na sedam dana posudbe. U glavnoj se knjižnici nalazi posebna policica za takvu brzu posudbu i te se knjige ne mogu rezervirati.

Temeljne digitalne *self service* usluge su pretraživanje kataloga, rezervacije, posudba te uvid u najnoviju ponudu knjiga, zvučnih knjiga, filmova i preporuke za čitanje. Za pretraživanje članaka iz norveških novina i trgovačkih časopisa nudi se pristup repozitoriju Atekst.

Uz druge se narodne knjižnice u svojoj regiji i Gradska knjižnica Tromsø koristi novom platformom za posuđivanje e-knjiga *BookBites*. Aplikacija je dostupna putem mobilnog telefona ili tableta za iOS i Android.

Mobilna aplikacija *Bibliofil* ima funkciju digitalne članske iskaznice s učitavanjem QR koda na vlastitom mobilnom telefonu.

Norgeslån je naziv za međuknjižničnu posudbu reguliranu na nacionalnoj razini. Nacionalna knjižnica Norveške omogućuje pretraživanje i naručivanje građe iz cijele zemlje te dostavljanje u željenu knjižnicu.

Filmbib je besplatni *streaming* servis za gledanje norveških kratkih i dokumentarnih filmova za svakoga tko ima nacionalnu posudbenu iskaznicu. Nacionalne posudbene iskaznice mogu se upotrebljavati u većini knjižnica u cijeloj zemlji, a dobivaju se preko OIB-a. Za djecu ili osobe koji nemaju identifikacijske brojeve izrađuju se lokalne iskaznice koje se po želji kasnije mogu pretvoriti u nacionalne.

Za one kojima norveški nije materinji ili prvi jezik Gradska knjižnica Tromsø nudi nekoliko programa, primjerice *Pričaj priču - prosljedi je* s tematskim paketima za posudbu namijenjen obiteljima i *Literarna grupa za žene*.

Uz temeljne usluge za svu djecu, u glavnoj se knjižnici ističe odjel pod nazivom *Jabuka* namijenjen djeci s teškoćama u čitanju. Sva građa na odjelu označena je nasmiješanim logotipom crvene jabuke te do odjela kroz knjižnicu također vodi ista oznaka.

Važan dio rada ove knjižnice suradnja je s dječjim vrtićima koji imaju mogućnost kolektivne posudbe knjiga, zvučnih knjiga i CD-a na mjesec dana. Petkom se u knjižnici održava pričaonica za djecu između 3 i 6 godina, a vrtići pričaonicu mogu dogovoriti i u drugo vrijeme.

Pretraživanje građe prilagođeno djeci zgodno je riješeno s piktogramima koji označavaju sljedeće teme: životinje, bajke, proslave i praznici, priče, osjećaji, jeza i strava, povijest, znameniti ljudi, tijelo, umjetnost i hobiji, zemlja i ljudi, prirodne znanosti, religije, sport i zabava itd. Unutar osnovnih tema građa se pretražuje po podtemama.

Književni program *Dugme za čitanje* za učenike početnih razreda osnovnih škola ima tri dijela: *Upoznajte knjižnicu*, *Dobivanje diplome* (nakon što su pročitali ili odslušali deset knjiga) i *Pričanje priče* (učenici su pozvani u knjižnicu gdje profesionalni pripovjedač priča bajke te potom ilustriraju tekst i stvaraju pustolovnu knjigu koja postaje dio zbirke školske knjižnice). Bibliobus obilazi škole i dječje vrtiće u regiji te nudi programe za djecu i mlade, a na zahtjev organizira besplatne edukativne programe za vrtiće - za osoblje i/ili roditelje.

Osim građe, knjižnica mladima nudi prostor za učenje i grupni rad, a u suradnji s volonterima Crvenog križa i pomoć kod pisanja domaćih zadaća.

Školska služba Gradske knjižnice povezuje škole i knjižnicu te nudi smjernice za rad školskih knjižnica. Školska je služba odgovorna za program *Kulturna školska torba* (kroz koji se u škole distribuiraju književna djela) te za sastanke i suradnju sa školskim knjižničarima, kao i za nastavu književnosti. Nudi grupnu posudbu i dolazak na sastanke s roditeljima i učiteljima. Roditelji dobivaju popis literature kojom se mogu koristiti, a predstavljene knjige mogu posuditi iz knjižnice. *Bolje knjižnice za djecu i adolescente* trogodišnji je projekt završen u siječnju 2019. godine s ciljem jačanja suradnje između javnih i školskih knjižnica. Knjižničari i učitelji sastavili su priručnik za rad školskih knjižnica kao zajedničku platformu za suradnju u poticanju čitanja.

Gradska knjižnica Tromsø primjer je nordijskog modela visokorazvijenih knjižničnih usluga koji ističe važnost fizičkih prostora knjižnica za okupljanje članova zajednice. Cilj joj je unaprijediti usluge za korisnike, uz istovremeno racionaliziranje troškova poslovanja, stoga se mnoge knjižnične usluge zasnivaju na samoposluzi korisnika, bilo da se radi o fizičkom ili virtualnom korištenju knjižnicom. Knjižnično osoblje preusmjerava se na podučavanje i davanje savjeta roditeljima i drugim stručnjacima, kao i na njegovanje suradničkih odnosa s partnerima u zajednici u poticanju čitanja i pismenosti, u čemu književna kultura i odgoj imaju posebno mjesto.

Na području Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja djeluje sedam knjižnica koje sustavno prikupljaju, uređuju i obrađuju te čuvaju zavičajnu građu u zavičajnim zbirka. Do sada smo u Svesku objavljivali potpune popise noviteta u zavičajnim zbirka. S obzirom na to da su zavičajne zbirke vrlo uska i specifična, a opet važna tema i da su u fokusu interesa užem krugu knjižničara, odlučili smo cjelovite bibliografije noviteta u zavičajnim zbirka objaviti u obliku online publikacije, dok u nastavku donosimo izdvojene naslove u pojedinim zbirka. Potpunu bibliografiju možete pronaći na internetskoj stranici Društva.

BJELOVARSKO NAKLADNIŠTVO U 2019. GODINI

Tina Gatalica, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

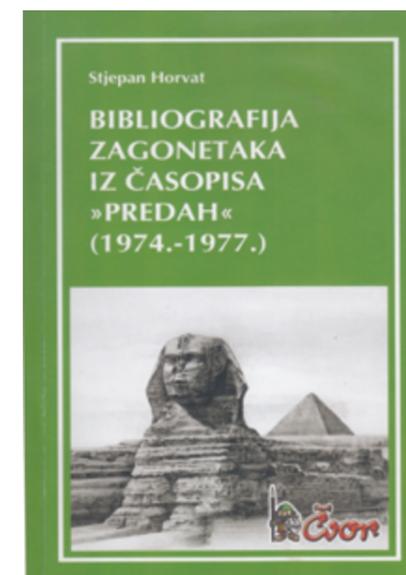
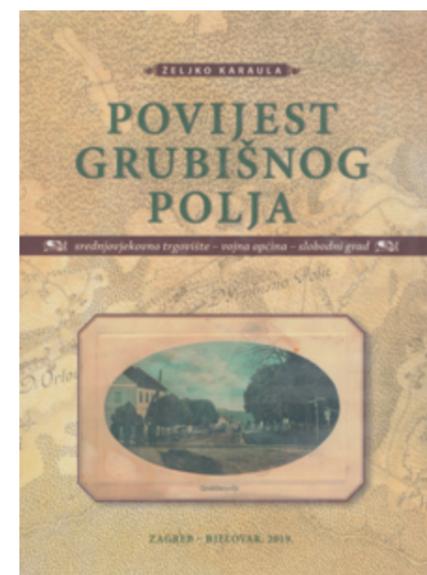
Bjelovarski nakladnici u 2019. su: Ogranak Matice hrvatske, Ogranak Hrvatsko-pedagoško književnog zbora, Tiskara Horvat, Čvor, Veleučilište u Bjelovaru, Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad, Gradski muzej Bjelovar, Državni arhiv u Bjelovaru, Narodna knjižnica „Petar Preradović“, više društava i udruga te nekoliko škola.

U odnosu na ranije godine, manje je književnih djela, a više stručnih publikacija. Izdvojila bih zbirku pjesama za djecu „Koka Kata“ autorice Darinke Bojčić u izdanju Ogranka HPKZ-a. Knjiga je pravo osvježenje kad je u pitanju poezija za najmlađe. Bjelovarski Čvor je pored uobičajenog Pučkog kalendara ove godine objavio čak osam bibliografija na temu zagonetaštva i time se ponovno profilirao kao nakladnik zagonetačke literature. Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru

objavio je monografiju *Povijest Grubišnog Polja* i time nastavio ciklus monografija o gradovima Bjelovarsko-bilogorske županije. Autor je Bjelovarčanin, dr. sc. Željko Karaula. Veleučilište u Bjelovaru nastavlja objavljivati udžbenike za potrebe studija mehatronike.

Bjelovar je poznat kao grad esperanta. Društvo esperantista Bjelovar objavilo je veliku monografiju o povijesti esperanta u našem gradu.

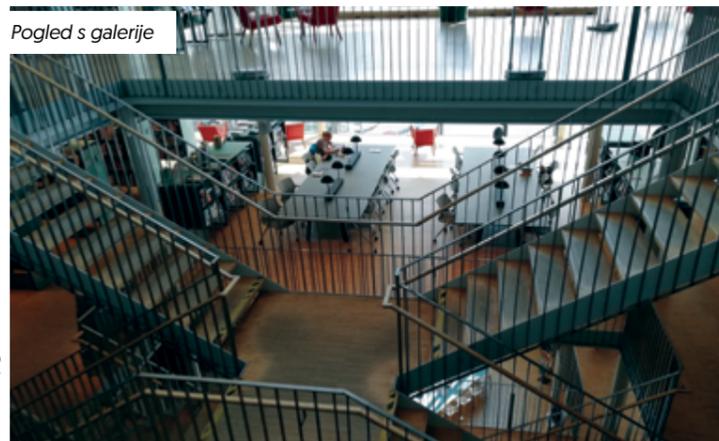
Valja istaknuti sve bolju kvalitetu (i sadržajnu i grafičku) kataloga koje objavljuju Državni arhiv, Gradski muzej i Knjižnica te koji dokumentiraju njihovu izložbenu djelatnost. To su prave monografije s mnoštvom podataka o lokalnoj povijesti i kulturi, nerijetko s više od stotinu stranica.

Unutrašnjost knjižnice

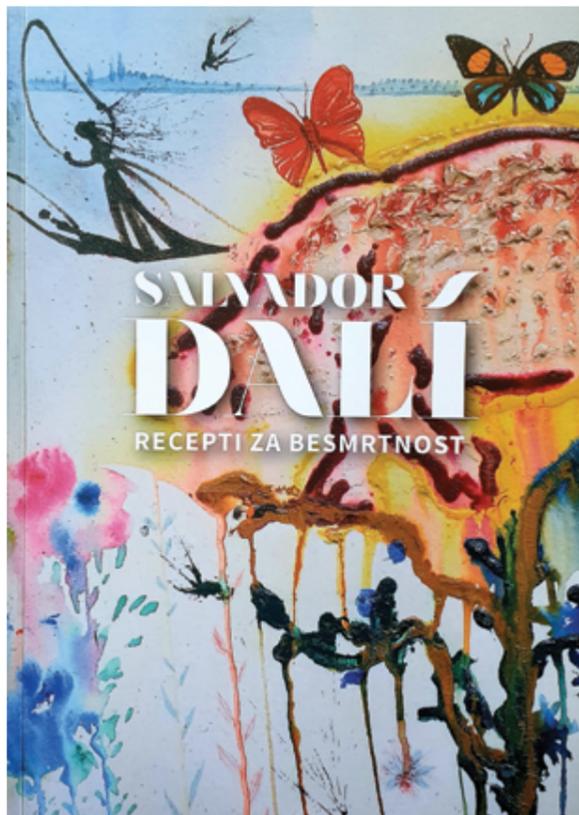
Pogled s galerije

ĐURĐEVAČKO NAKLADNIŠTVO U 2019. GODINI

Bernarda Ferderber, Gradska knjižnica Đurđevac

Đurđevačko nakladništvo po broju objavljenih naslova bilježi porast u odnosu na ranije godine. Nakladnici su Gradska knjižnica Đurđevac, Muzej grada Đurđevca i Ogranak Matice hrvatske u Đurđevcu. Proteklu godinu svakako su obilježile dvije slikovnice u izdanju Gradske knjižnice Đurđevac. Obje progovaraju o ljepotama i motivima đurđevačkog kraja. Božica Jelušić autorica je slikovnice „Pjesko, pješčani dječak“, a kroz ilustracije Gordane Špoljar Andrašić djeca upoznaju prirodne ljepote geografsko-botaničkog rezervata Đurđevački pijesci. Silvija Šesto autorica je slikovnice „O devama i velikom srcu Đurđevca“, dok prekrasne ilustracije Andreje Živko prikazuju život ovih prekrasnih životinja koje krase našu hrvatsku Saharu. Gradska knjižnica Đurđevac aktivna je i u objavljivanju kataloga većih izložbi koje priređuje u svom prostoru, kao i Muzej grada Đurđevca koji objavljuje kataloge izložbi koji dokumentiraju muzejsku djelatnost. Matica hrvatska, Ogranak Đurđevac, donosi nam vrijednu monografiju Ivana Hodalića „Nogometni klub Graničar 1919. - 2019.“ koja je izdana povodom stote obljetnice djelovanja ovog kluba.

KOPRIVNIČKO NAKLADNIŠTVO U 2019. GODINI

Josipa Strmečki, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Koprivničko nakladništvo brojem i vrstama tiskanih djela vrlo je slično prošlogodišnjem. Zastupljena je različita književna, stručna i publicistička građa. Pored profesionalnih nakladnika tu su i različite udruge, škole, znanstvene i kulturne institucije, ali i pojedinci koji se odlučuju na vlastitu nakladu. Kriteriji odabira uglavnom su oni koji važe za uvrštavanje u zavičajnu zbirku Knjižnice.

Protekle 2019. godine najviše se tiskalo publicističkih i stručno-popularnih monografija koje su se pojavile prigodno, uz razne obljetnice. Spomenimo samo neke: Srednja škola Koprivnica: 60 godina: 1959. - 2019. ; ZAVOD za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije 1994. - 2019.; KLUB liječenih alkoholičara „Centar“ Koprivnica: 50 godina rada i djelovanja: 1969. - 2019. Valja spomenuti i važnu znanstvenu monografiju - sveučilišni udžbenik autora Gordane Tkalec i Željka Krušelja, Uredništvo : koncepti uređivanja u preddigitalno i digitalno doba, koja se bavi problemom uređivanja medija.

Objavljen je i veći broj slikovnica, a prvi put su se u izdanju Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica pojavile digitalne slikovnice: Čarobnjak Gordon, Dravski vilenjak, Grad u Koprivama, Slavko na viteškom turniru, Šuma na kraju svijeta, Vitez Slavko u knjižnici, Razglednica iz budućnosti i Div Leđan. Neki od autora (Božica Jelušić, Ivan Picer) skoro svake godine objave nešto novo, a što se tiče nakladnika Šareni dućan pojam je za (us)trajnost i osebjnost izdavaštva jer nas već više od dva desetljeća razveseljavaju odabranim naslovima svjetske i domaće književno-glazbene scene. Figulus je respektabilni izdavač pretežno vjerske literature i rekorder po broju tiskanih djela i u 2019., a Muzej grada Koprivnice naš je najdugovječniji nakladnik. Od novijih

imena polako, ali sigurno, kroče Umjetnička organizacija Artikulacije, Naklada Vošicki, Sveučilište Sjever, dok su Društvo hrvatskih književnika, Podravsko-prigorski ogranak Koprivnica te Matica hrvatska, Ogranak Koprivnica među povremenim, ali opet viđenijim nakladnicima.

KRIŽEVAČKO NAKLADNIŠTVO U 2019. GODINI

Marjana Janeš-Žulj, Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci

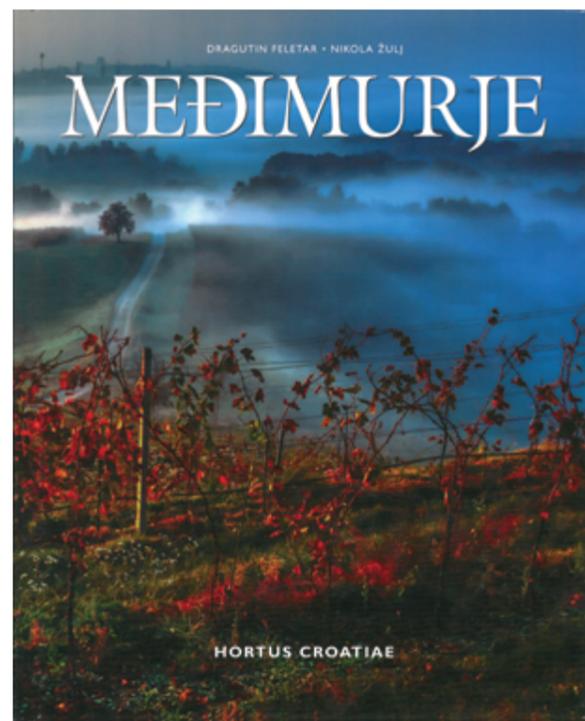
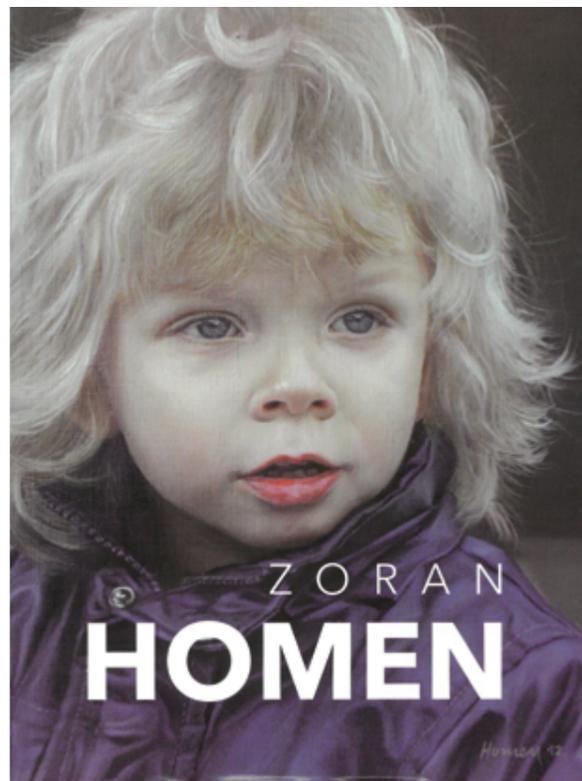
U zavičajnu zbirku „Crisiensia“ prikupljamo knjižničku građu s područja Grada Križevaca i okolnih općina: Sv. Ivan Žabno, Sv. Petar Orehovec, Gornja Rijeka i Kalnik. U 2019. g. prikupili smo ukupno 18 knjiga, 20 kataloga i 2 jed. periodike izdane uz područje Križevaca i okolice. Stručni časopis CRIS Povijesnog društva Križevci u cijelosti je dostupan na portalu znanstvenih časopisa Republike Hrvatske: „HRČAK“.

Od istaknutih publikacija iz zavičajne zbirke možemo izdvojiti: *Uspavanka za Vjeru B. : kratke priče*; *110 godina Veterinarskog zavoda Križevci*; *Djetinjstva moga dani* i *Priča o Križevcima* autorice Ružice Bjeličić.

Također, valja spomenuti knjigu *Međimurje: Hortus Croatiae* autora Dragutina Feletara, fotomonografiju Međimurja nastalu sažimanjem i odabirom ključnih činjenica koje akademik Feletar koji je sentimentalno vezan za Međimurje, ali i njegov vrstan poznavalac, niže začuđujućom lakoćom u jednom tečnom i živopisnom tekstualnom tkanju. U svom vizualnom sloju knjiga obiluje fotografijama koje svojom neposrednošću i dojmljivošću odaju oči zaljubljenika u međimurski pejzaž i ljude Međimurja, u njihovu materijalnu i

nematerijalnu kulturnu baštinu.

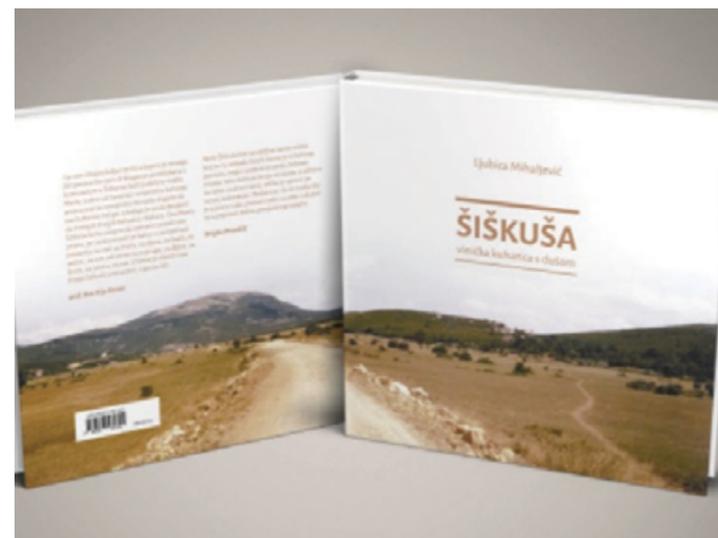
Naslovi zavičajne tematike pretraživi su preko web portala Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci na adresi: www.knjiznica-krizevci.hr.

VIROVITIČKO NAKLADNIŠTVO U 2019. GODINI

Nela Krznarić, Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

Zavičajna zbirka u Gradskoj knjižnici i čitaonici bogatija je za pedesetak naslova. Ipak, tek nekoliko naslova tiskano je u Virovitici. Kao i proteklih godina, knjige zavičajnih autora tiskaju se u većim hrvatskim gradovima, uglavnom u Zagrebu, ili su njihovi nakladnici također sa zagrebačkom adresom. Primjerice, Bruno Moslavac se bavi stručnim radom iz područja radnog i kaznenog materijalnog prava, koautor je knjige *Upravljanje ljudskim potencijalima i radni odnosi: s posebnim prilogom na engleskom jeziku Dafne Vidanec* u izdanju riječke Libertin naklade. Zdravko Vampovac do sada je objavio desetak naslova različite tematike, a u 2019. u Vodicama je objavio knjigu iz popularne znanosti *Na dnu bezdana: u potrazi za istinom postanka*. Davor Schunk, crtač, dizajner i pjesnik ilustrirao je nekoliko knjiga prošle godine. Izdavam slikovnicu *Tata na dar* čiji tekst je napisao Miro Gavran. Slikovnicu je objavila nakladnička kuća V. B. Z. U prošloj godini popunili smo Zbirku naslovima starijih izdanja od kojih izdavam *Zbornik radova: stručnog sastanka liječnika sjeverne Hrvatske*, objavljen u Virovitici 1970. godine povodom proslave 220-godišnjice javnog zdravstva u Virovitici. Vrijedno je spomenuti da je zahvaljujući zagrebačkom Vedisu objavljen kriminalistički roman *Ulaznica za pakao*, autora Milana Nikolića. Naime, roman je objavila sarajevska Svjetlost 1964. u biblioteci „Džepna knjiga“, a ovo je prvo izdanje ovog romana na hrvatskom jeziku. U 2019. godini objavljene su tri monografije koje su vrijedan doprinos u skiciranju kulturnog i povijesnog života Virovitice. Nakladnici su: HVIDRA RH, Gimnazija Petra Preradovića i HEP ODS, Distribucijsko područje Elektra Virovitica. Zatim, kuharica koja ima osim gastronomske i etnografsku vrijednost te roman virovitičke studentice koja piše pod pseudonimom Kiki Rain.

NAKLADNIŠTVO OPĆINE VIRJE U 2019. GODINI

Tomislav Embreuš, Narodna knjižnica Virje

Virovsko nakladništvo u 2019. godini nastavlja svoju tradiciju te bilježi svega nekoliko publikacija objavljenih na području Općine Virje.

FERENČIĆ Martinčić, Ivanka; Lesinger, Maja

: **Bilješke dječjeg knjižničara** / [fotografije Darko Šostarec, Silvio Benč]. -Virje : Narodna knjižnica Virje, 2019.

Autorice su napisale inspirativan priručnik s aktivnostima primjerenim djeci predškolske i rane školske dobi, a namijenjen je knjižničarima, odgojiteljima, učiteljima i roditeljima. Opisane aktivnosti mogu se prilagoditi i mijenjati već prema željama i potrebama onih koji ih provode.

Zvonar, Ivica: ĐURO Zvonar. – Virje: Općina Virje: KUD Zvirišće, 2019.

Monografija o životu i radu kipara Đure Zvonara koji je u svojem umjetničkom djelovanju prošao put od stvaranja u maniri „hlebinske škole“ do izgradnje vlastitoga stila gdje do izražaja dolaze elementi apstrakcije prožeti simbolikom. Đuro Zvonar je samouki i samosvojni umjetnik čija su djela utkana u povijest naivne umjetnosti podravskog kraja. Do danas je imao 15 samostalnih izložbi te čak 186 skupnih izložbi diljem Hrvatske i u inozemstvu (npr. Graz, Göttingen, Den Helder, London i drugdje).

MOJ zeleni zavičaj : o ekologiji i ekološkom odgoju i obrazovanju u Virju

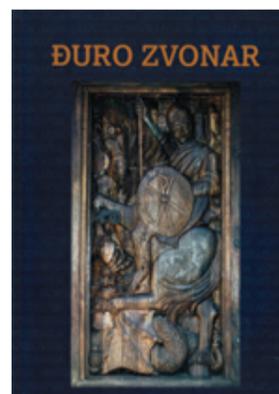
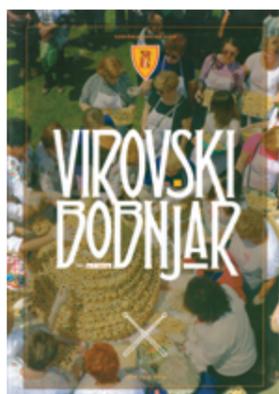
/ [autori i urednik Dražen Podravec ; suradnici Mira Sulimanec, Darko Herbai, Maja Šobak ; fotografije Sanja Grčić...et al.]. - Virje : Općina Virje, 2019.

Autor, nekadašnji ravnatelj Osnovne škole prof F. V. Šignjara u Virju, napisao je još jednu knjigu koja slavi ljepotu rodnog kraja, govori o ekologiji i ekološkom obrazovanju u Virju u kojem je velik njegov doprinos. „Želio sam u ovoj knjizi naglasiti veliki značaj odgoja i obrazovanja za zaštitu okoliša i u prvom dijelu podariti čitateljima dio osnovnih znanja i činjenica iz ekologije radi lakšeg razumijevanja i prihvaćanja problema“.

VIROVSKI bobnjar : godišnjak Općine Virje /

[odgovorna urednica Danijela Sunara-Jozek]. - Br. 4 (2019) - Virje : Općina Virje, 2019.

Zahvaljujući bogatoj tradiciji izdavaštva u Virju zabilježena su brojna povijesna zbivanja značajna za podravski kraj. Sa željom stvaranja još jednoga pisanoga traga o recentnim događajima u Općini Virje nastala je ideja o izdavanju godišnjeg lista pod nazivom Virovski bobnjar. Virovski bobnjar godišnjak je Općine Virje kojemu je cilj informirati mještane o godišnjem radu Općine i općinskih udruga. Bobnjar redovito izlazi od 2016. godine te se nastavlja na bogatu virovsku tiskarsku tradiciju.

NAKLADNIŠTVO ČEŠKE NACIONALNE MANJINE U 2019. GODINI

Fanika Stehna, Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar – Središnja knjižnica za češku manjinu u RH

Novinsko–izdavačka ustanova Jednota iz Daruvara jedina je u Bjelovarsko–bilogorskoj županiji koja objavljuje građu tiskanu na češkom jeziku. NIU Jednota najvećim se dijelom financira sredstvima Savjeta za nacionalne manjine, a dijelom iz Ureda za ljudska prava te iz proračuna Bjelovarsko–bilogorske županije i grada Daruvara. Uz redovna izdanja tjednika, mjesečnika za djecu, periodike i sve što manjinske udruge (češke besede) trebaju za svoje programe tiska se u Jednoti.

Jednota nastavlja s digitalizacijom starih brojeva istoimenog tjednika. Do sada su digitalizirani brojevi od 1946. do 1972. godine i dostupni su online.

Periodička izdanja zadržala su kontinuitet izlaza. To je godišnjak Český lidový kalendář (Češki pučki kalendar), zbornik Přehled, tjednik Jednota i časopis za djecu Dětský koutek. Naklada ovih periodičkih izdanja ostala je nepromijenjena. U protekloj godini izdano je 50 brojeva istoimenog tjednika, deset brojeva dječjeg časopisa Dětský koutek. U sklopu tjednika izlazi dvaput godišnje književni prilog Studnice (Izvor) s tekstovima i stihovima čeških manjinskih autora. Studnice kao prilog Jednote izlazi od 1961. godine pa sve do danas. Od 1961. godine do 2017. godine digitalizirani su književni prilozi Studnice. Osim redovitih izdanja u 2019. godini, tiskane su dvije publikacije; jedna za djecu, a druga za odrasle. Autorica Svjetluška Prokopić izdala je knjigu V království divadel (U kraljevstvu kazališta), a druga monografija je autobiografski roman Zlomky života (Fragmenti iz života) Rudy Tureka. Sva građa na češkom jeziku nalazi se u fondu Središnje knjižnice za češku nacionalnu manjinu u RH.

O BIBLIOGRAFIJI KNJIŽEVNO-UMJETNIČKIH TEKSTOVA OBJAVLJENIH U NOVINAMA VIROVITIČAN OD 1899. DO 1925.

Sažetak:

Bibliografija književnih tekstova objavljenih u novinama Virovitičan za vrijeme urednika Ivana Dobravca-Plevnika od 1899. do 1925. godine specijalna je, mjesna, retrospektivna i primarna bibliografija nastala s ciljem organizacije književno-umjetničkih fragmenata iz svih sačuvanih, digitaliziranih brojeva Virovitičana kako bi izvori bili pretraživi te kako bi njihovo korištenje bilo jednostavnije. Bibliografija sadrži 951 bibliografski zapis koji odgovara broju objavljenih književno-umjetničkih fragmenata. Zapisi su poredani abecednim redom prema pravilima struke, a osim standardnih podataka, dodani su im podaci o književnoj vrsti kao i točan datum i godina izdavanja. Ovu bibliografiju treba shvatiti kao alat kojim se olakšava proučavanje korpusa književnih djela objavljenih u Virovitičanu na temelju čega će se istraživanjem moći donijeti zaključci o utjecaju književnih tekstova na čitateljstvo, njihov odnos s književnom teorijom i književnom genologijom te vrednovati novinsko-književnu praksu toga vremena u imenovanim novinama.

Ključne riječi:

bibliografija, književno-umjetnički tekst, novine, Virovitičan

Prvi broj *Virovitičana* pojavljuje se 16. rujna 1899. godine,¹ a izlazi sve do zabrane 18. travnja 1941. godine.² Njegov pokretač i glavni urednik, Ivan Dobravec-Plevnik na uredničkom mjestu, prije prvih promjena, ostaje do 19. travnja 1925. godine.³ Kontinuitet uređivačke politike prekida

¹ U poglavlju *Virovitičko građansko novinarstvo (do 1941. godine) u Virovitičkom zborniku: (1234-1984)* Vinko Brešić o izlasku prvoga broja *Virovitičana* piše sljedeće: „Prvi broj *Virovitičana* pojavio se s datumom 16. rujna 1899. na četiri stranice velikog novinskog formata, koji se kasnije tek u rijetkim prilikama mijenjao. U podnaslovu se deklarira kao „glasilo za promicanje narodnih interesa“, a u programskom uvodniku kao novine „bez političkog smjera“, dakle kao slobodni i nezavisni tjednik – sa subotom, a potom nedjeljom kao danom izlaženja.“

² U istom će tekstu Vinko Brešić o gašenju *Virovitičana* pisati: „Budući da je Drugi svjetski rat već uvelike gutao Evropu, da je monarhistička Jugoslavija kapitulirala a Plevnikov „premili Kralj“ nepovratno napustio „dragu Jugoslaviju“, bilo je već posve jasno da nikome baš nikakva providnost više nije mogla pomoći, pa ni starome *Virovitičanu*, kojemu je to bio i posljednji broj. No „Hrvatski tjednik“, neće ga ostaviti na miru, pa će Plevnika napadati dovodeći ga preko „Pokreta“ u vezu s Nijemcima odnosno s „vrlo uglađenim ličnostima njemačke novinske službe“, a odluku sada već „povjerenika Poglavnika Dra Milana Badovinca“ od 18. travnja 1941. o zabrani izlaženja *Virovitičana*, ovaj zadnji i posljednji virovitički građanski tjednik naziva „tužnim svršetkom jednog protuhrvatskog lista.“

³ Plevnik će se na mjesto urednika vratiti 1929. Prema Vinku Brešiću (Brešić, V. (1984). *Virovitičko građansko novinarstvo (do 1941. godine)*. U *Virovitički zbornik (1234-1984)* (str. 437-448). Virovitica: JAZU. Str. 442.): „Ivan Plevnik, rekospo, te se 1929. javlja u Badovinac-Markovinovićevu „Virovitičkom hrvatskom glasniku“ kojeg je vlasnik jamačno bilo akcionarsko društvo u kojemu je svojeg udjela imao i sam Plevnik. On će od broja 35. preuzeti od Markovinovića ulogu odgovornog urednika da bi iduće godine od broja 21. bio i vlasnik i odgovorni urednik; već od prošle godine tiskara je bila na imenu sina Zvonimira. Od trenutka kada Plevnik preuzima „Virovitički hrvatski glasnik“ on ga uređuje na način svojeg *Virovitičana* pa ga zapravo valja i gledati kao nastavak *Virovitičana*

se toga datuma pa iako se Plevnik, kako je navedeno, opet vraća u uredničku stolicu, korpus književnih tekstova koje popisuje ova bibliografija odnosi se samo na to prvo uredničko razdoblje, prije prekida, prije izmjena, spajanja s drugim novinama, drugim uređivačkim politikama, točnije, prije drugačijeg oblikovanja *Virovitičana*. Prema dostupnim podacima koje je u radu *Virovitičko građansko novinarstvo (do 1941. godine)* iznio autor, Vinko Brešić, u tom razdoblju (16. rujna 1899. – 19. travnja 1925.) *Virovitičan* je dosegao vrlo visok broj izlaženja – u tom je razdoblju objavljeno čak 405 brojeva *Virovitičana*.⁴ Iako najprije „glasnik“, često s neredovitim izlaženjem, *Virovitičan* osim standardnih novinskih tekstova gotovo u svakom broju donosi i izbor književno-umjetničkih tekstova, kako prijevoda sa stranih jezika, tako i tekstova na hrvatskom jeziku, ali i tekstova napisanih upravo za objavu u *Virovitičanu*.

Glavni cilj ove bibliografije bio je popisati književno-umjetničke tekstove objavljene u *Virovitičanu* za vrijeme urednika Ivana Dobravca-Plevnika od 1899. do 1925. godine kako bi se na jednom mjestu dobio uvid u korpus književnih tekstova⁵ objavljenih u lokalnim, virovitičkim novinama na

što će Plevnik i formalno osnažiti 1932. Naime, *Virovitički hrvatski glasnik* od 1. siječnja 1932. nosi dvojaku godišnju numeraciju: svoju (V) i *Virovitičana* (34), a podnaslovom uvelike podsjeća na stari „Virovitičan“ (list za politiku, gospodarstvo, javni i društveni život).“

⁴ Vidjeti više: Brešić, V. (1984). *Virovitičko građansko novinarstvo (do 1941. godine)*. U *Virovitički zbornik (1234-1984)* (str. 437-448). Virovitica: JAZU.

⁵ Sama bibliografija nije bila cilj, ali je nastala kao pomoćni alat u oblikovanju doktorske disertacije na temu *Tematski i žanrovski pluralizam i višefunkcionalnost književnih tekstova u novinama Virovitičan za vrijeme urednika Ivana Dobravca-Plevnika od 1899. do 1925. godine*. Kao alat, olakšala je istraživanje i klasificiranje književno-umjetničkih tekstova kako bi se lakše i brže oblikovale ideje te potvrdila hipoteza

samom kraju 19. i početku 20. stoljeća, a kako bi se na osnovi tog korpusa mogli donijeti zaključci o utjecaju književnih tekstova na čitateljstvo, njihov odnos s književnom teorijom i književnom genologijom te vrednovati novinsko-književnu praksu toga vremena u imenovanim novinama, a za potrebu doktorske disertacije na temu *Tematski i žanrovski pluralizam i višefunkcionalnost književnih tekstova u novinama Virovitičan za vrijeme urednika Ivana Dobravca-Plevnika od 1899. do 1925. godine*. Kako do sada nije bilo bibliografija koje su popisivale književno-umjetničke tekstove u novinama *Virovitičan*, treba istaknuti kako su polazište za rad i stvaranje bibliografije bili sačuvani i digitalizirani brojevi *Virovitičana*, a cjelokupan posao izrade bibliografije se tako ne temelji ni na kojem prethodno objavljenom popisu bibliografskih jedinica. Svakako treba napomenuti kako se pri preuzimanju podataka i slaganju bibliografskog zapisa vodilo računa u pravopisu pa su podaci preuzimani u originalu, prema pravopisnoj normi koja je bila važeća u to vrijeme.⁶

U komentarima na stranici 215. u knjizi *Knjiga o Virovitiči Vinko Brešić* će istaknuti: „Radeći na ovoj studiji, autor je doznao da u Virovitiči nema nijednog sačuvanog kompleta *Virovitičana*⁷, upravo je iz tog razloga vrlo vrijedan projekt Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod nazivom *Stare hrvatske novine: portal digitaliziranih novina*⁸ na mrežnoj stranici <http://dnc.nsk.hr> jer je njime obuhvaćena i digitalizacija *Virovitičana* što ga je učinilo dostupnim za proučavanje.

Prema korpusu popisanih i prema vrstama klasificiranih tekstova u obuhvaćenom je razdoblju u *Virovitičanu* objavljen čak 951 književno-umjetnički fragment, odnosno 698 cjelovitih književno-umjetničkih tekstova. Upravo zbog odabira građe i jedinica koje ova bibliografija popisuje može je se nazvati *specijalnom* – popisuje radove, u kontekstu odabira građe, iz

rada.

⁶ Primjer koji je odmah uočljiv odnosi se na podnaslov *Virovitičana*. Primjerice, podnaslov u bibliografskom zapisu 775. (1907. godina) glasi *glasilo za politiku, javni i društveni život*, dok je u zapisu 777. (1924. godina) list za politiku, javni i društveni život.

⁷ Usp. Brešić, V. (1999). *Knjiga o Virovitiči*. Virovitica: Mikešland. Str. 215.

⁸ Sa stranica projekta, <http://dnc.nsk.hr>, datum pristupa: 17. 9. 2019.: „Stare hrvatske novine su iznimno važna i vrijedna građa koja dokumentira nacionalnu i lokalnu povijest, politiku i kulturu i često je tražena u svrhu različitih istraživanja. Zbog načina tiska, loše kvalitete papira i velikih formata na kojima su objavljivane stare su novine izrazito krhke i osjetljive, a posebno su podložne uništavanju učestalim korištenjem. Digitalizacija omogućuje posrednu zaštitu novina jer smanjuje korištenje izvornika i osigurava korisnicima lakši pristup sadržaju novina putem interneta. Projekt *Stare hrvatske novine Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (2008.-2009.)* imao je za cilj uspostavu sustava za prihvata, upravljanje i pristup starijima hrvatskim novinama digitaliziranim u Knjižnici. Kao mjesto pristupa digitaliziranim novinama, uspostavljen je Portal starih hrvatskih novina koji sadrži i bazu podataka s bibliografskim podacima starih hrvatskih novina *Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (trenutačni obuhvat 19. stoljeće)*.“

posebnog izvora s posebnim kriterijima i to one književno-umjetničke tekstove iz tiskanog, informativnog medija. Osim što je specijalna, ova je bibliografija *mjesna* (popisuje građu s jednog prostora, prostora stare Virovitice), *retrospektivna* (popisuje građu koja je ranije objavljena, odnosno koja je objavljena u određenom vremenskom razdoblju), *popisna* (sastavljena je isključivo od popisa, bez opisa, anotacija ili dopuna) i *primarna* (za izradu bibliografije korišteni su izvorni, iako digitalizirani, brojevi *Virovitičana*).

Bibliografske su jedinice poredane abecednim redom bilo prema autoru ili prema naslovu djela. Ako je uz djelo naveden bilo koji podatak o odgovornosti u bilo kojem obliku, on je iskorišten za izgradnju autorske odrednice i to u obliku u kojemu je zatečen osim u slučajevima kada je književna ili povijesna znanost potvrdila identitet autora koji piše, npr. pod pseudonimom.

Za izradu autorske odrednice poslužili su sljedeći podaci: ime i prezime autora, samo ime autora, inicijali, jedan inicijal ili nerazriješen pseudonim. Svi podaci o odgovornosti navedeni su u obliku u kojemu su pronađeni, osim onih kod kojih postoji potpuni podatak, dakle i ime i prezime pa su u autorskoj odrednici navedeni u inverziji.

Nakon prvoga elementa bibliografske jedinice, koji je najčešće naslov, u uglatim je zagradama dodan i podatak o književnoj vrsti. Kako bibliografija popisuje upravo književne tekstove, autor je smatrao da je poželjno nakon naslova, a prije podnaslova ako postoji, dodati i podatak o književnoj vrsti što će budućim istraživačima i proučavateljima tekstova uvelike olakšati posao. Poslije podatka o književnoj vrsti unutar podataka o naslovu, slijedi, ako postoji, podnaslov te iza njega, nakon oznake za podatke o autorstvu, podaci o autoru ako je poznat, odnosno važni i vrijedni podaci o prevoditelju. Upravo podaci o prevoditelju u ovom slučaju igraju vrlo veliku ulogu jer se filtriranjem tih podataka može doći do zaključka o broju prijevoda tekstova u korpusu književno-umjetničkih tekstova objavljenih u *Virovitičanu*.

Podacima o mediju, tiskanim novinama *Virovitičan*, dodani su podnaslovi⁹ te podatak o odgovornosti koji se odnosi na urednika, Ivana Dobravca Plevnika, a osim toga i standardnih podataka o godištu i broju te stranicama, svakom je zapisu dodan i datum izdavanja broja novina s godinom.

Krajnji rezultat izrade ove bibliografije može se sažeti u nekoliko informacija o književno-umjetničkim vrstama tekstova objavljenih u *Virovitičanu*, autorima i prijevodima i prevoditeljima. Potrebno je naglasiti kako se u evidentiranju bibliografskih jedinica treba postupiti oprezno, naime, svaka

⁹ *Virovitičan* je u ovom razdoblju koje obuhvaća bibliografija čak sedam puta mijenjao svoj podnaslov. Tako se od 16. rujna 1899. do 19. travnja 1925. godine kao podnaslovi mogu pronaći: *Glasilo mjesne organizacije Hrvatske Zajednice : list za politiku, javni i društveni život; Glasilo za politiku, javni i društveni život; List za politiku, javni i društveni život; List za politiku, javni i društveni život : glasilo „Hrvatske zajednice“ za kotar virovitički i slatinski; List za politiku, javni i društveni život; Pokrajinsko glasilo stranke prava : glasilo za politiku, javni i društveni život i Pokrajinsko glasilo stranke prava.*

je bibliografska jedinica temeljena na onom književno-umjetničkom tekstu koji je objavljen u jednom broju novina. Broj od 951 fragmenta književno-umjetničkog teksta se ne odnosi tako, kao što je na početku ovoga rada navedeno, na broj tekstova, nego samo na broj tekstualnih dijelova. Kao primjer, najbolje je uzeti pripovijest koja je izdavana u nastavcima. Iako se radi o jednom književno-umjetničkom djelu, ono je u *Virovitičanu* izlazilo u devet brojeva. Zbog bibliografskih podataka (prije svega broj novina i broj stranica) moramo djelo istaknuti kao devet zasebnih bibliografskih jedinica.¹⁰

Kada govorimo o književno-umjetničkim vrstama, one se vrlo lako mogu navesti abecednim redom, s brojem bibliografskih jedinica koje su im pridružene. U *Virovitičanu* prema popisanim fragmentima možemo pronaći: aforizme (8)¹¹, basnu (2), biografski zapis (7), crticu (213), dnevnički zapis (31), dijalog (4), dramu (39), epsku pjesmu (2), feljton (17), historijsku raspravu (2), humoresku (4), igrokaz (1), kolumnu (241)¹², legendu (1), lirsku pjesmu (106), lirsku prozu (1), pismo (1), pjesmu u prozi (1), pregled (1)¹³, priču (12), pripovijest (209), putopis (31), šalu (14), zahvalnicu / prigodnicu (2), zanimljivost (1).

Zbog pseudonimizacije imena i prezimena, pravi identitet autora je ponekad vrlo teško utvrditi. Fragmenta uz koje uopće nisu navedeni bilo kakvi podaci o autorstvu, gdje je pseudonimizacija provedena do kraja ima čak 162. Osim takvih slučajeva, u *Virovitičanu* nailazimo i na književno-umjetnička djela uz koje stoji samo inicijal ili pseudonim. Takvih je fragmenata 93, dok je većina fragmenata potpisana, njih 697. Iako kod ove zadnje kategorije nemamo uvijek potpuni podatak o autorstvu. Ponekad je za autorovo ime samo naveden inicijal, ipak se može tvrditi da određeni

¹⁰ U bibliografiji se te jedinice nalaze od broja 599. do 607.

¹¹ Broj se odnosi na broj fragmenata književno-umjetničkih tekstova, a time i na broj bibliografskih zapisa. Stvarni broj književno-umjetničkih, cjelovitih djela je prema istraživanju 698.

¹² Problem Plevnikove kronike je njezina binarnost – s jedne je strane čvrsto vezana uz medij u kojemu se pojavljuje – novinski rod omeđen pravilima struke, dok je s druge strane hibridna vrsta koju Plevnik oblikuje korištenjem umjetničkoga jezika i elemenata književnih vrsta. Tako oblikovana kolumna, sa standardiziranim novinskim normama, a opet visoko umjetnički i književno dotjerana, obilježena binarnošću i hibridnošću postaje zanimljiv predmet proučavanja. Više u radu: Strija, Josip. *Kronika Ivana Dobravca-Plevnika između feljtona i kolumne i novinskog roda i književne vrste*.

¹³ Radi se o zapisu broj 866. (ŠALIĆ, Vilko *Božanstvena komedija - Pakao* [pregled] : piše o. Vilko Šalić, vjeroučitelj / Vilko Šalić. U: *Virovitičan : glasilo za politiku, javni i društveni život / odgovorni urednik Ivan Dobravec-Plevnik*. God. X., br. 23 (7. 6. 1908.), str. 1-2.). Kako se radi o konkretnom književno-umjetničkom tekstu, već o pregledu Božanstvene komedije, tekst je ipak uvršten u korpus književno-umjetničkih tekstova jer ipak zadržava određene književno-umjetničke kvalitete, no ne i originalnost.

podatak o autorstvu i odgovornosti postoji.

Podatak o prijevodu se može pronaći čak u 125 bibliografskih zapisa. Ponekad nije eksplicitno navedeno da se radi o prijevodu, već je to vidljivo iz podnaslova, dok kod nekih fragmenata postoji konkretna napomena da se radi o prijevodu ili da je tekst preveden s nekog jezika. Podaci o odgovornosti vezani uz prevoditelje pojavljuju se u 99 fragmenata, s time da je uz njih 11 naveden samo inicijal X¹⁴, dok kod ostalih 88 postoji konkretan podatak o prevoditelju teksta.

Izradom ove bibliografije se pokušao stvoriti alat za daljnja proučavanja teme književnosti u sačuvanim brojevima *Virovitičana*, a sa svim potrebnim podacima za lakšu prohodnost kroz korpus objavljenih književno-umjetničkih tekstova. Cilj je najvjerojatnije postignut jer je baza s 951 zapisom dobar temelj za znanstveni rad, a osim toga i zanimljiv pregled jednog posebnog dijela starih virovitičkih novina koji je čitatelju nudio književne tekstove za zabavu, a na taj način neizravno formirao njihov čitateljski ukus i interes za književnost.

Bibliografija je uređena i spremna za objavu u novom broju *Zavičaja*, časopisa za kulturu Ogranka Matice hrvatske Virovitičko-podravске županije.

Bibliografija

Bibliografija. (10. veljača 2020). Dohvaćeno iz Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje: <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=7459>

Brešić, V. (1984). Virovitičko građansko novinarstvo (do 1941. godine). U *Virovitički zbornik (1234-1984)* (str. 437-448). Virovitica: JAZU.

Brešić, V. (1999). *Knjiga o Virovitici*. Virovitica: Mikešland.
Brešić, V. (2004). Virovitički Šenoa: Ivan Dobravec Plevnik (1873-1959). U V. Brešić, *Slavonska književnost i novi regionalizam* (str. 207-218). Osijek: Matica hrvatska, Ogranak Osijek.

Sabolić, D. (2006). Književna baština u Gradskome muzeju Virovitica. *Muzeologija*, 43/44, str. 240-245.

Stare hrvatske novine: portal digitaliziranih novina. (n.d.). Preuzeto 3. rujna 2019. iz <http://dnc.nsk.hr/>

Verona, E. (1970). *Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih katalog: Dio 1: odrednice i redalice*. Zagreb: Društvo bibliotekara Hrvatske.

¹⁴ Radi se o bibliografskim zapisima od 599. do 607. te zapisima 929. i 930.

DIJANA SABOLOVIĆ-KRAJINA. NARODNE KNJIŽNICE U TRANZICIJI – SOCIOLOŠKI ASPEKTI. KOPRIVNICA : IZDAVAČKA KUĆA MERIDIJANI, 2020. 304 STR.

Prikaz knjige iz recenzija prof. dr. sc. Aleksandre Horvat i prof. dr. sc. Ognjena Čaldarovića

Doprinos je djela najprije u njegovoj suvremenosti; iz njega je moguće očitati današnja, ponekad i dispartna mišljenja o knjižnicama kao o društvenim ustanovama i s njima povezane dvojbe o njihovu daljnjem razvitku. Jednako tako u djelu je prikazano realno stanje u knjižnicama u Hrvatskoj koje se lako daje usporediti sa stanjem u nekim drugim europskim knjižnicama. Iz djela se daje očitati važnost zadaća koje knjižnice obavljaju u svojim lokalnim zajednicama i razlozi zašto ih društvo podržava ili bi trebalo podržavati.

Autorica sustavno prilazi temi: najprije ukazuje na promjene u suvremenom društvu koje je uvela globalizacija i informacijska te komunikacijska tehnologija, pokazuje kako se društvo umrežilo i kako na ta društvena kretanja odgovaraju knjižnice. Govori o hibridnoj i digitalnoj knjižnici kao načinima adaptacije knjižnica na novonastale okolnosti te navodi suvremene dokumente međunarodnih političkih i stručnih organizacija u kojima se definiraju uloga i zadaće knjižnica. Zatim prikazuje rezultate istraživanja provedenih u nekoliko stranih knjižnica te u knjižnicama u Hrvatskoj.

Radi se o prikazu suvremenih knjižnica o kojima ne postoji mnogo literature objavljene na hrvatskom jeziku. Za knjižničare djelo može biti poticajno jer ukazuje na različita mišljenja o zadaćama knjižnica u suvremenom društvu i omogućuje usporedbu s načelima iznesenim u suvremenim dokumentima o knjižnicama. Zatim ono može pomoći donositeljima odluka na lokalnoj i državnoj razini u procjeni današnje važnosti knjižnica i njihovih zadaća u društvu. Konačno, djelo može biti zanimljivo svakome koga zanima djelovanje javnih ustanova u današnjem društvu.

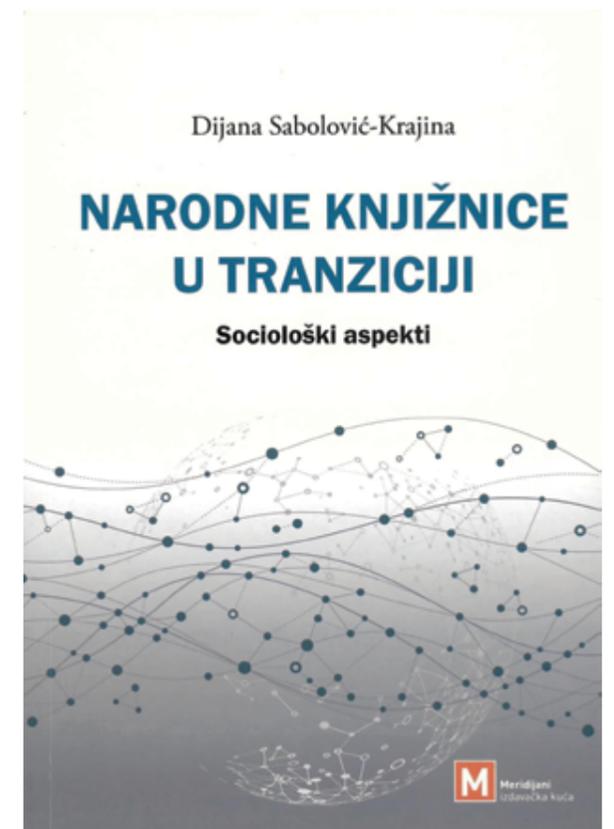
Prof. dr. sc. Aleksandra Horvat

Uz teorijski dio koji se temelji na analizi relevantne literature iz knjižničarstva i sociologije, knjiga sadrži i sociološko istraživanje kao model za slična istraživanja. Znanstveni doprinos djela očituje se u činjenici da su u njemu prikupljena nova saznanja, podaci i testirane hipoteze čime su obogaćena relativno rijetka sociološka istraživanja suvremenih knjižničarskih tema, naročito u hrvatskim razmjerima. Doprinos je i u tome što djelo dovodi do novih spoznaja i pomaka u metodološkim i tematskim nalazima do kojih se došlo primjenom različitih istraživačkih metoda za proučavanje narodnih knjižnica kao važnih čimbenika u suvremenom društvu.

S obzirom na tematiku, inovativnost i način prezentacije materije knjiga bi koristila studentima i predavačima na studijima informacijsko-komunikacijskih znanosti

i kulturologije, stručnoj knjižničarskoj zajednici, kao i zainteresiranoj kulturnoj javnosti koju zanima poticanje čitanja i pismenosti u informacijskom društvu. Napose, stručnjacima – znanstvenicima koji se bave sociologijom obrazovanja, informacijskim tehnologijama i srodnim znanstvenim područjima. Izlaganje je jasno i prikladno za razumijevanje studentima koji ne moraju imati veliko predznanje iz knjižničarstva i sociologije, što znači da se knjiga može koristiti kao početni udžbenik u nastavi.

Prof. dr. sc. Ognjen Čaldarović

IVANKA FERENČIĆ MARTINČIĆ I MAJA LESINGER : BILJEŠKE DJEČJEG KNJIŽNIČARA. VIRJE : NARODNA KNJIŽNICA VIRJE, 2019.

Prikaz priručnika iz recenzija Antonije Mandić, dipl. knjižničarke i Nataše Novak, prof. predškolskog odgoja

Nalazimo se u vremenu novih medija, digitalizacije, informacijskog i informatičkog kaosa. Često si postavljamo pitanje: - Koja je budućnost knjige, knjižnica i pasioniranog čitanja? Kad pomislimo da smo došli do zida i da se čitalačka kultura razbija na tisuću piksela u rukama nam se nađe ovaj priručnik, kako su i autorice navele, priručnik za ljubitelje knjiga, knjižnica i čitanja. Shvatiti vrijednost i važnost čitanja te je implementirati u svaki vid aktivnosti i sadržaja koji se provode umijeće je, a to je autoricama uspelo.

Osim što svojim prijedlozima aktivnosti potiču i usmjeravaju na razvijanje čitalačke pismenosti, ono što je možda i važnije poticanje je na informacijsku pismenost. Upravo ovom kombinacijom autorice su jasno naznačile da prepoznaju ključan problem današnje djece, a to je snalaženje u svijetu informacija. Svaka od opisanih aktivnosti razrađena je metodički uz sam opis aktivnosti, ciljeve, ključne riječi, preporučeno vrijeme trajanja, dob. Ovaj obrazac aktivnosti moguće je prilagoditi, skratiti, produžiti te dati i svoj osobni pečat. Posebna vrijednost zasigurno je i preporuka knjiga i slikovnica koje se u uz svaku od ovih aktivnosti mogu koristiti. Autorice su u svoje aktivnosti uključile apsolutno sve segmente, od nastanka i stvaranja knjige, povijesti knjige te stvaranja digitalnih slikovnica. Povezivanjem modernog i

prošlosti samo su potvrdile da su upoznate s problematikom koju novo digitalno vrijeme nosi te da na kreativan način prevladavaju jaz novih digitalnih generacija. Svaka od ovih aktivnosti isprobana je i testirana na bezbroj znatiželjnih očiju. Ovaj priručnik multifunkcionalan je jer nudi aktivnosti koje se mogu prilagoditi svim odgojno-obrazovnim skupinama. Svaka od ovih aktivnosti može pronaći svoje mjesto u vrtićima, školama, knjižnicama, ali i biti koristan alat roditeljima koji kroz igrifikaciju žele da njihova djeca zavole svijet knjiga, čitanja i prihvate knjižnicu kao svoje alternativno mjesto boravka. Entuzijizam, ali i velika ljubav prema struci iznjedrile su Priručnik koji će zasigurno naći svoje mjesto ne samo na policama već i u rukama brojnih odgojno-obrazovnih djelatnika. Ovaj priručnik vidim kao početak uspješne serije sličnih priručnika. Maštovitost, kreativnost i prije svega velika stručnost nešto je što autorice zasigurno imaju i nesebično dijele. Mi kao čitatelji možemo samo reći: - Hvala!

Antonija Mandić, dipl. knjižničarka, voditeljica sveučilišne knjižnice, Sveučilište Sjever

Priručnik se sastoji od niza dobro promišljenih, osmišljenih i artikuliranih, sustavno obrađenih primjera interaktivnih, participativnih i suradničkih aktivnosti vezanih uz priče, slikovnice i stihove. Aktivnosti su usmjerene razvoju rane pismenosti, prirodne znatiželje i učenja djeteta, potiču na otkrivanje i rješavanje problema, omogućuju postavljanje pretpostavki, istraživanje, eksperimentiranje i argumentiranje, a time i konstruiranje znanja. Iako strukturirane, aktivnosti imaju brojne mogućnosti te se svakako mogu implementirati i nadograđivati u smjeru dječjih interesa i potreba, što i same autorice navode. Usmjerene su na djecu, ali i odrasle kako da to čine, posebno na djelovanje u području predškolske i rane školske dobi. Velika važnost je, što me se osobno dojmilo, u rekonstrukciji i obogaćivanju prostorno-materijalnog okruženja samih prostora knjižnica i čitaonica ne samo tiskanom građom te korištenje različitih medija za izražavanje doživljaja i shvaćanja svijeta koji ih okružuje. Pohvalna je vidljiva spremnost na kontinuirane suradničke odnose između odgojno-obrazovnih institucija te knjižnica i čitaonica. Priručnik će svakako biti vrijedan odgojiteljima predškolske djece, studentima predškolskog odgoja, ali i drugim zainteresiranima (knjižničari, učitelji, roditelji).

Nataša Novak, prof. predškolskog odgoja, odgojitelj savjetnik

O RADU DRUŠTVA U PROTEKLIM RAZDOBLJIMA

Branka Mikačević, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

Posljednja, 37. skupština Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja održana je u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ u Koprivnici.

U razdoblju nakon Skupštine održane su dvije e-sjednice i dva sastanka Glavnog odbora, Nadzornog odbora i Uredništva Sveska u Bjelovaru i Koprivnici. Prema ispunjenim anketnim upitnicima nakon skupštine, predložene su teme za 22. broj časopisa Svezak: *statistika korisnika predstavljena na Skupštini - statistika posuđenih knjiga, volonteri, dobna struktura, medijska pismenost, razvijanje kritičkog mišljenja, zaštita podataka i fizička zaštita, kultura u knjižnici, knjižnice u 21. stoljeću, novi globalni knjižnični trendovi - nove tehnologije i usluge u knjižnici, društveni položaj i značaj knjižnica i knjižničara, nestrandardne usluge / aktivnosti u knjižnici (za mlade), knjižnice i EU fondovi, knjižnice i EU projekti te promicanje kvalitete života kroz knjižnične programe*. Glavna urednica časopisa predložila je temu *Dizajn Thinking*. Članovi Glavnog odbora i uredništva Sveska su se na kraju složili da naslov bude: **Kreativne knjižnice i Design Thinking**. Glavna urednica časopisa Svezak, Maja Krulić Gačan, svima je prisutnima predstavila nove urednike pojedinih rubrika u časopisu Svezak. Novo uredništvo čine Ana Škvarić – zamjenica glavne urednice, Ida Gašpar – Tema broja, Lucija Miškić Barunić i Martina Majdak – Učimo bez granica (Stručni skupovi), Romana Horvat i Bernarda Ferderber – Narodne knjižnice, Andrea Katanović, Vesna Zvečić i Tanja Nađ – Školske knjižnice, Slaven Pejić – Nakladništvo, Branka Mikačević – Iz rada društva te Sanja Jozić – Nagrade i priznanja. Od ostalih članova uredništva Ljiljana Vugrinec zadužena je za marketing. Sljedeća, 38. skupština bit će održana u Gradskoj knjižnici Đurđevac. Predsjednica Silvija Perić predstavila je novi prijedlog loga Društva koji je osmislila knjižničarka Vlasta Šolc i kojeg je prihvatio Glavni odbor Društva. Silvija Perić predložila je izradu nove internetske stranice Društva te predstavila ponudu Informatičko-edukacijskog centra Virovitica koja je prihvaćena. Održan je i prvi **Bibliokon** – stručni skup Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja 29. studenog 2019. u Gradskoj knjižnici Đurđevac.

Ljiljana Vugrinec i Silvija Perić na drugoj e-sjednici predstavile su projekt s kojim su prijavile Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja na Erasmus+ natječaj u području obrazovanja odraslih, tzv. *job shadowing* za 2020. godinu. Na radionicama Agencije za mobilnost i programe EU na kojima je sudjelovalo više članova Društva tijekom 2019. godine prikupljene su dodatne informacije o načinima prijave programa Erasmus+ te je izrađen nacrt moguće prijave ovog programa za 2020. u kojem bi Društvo bilo prijavitelj, a spomenuti Centar za podršku knjižnicama u Lleidi (Španjolska) bio bi domaćin gostujućim knjižničarima iz Hrvatske, tj. iz

našega Društva. Nacrt programa izradile su Silvija Perić i Ljiljana Vugrinec te u tu svrhu primile i suglasnost kolega u Lleidi i njihovog nadležnog Odjela za kulturu pri Ministarstvu kulture Katalonije koji su pristali biti domaćini u programu.

Javni pozivi i natječaji za 2020. u tijeku su te se Društvo natjecalo za prikupljanje sredstava za izdavanje 22. broja časopisa Svezak za 2020. godinu putem Javnih poziva gradova Bjelovara, Čazme i Koprivnice te Koprivničko-križevačke županije, a čekaju se još Javni pozivi Bjelovarsko-bilogorske županije i Virovitičko-podravske županije. Društvo se također prijavilo na natječaje Ministarstva kulture i to s dva programa: Izdavanje 22. broja časopisa Svezak za 2020. godinu te u području Programa knjižnične djelatnosti za Bibliokon – stručni skup Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja. Prema rezultatima natječaja Ministarstva kulture sredstva za program Bibliokon odobrena su u iznosu od 3.000,00 kn.

Društvo je bogatije za 6 novih članova, a to su Dea Kus iz Pučke knjižnice i čitaonice Daruvar, Sanja Pajnić iz OŠ Ivane Brlić-Mažuranić Virovitica, Monika Čuljak iz Virovitice, Nikolina Ferenčević iz OŠ I. G. Kovačić Gornje Bazje, Lukač, Danijela Rešetar iz Knjižnice i čitaonice Pitomača te Dajana Horvat iz Gradske knjižnice Virovitica.

Društvo i dalje unapređuje knjižničarsku struku i knjižnične djelatnosti općenito, potiče stručni i znanstveni rad knjižničnih djelatnika te daje javna priznanja zaslužnim članovima. Zalaže se za odgovarajući društveni i ekonomski položaj djelatnika s knjižničarskim zvanjima, potiče osnivanje, razvitak i suradnju svih vrsta knjižnica i širenje zanimanja društva za knjigu i knjižnice, potiče prikupljanje i zaštitu zavičajne baštine, sudjeluje u kreiranju i provedbi politike na području knjižničarstva te aktivno surađuje s drugim knjižničarskim društvima. Članovi Društva aktivni su i sudjeluju na mnogobrojnim stručnim skupovima u zemlji i inozemstvu, redovito napreduju u struci i usavršavaju se, a sve to doprinosi cjeloživotnom obrazovanju.

Treći sastanak Glavnog odbora, Nadzornog odbora i uredništva Sveska u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“, u Koprivnici

37. SKUPŠTINA DRUŠTVA KNJIŽNIČARA BILOGORE, PODRAVINE I KALNIČKOG PRIGORJA I 3. MINI FESTIVAL BIBLIOBUSA

Silvija Perić, Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

Redovita 37. godišnja skupština Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja održana je 17. svibnja 2019. u Knjižnici i čitaonici "Fran Galović" Koprivnica.

Skupštinu Društva otvorila je predsjednica Društva Silvija Perić koja je pozdravila prisutne. Zahvalila je domaćinima te čestitala na velikim obljetnicama: 40 godina bibliobusne službe u Koprivnici i 10 godina bibliobusne službe u Križevcima. Predsjednica je istaknula važnost UN-ove Agende 2030 kao i temu ovogodišnje Skupštine i 21. broja Sveska: *Inkluzivne knjižnične usluge* koja je za knjižničare našeg regionalnog Društva vrlo važna.

Pozdravne riječi svima prisutnima na Skupštini uputila je dr. sc. Dijana Sabolović-Krajina, ravnateljica Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica koja je posebno zahvalila na pokroviteljstvu Koprivničko-križevačkoj županiji, Turističkoj zajednici Koprivničko-križevačke županije i Turističkoj zajednici grada Koprivnice te Podravki. Također, ravnateljica je istaknula važnost bibliobusne službe u Koprivničko-križevačkoj županiji te se osvrnula na same početke bibliobusne mreže i pozdravila i početnike te službe, umirovljene knjižničare.

Pozdravne riječi uputili su još Ana Mušlek, pročelnica Upravnog odjela za obrazovanje, kulturu, znanost, sport i nacionalne manjine i Ratimir Ljubić, zamjenik župana Koprivničko-križevačke županije, akademik Dragutin Feletar te savjetnica za narodne knjižnice Dunja Marija Gabrijel u ime Hrvatskog knjižničarskog društva. Na skupu je bila prisutna i Ana Mlinarić, pročelnica Upravnog odjela za društvene djelatnosti Grada Koprivnice.

Predsjednica Silvija Perić pozdravila je nove članove Društva, njih osam: Marinu Junger (Gradska knjižnica Slavko Kolar, Čazma), Tanju Nađ (Osnovna škola Ivanska), Andreu Petrić (Turističko-ugostiteljska i prehrambena škola Bjelovar), Anju Krmpotić (Tehnička škola Virovitica), Jelenu Mihelčić (Gradska knjižnica Orahovica), Lanu Stilinović (OŠ Mate Lovraka, Veliki Grđevac), Tihanu Lončarić (Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar) i Zdravka Palavru (Gimnazija Daruvar).

Uslijedio je kulturno-umjetnički program u izvedbi Folklornog ansambla Koprivnica te dodjela nagrada za

najknjižničare Društva. Dejan Bedeković dodijeljeno je priznanje za iznimne uspjehe u knjižničarstvu, Ani Škvarić za iznimne uspjehe u knjižničarstvu i promicanju rada Društva te Branki Mikačević za promicanje rada Društva. Također, predsjednica Društva spomenula je i pozdravila ostale nagrađene članove Društva: Nagradu Eva Verona dobile su Maja Krulić Gačan i Lucija Miškić Barunić, Kukuljevićevu povelju Tina Gatalica, Nagradu "Višnja Šeta" za 2019. dobila je Zorka Renić, Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar dobila je plaketu "Tihomir Trnski", a Međunarodna nagrada EIFL za 2019. pripala je Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ Koprivnica. Stručni dio skupa pozvanim izlaganjem na temu *Inkluzivne knjižnične usluge u kontekstu međunarodnih strateških dokumenata - primjeri Gradske knjižnice Reykjavik i Gradske knjižnice „Fran Galović“ Koprivnica* otvorila je dr. sc. Dijana Sabolović-Krajina, ravnateljica Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica.

Predavanje pod nazivom *Poticanje čitanja u Hrvatskoj za sve građane kroz provedbu Nacionalne kampanje „I ja želim čitati!“* održala je savjetnica za narodne knjižnice Dunja Marija Gabrijel. Uslijedilo je izlaganje *Inkluzivne knjižnične usluge u čakovečkom Bibliobusu* Davora Šopara i predstavljanje kratkog filma *Koprivničko-križevački bibliobusni vremeplov* Ljiljane Vugrinec. Maja Krulić Gačan, glavna urednica Sveska, predstavila je novi 21. broj časopisa Svezak.

Tijekom Skupštine u izlozima Knjižnice bili su izloženi poster Vinke Jelić Balta - *Dani Slavka Kolara*, Bernarde Ferderber - *Inkluzivne usluge u Gradskoj knjižnici Đurđevac*, Ivanke Ferenčić Martinčić - *Klupe-pričalice* te Dječjeg odjela Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar - *"Mjesta ima u knjižnici svima"*.

Ispred Knjižnice knjižničari i građani Koprivnice mogli su razgledavati bibliobus Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica, bibliokombi Knjižnice i čitaonice "Franjo Marković" iz Križevaca te bibliobus Knjižnice "Nikola Zrinski" iz Čakovca.

U Radnom dijelu Skupštine uslijedila su Izvješća tajnice, blagajnice, predsjednice Nadzornog odbora, Izvješća članova Društva koji su članovi pojedinih Komisija i Sekcija HKD-a te Plan i program blagajnice i predsjednice za naredno razdoblje. U slavljeničkoj atmosferi završena je 37. godišnja Skupština.

BIBLIOKON

Silvija Perić, Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

Bibliokon je naziv stručnog skupa Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja kojemu je cilj jednom u godini okupiti knjižničare iz zavičaja, Hrvatske i šire regije. Radi sve veće potrebe za stalnim stručnim usavršavanjem, edukacijama o novim dostignućima i spoznajama u području knjižničarstva te neophodnosti redovitog okupljanja knjižničara zbog razmjene stručnih iskustava, na sastanku Glavnog odbora Društva donesena je odluka o organizaciji stručnog skupa kao oblika neformalnog stručnog usavršavanja.

Teme Bibliokona prate trendove i potrebe u knjižničarstvu, ali i drugim, srodnim područjima potrebnima u knjižničarskom radu.

Bibliokon je kao projekt prijavljen na Poziv za predlaganje programa javnih potreba u kulturi Republike Hrvatske za 2020. godinu Ministarstva kulture, u kategoriji Knjižnična djelatnost - Razvojni programi i projekti, te su nam i odobrena tražena sredstva.

Prvi Bibliokon održan je 29. studenog 2019., a sudeći prema velikom odazivu interes kolega zaista je ogroman.

U prvom dijelu ovog skupa predavačice Ivanka Ferenčić Martinčić i Maja Lesinger predstavile su knjižničarski priručnik **Bilješke dječjeg knjižničara** te održale kratku radionicu Kamenčići pričalice.

Kolega Josip Strija održao je radionicu **Scavenger hunt - jer moderni gusari koriste mobitel** te tako predstavio aplikaciju *Actionbound*.

Pravo osvježenje bila je **Tajanstvena večera** koju je pripremila kolegica Ivanka Ferenčić Martinčić nakon završetka 1. dijela Skupa. Naime, svi prisutni dobili su upute te su morali slijediti zadanu kartu i naći "pravi" put do iznenađenja. Iznenađenje su bile slatke delicije iz romana o Harryju Potteru i Alisi u Zemlji čudesa koje su knjižničari mogli degustirati.

Luca Matić i Lidija Levačić-Mesarov predstavile su **Zabavnu abecedu**, radionicu koja potiče kreativnost i maštovitost u što su se uvjerali i sami sudionici Bibliokona koji su na razne načine sudjelovali u razvijanju zanimanja za riječi.

Knjižničarenje za 21. stoljeće naziv je izlaganja kolege Petra Lukačića koji nam je predstavio 1. aplikaciju za pametne telefone u Hrvatskoj pomoću koje se može produžiti rok za vraćanje posuđene knjige, rezervirati građa, pregledati katalog i sl.

Jedna od stalnih rubrika Skupa je i rubrika Iz drugih knjižničarskih društava. **Volontiranje na IFLA WLIC-u u Ateni 2019.: Tko, što, kada, gdje, zašto i kako?** naziv je izlaganja iz Zagrebačkog knjižničarskog društva koje je održala kolegica Vlasta Šolc koja je predstavila način i mogućnosti volontiranja na IFLA-i.

To nije bilo sve, nakon stručnog rada upoznali smo Đurđevac, razgledali Muzej Grada Đurđevca i Hrvatsku Saharu u organizaciji odličnih domaćina, kolegica iz Gradske knjižnice Đurđevac.

NAPREDOVANJA U STRUCI

Sanja Jozić, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

Valentina Mikec, dipl. knjižničarka, mag. edukacije povijesti umjetnosti zaposlena u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ Koprivnica u Bibliobusnoj službi, položila je stručni ispit za stručno zvanje diplomirani knjižničar 11. 6. 2019. u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

Silvija Perić, zaposlena u Gradskoj knjižnici i čitaonici Virovitica, voditeljica Matične službe Virovitičko-podravske županije, rješenjem Ministarstva kulture od 23. rujna 2019. promaknuta je u zvanje višeg knjižničara.

Tihana Lončarić, dipl. knjižničarka zaposlena na Posudbenom odjelu za odrasle Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar, položila je stručni ispit za stručno zvanje diplomirani knjižničar 11. 6. 2019. u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

Sanja Lacković, mag. informacijskih znanosti zaposlena u Gradskoj knjižnici Đurđevac, 5. 12. 2019. diplomirala je na Sveučilištu u Zadru, na diplomskom sveučilišnom studiju Informacijskih znanosti, s temom *Istraživanje zadovoljstva korisnika uslugama Gradske knjižnice Đurđevac*.

Nataša Švaco, dipl. knjižničarka zaposlena u OŠ Đurđevac kao stručni suradnik školski knjižničar, položila je drugi stručni ispit za stručno zvanje diplomirani knjižničar 12. 6. 2019. u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

Marija Blažević, mag. knjižničarstva i mag. edukacije hrvatskoga jezika i književnosti zaposlena u Centru za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju Virovitica i OŠ A. G. Matoša u Čačincima, napredovala je u zvanje stručnog suradnika knjižničara mentora.

Mr. sc. Zorka Renić, dipl. knjižničarka i dipl. politolog, 4. listopada 2019. napredovala je u zvanje stručni suradnik savjetnik.

Marija Ježek, mag. bibliotekarstva i mag. muzeologije i upravljanja baštinom zaposlena u Obrtničkoj školi Bjelovar, 10. 6. 2019. položila je stručni ispit za diplomiranog knjižničara u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, a 9. 12. 2019. stručni ispit za stručnog suradnika knjižničara pri Agenciji za odgoj i obrazovanje.

Anja Krmpotić, mag. kulturologije i knjižničarstva zaposlena u Gradskoj knjižnici i čitaonici Virovitica, položila je stručni ispit za stručno zvanje diplomirani knjižničar.

Petar Lukačić, prof. povijesti i pedagogije zaposlen u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ Koprivnica, voditelj Odjela za odrasle, Rješenjem Ministarstva kulture od 6. lipnja 2019. napredovao je u stručno zvanje višeg knjižničara.

Irena Ivković, prof. hrvatskoga jezika i književnosti, prof. slavistike i mag. bibliotekarstva, zaposlena u OŠ Vladimira Nazora Daruvar, 2. listopada 2019. godine položila je stručni ispit za stručnog suradnika knjižničara pri Agenciji za odgoj i obrazovanje.

Romana Horvat, prof. slavistike i dipl. knjižničarka, ravnateljica Pučke knjižnice i čitaonice Daruvar, Rješenjem Ministarstva kulture od 28. veljače 2020. napredovala je stručno zvanje višeg knjižničara.

MARINKO ILIČIĆ I VJERUŠKA ŠTIVIĆ DOBITNICI ZLATNE PLAKETE „GRB GRADA BJELOVARA“

Sanja Jozić, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

Izuzetna nam je čast, zadovoljstvo i ponos što su naši kolege Marinko Iličić i Vjeruška Štivić dobitnici Zlatne plakete „Grb Grada Bjelovara“. Marinko Iličić za izuzetne uspjehe na području kulture, a Vjeruška Štivić za izuzetne uspjehe na području odgoja i obrazovanja. Čestitamo!!

Ravnatelj Marinka Iličića za nagradu je predložilo Upravno vijeće Narodne knjižnice „Petar Preradović“, a kolegicu Vjerušku Štivić udruge Društvo Naša djeca Bjelovar.

Iz obrazloženja: **Marinko Iličić** mnogo je godina na čelu najstarije kulturne ustanove grada Bjelovara - Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar. Iza njega je već sedam mandata ravnatelja u nizu.

Prije mjesta ravnatelja u Knjižnici je vodio Matičnu službu te pokrenuo mnoga pitanja, posebno pitanja statusa i uvjeta rada u knjižničarskoj djelatnosti u Bjelovaru i tadašnjoj regiji. Zahvaljujući njegovom zauzimanju, učinjeni su mnogi pomaci u osiguranju pretpostavki za rad knjižnica. Na poslovima u matičnoj službi stjecao je organizacijske vještine koje će do punog izražaja doći na mjestu ravnatelja.

Od 1992. godine, kada postaje ravnatelj Knjižnice, zalaže se za njezin napredak. Za njegova mandata Knjižnica je dobila novi prostor, zgradu u strogom središtu Bjelovara koja je od temelja renovirana i preuređena za potrebe suvremene knjižnice. Stara zgrada Knjižnice, poznata „Čitaonica“, u koju je smješten Dječji odjel s Igraonicom također je obnovljena čime je omogućena bolja pristupačnost fondovima i zbirkama te kvalitetnija usluga. Povećana je nabava knjižnične građe i građe na novim medijima što je rezultiralo povećanjem broja korisnika svih dobnih i obrazovnih skupina i većim brojem

stručnih djelatnika zbog potrebe cjelodnevne otvorenosti svih odjela i proširenih programskih sadržaja.

Posebnu pažnju posvetio je poticanju osposobljavanja i izobrazbi djelatnika tako da svi djelatnici imaju potrebnu stručnu spremu, a mnogi su postigli i viša zvanja.

Vodeći računa o postojećoj organizaciji odjela i službi, nastojao je napraviti iskorak prema inovativnim programima koji će pratiti promjene te ih uskladiti sa sve zahtjevnijim potrebama i željama modernog korisnika.

Za vrijeme mandata gospodina Iličića Knjižnica je dobila najveća javna priznanja Bjelovarsko-bilogorske županije i grada Bjelovara. Brojni posjeti i priznanja potvrda su promišljene koncepcije koja ostavlja vrijedan trag u lokalnoj sredini, ali i šire, pa je Knjižnica mnogima u Hrvatskoj ogledni primjer pregalaštva i kvalitete. Ostvarenje takve knjižnice doprinos je ostvarenju suvremenog identiteta i Grada Bjelovara.

Stručne i novinarske radove objavljivao je u Večernjem listu, Bjelovarskom listu, Bjelovarskom zborniku, Bjelovarskom učitelju, Knjižničaru, Svesku, Vjesniku bibliotekara Hrvatske, Novostima HKD-a, Hrčku, Našem vremenu i Zborniku 5. Međunarodne konferencije o narodnim knjižnicama u novoj Europi. Bio je član uredništva stručnog knjižničarskog glasila Svezak i Bjelovarskog zbornika.

Aktivan je član strukovnih udruga kao što su Hrvatsko knjižničarsko društvo i Hrvatsko čitateljsko društvo. Bio je član Kulturnog vijeća grada Bjelovara te je sudjelovao u kulturnom razvitku grada Bjelovara. Za svoj rad, između ostalog, odlikovan je vrijednom nagradom Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića i Priznanjem Društva knjižničara

Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja za iznimne zasluge u promicanju Društva i unapređenje knjižničarske struke.

Početkom svibnja 2020. godine kolega Marinko Iličić otišao je u mirovinu nakon 35 godina uspješnog rada u knjižničarstvu kao najdugovječniji ravnatelj jedne od kulturnih ustanova grada Bjelovara. Želimo mu mirne i ispunjene umirovljeničke dane.

Vjeruška Štivić rođena je 17. siječnja 1970. u Bjelovaru. Srednjoškolskim obrazovanjem u Bjelovaru stekla je zvanje suradnik u INDOK djelatnostima te suradnik u nastavi glazbe. Na Pedagoškoj akademiji u Zagrebu završila je višu školu 1997. postavši odgojiteljica predškolske djece, a 2012. na Sveučilištu u Zadru diplomirala je i stekla zvanje magistre bibliotekarstva. Kao voditeljica Dječjeg odjela Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar svojim svakodnevnim radom, znanjem, sposobnostima i entuzijazmom potiče kolege na timski rad i kreativnost. Njezinim znanjem, stručnošću i kompetencijama rad na Dječjem odjelu knjižnice postao je suvremeniji i prilagođen bebama, djeci i mladima. Zalaže se za poticanje čitanja od najranije dobi. Radi sa svim uzrastima djece i mladih te s djecom koja imaju teškoća u čitanju i pisanju. Vodi čitateljski klub Gutači knjiga i program Lektira na drugačiji način, jedna je od voditeljica blogova *Tragači* i *Knjiški frikovi* i tečaja *Poticanje čitanja među djecom i mladeži u digitalnom okruženju* pri Centru za stalno stručno usavršavanje knjižničara.

Piše stručne radove i članke koje objavljuje u Novostima HKD-a, Vjesniku Bibliotekara Hrvatske, Svesku i Hrčku.

Stalna je članica Komisije kviza Čitanjem do zvijezda BBŽ-a, voditeljica je Dječjeg gradskog vijeća Grada Bjelovara, članica Koordinacijskog odbora Grada Bjelovara u akciji Gradovi i općine - prijatelji djece. Koordinatorica je za BBŽ u natjecanju Čitanje naglas i aktivna članica Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež. Nedavnom odlukom Upravnog vijeća Narodne knjižnice „Petar Preradović“ izabrana je za ravnateljicu.

NAJKNJIŽNIČARKE DRUŠTVA KNJIŽNIČARA BILOGORE, PODRAVINE I KALNIČKOG PRIGORJA ZA 2019. GODINU

Ljiljana Vugrinec, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Najknjižničarke Društva knjižničara BPKP - Branka Mikačević, Ana Škvarić i Dejana Bedeković

Na 37. skupštini Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja održanoj u Koprivnici 17. svibnja 2019., dodijeljena su tri priznanja Najknjižničar za 2019. godinu.

Priznanja su primile **Dejana Bedeković** i **Branka Mikačević** iz Bjelovara te **Ana Škvarić** iz Koprivnice. Čestitamo svim kolegicama!

Diplomirana knjižničarka Ana Škvarić rođena je 1979. godine u Zagrebu, a od 2007. živi u Koprivnici. Po struci je diplomirana povjesničarka umjetnosti i komparatistica književnosti. Od 2007. do 2014. radila je kao jedina djelatnica te ujedno ravnateljica Narodne knjižnice Virje, a od 2014. zaposlena je u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ Koprivnica. Iako knjižničarstvo u Virju ima dugu tradiciju, tek 2007. godine, neposredno prije dolaska Ane Škvarić, općinska

knjižnica u Virju osnovana je kao samostalna ustanova, s Anom Škvarić kao prvom ravnateljicom i uopće prvim profesionalnim zaposlenikom. Pod njenim samostalnim vodstvom uspješno je izvedena adaptacija, proširenje i opremanje prostora te automatizacija knjižničnog poslovanja.

Tijekom dva mandata Ane Škvarić kao ravnateljice, Narodna knjižnica Virje postala je nezamjenjiv dio svakodnevnog života mještana Virja i cijele općine Virje osiguravajući usluge i programe za sve stanovnike, od najmlađih do najstarijih, nastojeći pratiti njihove potrebe te ustrajno podižući standarde djelovanja i pružanja usluga.

Paralelno s vođenjem virovske Knjižnice, Ana Škvarić završila je dodiplomski studij knjižničarstva. Stručno se usavršavala u stručnim posjetima knjižnicama u Mariboru, Kamniku, Pečuhu i Pragu, a Goethe Institut Hrvatska odabrao ju je kao jednu od predstavnica Hrvatske za sudjelovanje u međunarodnoj radionici za poticanje čitanja održanoj u Sarajevu 2013. godine.

Od samog dolaska u Virje 2007. godine aktivno je uključena u rad Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja. Kao delegat Društva sudjelovala je 2010. na Skupštini HKD-a u Tuheljskim toplicama, a od iste godine je i član Uredništva stručnog knjižničnog časopisa "Svezak" u kojem redovito surađuje kao autorica stručnih priloga, kao urednica rubrike "Iz narodnih knjižnica" te kao pomoćnica i/ili zamjenica glavnih urednica. U razdoblju 2012. - 2016. u dva mandata bila je članica Glavnog odbora Društva. Zbog iznimnih zasluga za razvoj struke Društvo ju je 2014. predložilo i za nagradu HKD-a Eva Verona.

Od 2014. zaposlena je u Knjižnici i čitaonici "Fran Galović" Koprivnica gdje je četiri godine radila u bibliobusu, kao voditeljica Bibliobusne službe. U pokretnoj knjižnici ostvarila je nove zapažene uspjehe, uvela nove programe za korisnike, pridonijela povećanju broja stajališta i korisnika koprivničkog bibliobusa. Osobiti uspjeh ostvarila je osmišljavanjem nagrađenog autorskog projekta Rastemo čitajući - programa poticanja rane pismenosti u ruralnim područjima Koprivničko-križevačke županije - u sklopu konferencije INELI Balkans, kojeg je financirala fondacija Future Library.

Od jeseni 2018. Ana Škvarić radi na mjestu voditeljice Službe nabave u koprivničkoj Knjižnici gdje su njeni stručni interesi osobito usmjereni na uvođenje usluge e-knjiga za korisnike narodnih knjižnica u Županiji.

Ana Škvarić iznimno je vrijedna i nezamjenjiva članica naše knjižničarske zajednice, uvažena u Hrvatskoj i u inozemstvu, a ovaj status ostvarila je svojim besprijekornim odnosom prema poslu, prema korisnicima i prema kolegama, kao i stručnim znanjem, inovativnošću te osobitom posvećenošću knjižničnoj profesiji. Diplomirana knjižničarka Ana Škvarić stručnjak je i profesionalac na kakvima počivaju temelji narodnog knjižničarstva jer zahvaljujući njima uspijevaju opstati i razvijati se naše najmanje narodne knjižnice - toliko dragocjene zajednicama u kojima djeluju, dok istovremeno uvođenjem novih usluga i praćenjem trendova doprinose razvoju i modernizaciji struke uopće.

Branka Mikačević, magistra bibliotekarstva, zaposlena je u Dječjem odjelu Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar na radnom mjestu knjižničar-informator. Rođena je 1982. godine u Bjelovaru gdje i živi. Osnovnu školu i Gimnaziju završila je u Bjelovaru, a studij

predškolskog odgoja u Petrinji. Udana je i majka dvojice sinova, trinaestogodišnjeg Marka i šestogodišnjeg Filipa. U Narodnoj knjižnici „Petar Preradović“ Bjelovar prvi put počinje raditi preko student servisa za vrijeme studija. Prije nego što se zaposlila na neodređeno vrijeme na mjestu knjižničara u Dječjem odjelu 2006. godine, Branka je nekoliko godina radila u knjižnici na zamjenama za bolovanja i godišnje odmone. Na Odjelu informacijskih znanosti Sveučilišta u Zadru 2013. godine stječe zvanje magistre bibliotekarstva.

Pored formalnog obrazovanja, redovito prati stručnu literaturu i stručne skupove na području dječjeg knjižničarstva u Hrvatskoj i svijetu. Educirala se za poduku iz engleskog jezika nakon čega dobiva certifikat na temelju kojeg vodi igraonicu engleskog jezika u Dječjem odjelu. Održala je nekoliko izlaganja s primjerima dobre prakse na stručnim skupovima. Prati nove tehnologije i aktivno se njima služi u radu s korisnicima. Uže područje rada u kojem se Branka ističe svojim radom u Dječjem odjelu su engleska igraonica i program čitanja na engleskom jeziku za osnovnoškolce *Tell me more*, rad s djecom s teškoćama u razvoju i redovita suradnja s V. OŠ Bjelovar, posebnom odgojno-obrazovnom ustanovom, specijaliziranom za rad s djecom s teškoćama u razvoju kao i raznim udrugama koje okupljaju tu posebnu skupinu djece i mladih. S kolegicom Tatjanom Petrec osmislila je program za tinejdžere u knjižnici "Spikaonica", a s kolegicom Vjeruškom Štivić radila je na izradi sadržaja za web stranicu "6 veličanstvenih koraka do znanja i informacija" koja služi za razvijanje vještina informacijske pismenosti.

Gotovo od prvog dana stalnog radnog odnosa Branka je i članica Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja. Od 2016. godine obavlja dužnost tajnice Društva čime znatno doprinosi razvoju struke na cijelom području djelovanja Društva. Branka je iznimno vrijedna i dobra kolegica kojoj nikada ništa nije teško napraviti. Otvorena je za svaku suradnju i timski je igrač koja cijeni i poštuje svoje kolege. Često pokazuje inicijativu za aktivnosti u Dječjem odjelu. Sa svima oko sebe uvijek komunicira pristojno i s uvažavanjem. Vrlo je ljubazna. I korisnici to primjećuju, a često ju i hvale. Ima izvrstan odnos s djecom i dobre pedagoške vještine, a tome u korist idu i činjenice poput popularnosti engleske igraonice i povratne informacije od zadovoljnih roditelja i malih polaznika. Druga riječ za Branku mogla bi biti empatija. Ima puno strpljenja i razumijevanja za sve oko sebe, a posebno za potrebite. Odgovorna je i poštena, marljiva i sposobna, iskrena i druželjubiva, samozatajna i strpljiva, čime može poslužiti kao primjer mnogima oko sebe.

Dejana Bedeković, dipl. knjižničarka i prof. povijesti i filozofije, rođena je 1982. godine u Bosanskoj Gradišci u Bosni i Hercegovini. Od 2009. stalno je zaposlena kao stručna suradnica knjižničarka u školskoj knjižnici IV. osnovne škole Bjelovar, a među kolegama i prijateljima poznata je kao knjižničarka koja radi „sto na sat“, koja voli svoj posao, a učenicima u svojoj knjižnici nudi pregršt aktivnosti. Neumorno radi na poticanju čitanja i promoviranju čitanja kao zabavnog provođenja slobodnog vremena: od 2012.

godine voditeljica je i koordinatorica projekta „Čitamo mi, u obitelji svi“ za Republiku Hrvatsku u kojem svake godine sudjeluje preko 100 školskih knjižničara, njihovih 300-tinjak kolega učitelja i oko 5000 djece. Godine 2011. s kolegicom iz III. osnovne škole Bjelovar pokrenula je Međuškolski književni kviz namijenjen učenicima petih razreda Bjelovarsko-bilogorske županije. Kvizu se odazivaju brojne osnovne škole. Valja istaknuti da svakom kvizu prisustvuje i jedan književnik (redovito autor djela koje se ispituje u kvizu).

Kolegica Dejana motivira učenike za sudjelovanje u brojnim natjecanjima i projektima: natjecanje Čitanjem do zvijezda, Natjecanje u čitanju naglas, Nacionalni kviz za poticanje čitanja KGZ-a i Bookmark Project. Osim toga, bavi se i obradom lektirnih djela uporabom web 2.0 alata pa je formirala web stranicu Digitalna obrada lektire (<https://sites.google.com/site/obradalektire/>).

Dejana Bedeković od 2012. do 2017. godine bila je administratorica jedne od najvećih knjižničarskih Facebook grupa „Knjižničari“, a sada je moderatorica iste grupe. Grupa služi kao potpora knjižničarima u njihovu radu, ali i kao savjetodavna služba.

Redovita je sudionica skupova Županijskih vijeća školskih knjižničara Bjelovarsko-bilogorske županije na kojima često drži predavanja ili dijeli s kolegama primjere dobre

prakse, kao i na Proljetnim školama školskih knjižničara Republike Hrvatske. Svoja iskustva i saznanja objavila je u multimedijalnom zborniku radova „Umreženi: društvene mreže i knjižnice u Hrvatskoj“ (2015.); u zborniku sažetaka Međunarodnog skupa „Knjižnica - središte znanja i zabave“ (2014.); u Školskim novinama, u HKD Novostima te na portalu Moderna vremena. Također, autorica je članaka u časopisu „Svezak“ gdje često piše o novostima iz svoje knjižnice te o projektima koje provodi. Valja istaknuti da je 2014. održala predavanje „Online zgode šegrta Hlapića“ na međunarodnoj konferenciji „Medijska pismenost u digitalno doba – kulturna, ekonomska i politička perspektiva“ s kolegicom Karolinom De Vrgna.

Tijekom 2017. godine Dejana Bedeković provela je istraživanje o provedbi knjižnično-informacijskog obrazovanja u osnovnim školama Republike Hrvatske kako bi se osvijestila važnost odgojno-obrazovne djelatnosti školskih knjižničara u informacijskom opismenivanju učenika za cjeloživotno učenje. Istraživanje je odobrila Agencija za odgoj i obrazovanje, kao i Ministarstvo znanosti i obrazovanja.

Svojim stručnim radom Dejana Bedeković znatno doprinosi razvoju knjižničarstva te kao iznimno uspješna stručna suradnica knjižničarka promovira knjižničarsku struku u lokalnoj zajednici, ali i na nacionalnoj razini.

ČLANOVI NAŠEG DRUŠTVA DOBITNICI NAGRADE MINISTARSTVA ZNANOSTI I OBRAZOVANJA ZA ŠKOLSKU GODINU 2018./2019.

Sanja Jozić, Narodna Knjižnica Petar Preradović

Svjetski dan učitelja 5. 10. 2019. godine bio je poseban jer je Ministarstvo znanosti i obrazovanja prvi put nagradilo 510 najboljih odgojno-obrazovnih djelatnika u Hrvatskoj. Nagrade za doprinos razvoju kvalitete odgojno-obrazovnog sustava Republike Hrvatske kroz iznimno zalaganje i profesionalizam s ciljem omogućavanja kvalitetnog obrazovanja učenicima na svečanosti u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici uručila je ministrica znanosti i obrazovanja Blaženka Divjak. Među nagrađenima su članovi našega Društva Tanja Nađ i Josip Strija. Ispričavamo se članovima Društva koji su možda dobili istu nagradu, a nisu navedeni jer uredništvo nije dobilo podatke.

Tanja Nađ iz Osnovne škole Ivanska nagrađena je za mentorstvo

učenicima koji sudjeluju na natjecanjima, smotrama i sl. na državnoj razini, objavljivanje stručnog članka u tiskanoj ili online publikaciji u Republici Hrvatskoj, koordiniranje 2 projekta iz područja odgoja i obrazovanja u trajanju od najmanje godinu dana na državnoj razini, uređivanje školske mrežne stranice, lista ili stranice na društvenim mrežama te pripremanje, osmišljavanje, sudjelovanje i organizaciju javnoga događaja vezanog uz obrazovanje.

Josip Strija iz Gimnazije Petra Preradovića Virovitica nagrađen je za održana predavanja na županijskoj i međužupanijskoj razini, rad u udrugama, uređenje mrežnih stranica škole te organiziranje javnih događaja kojima se doprinosi unapređenju rada škole.

DRAGA LJERKA, HVALA I SRETNO!

Tanja Kolar Janković, Tehnička škola Virovitica

Krajem prošle kalendarske godine oprostili smo se od dugogodišnje kolegice Ljerke Medved koja je svojom osobnošću, simpatičnošću, osmijehom i profesionalnim djelovanjem zasigurno ostavila trag u radu Županijskog stručnog vijeća školskih knjižničara Virovitičko-podravske županije. U svom je radnom vijeku bila nastavnica,

ravnateljica, knjižničarka savjetnica i mentorica brojnim mlađim kolegama. U svakom je poslu nešto naučila, ali i utkala dio sebe u sve što je radila. Kao dugogodišnja voditeljica stručnog vijeća svakog je novog kolegu srdačno dočekala, motivirala i poticala na rad te spremno pomagala kad je bilo potrebno. Zalagala se za bolji standard školskih

knjižnica i ugled knjižničara i knjižničarske struke sudjelujući u radnoj skupini za izradu HNOS-a i programa Knjižnično-informacijskog područja. Svoju kreativnost i inovativnost pokazala je na brojnim stručnim skupovima kao voditeljica kreativnih radionica i projekata. Autorica je radova objavljenih u Svesku i Školskim novinama, a 2016. godine dodijeljena joj je nagrada „Višnja Šeta“ za životno djelo,

„za dugogodišnji predani rad u školskom knjižničarstvu i doprinos knjižničarskoj profesiji“, jedno od većih priznanja koje mogu dobiti školski knjižničari u Republici Hrvatskoj. U svojoj je sredini poznata i po humanitarnom djelovanju. Uz prigodne poklone i govor voditelja Vijeća Josipa Strije oprostili smo se od naše drage kolegice Ljerke, zahvalili joj na energiji, znanju i trudu te joj zaželjeli dobro zdravlje, ugodne i radosne umirovljeničke dane uz ostvarenje svih planova.

IN MEMORIAM – ANA KNEŽEVIĆ (1965. - 2020.)

Ana Knežević

Ana Knežević, mag. bibliotekarstva, dugogodišnja ravnateljica Gradske knjižnice i čitaonice Slatina iznenada nas je napustila 10. svibnja 2020. godine.

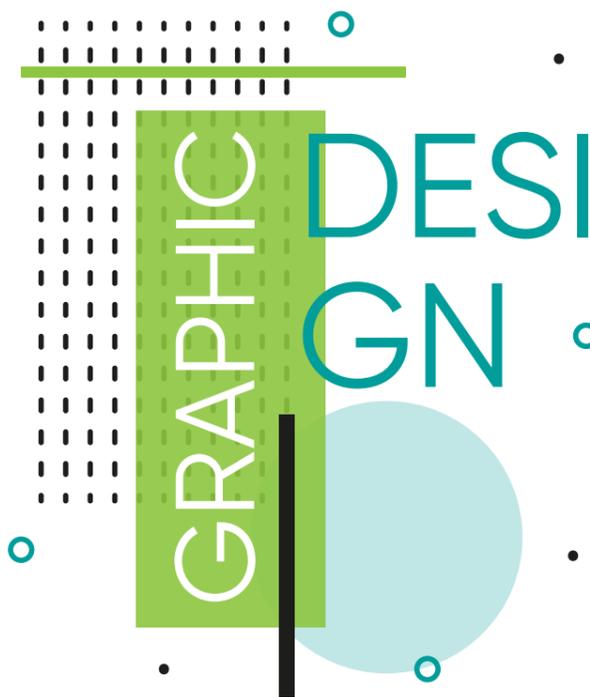
Ana Knežević rodila se 31. ožujka 1965. godine u Slatini gdje je završila osnovnu i srednju školu. Diplomirala je na Poljoprivrednom fakultetu u Osijeku, a zaposlenica Knjižnice postaje 1999. godine. Knjižničarstvo je diplomirala 2001. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, a magistrica bibliotekarstva postaje 2012. godine.

Nakon što je Knjižnica 2006. godine izdvojena iz sastava Pučkog otvorenog učilišta Slatina, Ana postaje prva ravnateljica Gradske knjižnice i čitaonice Slatina. Sve svoje dužnosti koje je obavljala kao zaposlenica i ravnateljica knjižnice nije doživljavala samo kao posao, nego, kako je i sama često isticala, kao svoju veliku ljubav i strast. Voljela je miris novih knjiga, glasove djece u knjižnici, njihov smijeh. Trudila se, koliko su to sredstva knjižnice dozvoljavala, da zadovolji svaku potrebu korisnika, bilo za nekim posebnim naslovom knjige, bilo za susretima sa zanimljivim piscima, izložbama ili

aktivnostima. Pozivala je generacije djece, od najnižih uzrasta predškolske i osnovnoškolske dobi, a oni su dolazili u knjižnicu gdje ih je toplo dočekivala otkrivajući im čaroban svijet pisane riječi ističući koliko je važno znanje koje mogu otkriti u knjizi, posebno u ovom suvremenom svijetu u kojemu vladaju informacije. Naglašavala je važnost i ulogu knjižnica u društvu, lokalnoj zajednici, u životu svakog pojedinca. Nije zaboravila ni najstarije korisnike knjižnice. Svojom inicijativom i poticanjem radionica željela im je pomoći da se lakše snalaze u novom informatičkom dobu. Suradivala je kao ravnateljica s mnogim lokalnim i drugim udrugama. Težila je da Gradska knjižnica i čitaonica Slatina postane „dnevni boravak“ svoga grada i da je pristupačna svima.

Za svoj angažman i humanitarno djelovanje te promicanje imena grada Slatine, 2017. godine odlikovana je Srebrnom plaketom Grada Slatine. Svojim radom i zalaganjem obilježila je jedan period Gradske knjižnice i čitaonice Slatina.

EVOLVE
STUDIO

Studio za dizajn, tisak

i video produkciju

✉ danijel@evolve-studio.hr

☎ +385 99 753 1441

🌐 www.evolve-studio.hr

📘 evolve.studio.hr

📷 evolve_studio_hr

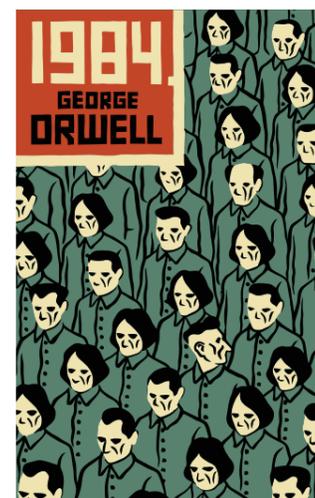

Ivana Generalića 3, 48000 Koprivnica

www.sareni-ducen.hr • e-mail: uprava@sareni-ducen.hr

tel. 048/222-828, 625-387 • fax: 048/210-133

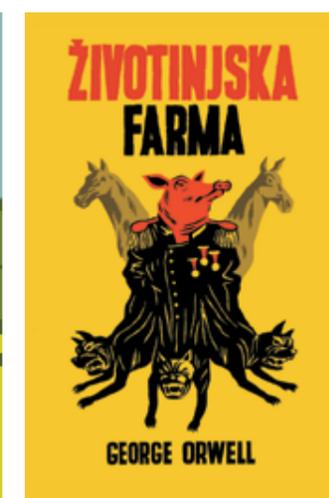
ČETIRI ORWELLA IZ ŠARENOG DUĆANA

George Orwell
1984.

George Orwell
PREDAH

George Orwell
ŽIVOTINJSKA FARMA

George Orwell
NITKO I NIŠTA U PARIZU I LONDONU

Neizostavna izdanja Šareno dućana za svaku i svačiju biblioteku!

+

VELIKI IZBOR FILMOVA, PC IGRICA I GLAZBENIH CD-ova

NOVI AMBIJENT

namještaj - vizualne komunikacije - grafički elementi - multimedijaska oprema

IZRADA PROJEKTA - IZRADA NAMJEŠTAJA - NABAVA OPREME ZA KNJIŽNICE

NOVA RJEŠENA ZA KNJIŽNICU NOVOG VREMENA

Ako Vam je način uređenja ovih knjižnica dopadljiv, ako trebate novu opremu ili nadopunu postojeće - kontaktirajte nas.
U suradnji s Vama, potrudit ćemo se napraviti najbolje rješenje za knjižnicu, čitaonicu ili multimedijaski prostor.

Osim izrade projekta, troškovnika radova ili opreme izrađujemo namještaj svih oblika (tipski ili projektirani) i od različitih materijala.